

KOMISIJAS LĒMUMS

(2008. gada 2. jūlijs)

par pasākumiem C 16/04 (ex NN 29/04, CP 71/02 un CP 133/05), ko Grieķija īstenojusi par labu *Hellenic Shipyards*

(izziņots ar dokumenta numuru C(2008) 3118)

(Autentisks ir tikai teksts grieķu valodā)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

(2009/610/EK)

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 88. panta 2. punkta pirmo daļu,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Ekonomikas zonu un jo īpaši tā 62. panta 1. punkta a) apakšpunktu,

pēc tam, kad saskaņā ar minētajiem noteikumiem ⁽¹⁾ ieinteresētās personas ir aicinātas iesniegt atsauksmes, un ņemot vērā šīs atsauksmes,

tā kā:

1. PROCEDŪRA

- (1) Grieķijas iestādes 2003. gada 9. septembra vēstulē iesniedza Komisijai *Hellenic Shipyards S.A.* (turpmāk "HSY") iesniegumu par grozījumiem ieguldījumu plānā tā pārstrukturēšanai, kam ar Komisijas 1997. gada 15. jūlija lēmumu lietā N 401/97 ⁽²⁾ (turpmāk "Lēmums N 401/97") tika atļauts piešķirt atbalstu. Saskaņā ar grozīto 2002. gada novembra plānu HSY iesniedza pieteikumu Grieķijas iestāžu apstiprinājumam pabeigt ieguldījumu plāna īstenošanu līdz 2004. gada 30. jūnijam, ko uzņēmums galu galā arī saņēma. Turklāt saskaņā ar grozīto plānu atbalsts, ko Komisija atļāvusi 1997. gadā, vēl nav izmaksāts HSY.
- (2) Grieķijas iestādes 2003. gada 31. oktobra vēstulē paskaidroja, ka plāna grozījumi ir darīti zināmi Komisijai "informatīvā nolūkā", un nebija domāti kā paziņojums.
- (3) Komisija 2003. gada 18. novembra vēstulē lūdza Grieķijas iestādēm paskaidrot, vai to nodoms ieguldījumu plāna grozījumu nolūkā ir piešķirt vai izmaksāt atbalstu HSY. Tajā pašā vēstulē Komisija atgādināja Grieķijas iestādēm, ka šādā gadījumā un saskaņā ar Padomes 1999. gada 22. marta Regulu (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus EK līguma 93. panta piemērošanai ⁽³⁾ (turpmāk "Regula (EK) Nr. 659/1999"), par šo atbalstu ir jāziņo Komisijai, un to nedrīkst īstenot, pirms Komisija šai sakarā nav pieņēmusi oficiālu lēmumu.

(4) Grieķijas iestādes 2004. gada 16. janvāra vēstulē apgalvoja, ka atbalsts, ko tās iecerējušas piešķirt, ir "pastāvošs atbalsts", uz ko attiecas Komisijas 1997. gada atļaujošā lēmuma noteikumi, un ka Grieķijas iestāžu kompetencē ir apstiprināt pārstrukturēšanas plāna grozījumus, tostarp plāna īstenošanas grafika pagarināšanu.

(5) Komisija 2004. gada 20. februāra vēstulē darīja Grieķijas iestādēm zināmas savas šaubas par iepriekš norādīto apgalvojumu ticamību.

(6) Grieķijas iestādes 2004. gada 27. februāra vēstulē apgalvoja, ka līdz minētajai dienai HSY vēl nav piešķirts atbalsts.

(7) Komisija ar 2004. gada 20. aprīļa lēmumu C(2004) 1359 ⁽⁴⁾ (turpmāk "lēmums par procedūras uzsākšanu") attiecībā uz grozījumiem ieguldījumu plānā, ko daļēji finansē no ieguldījumu atbalsta, kas atļauts ar lēmumu N 401/97, uzsāka Līguma 88. panta 2. punktā noteikto procedūru. Lēmumā par procedūras uzsākšanu ir norādīts arī, ka valstij piederošā banka *Hellenic Bank of Industrial Development* (turpmāk "ETVA") ir izsniegusi HSY vairākus aizdevumus un garantijas un ka Grieķijas iestādes nav iesniegušas ikgadējos ziņojumus, kā tām bija jā dara.

(8) Grieķija pieprasīja un saņēma piezīmju sniegšanas termiņa pagarinājumu un pēc tam 2004. gada 20. oktobra vēstulē iesniedza piezīmes par lēmumu par procedūras uzsākšanu.

(9) Komisijas lēmums par procedūras uzsākšanu tika publicēts *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* ⁽⁵⁾. Komisija aicināja iesaistītās personas iesniegt savas piezīmes par pasākumiem.

(10) HSY pieprasīja un saņēma piezīmju iesniegšanas termiņa pagarinājumu un pēc tam 2004. gada 18. oktobra vēstulē sniedza piezīmes par lēmumu par procedūras uzsākšanu. Šīs piezīmes bija tādas pašas, kādas 2004. gada 20. oktobra vēstulē iesniedza Grieķija. HSY konkurents Grieķijā *Elefsis* iesniedza piezīmes 2004. gada 10. septembra vēstulē. Šīs piezīmes nosūtīja Grieķijai

2004. gada 16. decembra un 2004. gada 23. decembra vēstulē; Grieķija atbildēja attiecīgi ar 2005. gada 20. janvāra un 2005. gada 26. janvāra vēstulēm. Komisija 2005. gada 29. marta vēstulē nosūtīja Grieķijai *Elefsis* papildu piezīmes un saņēma atbildi 2005. gada 23. maija vēstulē.
- (11) No 2002. gada Komisija sāka saņemt no *Elefsis* sūdzības vēstules, kurās bija apgalvots, ka *HSY* ir guvusi labumu no vairākiem nelikumīgiem un nesaderīgiem atbalsta pasākumiem un ir nepareizi izlietojusi Komisijas atļauto atbalstu. Šīs vēstules tika sūtītas 2002. gada 23. maijā, 2002. gada 28. maijā, 2002. gada 14. augustā, 2003. gada 24. aprīlī, 2004. gada 3. februārī, 2004. gada 4. martā, 2004. gada 30. jūnijā, 2005. gada 8. aprīlī, 2005. gada 27. aprīlī, 2005. gada 24. maijā, 2005. gada 10. jūnijā, 2005. gada 15. jūlijā, 2005. gada 28. jūlijā, 2005. gada 13. septembrī, 2005. gada 16. septembrī, 2005. gada 21. oktobrī, 2005. gada 12. decembrī, 2005. gada 23. decembrī, 2006. gada 6. janvārī, 2006. gada 10. janvārī, 2006. gada 12. janvārī, 2006. gada 18. janvārī, 2006. gada 23. janvārī, 2006. gada 3. februārī, 2006. gada 9. februārī, 2006. gada 23. martā, 2006. gada 28. martā, 2006. gada 6. aprīlī, 2006. gada 20. aprīlī, 2006. gada 24. maijā un 2006. gada 2. jūnijā. Komisija sūtīja sūdzību iesniedzējam vēstules 2002. gada 27. jūnijā, 2004. gada 22. jūlijā un 2005. gada 12. augustā.
- (12) Sūdzības reģistrēja ar numuru CP 71/02 un CP 133/05.
- (13) Komisijas 2003. gada 30. janvāra, 2004. gada 30. jūlija, 2005. gada 2. maija, 2005. gada 24. maija, 2006. gada 24. marta, 2006. gada 24. maija un 2006. gada 29. maija vēstulē lūdza Grieķiju sniegt informāciju. Grieķija atbildēja 2003. gada 31. marta, 2004. gada 21. oktobra, 2004. gada 17. decembra, 2005. gada 20. jūnija, 2006. gada 25. aprīļa, 2006. gada 30. maija un 2006. gada 1. jūnija vēstulē.
- (14) Komisija 2006. gada 22. martā tikās ar Grieķijas iestādēm (šajā gadījumā Grieķijas iestādes pavadīja *HSY*, kā arī *Piraeus Bank* pārstāvji un iesniedza Komisijai vēl dažus dokumentus), 2003. gada 10. janvārī, 2005. gada 14. janvārī, 2005. gada 10. martā, 2005. gada 20. maijā, 2005. gada 19. oktobrī, 2005. gada 8. novembrī un 2006. gada 23. martā – ar sūdzības iesniedzēju, un 2006. gada 21. martā – ar *Thyssen Krupp Marine Systems AG* (turpmāk “*TKMS*”).
- (15) Komisija ar 2006. gada 4. jūlija lēmumu C(2006) 2983 ⁽⁶⁾ (turpmāk “lēmums par pagarināšanu”) pagarināja Līguma 88. panta 2. punktā noteikto procedūru, lai iekļautu vairākus papildu pasākumus par labu *HSY*. Šajā lēmumā tiek arī secināts, ka vairāki pasākumi, par kuriem nav paziņots, vai nu ir Līguma 296. panta darbības jomā, vai nav atbalsts Līguma 87. panta 1. punkta nozīmē.
- (16) Procedūras pagarinājums lietā C 16/04 ir veikts, neskarot nevienu citu pašlaik notiekošu vai gaidāmu valsts atbalsta procedūru attiecībā uz *HSY*, galvenokārt procedūru C 40/02.
- (17) Grieķija pieprasīja un saņēma atbildes termiņa pagarinājumu, pēc kura 2006. gada 5. oktobra vēstulē sniedza atbildi uz lēmumu par procedūras pagarināšanu.
- (18) Komisijas lēmums par procedūras pagarināšanu tika publicēts *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* (?). Komisija aicināja ieinteresētās personas iesniegt savas piezīmes par pasākumiem.
- (19) Komisija saņēma piezīmes no šādām ieinteresētajām personām. *HSY* iesniedza piezīmes 2006. gada 30. oktobra vēstulē. *Greek Naval Shipyard Holding* (turpmāk “*GNSH*”) un *TKMS* 2006. gada 30. oktobra vēstulē iesniedza kopīgu piezīmi. *Piraeus Bank* iesniedza piezīmes 2006. gada 27. oktobra vēstulē, un pēc tikšanās ar Komisiju 2007. gada 15. novembrī – 2006. gada 27. decembra vēstulē. *Elefsis* pieprasīja un saņēma atbildes termiņa pagarinājumu, pēc kura iesniedza piezīmes 2006. gada 17. novembra vēstulē.
- (20) Komisija 2007. gada 22. februāra vēstulē pārsūtīja šīs piezīmes Grieķijai, kura 2007. gada 7. marta un 2007. gada 19. marta vēstulē par tām izteica savas piezīmes. Komisija 2007. gada 27. aprīļa vēstulē nosūtīja Grieķijai trešo personu piezīmju pielikumus, ko nebija nosūtījusi 22. februāra vēstulē. Komisija 2007. gada 27. aprīļa vēstulē uzdeva Grieķijai vairākus jautājumus, uz kuriem tā atbildēja 2007. gada 29. jūnija vēstulē. Komisija 2007. gada 23. augusta vēstulē uzdeva jautājumus *HSY*, uz kuriem tā atbildēja 2007. gada 9. oktobra vēstulē. Komisija 2007. gada 13. novembra vēstulē pieprasīja Grieķijai sniegt sīkāku informāciju un pārsūtīja *HSY* 2007. gada 9. oktobra vēstulē ietvertās atbildes. Grieķija atbildēja 2007. gada 4. decembra un 2007. gada 14. decembra vēstulē. Komisija tikās ar Grieķijas iestādēm 2007. gada 16. oktobrī un 2008. gada 21. janvārī. Komisija 2008. gada 12. februārī nosūtīja Grieķijai papildu jautājumus; Grieķija uz tiem atbildēja 2008. gada 3. marta vēstulē.
- (21) 2007. gada 8. maijā notika tikšanās starp Komisiju, *TKMS/GNSH* un *HSY* juristu. *TKMS/GNSH* 2007. gada 21. jūnija vēstulē iesniedza papildu piezīmes. Komisija šo vēstuli 2007. gada 11. septembrī pārsūtīja Grieķijai, kas 2007. gada 11. oktobra vēstulē iesniedza savas piezīmes. Pēc otrās tikšanās, kas 2008. gada 9. janvārī notika starp Komisiju un tām pašām personām, *TKMS/GNSH* 2008. gada 18. janvāra vēstulē iesniedza papildu dokumentus, ko 2008. gada 12. februāra vēstulē pārsūtīja Grieķijas iestādēm.

- (22) Komisija 2007. gada 15. martā un 2007. gada 7. augustā tikās ar *Elefsis*. Pēc otrās tikšanās *Elefsis* 2007. gada 8. novembra vēstulē izteica papildu piezīmes, kuras 2008. gada 17. janvāra vēstulē tika iesniegtas Grieķijai. Grieķija atbildēja 2008. gada 15. februāra vēstulē.
- (23) *Piraeus Bank* 2007. gada 22. oktobra vēstulē iesniedza papildu piezīmes, kuras 2007. gada 13. novembra vēstulē tika pārsūtītas Grieķijai. *Piraeus Bank* 2008. gada 12. februārī pieprasīja Komisijai vēl vienu tikšanos. Tikšanās notika 2008. gada 5. martā.
- (24) Regulas (EK) Nr. 659/1999 6. pantā ir norādīts, ka dalībvalstij un pārējām ieinteresētajām personām ir viens mēnesis, lai iesniegtu piezīmes, un ka "pienācīgi pamatotos gadījumos Komisija var pagarināt noteikto termiņu". Šajā gadījumā ieinteresētās personas turpināja iesniegt dokumentus (un pieprasīt tikšanās ar Komisiju) pēc šā termiņa beigām. Sākumā Komisija šos iesniegtos dokumentus pārsūtīja Grieķijai piezīmju izteikšanai, tādējādi liekot Grieķijai noprast, ka Komisija ir pieņēmusi šos iesniegtos dokumentus pēc viena mēneša termiņa beigām. Komisija sākumā pieņēma ieinteresēto personu tikšanās pieprasījumus un tikšanās laikā pieņēma ieinteresēto personu lūgumus ļaut tām iesniegt dokumentus, lai sniegtu sīkāku informāciju par tikšanās laikā apspriestajiem jautājumiem. Tomēr Komisija nekad nenorādīja ieinteresētajām personām, ka tiks pieņemti citi dokumenti, ko tās iesniegs pēc viena mēneša termiņa beigām. Jo īpaši Komisija nekad nav ieinteresētajām personām norādījusi, ka tās varēs iesniegt piezīmes bezgalīgi vai ka Komisija tās informēs, kad pārtrauks pieņemt dokumentus.
- (25) Komisija uzskata, ka vienu mēnesi ilgā termiņa pagarināšana šajā gadījumā bija pamatota, jo lēmums par pagarināšanu attiecas uz daudziem pasākumiem. Turklāt, lai novērtētu vairākus no šiem pasākumiem, ir jāveic sarežģīta juridiska analīze un jāskaidro līdz pat desmit gadus veci fakti.
- (26) Tomēr dažas ieinteresētās personas turpināja iesniegt Komisijai dokumentus vairāk nekā gadu pēc lēmuma par procedūras pagarināšanu publicēšanas. Ja Komisija nebūtu nolēmusi ignorēt pēc noteikta laika iesniegtās piezīmes, tad nepārtraukti iesniegtās piezīmes neļautu tai samērīgā laikā pieņemt galīgo lēmumu⁽⁸⁾. Turklāt dažos iesniegtajos dokumentos dažas iesaistītās personas, neieviešot jaunus faktiskus elementus, atkārtoti izteica piezīmes par jautājumiem, par kuriem tās jau bija izteikušas iepriekš iesniegtajos dokumentos. Tas nav piezīmju izteikšanas termiņa pagarināšanas mērķis.
- (27) Līdz ar to Komisija nolēma, ka visi dokumenti, kas iesniegti 2008. gada 5. martā (t. i., dienā, kad Komisija saņēma četras lappuses garo 2008. gada 3. marta vēstuli, ar ko Grieķija atbildēja uz Komisijas 2008. gada

12. februāra vēstuli) un pēc tam, ir jāuzskata par iesniegtiem pēc piezīmju izteikšanas termiņa beigām. Tas attiecas uz *Elefsis* 2008. gada 7. martā, 2008. gada 24. aprīlī un 2008. gada 2. jūnijā⁽⁹⁾ iesniegtajiem dokumentiem, un uz *GNSH/TKMS* 2008. gada 2. aprīlī iesniegtajiem dokumentiem. Tas nozīmē, ka šie iesniegtie dokumenti netika nosūtīti Grieķijai piezīmju izteikšanai un netika ņemti vērā, pieņemot šo lēmumu.

2. IEPRIEKŠĒJI KOMISIJAS UN PADOMES LĒMUMI

- (28) *HSY* iekārtas ir vienas no lielākajām Vidusjūras austrumu daļā. Būvētava atrodas Skaramangā, Atēnu rietumu daļā Atikā. *HSY* 1939. gadā nodibināja Grieķijas Jūras kara flote, un 1957. gadā to iegādājās *Niarchos* grupa. Ilgstošajai krīzei kuģniecības nozarē, kas sekoja pirmajai naftas krīzei, bija negatīva ietekme uz *HSY* darbības līmeni. 1985. gada aprīlī situācija bija tik kritiska, ka uzņēmums pārtrauca darbību un sāka likvidācijas procesu. 1985. gada septembrī uzņēmumu iegādājās valstij piederošā banka *ETVA*. Pēc šā darījuma uzņēmums turpināja darbību. Tomēr uzņēmuma darbību apjoms, ņemot vērā lielās iekārtas un lielo darbinieku skaitu, bija nepietiekams⁽¹⁰⁾.
- (29) Grieķija 1990. gadā saņēma no Padomes īpašu noteikumu Padomes 1990. gada 21. decembra Direktīvā 90/684/EEK par atbalstu kuģu būvei⁽¹¹⁾ (turpmāk "Direktīva 90/684/EEK"), ar ko atļauj darbības atbalstu pārstrukturēšanai vairāku būvētavu privatizēšanas kontekstā.
- (30) 1992. gadā finanšu saistību un uzkrāto zaudējumu dēļ tika sāta *HSY* likvidācija. 1993. gada novembrī pēc diviem nesekmīgiem *HSY* pārdošanas mēģinājumiem likvidācijas process tika atcelts. Pamatojoties uz Grieķijas valdības apņemšanos, ka valstij piederošās kuģu būvētavas tiks privatizētas līdz 1993. gada 31. martam, Komisija 1992. gada 23. decembrī⁽¹²⁾ atļāva norakstīt *HSY* parādus. Tā kā Grieķijas valdība nokavēja 1993. gada martā noteikto termiņu, Komisija 1994. gada 10. martā sāka procedūru (C 10/94) par atļautā atbalsta nepareizu izmantošanu⁽¹³⁾. Komisija 1995. gada 26. jūlijā nolēma⁽¹⁴⁾ izbeigt procedūru ar negatīvu lēmumu par atbalstu *HSY*. Tomēr Grieķijas valdība apgalvoja, ka būvētava tūlīt tiks pārdota, un Komisija pēc tās lūguma izlēma apturēt šā lēmuma paziņošanu. Visbeidzot, Grieķijas iestādes informēja Komisiju, ka 49 % *HSY* akciju ir pārdoti uzņēmuma darbiniekiem un ka Grieķija ir izmantojusi iespēju paturēt kontrolpaketi vienā no valstī lielākajām kuģu būvētavām, ko attaisno ar aizsardzības apsvērumiem, kā paredzēts Direktīvas 90/684/EEK 10. panta 3. punktā. Komisija 1995. gada 31. oktobrī atsauca

galīgo negatīvo lēmumu attiecībā uz HSY⁽¹⁵⁾. Pa to laiku parāda summa palielinājās, un pārstrukturēšana netika veikta. Tāpēc Komisija 1997. gada 8. janvārī pagarināja ar lietu C 10/94⁽¹⁶⁾ sāktu procedūru. Pēc tam tika pieņemta Padomes 1997. gada 2. jūnija Regula (EK) Nr. 1013/97 par atbalstu dažām kuģu būvētavām, kuras tiek pārstrukturētas⁽¹⁷⁾ (turpmāk "Padomes Regula (EK) Nr. 1013/97"), tostarp HSY.

- (31) Komisija 1997. gada 15. jūlijā divos atsevišķos lēmumos apstiprināja atbalstu HSY:

— ar pirmo lēmumu⁽¹⁸⁾ (turpmāk "Lēmums C 10/94") Komisija izbeidza 1994. gadā sāktu procedūru C 10/94, saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 1013/97 apstiprinot parādu norakstīšanu 54,5 miljardu GRD (160 miljonu euro) apmērā,

— ar lēmumu N 401/97 Komisija pēc Grieķijas iestāžu 1997. gada 20. jūnija paziņojuma apstiprināja dotāciju 7,8 miljardu GRD (22,9 miljonu euro) apmērā 15,6 miljardu GRD (45,9 miljonu euro) lielai ieguldījumu programmai, kuras mērķis bija kuģu būvētavas pārstrukturēšana.

- (32) Valdība 2001. gadā nolēma pilnībā privatizēt HSY. Grieķijas valsts sāka atklātu izsoli, kam tika izstrādāta konkursa dokumentācija. ETVA un HSY darbinieki 2002. gada 31. maijā pārdeva savas HSY akcijas konsorcijs, ko veido HDW un Ferrostaal⁽¹⁹⁾ (turpmāk "HDW/Ferrostaal"). Šis konsorcijs nodibināja GNSH, lai realizētu savu daļību HSY. HDW un Ferrostaal piederēja vienādas GNSH daļas. ThyssenKrupp pārņēma HDW 2005. gada janvārī⁽²⁰⁾ un iegādājās Ferrostaal piederošās GNSH akcijas 2005. gada novembrī⁽²¹⁾. Tādējādi kopš 2005. gada beigām ThyssenKrupp bija 100 % īpašumtiesības uz HSY un kontrole pār to. GNSH un ENAE ir iekļauti TKMS – ThyssenKrupp nodaļā, kuras specializācija ir jūras spēku kuģu sistēmas un specializēti tirdzniecības kuģi.

- (33) Grieķijas valsts 2001. gada augustā solīšanas procesā HSY pārdošanai pieņēma likumu 2941/2001, kurā iekļauti vairāki pasākumi ar mērķi veicināt HSY pārdošanu. Pirmkārt, likumā ir paredzēti stimuli darbiniekiem brīvprātīgi pamest darbu uzņēmumā. Otrkārt, Grieķijas valsts uzņemsies daļu no HSY vienreizējām pensiju izmaksām. Treškārt, likums ļauj HSY gūt labumu no vairākiem ar nodokļiem neapliekamiem rezerves fondiem, ja ar tiem

kompensē iepriekšējo gadu zaudējumus. Ceturtkārt, likumā ir paredzēts noteikums par kompensāciju darbiniekiem, kuri pirms HSY privatizācijas ir bijuši uzņēmuma akcionāri. Precīzāk – Grieķijas valsts atlīdzinās darbiniekiem summas, ko tie iepriekšējos gados ieguldījuši HSY kapitāla palielināšanā. Komisija 2002. gada 5. jūnijā pieņēma dubultu lēmumu (turpmāk "Lēmums N 513/01")⁽²²⁾ par vairākiem pasākumiem, kas iekļauti likumā 2941/2001 un par ko Grieķijai tika paziņots 2001. gadā (paziņojums reģistrēts ar numuru N 513/01). Komisija nolēma apstiprināt HSY slēgšanas atbalstu 29,5 miljonu euro apmērā un (ar lietu C 40/02) sākt EK līguma 88. panta 2. punktā noteikto formālo izmeklēšanas procedūru attiecībā uz 1) valsts segtajiem dažām HSY vienreizējām izmaksām sakarā ar darbinieku pensionēšanos; 2) dažu bilancē ietvertu rezervju pārņemšanu, nesamaksājot likumā noteikto 10 % nodokli. 2004. gada 20. oktobrī⁽²³⁾ pieņemtajā galīgajā lēmumā (turpmāk "Lēmums C 40/02") secināts, ka šie divi pasākumi ir nesaderīgs valsts atbalsts, kas ir jāatgūst.

3. HORIZONTĀLO JAUTĀJUMU NOVĒRTĒJUMS

- (34) Šis lēmums attiecas uz 16 pasākumiem. Pirms to novērtēšanas pa vienam Komisijai ir jānoskaidro daži galvenie jautājumi, kas ir svarīgi vairāku šo pasākumu novērtēšanai.

3.1. Horizontālais jautājums Nr. 1: kredīspēja un piekļuve finanšu tirgum no 1997. līdz 2002. gadam

- (35) Lai novērtētu lielāko daļu pasākumu, uz kuriem attiecas šis lēmums, ir jānosaka HSY ekonomiskā un finanšu situācija no 1997. līdz 2002. gadam un jānovērtē, vai tajā laikā bija pamatoti paredzams, ka uzņēmums ilgtermiņā atkal kļūs dzīvotspējīgs. Turklāt ir jānosaka, vai šajos apstākļos tirgus ekonomikas ieguldītājs būtu piekritis piešķirt HSY aizdevumus un garantijas, kas ir līdzīgas tām, kādas šim uzņēmumam ir piešķirusi valsts un valstij piederošā banka ETVA. Pēdējie bija vienīgās iestādes, kas šajā periodā piešķīra HSY naudas līdzekļus.
- (36) Komisija sāks darbu, analizējot situāciju 1997. gadā, un analizē tiks iekļauta situācijas attīstība līdz 2002. gadam.

3.1.1. Situācija 1997. gadā

- (37) Lai sāktu šo analīzi, ir jāpārbauda, vai Komisija jau ir izteikusies par šo jautājumu iepriekšējos lēmumos. Pirmkārt, Komisija atgādina, ka lēmumā N 401/97 un lēmumā C 10/94, kurus Komisija pieņēma 1997. gada 15. jūlijā, Komisija neapšaubīja Grieķijas iesniegtā uzņēmējdarbības plāna pamatotību. Tāpēc Komisija netieši atzina, ka, īstenojot šo plānu, var atjaunot HSY dzīvotspēju. Otrkārt, lēmuma N 401/97 aprakstošajā daļā ir norādīts, ka būvētāva finansēs daļu pārstrukturēšanas plāna ar banku aizdevumiem 4,67 miljardu GRD apmērā, ko ņems ar tirgus noteikumiem bez valsts garantijām. Neapšaubot šādas finansēšanas iespējamību, Komisija atzina, ka uzņēmumam jābūt tādā stāvoklī, ka tam ir

pieejams aizdevumu tirgus vismaz vajadzīgās summas robežās. Patiešām, ja Komisija uzskatītu, ka būvētava nespēj iegūt aizdevumu vismaz 4,67 miljardu GRD apmērā, tai būtu bijis jānorāda, ka pārstrukturēšanas plāns nav īstenojams, un būtu jāaizliedz piešķirt lielās pārstrukturēšanas atbalsta summas (tostarp ieguldījumu atbalstu). Jāsecina, ka šajā lēmumā Komisija nedrīkst nonākt pretrunā šiem diviem iepriekš izteiktajiem vērtējumiem.

- (38) Neiebiblot pret minēto novērtējumu, Komisija tomēr atgādina, cik slikta bija būvētavas situācija 1996. un 1997. gadā.
- (39) Pirmkārt, fiziskās infrastruktūras ziņā lēmumā N 401/97 ir norādīts, ka būvētavā izmantotās iekārtas ir vecas un tehnoloģiski novecojušas un ka ieguldījumu plāns bija pirmais šāds plāns kopš būvētavas uzcelšanas⁽²⁴⁾. Lēmumā C 10/94 ir arī norādīts, ka infrastruktūra bija jāmodernizē, lai atjaunotu konkurētspēju un dzīvotspēju. Tāpēc var secināt, ka dzīvotspējas atjaunošana bija atkarīga no ieguldījumu plāna ātras īstenošanas.
- (40) Otrkārt, attiecībā uz HSY komercdarbību un tā pasūtījumu apjomu pašas Grieķijas iestādes atzīst, ka "ieguldījumu plāna iesniegšanas brīdī uzņēmums nebija parakstījis kuģu būves līgumus, un būvētavas darbību raksturoja liela neskaidrība par nākotni, kā arī skaidras komerciālās stratēģijas neesamība un ieguldījumu trūkums. Vienīgā nopietnā darbība bija MEKO tipa fregašu pabeigšana Grieķijas Kara flotei"⁽²⁵⁾. Tā kā būvētavai nebija

kuģu būves pasūtījumu, un lai tā turpmākajos gados būtu dzīvotspējīga, tai pietiekamā līmenī bija jāsaģlabā kuģu būvniecības darbību apjoms, Komisija uzskata, ka dzīvotspējas atjaunošana bija atkarīga no drīzas ienesīgu līgumu parakstīšanas (t. i., noslēgšanas) par civilo vai karakuģu būvi.

- (41) Treškārt, 1. tabulā ir minēti galvenie grāmatvedības rādītāji par HSY finanšu situāciju. Uzņēmuma maksātspējas ziņā 1997. gadā ir vērojams, ka uzņēmumam bija liels pašu kapitāls⁽²⁶⁾. Taču šī pozitīvā situācija bija izveidojusies tikai ievērojama apjoma parādu dzēšanas rezultātā, ko valsts īstenoja 1996. gadā. Valsts norakstīja 54,52 miljardus GRD (160 miljonus euro) ar darbību civilajā sfērā saistītu parādu – šī dzēšana tika apstiprināta ar lēmumu C 10/94 –, un 46,35 miljardus GRD (136 miljonus euro) ar darbību militārajā sfērā saistītu parādu. 1996. gada 31. decembrī konstatētais šķietami labvēlīgais bilances stāvoklis bija savā ziņā "mākslīgs", un jo īpaši tas nepierādīja, ka būvētava būtu atjaunojusi konkurētspēju un ka būtu novērsti to lielo grūtību cēloņi, ar kurām būvētava saskārusies pēdējos divdesmit gados. Ja pārstrukturēšanas plāns netiktu pilnībā īstenots, būvētava, visticamāk, ciestu zaudējumus, kuri strauji samazinātu pašu resursus (t. i., tīro kapitālu). Jāatceras, ka iepriekšējos 12 gados divreiz ir uzsākta HSY likvidācija. Jāsecina, ka ar šo pozitīvo kapitālu nepietiktu, lai pārliecinātu banku aizdot HSY naudu ar parasto procentu likmi, t. i., ar tādu procentu likmi, kāda tiek prasīta, aizdodot dzīvotspējīgiem uzņēmumiem.

1. tabula

HSY apgrozījuma, peļņas un tīrā kapitāla rādītāji 1997.–2005. gadā

(miljonos EUR)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003 ⁽¹⁾	2004	2005
Akciju kapitāls	86	91	92	95	65	106	106	121	121
Tīrais kapitāls	82	88	54	17	- 4	- 78	- 83	- 111	- 182
Apgrozījums	74	83	30	59	55	89	112	130	198
Peļņa	7	1	- 36	- 42	- 21	- 115	- 1	- 45	- 71

(1) 2003. finanšu gads ilga no 1.1.2003. līdz 30.9.2003.

- (42) Komisija uzskata, ka 1997. gadā būvētava joprojām bija grūtībās un vēl nebija konkurētspējīga, taču varēja paredzēt, ka tā kļūtu dzīvotspējīga, ja pilnībā un laikus tiktu īstenots ieguldījumu plāns un ja būvētavai izdotos ātri noslēgt ienesīgus līgumus par kuģu būvi. Tā kā uzņēmuma dzīvotspējas atgriešanās bija atkarīga no diviem neskaidriem procesiem, aizdodot HSY 1997. gadā un turpmākajos gados, rastos "īpašs risks". Privātbanka būtu piekritusi piešķirt HSY aizdevumus vai garantijas, taču par cenu, kas atspoguļotu nozīmīgo risku. Situācijā, kas rada "īpašu risku", Komisijas paziņojumā par atsaucē likmes un diskonta likmes noteikšanas metodi⁽²⁷⁾ ir norādīts, ka, nosakot valsts atbalsta esamību un summu, atbilstīgais atsaucē punkts ir Grieķijas atsaucē likme (t. i., ATHIBOR pieskaitot 300 bāzes punktus līdz 2000. gada 31. decembrim, un piecu gadu euro mijmaiņas darījumu likme, pieskaitot 75 bāzes punktus no 2001. gada 1. janvāra), kam pieskaita riska prēmiju vismaz 400 bāzes punktu apmērā (t. i., ATHIBOR pieskaitot vismaz 700 bāzes punktus līdz 2000. gada 31. decembrim, un piecu gadu euro mijmaiņas darījumu likme, pieskaitot vismaz 475 bāzes punktus no 2001. gada 1. janvāra). Attiecībā uz aizdevumu garantijām Komisija novērtēs atbalsta pastāvēšanu, pamatojoties uz to pašu metodi, t. i., salīdzinot garantētā aizdevuma kopējās izmaksas (t. i., procentu likmi, ko HSY maksā bankai, un garantijas prēmiju, ko HSY maksā garantijas sniedzējam) ar izmaksām, kuras būtu radušās HSY, ja tā būtu ņēmusi šo aizdevumu tirgū (t. i., Grieķijas atsaucē likme, pieskaitot vismaz 400 bāzes punktus).
- 3.1.2. Situācijas attīstība kopš 1997. gada
- (43) Kā skaidrots turpmāk, Komisija nevar izslēgt, ka līdz 1999. gada 30. jūnijam HSY joprojām varēja aizņemties tirgū ar tādu procentu likmi, kā noteikts iepriekšējā iedaļā⁽²⁸⁾.
- (44) HSY 1997. un 1998. gadā bija neliela tīrā peļņa⁽²⁹⁾. Taču šajos divos gados uzņēmums nenoslēdza nevienu līgumu par kuģu būvi⁽³⁰⁾ ne militārajā, ne civilajā jomā; tas būtu vajadzīgs, lai nodrošinātu pietiekamus darbības apjomus nākamajos gados un izvairītos no zaudējumiem. Pirmais līgums par kuģu būvi, ko būvētavai izdevās noslēgt, bija līgums par divu prāmjū būvi uzņēmumam *Strintzis*. Tas tika parakstīts tikai 1999. gada sākumā⁽³¹⁾. Turklāt no paša sākuma bija zināms, ka pārdošanas cena būs par mazu, lai segtu izmaksas, un ka šis līgums tāpēc radīs zaudējumus⁽³²⁾. Grieķijas Jūras kara flote 1999. gada jūlijā piešķīra HSY un HDW tiesības slēgt līgumu par trīs zemūdeņu būvi. Tika plānots, ka zemūdeņu būve ilgs gandrīz desmit gadus, un kopējā līguma summa bija apmēram 350 miljardi GRD (1 miljards euro), no kuras apmēram trīs ceturtdaļas saņemtu HDW, kas nodrošinātu iekārtas, spiediena detaļas un jutīgās elektro-
- nikas sistēmas. Turklāt pirmo zemūdeni paredzēts būvēt HDW būvētavā Ķīlē⁽³³⁾. Tāpēc šis projekts pirmajos īstenošanas gados nedotu HSY lielu darba apjomu un ienākumus⁽³⁴⁾.
- (45) Ņemot vērā to, ka 1997., 1998. gadā un 1999. gada pirmajos mēnešos uzņēmumam neizdevās strādāt ar lielu un ienesīgu pasūtījumu apjomu, būvētavas vadībai un jebkuram ieguldītājam pēc būvētavas situācijas analīzes vēlākais 1999. gada pirmajos mēnešos būtu jāsaprot, ka būvētavai 1999. un 2000. gadā nebūs pietiekams darbību apjoms, lai segtu savas izmaksas, un ka šajos gados būvētava cietīs lielus zaudējumus, kā rezultātā tās tīrais kapitāls samazināsies līdz nelieliem apmēriem⁽³⁵⁾. Šajos apstākļos dzīvotspējas atjaunošana vairs nebūtu sagaidāma⁽³⁶⁾. Papildus Komisija piebilst, ka pirmajā Grieķijas iestāžu sagatavotajā ziņojumā par ieguldījumu plāna īstenošanu bija norādīts, ka līdz 1999. gada 30. jūnijam bija izpildīta tikai neliela plāna daļa. Tāpēc līdztekus neveiksmēm komercdarbībā iekārtu modernizācija noritēja lēni⁽³⁷⁾. Visbeidzot, Komisija piebilst, ka gaidāmās finanšu grūtības izraisīja būvētavas neatkarīgās vadības grupas (t. i., *Brown & Root*, ko iecēla 1996. gada septembrī) un tās darbinieku/akcionāru strīdu. Jo īpaši vadība uzstāja uz vajadzību turpināt samazināt strādājošo skaitu zemā aktivitātes līmeņa dēļ. Arodbiedrības vadītāji bija pret šādu reformu, un viņiem izdevās panākt vadības grupas atstādināšanu⁽³⁸⁾. Šāds notikums, kura dēļ iestājās vadības darbības pārtraukums un kas parādīja, cik grūti ir būvētavā ieviest pietiekamas reformas, bija vēl viens apstāklis, kas atturētu tirgus ekonomikas ieguldītāju aizdot naudu HSY.
- (46) No iepriekš minētā Komisija secina, ka no 1999. gada 30. jūnija vairs nebija pamatoti sagaidīt dzīvotspējas atjaunošanos. Tāpēc Komisija uzskata, ka no minētās dienas neviena banka nebūtu piekritusi aizdot būvētavai pat ar augstām procentu likmēm un neviena banka nebūtu piekritusi piešķirt garantiju pat par lielu garantijas maksu. Tā kā HSY nebūtu saņēmusi aizdevumu vai garantiju tirgū, jebkurš aizdevums vai garantija, kas piešķirta pēc 1999. gada 30. jūnija, automātiski ir atbalsts. Ja tas tiek atzīts par nesaderīgu ar kopējo tirgu un vēl nav izmaksāts, visas garantijas ir nekavējoties jāpārtrauc, un visi aizdevumi ir nekavējoties jāatmaksā. Tomēr ar jebkura pēc 1999. gada 30. jūnija piešķirta aizdevuma atmaksāšanu, ievērojot parasto grafiku, kas noteikts aizdevuma līgumā un izriet no šā lēmuma, nepietiek, lai atjaunotu sākotnējo situāciju, jo līdz atmaksāšanas dienai HSY rīcībā ir bijis finansējums, ko tas parastos apstākļos nebūtu varējis iegūt tirgū. Lai atjaunotu sākotnējo stāvokli, ir jāatgūst arī šī priekšrocība, kuras apmēru var noteikt tikai aptuveni, izmantojot procentu likmi par ļoti augsta riska aizdevumu. Tāpēc par laiku no aizdevuma izmaksas HSY līdz HSY veiktajai

atmaksai Komisijai ir jāpieprasa atgūt starpību starp HSY faktiski samaksāto procentu likmi un procentu likmi, kas teorētiski būtu pietiekama aizdevumam ar ļoti augstu riska pakāpi. Komisija norāda, ka lai noteiktu pēdējo minēto procentu likmi, Komisijas paziņojumā par atsaucis likmes un diskonta likmes noteikšanas metodi ir norādīts, ka riska prēmija var būt par 400 bāzes punktiem lielāka nekā atsaucis likme, "ja neviena privātbanka nav piekritusi piešķirt attiecīgo aizdevumu", kā tas arī ir attiecīgajā situācijā. Vairākos lēmumos Komisija ir uzskatījusi, ka prēmija 600 bāzes punktu apmērā virs atsaucis likmes ir pietiekams minimums, lai atspoguļotu augsta riska situāciju⁽³⁹⁾. Komisija uzskata, ka tas ir minimālais apmērs aizdevumiem šībrīža situācijā. Attiecībā uz valsts garantijām, kas piešķirtas pēc 1999. gada 30. jūnija, Komisija izmantos to pašu pieeju: par laiku no garantētā aizdevuma izmaksas līdz garantijas izbeigšanai – ievērojot parasto grafiku, kas noteikts garantijas līgumā vai izriet no šā lēmuma – Komisija pieprasīs atgūt starpību starp garantētā aizdevuma izmaksām (bankai samaksāto procentu likmi, kam pieskaita samaksāto garantijas prēmiju) un Grieķijas atsaucis likmi, kam pieskaitīti 600 bāzes punkti.

- (47) Lai pamatotu apgalvojumu, ka valsts un ETVA piešķirtos aizdevumus un garantijas ar tādiem pašiem noteikumiem varētu piešķirt privāta banka, HSY iesniedza pirmo Deloitte ziņojumu⁽⁴⁰⁾. Šā ziņojuma 5. iedaļā Deloitte analizē HSY kredīspēju 1999. gadā un turpmākajos gados. Tiek secināts, ka "uzņēmums būtu varējis pārbaudāmajā laikposmā aizņemties vai saņemt garantijas vēstules no citas nesaistītas finanšu iestādes (t. i., tādas, ar kuru nav citu attiecību kā regulāra komercsadarbība)"⁽⁴¹⁾. Komisija norāda, ka ziņojumā nav izskaidrots, kā šis secinājums saskan ar to, ka HSY mēģinājumi piesaistīt līdzekļus no citām finanšu iestādēm ir bijuši nesekmīgi⁽⁴²⁾. Turklāt Komisija piebilst, ka analizē ir virkne kļūdu⁽⁴³⁾, kam ir ievērojama nelabvēlīga ietekme uz secinājumu.

3.1.3. Analīze attiecībā uz iekšējiem darījumiem grupā

- (48) Visus aizdevumus un garantijas, uz ko attiecas šī procedūra, piešķir ETVA vai valsts. Grieķijas iestādes apgalvo, ka, tā kā ETVA un Grieķijas valsts (ar ETVA starpniecību) bija HSY akcionāri, piešķirtos aizdevumus un garantijas var uzskatīt par grupas iekšējiem darījumiem. Šajā sakarā Grieķija izsaka divus apgalvojumus:

— pirmkārt, ir normāli, ka mātesuzņēmums aizdod meitasuzņēmumiem ar labvēlīgiem nosacījumiem. Meitasuzņēmumam piešķirtās priekšrocības tik tiešām palielina mātesuzņēmuma turēto akciju vērtību. Tāpēc, pat ja Komisija uzskatītu, ka ETVA un valsts piešķir aizdevumus un garantijas par cenu, kas mazāka par tirgus cenu, šāda rīcība būtu pieņemama tirgus ekonomikas ieguldītājam līdzīgā situācijā. Tāpēc šie aizdevumi un garantijas nav atbalsts,

— otrkārt, ir normāli, ka mātesuzņēmums aizdod grūtībās nonākušam meitasuzņēmumam. Šādu aizdevumu mērķis tik tiešām ir saglabāt mātesuzņēmuma turēto akciju vērtību. Tāpēc, pat ja Komisija uzskatītu, ka neviena privātbanka konkrētā laikposmā nebūtu aizdevusi HSY naudu, jo būvētavas situācija bija pārāk nelabvēlīga, ETVA un valsts piešķirtie aizdevumi un garantijas tomēr būtu uzskatāmas par pieņemamām privātam ieguldītājam līdzīgos apstākļos. Tāpēc šie aizdevumi un garantijas nav atbalsts.

- (49) Komisija uzskata, ka Grieķijas secinājumi nav pareizi.

- (50) Pirmkārt, Komisija atzīmē divus šādus elementus. Pirmajā gadījumā neviens tirgus ekonomikas ieguldītājs nenostādītu sevi ETVA situācijā. Patiešām jāatgādina, ka, piemēram, kad ETVA 1985. gadā iegādājās HSY, tā bija attīstības banka, kas rikojās pēc valdības rīkojuma, lai novērstu Grieķijas tautsaimniecībai ievērojami svarīga uzņēmuma slēgšanu⁽⁴⁴⁾. Lai rastu iespēju HSY turpināt darbību, ETVA 1986. gadā veica kapitālieguldījumu, ko Komisija atzina par atbalstu⁽⁴⁵⁾. ETVA 1995. gadā piedēvēja "51 % HSY kontrolpakete", jo Grieķija apgalvoja, ka to "attaisno aizsardzības intereses" saskaņā ar Direktīvas 90/684/EEK 10. pantu. Otrajā gadījumā Komisija piebilst, ka ja ņem vērā visus valsts īstenotos pasākumus (tostarp ETVA īstenotos pasākumus, jo, kā tiks pierādīts turpmāk šajā lēmumā, par tiem ir atbildīga valsts) par labu HSY, jo īpaši HSY līdz 2002. gadam piešķirto atkārtoto un apjomīgo valsts atbalstu, ir skaidrs, ka līdz 2002. gadam valsts nav rīkojusies kā tirgus ekonomikas ieguldītājs. Tā ir pastāvīgi piešķirusi lielu finansiālu atbalstu, lai nodrošinātu iespēju HSY turpināt darbību, un tas ir prasījis lielus izdevumus. Var secināt, ka, tā kā valsts (ar ETVA starpniecību) par HSY akcionāru kļuva tikai tāpēc,

ka tā rīkojās kā valsts iestāde, kas vēlējas par katru cenu turpināt HSY darbību, tāpēc nekad nav rīkojusies kā tirgus ekonomikas ieguldītājs, kas, iegādājoties HSY akcijas, vēlētos gūt peļņu, tad trūkst ticamības apgalvojumam par to, ka ETVA un valsts ir rīkojušās tirgus ekonomikas ieguldītājam pieņemamā veidā, jo nepietiekamās procentu likmes (vai garantijas maksu), ko pieprasa par finansējumu (aizdevumiem un garantijām), ko tās piešķirušas HSY, kompensē ar HSY akciju vērtības palielinājumu. Tā kā valsts (tostarp ETVA) nekad nav rīkojusies kā ieguldītājs, kas mēģina gūt peļņu, bet tieši pretēji piekrita saglabāt HSY darbību par šādu augstu cenu, Grieķijai un HSY vajadzēja vismaz pamatot savu apgalvojumu ar sīku analīzi, kas apliecinātu, ka kā HSY akcionārs valsts un ETVA patiešām varēja sagaidīt kapitāla pieaugumu (t. i., akciju vērtības palielināšanos), kas būtu lielāks par "ienākumu zaudējumu" (t. i., nepietiekamo procentu likmi vai nepietiekamo garantijas prēmiju). Tā kā šāda analīze nav sniegta un tā kā HSY un Grieķija ir izteikusi apšaubāmo un hipotētisko apgalvojumu, nesniedzot apstiprinošus pierādījumus, Komisija bez turpmākas analīzes noraida apgalvojumu, ka valsts (tostarp ETVA) būtu rīkojusies kā tirgus ekonomikas ieguldītājs, jo ar labvēlīgiem nosacījumiem piešķirtais finansējums izraisīja HSY akciju vērtības palielināšanos pietiekamā apmērā, lai kompensētu "ienākumu zaudējumu".

(51) Otrkārt, pat atsakoties no iepriekšminētās argumentācijas un analizējot aspektus attiecībā uz iekšējiem darījumiem grupā (t. i., HSY akciju vērtības iespējamo palielināšanos), ir pietiekami daudz pierādījumu, ka ETVA veiktie darījumi nebūtu pieņemami tirgus ekonomikas ieguldītājam, kam piederētu 51 % HSY akciju.

(52) 1995. gada beigās 49 % HSY īpašumtiesību tika nodoti HSY darbiniekiem. Cena, par kādu darbinieki varēja iegādāties šos 49 % akciju, tika nolemta tajā brīdī. Tāpēc turpmākajos gados, kad ETVA un valsts nodrošināja HSY finanšu līdzekļus par cenu, kas bija zemāka, nekā būtu prasījusi (nesaistīta) privātbanka, 49 % no HSY akciju vērtības palielināšanās šo ietaupījumu rezultātā (t. i., HSY maksāja mazākas procentu likmes) deva labumu arī pārējiem HSY akcionāriem. Tikai 51 % priekšrocību, ko uzņēmumam HSY piešķīra ETVA un valsts (prasītās

procentu likmes un garantijas prēmijas samazināšana), tika saņemts atpakaļ HSY akciju vērtības pieauguma veidā. Neviens tirgus ekonomikas ieguldītājs nebūtu piekritis dot citiem HSY akcionāriem šādu dāvinājumu. Lai izvairītos no zaudējumiem par labu pārējiem akcionāriem, tirgus ekonomikas ieguldītājs būtu pieprasījis līdzīgu procentu likmi tai, kādu prasa (nesaistītas) privātbankas. Tāpēc Grieķijas iestāžu pirmais apgalvojums nav pamatots.

(53) Par laikposmu pēc 1999. gada 30. jūnija - laikā, kad neviens privātbanka nebūtu piešķirusi HSY finansējumu, jo bankrota risks bija pārāk liels - var spriest pēc tādas pašas loģikas. Racionāls ieguldītājs, kam pieder tikai 51 % uzņēmuma, jo īpaši būtu vismaz lūdzis pārējiem akcionāriem nodrošināt finansējumu proporcionāli HSY akcijām, kas tiem pieder. Ja pārējiem akcionāriem nebūtu līdzekļu šā finansējuma nodrošināšanai, racionāls ieguldītājs būtu vismaz vienojies nodrošināt finansējumu HSY pret vēl daļu HSY akciju. Ievērojamu finanšu līdzekļu nodrošināšana HSY bez citu akcionāru līdzfinansējuma vai koncesijām bija pielīdzināma savas naudas pakļaušanai liels riskam, lai glābtu citu akcionāru turēto akciju vērtību. Neviens tirgus ekonomikas ieguldītājs līdzīgos apstākļos nebūtu piekritis šādam dāvinājumam citiem akcionāriem⁽⁴⁶⁾. Tāpēc Grieķijas iestāžu otrais apgalvojums ir noraidāms.

3.2. Horizontālais jautājums Nr. 2: valsts atbildība par ETVA rīcību

(54) Vairākus no šajā lēmumā analizētajiem 16 pasākumiem valsts nepiešķīra tieši. Tos piešķīra valstij piederošā banka ETVA. Tā kā Grieķija, HSY un TKMS/GNSH apstrīd valsts atbildību par šiem pasākumiem, turpretī Elefsis un Piraeus Bank to apstiprina, šis jautājums ir jāanalizē.

(55) ETVA piešķīra šos pasākumus no 1996. līdz 2002. gadam. Saskaņā ar precedenta tiesībām šādus pasākumus var klasificēt kā valsts atbalstu atbilstīgi EK līguma 87. panta 1. punktam tikai tad, ja valsts varēja kontrolēt ETVA un ja valsts iestādes ir "tā vai citādi iesaistītas šo pasākumu īstenošanā"⁽⁴⁷⁾.

- (56) ETVA, kas saīsinājumā nozīmē Grieķijas Rūpniecības attīstības banka, tika nodibināta 1964. gadā, apvienojoties trim organizācijām (Rūpniecības attīstības organizācijai, Ekonomiskās attīstības finansēšanas organizācijai un Tūrisma kredītu organizācijai). Ar Likumu 1369/1973 tā tika pārveidota par akciju sabiedrību. Tāpēc kopš 1973. gada tā ir darbojusies kā valstij piederoša banka. Saskaņā ar Grieķijas sniegto informāciju ⁽⁴⁸⁾ "ETVA kā attīstības bankas statūtos noteiktais galvenais mērķis bija valsts attīstības veicināšana, finansējot Grieķijas ekonomikas ražošanas darbību (tūrisma, rūpniecisko ražošanu utt.)". ETVA bija vienīgā attīstības banka Grieķijā. Tāpēc ETVA centās uzņemties izšķirošu lomu valsts ekonomikas un reģionālajā attīstībā, finansējot uzņēmumus, attīstot valsts reģionālo infrastruktūru, nodrošinot riska kapitālu un piedaloties Grieķijas ekonomikai stratēģiski svarīgu uzņēmumu darbībā. 1995. gadā pēc finansiālām grūtībām, kas radās šo darbību rezultātā, Grieķijas valdība par galveno prioritāti izvirzīja bankas rekapitalizāciju, pārstrukturēšanu un modernizāciju. Tā notika, pamatojoties uz piecu gadu programmu, Likuma 2359/95 darbības jomā. Papildus valdības piešķirtajam kapitālam 427 miljardu GRD apmērā, pārstrukturēšanas mērķis bija jaunas stratēģiskas orientācijas ieviešana, organizatoriskās struktūras maiņa un modernu uzņēmējdarbības procedūru formulēšana, lai reaģētu uz mūsdienu konkurences apstākļiem. Tādējādi "papildus darbībai attīstības jomā ETVA izvērta komercbankas pakalpojumu sniegšanu, jo īpaši 1997. gadā un pēc tam" ⁽⁴⁹⁾.
- (57) Valsts, kam piederēja 100 % ETVA akciju, 1999. gadā izlēma kotēt banku Atēnu Fondu biržā, piedāvājot sabiedrībai 24 % tās akciju kapitāla. Valsts izlēma turpināt bankas privatizāciju un samazināt valsts dalību līdz apmēram, kas ir mazāks par 50 %. Tika izsludināts konkurss, kurā tika izvēlēta *Piraeus Bank*. 2002. gada 20. martā *Piraeus Bank* tika nodotas akcijas, kas atbilst 57,7 % ETVA kapitāla ⁽⁵⁰⁾.
- (58) Attiecībā uz valsts iespējām kontrolēt ETVA Komisija norāda, ka līdz 1999. gada beigām ETVA pilnībā piederēja Grieķijas valstij. Līdz 2002. gada 20. martam, kad lielākā daļa akciju tika nodota *Piraeus Bank*, valstij piederēja akciju kontrolpakete. Tāpēc valsts varēja kontrolēt ETVA vismaz līdz 2002. gada 20. martam. Tas liecina arī, ka ETVA īstenotajos pasākumos bija iesaistīti valsts līdzekļi.
- (59) Attiecībā uz valsts iesaistīšanos dažādo pasākumu pieņemšanā Komisija norāda uz šādiem punktiem.
- Pirmkārt, Komisija norāda, ka trīs svarīgākos lēmumus par ETVA dalību HSY nav patstāvīgi pieņēmusi ETVA vadība: šos lēmumus ir pieņēmusi valdība un īstenojusi ETVA. Kad ETVA 1985. gadā iegādājās bankrotējušo HSY, lēmumu pieņēma valdība ⁽⁵¹⁾. ETVA vienkārši īstenoja šo valsts lēmumu un ātri veica lielu kapitāla ieguldījumu HSY, ko Komisija uzskatīja par valsts atbalstu ⁽⁵²⁾. Tas liecina, ka ETVA un HSY attiecības no pirmsākumiem ir bijušas valsts atbalsts uzņēmumam, kas nodarbinātības un darbības ziņā bija svarīgs Grieķijas valdībai. Otrais būtiskais lēmums bija ETVA īstenotā 49 % HSY kapitāla pārdošana darbiniekiem, par kuru tika nolemts ar Likumu 2367/1995 ⁽⁵³⁾. Turklāt ar šo likumu tiek ieviesti ievērojami HSY pārstrukturēšanas pasākumi ⁽⁵⁴⁾ (un būvētavai tiek piešķirtas ļoti lielas atbalsta summas). Trešais ievērojamais notikums bija HSY privatizācija 2001. un 2002. gadā (t. i., ETVA bija jāpārdod tās atlikušais 51 % HSY akciju). Šī privatizācija tika paredzēta ar attiecīgās ministriju privatizācijas komitejas Lēmumu Nr. 14/3-1-2001 un notika saskaņā ar Grieķijas Likumu par privatizāciju 2000/91. Šo faktu *Alpha Finance* – banka, kas rīkoja HSY pārdošanu valsts un pārdevēju (ETVA un darbinieku) vārdā – pastāvīgi atkārtoja ieinteresētajiem ieguldītājiem/prendentiem iesniegtajos konkursa dokumentos. 2001. gada 2. aprīļa konkursa dokumentos ir norādīts arī, ka valsts kopā ar pārdevējiem izraudzīsies labāko pretendentu. Jāsecina, ka trīs svarīgos lēmumus par ETVA dalību HSY pieņēma valsts.
  - Papildus tiešajai iesaistei šajos trīs gadījumos valsts no 1995. līdz 2002. gadam piešķīra ļoti lielas atbalsta summas. Valsts norakstīja 54,52 miljardu GRD (160 miljoni euro) parādu par darbībām civilajā jomā – šī parādu dzēšana tika apstiprināta ar Lēmumu C 10/94 –, un 46,35 miljardus GRD (136 miljoni euro) parādu saistībā ar darbībām militārajā jomā. Kā norādīts Lēmumā N 401/97, valsts plānoja piešķirt arī 7,8 miljardu GRD (22,9 miljoni euro) ieguldījumu atbalsta. Piedāvājumu izteikšanas laikā 2001. gadā Grieķijas valsts pieņēma Likumu 2941/2001, kurā bija ietverta liela finanšu atbalsta summa, kuras mērķis bija veicināt HSY privatizāciju (skatīt šā

lēmuma 33. apsvērumu). Kā Komisija ir norādījusi Lēmumā N 513/01, valsts, piemēram, apņēmas samaksāt 118 miljonus euro, lai mudinātu darbiniekus brīvprātīgi aiziet no darba uzņēmumā. Piešķirot liela apjoma atkārtotu atbalstu, valdība skaidri lika saprast, ka tā uzskata HSY pastāvēšanu par politiski ļoti nozīmīgu⁽⁵⁵⁾.

— Visbeidzot, Komisija norāda, ka valsts šajos gados piešķir HSY tiesības slēgt stratēģiskus līgumus aizsardzības jomā, piemēram, par zemūdeņu būvniecību. Tādējādi valstij bija tiešas intereses novērot HSY darbību un nodrošināt būvētavas darbības turpināšanu.

(60) Pieņemot lēmumu par ETVA dalības apmēru HSY, pastāvīgi piešķirot HSY lielu finanšu atbalstu un piešķirot tiesības slēgt Grieķijas drošībai ļoti svarīgus līgumus militārajā jomā, Grieķijas valdība ļoti skaidri lika saprast, ka tā piešķir lielu nozīmi HSY darbībām, un uzmanīgi novēroja būvētavas situāciju. Šādā vispārējā situācijā Komisija uzskata, ka līdz ETVA privatizācijai 2002. gada martā valsts atbildība par ETVA rīcību nav apšaubāma. Šajos apstākļos ETVA vadība patiešām attiecībā uz HSY nevarēja izstrādāt tādu aizdevumu politiku, kas nebūtu saskaņā ar valdības pastāvīgā atbalsta politiku. Jo īpaši ETVA nevarētu pieņemt lēmumu, kas HSY radītu finanšu problēmas. Piemēram, ETVA nevarētu prasīt augstu procentu likmi (t. i., lielu likmes starpību virs starpbanku likmes) par HSY piešķirtajiem aizdevumiem, jo tas būtu pasliktinājis HSY finanšu situāciju, kas valdībai būtu politiski nepieņemami. ETVA nevarēja arī atteikties piešķirt aizdevumu, ko lūdza HSY, lai finansētu savu darbību⁽⁵⁶⁾. Citiem vārdiem, ETVA nebija citas izvēles, kā vien ievērot valsts noteikto pastāvīgā lielapjoma atbalsta politiku pret HSY. Līdz ar to Komisija secina, ka par visiem ETVA īstenotajiem pasākumiem attiecībā uz HSY (aizdevumi, garantijas, kapitāla ieguldījumi utt.) automātiski bija atbildīga valsts un ka nav jāsniedz papildu pierādījumi par valsts dalību brīdī, kad ETVA pieņēma šos atsevišķos pasākumus. Secinot Komisija uzskata, ka par ETVA īstenotajiem dažādajiem pasākumiem ir atbildīga valsts.

(61) Komisija pakārtoti norāda arī uz šādiem elementiem, kas apstiprina valsts atbildību par ETVA rīcību.

(62) Pirmkārt, ETVA 1995. gadā pārdeva darbiniekiem tikai 49 %, nevis 100 % HSY akciju. "Grieķija pieminēja savas militārās vajadzības kuģu būvē, lai pamatotu 51 % būvētavas paturēšanu, kā atļauj direktīvas 10. pants." Padomes Direktīvas 90/684/EEK 10. panta 3. punktā patiešām ir paredzēts, ka, "neskarot 2. punktā minēto pienākumu pārdot būvētavas, Grieķijas valdībai ir atļauts paturēt vienas būvētavas 51 % akciju kontrolpaketi, ja to attaisno aizsardzības intereses"⁽⁵⁷⁾. Tas liecina, ka, atstājot ETVA 51 % HSY akciju, mērķis bija ļaut valstij kontrolēt HSY, lai aizsargātu Grieķijas aizsardzības intereses. Ir acīmredzams, ka šajā situācijā ETVA vadība nevarēja veidot uz komerciāliem noteikumiem balstītas attiecības ar HSY. Neviens lēmums par finansējuma nodrošinājumu HSY un šā finansējuma noteikumiem nedrīkstēja būt pretrunā Grieķijas aizsardzības interesēm. Komisija jo īpaši nesaņēma, kā ETVA vadība varēja atteikties piešķirt HSY finansējumu vai pieprasīt lielu procentu likmi par šo finansējumu. Turklāt, ja Grieķijas mērķis bija saglabāt aizsardzības intereses, var pieļaut, ka valdība faktiski tieši pārraudzīja jebkuru būtisku HSY vadības lēmumu un jebkuru ETVA lēmumu par HSY sniegto finansējumu.

(63) Otrkārt, tā kā ETVA kā "attīstības bankas" pilnvaras definēja valsts, var secināt, ka par visām ETVA darbībām, ko tā īstenoja, pildot šīs pilnvaras, bija atbildīga valsts. Līdzīgi precedentā tiesības norāda, ka, lai analizētu atbildību par pasākumiem, ko īstenojis uzņēmums, var būt svarīgs "tā darbības veids un darbības īstenošana tirgū normālas konkurences ar citiem privātiem uzņēmumiem apstākļos"⁽⁵⁸⁾. Šajā kontekstā Grieķijas iestādes atzīst, ka "ETVA kopš tās izveides nedarbojās kā parasta komercbanka, bet kā īpaša attīstības kredītiestāde, kas galvenokārt darbojas tādu ilgtermiņa kredītu jomā, kam ir izšķiroša nozīme valsts ekonomikas un reģionālajā attīstībā"⁽⁵⁹⁾. Šajā kontekstā Komisija atgādina, ka ETVA iegādājās HSY 1985. gadā. Tāpēc ETVA dalība HSY aizsākās laikā, kad tā pildīja savas kā "attīstības bankas" pilnvaras, nevis īstenojot komercdarbību, ko tā sāka ne ātrāk kā 1997. gadā. Tā kā ETVA līdz minētajam laikam bija jāatbalsta HSY, pildot savas kā "attīstības bankas" pilnvaras, ETVA nevarēja no 1997. gada pēkšņi pārtraukt izsniegt HSY pieprasītos aizdevumus un garantijas un ļaut būvētavai bankrotēt. Šajā sakarībā Komisija atgādina, ka 20. gadsimta 90. gadu otrajā pusē ETVA tika atļauts izvērst komercdarbību paralēli darbībai attīstības jomā, nevis tās vietā, un darbība attīstības jomā tai bija jāturpina.

- (64) Treškārt, saskaņā ar precedenta tiesībām, lai pierādītu atbildību, svarīgs var būt "uzņēmuma juridiskais statuss (vai tas pakļauts publiskajām tiesībām vai parastajām uzņēmumu tiesībām)"⁽⁶⁰⁾. Šajā ziņā, tā kā ETVA kā valstij piederošas attīstības bankas galvenais mērķis ir veicināt valsts attīstību, finansējot Grieķijas ekonomiku, uz to neattiecas banku darbības direktīvas⁽⁶¹⁾. Tikai kotējot ETVA akcijas Atēnu Fondu biržā 2000. gada 12. janvārī, ETVA tika pakļauta komercbankām piemērojamiem uzraudzības standarta noteikumiem.
- (65) Ceturtkārt, Komisija norāda, ka laikā no 1996. līdz 2002. gadam valsts pievērsa īpašu uzmanību ETVA darbībām. Valsts pieņēma Likumu 2359/95, lai pārstrukturētu ETVA, un ieguldīja tajā simtiem miljardu drahamu. 1999. gadā tā nolēma kotēt daļu kapitāla Atēnu Fondu biržā. Pēc viena gada tā nolēma privatizēt ETVA kontrolpaketi. Privatizācija tika pabeigta 2002. gadā. Tas liecina, ka laikā no 1996. līdz 2002. gadam valsts bija ļoti ieinteresēta ETVA darbībā. HSY izsniegtie aizdevumi un garantijas bija pietiekami lielas⁽⁶²⁾, lai ETVA vadība nevarētu pieņemt lēmumus par to piešķiršanu bez ETVA vienīgā akcionāra atbalsta vai tieša rīkojuma.
- (66) Iepriekšējos punktos Komisija ir pierādījusi, ka laikposmā pirms ETVA pārdošanas *Piraeus Bank* 2002. gada martā visos ETVA īstenotajos pasākumos ir bijuši iesaistīti valsts līdzekļi un par visiem ETVA īstenotajiem pasākumiem attiecībā uz HSY bija atbildīga valsts. Tāpēc atsevišķajā novērtējumā par katru ETVA īstenoto pasākumu Komisija šos abus apstākļus vairs nepierādīs.
- (67) Komisija šos abus jautājumus atkal apspriedīs tikai E18c pasākuma novērtējumā, jo dažas iesaistītās personas apgalvo, ka šo pasākumu ETVA ir īstenojusi 2002. gada maijā, t. i., pēc tam, kad *Piraeus Bank* iegādājās ETVA.
- 3.3. Horizontālais jautājums Nr. 3: atbalsta pasākumi, ar kuriem daļēji finansē HSY darbības militārajā jomā**
- (68) Atbildē uz lēmumu par pagarināšanu Grieķija apgalvo, ka vairāki pasākumi, ko izmeklēja Komisija, ir bijuši paredzēti, lai atbalstītu būvētavas darbības militārajā jomā. Tādējādi Grieķija apgalvo, ka uz tiem attiecas Līguma 296. pants un tos nevar novērtēt saskaņā ar noteikumiem par valsts atbalstu, un iespējamiība tos atgūt ir vēl mazāka.
- (69) Tāpēc Komisijai ir jānovērtē, vai uz dažiem pasākumiem daļēji vai pilnīgi attiecas Līguma 296. panta darbības joma.
- (70) Neviens no šajā procedūrā iesaistītajām personām neapstrīd, ka HSY darbojas civilajā un militārajā jomā. Pēdējos 15 gados galvenā darbība civilajā jomā bija civilo kuģu remonts. HSY ir izgatavojusi arī ritošā sastāva materiālus un civilo kuģu korpusus. HSY darbības militārajā jomā bija karakuģu un zemūdeņu būve un remonts Grieķijas Jūras kara flotei.
- (71) Komisija atgādina, ka lēmumā par pagarināšanu jau ir apzināti pasākumi, kas paredzēti tikai būvētavas militāro darbību atbalstam. Lēmumā par pagarināšanu ir secināts, ka uz šiem pasākumiem pilnībā attiecas Līguma 296. pants un tiem nav piemērojami noteikumi par valsts atbalstu. Tiesa nav apstrīdējusi lēmumu par pagarināšanu.
- (72) Dažas valsts atbalsta summas, kas apskatītas šajā lēmumā, nav attiecinātas uz kādu konkrētu darbību, t. i., tās nav piešķirtas, lai finansētu konkrētu projektu. Tāpēc Komisijai ir jānosaka, kādā mērā šis valsts atbalsta summas deva labumu darbībām militārajā jomā un kādā mērā tās deva labumu darbībām civilajā jomā. Šo aprēķinu sarežģī tas, ka HSY neveica atsevišķu uzskaiti darbībām civilajā jomā un darbībām militārajā jomā. Šajos apstākļos Komisijas analīzes pamatā būs šo abu darbību relatīvais apmērs. Tāpēc tai jānovērtē katras darbības relatīvā nozīme. Komisija norāda, ka ar jebkuru HSY piešķirto valsts atbalstu (kas nav piešķirts konkrētas darbības finansēšanai) (piemēram, finansējums, kapitāla ieguldījums utt.) vienlaikus ir segti pagātnē radušies zaudējumi (t. i., zaudējumi, kas radušies no iepriekšējiem līgumiem), kas ļāva būvētavai finansēt turpmākās darbības. Tāpēc, lai noteiktu, kādā mērā konkrēts valsts atbalsts deva labumu civilajām un militārajām darbībām, Komisija uzskata, ka analīzei nav jāaprobežojas ar civilo un militāro darbību attiecību (t. i., katras darbības relatīvā nozīme) atbalsta sniegšanas gadā, bet ir jāaprēķina šo abu darbību vidējā attiecība pietiekami ilgā laikposmā. Vairāku gadu rādītāju vidējās vērtības izmantošanu pamato arī tas, ka abu darbību relatīvā nozīme dažādos gados ļoti atšķiras. Viens konkrēts gads var arī neraksturot abu darbību vidējo attiecību vidējā termiņā un ilgtermiņā.

(73) Ar Lēmumu C 40/02 par nelikumīgu un ar kopējo tirgu nesaderīgu atzītā atbalsta atgūšanas procedūrā Grieķija apgalvoja, ka darbības civilajā jomā veidoja 25 % HSY darbību, bet darbības militārajā jomā – 75 % darbību. Lai pamatotu šo apgalvojumu, Grieķija iesniedza datus par darba laiku un apgrozījumu (t. i., pārdošanas vērtību) abos darbības virzienos laikā no 1997. līdz 2005. gadam⁽⁶³⁾. Šajā procedūrā Grieķija šos skaitļus nav apstrīdējusi. Turklāt Lēmumā N 513/01 Komisija jau bija piekritusi darbību attiecībai 25 % civilajā jomā/75 % militārajā jomā, kas nav apstrīdēts Tiesā. Pamatojoties uz iepriekš minēto, Komisija ņems vērā to, ka darbības civilajā jomā veido 25 % HSY darbību, bet darbības militārajā jomā – 75 % darbību.

(74) Attiecībā uz HSY darbību militārajā jomā Komisija iepriekšējos lēmumos ir konsekventi piekritusi, ka uz tam sniegto atbalstu neattiecas valsts atbalsta noteikumi⁽⁶⁴⁾. Lēmuma par pagarināšanu 86. līdz 90. punktā Komisija atkārtoja šo vērtējumu. Tā kā pasākumi, uz kuriem attiecas šis lēmums, tika īstenoti par labu HSY (t. i., HSY kopumā) vienlaikus ar šajos iepriekšējos lēmumos analizēto periodu, ir jāsecina, ka Līguma 296. panta darbības joma attiecas arī uz to daļu pasākumu, kas bija paredzēti HSY darbību atbalstam militārajā jomā, un tie ir atbrīvoti no noteikumiem par valsts atbalstu.

(75) Vērtējot katru pasākumu atsevišķi, Komisija noteiks, vai ar to ir atbalstīta tikai HSY darbība civilajā jomā, vai tas ir piešķirts HSY, neparedzot to konkrētam izlietojumam⁽⁶⁵⁾:

— ja ir atbalstītas tikai darbības civilajā jomā, Komisija uzskata, ka Līguma 296. pants nav piemērojams, un visu pasākumu var vērtēt saskaņā ar Līguma 87. pantu,

— ja ir atbalstīts viss uzņēmums HSY kopumā, Komisija uzskata, ka, tā kā 75 % būvētavas darbību ir saistītas ar ražošanu militārajai jomai, 75 % valsts atbalsta ir devuši labumu darbībām militārajā jomā, un uz tiem attiecas Līguma 296. pants. Pārējos 25 % valsts atbalsta var vērtēt saskaņā ar noteikumiem par valsts atbalstu.

4. PASĀKUMI: APRAKSTS, PROCEDŪRAS UZSĀKŠANAS PAMATOJUMS, SAŅEMTĀS PIEZĪMES, NOVĒRTĒJUMS UN SECINĀJUMS

(76) Attiecībā uz Grieķijas un trešo personu piezīmēm Komisija norāda, ka tajās ir minēts plašs argumentu klāsts.

Piemēram, daudzajos iesniegumos Komisijai sūdzības iesniedzējs *Elefsis* ir apgalvojis, ka pastāv vairāki iemesli, uz kuriem pamatojoties, pasākumi ir uzskatāmi par nesaderīgu atbalstu. Līdzīgi Grieķija, HSY un TKMS/GNSH savos pēc kārtas iesniegtajos iesniegumos Komisijai apgalvoja, ka pastāv vairāki iemesli, uz kuriem pamatojoties, pasākumus var atzīt par saderīgiem ar kopējo tirgu.

(77) Atbilstīgi Līguma 253. pantam Komisijas lēmumā ir jāmin iemesli, uz kuriem tas ir pamatots. Taču Komisijai nav pienākuma atbildēt uz katru iesaistīto personu izvirzīto argumentu. Līdz ar to šajā lēmumā tiks skaidri apskatīti tikai nozīmīgākie iesaistīto personu izvirzītie argumenti. Jo īpaši lēmumā netiks apskatīti daži iesaistīto personu izvirzītie pamatojumi, kuri nepārprotami nesaskan ar faktiem, kuri ir pretrunā tās pašas personas citos iesniegumos izvirzītajiem argumentiem vai kurus var nepārprotami noraidīt, pamatojoties uz šajā lēmumā norādītajiem faktiem un vērtējumu.

(78) Tā kā šī izmeklēšana attiecas uz nozīmīgu skaitu pasākumu, ir svarīgi tos sanumurēt, lai atvieglotu lasīšanu un izvairītos no pārpratumiem. Tāpēc to četru pasākumu, uz kuriem attiecas lēmums par uzsākšanu, numuri būs no P1 līdz P4. Tiem 12 pasākumiem, uz kuriem attiecas lēmums par pagarināšanu, tiks atstāts numurs, kas tiem bija piešķirts attiecīgajā lēmumā, priekšā pievienojot burtu E.

4.1. Ieguldījumu atbalsta, kas apstiprināts 1997. gadā, nepareiza izmantošana (P1 pasākums)

4.1.1. Pasākuma apraksts

(79) Ar Lēmumu N 401/97 Komisija atļāva ieguldījumu atbalstu 7,8 miljardu GRD (22,9 miljoni euro) apmērā, par ko Grieķija bija paziņojusi 1997. gada 20. jūnijā. Minētajā lēmumā atbalstu vērtēja, pamatojoties uz Padomes Direktīvas 90/684/EEK III nodaļas "Pārstrukturēšanas atbalsts" 6. pantu "Ieguldījumu atbalsts", kurā norādīts, ka "ieguldījumu atbalstu [...] nedrīkst piešķirt [...], ja vien tas nav saistīts ar pārstrukturēšanas plānu, kurā nav paredzēts palielināt būvētavas kuģu būvēšanas jaudu [...]. Šādu atbalstu nevar piešķirt kuģu būvētavām, ko izmanto kuģu remontam, ja vien tas nav saistīts ar pārstrukturēšanas plānu, kā rezultātā samazinās kopējā kuģu remontēšanas jauda". Lēmumā N 401/97 norādīts, ka ir sagatavots uzņēmējdarbības plāns, kura mērķis ir atjaunot būvētavas konkurētspēju, palielinot tās

ražīgumu un modernizējot to. Šā plāna pirmais pīlārs ir liela apmēra reorganizācija un darbinieku skaita samazināšana. Jo īpaši līdz 1997. gada beigām darbinieku skaits tiks samazināts līdz 2 000, un tiks ieviestas elastīgākas darba metodes. Lēmumā N 401/97 ir norādīts, ka darbinieku skaita samazināšana lēmuma pieņemšanas brīdī lielā mērā jau bija īstenota, kas palīdzēs palielināt ražīgumu. Pārstrukturēšanas plāna otrais pīlārs ir ieguldījumu programma, kuras mērķis ir aizstāt vecās un tehnoloģiski novecojušās iekārtas ar jaunu, modernāku tehnoloģiju. Lēmumā ir norādīts, ka saskaņā ar plānu būvētava atgūs dzīvotspēju līdz uzņēmējdarbības plāna darbības beigām, t. i., līdz 2000. gadam. Ieguldījumu programmas kopējās izmaksas tika lēstas 15,62 miljardu GRD (45,9 miljonu euro) apjomā. Lēmuma aprakstošajā daļā ir norādīts, ka programma tiks finansēta šādi: 7,81 miljards GRD (22,9 miljoni euro) – valsts atbalsts, 3,13 miljardi GRD (9,2 miljoni euro) – akciju kapitāla palielinājums un 4,67 miljardi GRD (13,7 miljoni euro) – banku aizdevumi. Kapitāla palielinājums tiks veikts tādā pašā proporcijā kā kapitāla sadalījums, t. i., 51 % nodrošinās ETVA, bet 49 % – HSY darbinieki. Lēmumā ir norādīts arī, ka banku aizdevumi tiks piesaistīti parastos tirgus apstākļos bez valsts garantijām. Komisija novērtējumā norāda, ka saskaņā ar pārstrukturēšanas plānu kuģu būves jauda nepalielinās, bet kuģu remonta jauda samazinās. Komisija norāda arī, ka atbalsta intensitāte (50 %) nepārsniedz Grieķijai atļauto reģionālā atbalsta intensitāti. Intensitāti pamato arī veicamās pārstrukturēšanas apmērs.

4.1.2. Procedūras uzsākšanas pamatojums

- (80) Grieķijas un Komisijas vēstulju apmaiņa pirms procedūras uzsākšanas ir aprakstīta šā lēmuma 1. nodaļā "Procedūra".

- (81) Lēmumā par procedūras uzsākšanu Komisija pauda šaubas par ieguldījumu atbalsta, kas apstiprināts ar Lēmumu N 401/97, iespējami nepareizo izmantošanu. Pirmkārt, Komisija ir novērojusi, ka ieguldījumu plāns ir īstenots tikai daļēji un ar būtiskiem kavējumiem. Grieķijas iestādes vairākas reizes, neapspriežoties ar Komisiju, pagarināja ieguldījumu plāna izpildes termiņu pēc 1999. gada 31. decembra. Otrkārt, tā kā Lēmumā N 401/97 ir norādīts, ka ieguldījumu programma tiks finansēta ar banku aizdevumiem, kas piesaistīti parastos tirgus apstākļos bez valsts garantijām, šķiet, ka uzņēmums ir saņēmis aizdevumus no valstij piederošas bankas ar procentu likmēm, kas neatbilst tirgus vērtībām, un šķiet, ka vienu no aizdevumiem sedza valsts garantija. Treškārt, Grieķijas iestādes nenosūtīja gada ziņojumus par

plāna īstenošanu, kā bija noteikts Lēmumā N 401/97. Šo trīs Lēmuma N 401/97 pārkāpumu dēļ šķiet, ka ieguldījumu atbalsts ir nepareizi izmantots.

4.1.3. Leinteresēto personu piezīmes

- (82) Elefsis uzsver, ka zemesrīce, kas minēta, lai attaisnotu kavējumu, notika tikai 1999. gada septembrī. Tas nozīmē, ka līdz ieguldījumu plāna īstenošanas termiņa beigām, proti, 1999. gada 31. decembrim, vēl bija četri mēneši. Līdz 1999. gada beigām HSY bija īstenojis tikai nelielu daļu ieguldījumu plāna. Tas liecina, ka HSY ievērojami kavēja plāna īstenošanu jau pirms zemesrīces un ka HSY nevarētu pabeigt ieguldījumu programmu savlaicīgi, pat ja zemesrīce nebūtu notikusi. Līdzīgi HSY privatizācija, ko piemin, lai attaisnotu kavējumu, notika ilgu laiku pēc 1999. gada beigām, tāpēc ar to nevar attaisnot to, ka HSY nav ievērojis Lēmumu N 401/97. Visbeidzot, Elefsis apgalvo, ka, tā kā HSY saņēma valsts garantētu aizdevumu pretrunā nesaistītu pušu darījumu nosacījumiem, tas ir pārkāpis Lēmumā N 401/97 noteiktos nosacījumus. Tāpēc šis papildu atbalsts, kā arī ieguldījumu atbalsts, ir jāatgūst.
- (83) HSY iesniedza tādas pašas piezīmes kā Grieķija; tās ir apkopotas nākamajā iedaļā.

4.1.4. Grieķijas piezīmes

- (84) Grieķijas iestādes 2004. gada 20. oktobra vēstulē apstiprina, ka sākotnēji ieguldījumu plāna pabeigšanai tās noteica termiņu 1999. gada 31. decembrī. 1999. gada decembrī tās veica plāna īstenošanas pirmās pārbaudes, kas bija saistītas ar izdevumiem, kuri radušies HSY līdz 1999. gada 30. jūnijam. Izrādījās, ka tie bija 2,7 miljardi GRD (8,1 miljons euro), kas ir 17,7 % no ieguldījumu programmas kopējiem izdevumiem. Grieķijas iestādes 2001. gada 27. jūnijā noteica ieguldījumu veikšanas termiņa pagarinājumu līdz 2001. gada 31. decembrim, jo 1999. gada 7. septembra zemesrīce bija nodarījusi bojājumus būvētavas iekārtām un kavējusi ieguldījumu plāna izpildi. Ar 2001. gada 28. decembra lēmumu Grieķijas iestādes otrreiz pagarināja termiņu līdz 2002. gada 30. jūnijam, jo privatizācijas procesa dēļ, kas tika sākts 2001. gada janvārī (un beidzot tika pabeigts 2002. gada 31. maijā), ieguldījumu plāns bija jāiesaldē. Kad Grieķijas iestādes 2002. gada maijā veica otro kontroli, tās konstatēja, ka HSY līdz 2001. gada 31. decembrim bija radušies izdevumi 9,8 miljardu GRD (28,9 miljoni euro) apmērā jeb 63 % no ieguldījumu kopējām izmaksām. Ar 2002.

gada 14. jūnija lēmumu tika piešķirts termiņa pagarinājums līdz 2004. gada 30. jūnijam. Ar 2003. gada 23. jūlija lēmumu iestādes atļāva veikt izmaiņas ieguldījumu plānā. Šajā gadījumā uzņēmums lūdza svītrot dažus otrajā kontrolē apstiprinātos ieguldījumu izdevumus. Šie izdevumi bija avansa maksājumi par ieguldījumiem, ko uzņēmums bija nolēmis izslēgt no ieguldījumu plāna. Tāpēc pēc otrās kontroles apstiprinātā kopsomma tika samazināta līdz 23,3 miljoniem euro jeb 50,75 % no kopsomas. 2004. gada 30. jūnija vēstulē būvniecība pieprasīja jaunu termiņa pagarinājumu līdz 2004. gada 31. decembrim. Šobrīd ieguldījumu atbalsts būvētavai vēl nav izmaksāts.

(85) Grieķijas iestādes apgalvo, ka, piešķirot termiņa pagarinājumus, tās labā ticībā uzskatīja, ka rīkojas, ievērojot Komisijas apstiprinājuma lēmumā noteiktos ierobežojumus un ka tas attiecās uz jau piešķirtu atbalstu, par ko nebija vajadzīgs jauns paziņojums. Tās uzskatīja, ka bija nereāli neparedzēt iespēju pagarināt tik lielu un plašu ieguldījumu plānu, vēl jo vairāk tādai būvētavai, kurai nebija šāda plāna īstenošanas pieredzes, kā atzinusi pati Komisija apstiprinājuma lēmumā. Tās apgalvo arī, ka tās informēja Komisiju par pagarinājuma piešķiršanu 2002. gada novembrī. Ar ieguldījumu plāna izmaiņām, ko tās atļāva 2003. gadā, netika mainīts apstiprinātā atbalsta raksturs, būtība vai nolūks. To mērķis bija vienkārši pielāgot plāna saturu jaunajiem apstākļiem: būvētavas privatizācijai, jaunajiem neparedzama rakstura līgumiem (zemūdenes), zemestrīcei 1999. gadā, kā arī tehnoloģiskajam progresam. Grieķijas iestādes arī nesaskata, kā termiņa pagarinājumi var ietekmēt atbalsta būtību, un tāpēc – arī tā saderību. Visbeidzot, tās apgalvo, ka Komisijai ieguldījumu plāna termiņa pagarinājuma saderība jāvērtē, pamatojoties uz Kopienas pamatnostādņu par valsts atbalstu grūtībās nonākušu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai⁽⁶⁶⁾ (turpmāk "1999. gada glābšanas un pārstrukturēšanas pamatnostādnes") 52. punktu. Šajā gadījumā atbalsts būtu jāatzīst par saderīgu, jo pārskatītais plāns paredz dzīvotspējas atjaunošanu pieņemamā laikposmā, proti, līdz 2004. gada 30. jūnijam. Grieķijas iestādes jo īpaši apgalvo, ka kavējuma cēlonis nav pats uzņēmums, bet nepārvarama vara (zemestrīce 1999. gadā un uzņēmuma privatizācija). Visbeidzot, princips "vienreiz un pēdējoreiz" netiktu pārkāpts, jo atbalsts tiktu piešķirts, pielāgojot esošu pārstrukturēšanas plānu.

(86) Attiecībā uz to, ka netika iesniegti gada ziņojumi par ieguldījumu plāna īstenošanu, Grieķija uzskata, ka šis

fakts nav pietiekami svarīgs, lai tā dēļ nevarētu mainīt plānu.

4.1.5. Novērtējums

4.1.5.1. Līguma 296. pants

(87) Pirms novērtēt saderību saskaņā ar Līguma 87. un 88. pantu, ir jāapsver, vai nav jāpiemēro Līguma 296. pants. Šajā ziņā Komisija norāda uz šādiem elementiem. Pirmkārt, Grieķija paziņoja par ieguldījumu atbalstu 1997. gadā saskaņā ar Līguma 88. panta 3. punktā noteikto procedūru. Paziņojot par atbalstu, Grieķija atzina, ka ieguldījumu plāns ir saistīts galvenokārt ar HSY darbībām civilajā jomā (t. i., kuģu remontu un kuģu būvi), jo, ja plāns būtu saistīts ar darbību militārajā jomā un svarīgs valsts drošībai, Grieķija tajā brīdī varēja atsaukties uz EK līguma 296. pantu un tai nebūtu jāpaziņo par šo ieguldījumu atbalstu⁽⁶⁷⁾. Turklāt Grieķija neapstrīdēja apstiprinājuma lēmumu, kurā Komisija novērtēja paziņoto atbalstu saskaņā ar noteikumiem par valsts atbalstu. Visbeidzot, Grieķija nav atsaukusies uz 296. pantu savā atbildē uz lēmumu par procedūras uzsākšanu. Ar šiem argumentiem pietiek, lai secinātu, ka ieguldījumu plāns neietekmēja Grieķijas drošības intereses un ka jebkuru atbalstu, ar ko finansē ieguldījumu plānu, var skatīt saskaņā ar noteikumiem par valsts atbalstu, kas noteikti Līguma 87. un 88. pantā.

4.1.5.2. Atbalsta nepareiza izmantošana

(88) Pēc kārtas tiks analizētas lēmumā par procedūras uzsākšanu trīs argumentos paustās šaubas.

(89) Attiecībā uz tā nosacījuma pārkāpumu, kas paredz, ka aizdevumi jāpiesaista ar tirgus likmēm un bez valsts garantijām, Komisija uzskata, ka šis pārkāpums ietekmē vēlāko pasākumu, nevis ieguldījumu atbalsta saderību. Patiešām, šā nosacījuma nolūks ir neļaut piešķirt papildu atbalstu ieguldījumu programmai (t. i., neļaut uzkrāt atbalstu tādā apmērā, kas pārsniegtu Lēmumā N 401/97 noteikto intensitāti). Jebkurā gadījumā, kā tiks skaidrots turpmāk šajā lēmumā, Komisija, pamatojoties uz citu juridisko pamatu, uzskata, ka HSY piešķirtā valsts garantija ir nesaderīgs atbalsts, kas ir jāatgūst. Arī attiecībā uz aizdevumiem Komisija uzskata, ka atbalsta elements ir jāatgūst. Tā kā atbalsta elementi tiks atgūti, tiks atjaunota sākotnējā situācija, un HSY finansēšanas

izmaksas nebūs zemākas par tirgus likmi. Citiem vārdiem, ar šo atgūšanu tiks izpildīts Lēmumā N 401/97 noteiktā nosacījuma mērķis, proti, izvairīties no papildu atbalsta piešķiršanas, piešķirot HSY atbalstu par atlīdzību, kas mazāka par tirgus cenu. Tāpēc Komisija noraida iepriekš minēto *Elefsis* apgalvojumu, ka jāatgūst gan aizdevumos, gan garantijā un ar Lēmumu N 401/97 apstiprinātajā ieguldījumu atbalstā ietvertais atbalsta elements.

- (90) Attiecībā uz gada ziņojumu nesniegšanu, kas minēts lēmumā par procedūras uzsākšanu, Komisija uzskata, ka tas, ka nav iesniegti gada ziņojumi, nav atbalsta nepareiza izmantošana. Patiešām, šis apstāklis nemaina atbalsta īpašības, tā ietekmi vai ieguldījumu programmas īpašības. Tomēr, tā kā Grieķija nav sniegusi šo informāciju pienācīgā laikā un tādējādi nav informējusi Komisiju par kavējumiem to notikšanas brīdī, Komisija nav varējusi atbilstīgajā brīdī pieņemt lēmumu par šiem jautājumiem. Līdz ar to ziņojumu trūkums nozīmē, ka pierādīšanas pienākums ir Grieķijai – Grieķijai ir jāpierāda, ka Komisija būtu atbalstījusi ieguldījumu programmas īstenošanas termiņa atkārtotos pagarinājumus.
- (91) Attiecībā uz ieguldījumu plāna īstenošanas kavējumiem – jautājumu, kas lēmumā par procedūras uzsākšanu radīja vislielākās šaubas, – Komisija ir izdarījusi šādu secinājumu. Ar Lēmumu N 401/97 Komisija atļāva piešķirt atbalstu, lai palīdzētu veikt ieguldījumus, kas bija “saistīti ar pārstrukturēšanas plānu”, kā noteikts Direktīvas 90/684/EEK III nodaļā “Pārstrukturēšanas atbalsts”. Kā norādīts Lēmuma N 401/97 uzņēmējdarbības plāna aprakstā, ieguldījumu plāns patiesībā nebija vienkārši saistīts ar pārstrukturēšanu; šis plāns bija viens no diviem pārstrukturēšanas pilāriem, jo būvētava iepriekšējos gados nebija veikusi ieguldījumus, un lai atjaunotu savu konkurētspēju, tai vajadzēja aizstāt “vecas un novecojušas iekārtas ar jaunu tehnoloģiju”. Grieķijas iestādes 2004. gada 20. oktobra vēstules 2.1. iedaļā apstiprina, ka ieguldījumu programmas mērķis bija atjaunot HSY konkurētspēju, uzlabojot ražīgumu un modernizējot to, lai tas kļūtu par valsts un starptautiskā līmenī konkurētspējīgu uzņēmumu. Grieķija apstiprina arī to, ka nolūks bija nomainīt novecojušas un neizmantojamās iekārtas ar jaunām modernas tehnoloģijas iekārtām. Jāsecina, ka no paša Lēmuma N 401/97, kā arī no Grieķijas vēstulēm var noprast, ka ieguldījumu programmai bija izšķiroša nozīme pārstrukturēšanas plānā un dzīvotspējas atjaunošanā⁽⁶⁸⁾. Tā kā tas bija “saistīts ar pārstrukturēšanas plānu” un izšķiroši nozīmīgs dzīvotspējas atjaunošanai, ir acīmredzams, ka īstenojot ieguldījumu programmu, nedrīkstēja īpaši kavēties. Patiesībā tā bija jāīsteno steigsmērķi, lai varētu atjaunot dzīvotspēju. Jāsecina, ka Komisija atļāva piešķirt atbalstu, lai sekmētu ieguldījumu programmu, kas bija jāīsteno precīzā termiņā; tā neatļāva piešķirt atbalstu, lai palīdzētu veikt kādu ieguldījumu projektu nākotnē.
- (92) Attiecībā uz šīs ieguldījumu programmas īstenošanu precīzā termiņā Lēmumā N 401/97 nebija iekļauts plānotais kalendārs. Lēmumā N 401/97 ir tikai norādīts, ka “būvētavas dzīvotspēja tiks atjaunota uzņēmējdarbības plāna beigās – 2000. gadā”. Grieķijas iestādes 2004. gada 20. oktobra vēstulē norāda, ka saskaņā ar ministra 2007. gada decembra lēmumu par subsīdiju piešķiršanu ieguldījumu programma jāpabeidz līdz 1999. gada 31. decembrim⁽⁶⁹⁾. Taču Lēmumā N 401/97 nav šāda datuma. Komisija secina, ka, pamatojoties uz Lēmumu N 401/97, ieguldījumu programma bija jāpabeidz vēlākais 2000. gada beigās.
- (93) No iepriekš minētā Komisija secina, ka lai pārstrukturēšanas plāns būtu sekmīgs, bija svarīgi ievērot 2000. gada 31. decembra termiņu. Turklāt nevienu nozīmīgu ieguldījumu, kas īstenots pēc 2000. gada, nevar uzskatīt par saistītu ar pārstrukturēšanas plānu, kas aprakstīts Lēmumā N 401/97, kā noteikts Direktīvā 90/684/EEK.
- (94) Pēc Lēmuma N 401/97 analīzes Komisijai ir jānosaka, vai tā būtu piešķirusi ieguldījumu veikšanas termiņa pagarinājumu, ja Grieķija to būtu pieprasījusi un pareizi informējusi Komisiju par kavējumiem. 1999. gada septembrī zemestrīce daļēji bojāja būvētavas sienas, jumtus, logus, trīs ēku konstrukciju, caurules, elektrotīklus, mullīņus un celtņu slīdes. Grieķija apgalvo, ka zemestrīce piespieda būvētavu pārtraukt ieguldījumu plānu un pievērsties šo bojājumu remontam.
- (95) Attaisnojot ar zemestrīci saistīto kavējumu, būvētava 2000. gada novembrī lūdza pirmoreiz atlikt ieguldījumu programmas pabeigšanas termiņu līdz 2001. gada 31. decembrim. Jājautā, vai Komisija būtu pieņēmusi šo lūgumu, ja būtu to saņēmusi. Komisija norāda, ka, ja tā piemērotu 1999. gada glābšanas un pārstrukturēšanas pamatnostādņu 52. punktu, tā nebūtu apstiprinājusi pirmo pagarinājumu, jo, ņemot vērā 2000. gada

- novembrī pastāvošo situāciju, ar 1997. gadā apstiprināto pārstrukturēšanas plānu nepārprotami nepietika, lai atjaunotu dzīvotspēju, un cits pārstrukturēšanas plāns, kas ļautu atjaunot dzīvotspēju, tajā brīdī nebija pieejams. Tomēr Komisija šaubās, vai tā būtu piemērojusi 1999. gada glābšanas un pārstrukturēšanas pamatnostādņu 52. punktu, jo atbalsts nebija apstiprināts, pamatojoties uz šīm pamatnostādnēm, tāpēc ka netika "grozīts" plāna saturs, bet tikai atlikta ieguldījumu pabeigšanas diena, un tāpēc ka Lēmumā N 401/97 un Direktīvā 90/684/EEK nebija skaidru noteikumu par ieguldījumu pabeigšanas termiņa grozīšanu. Turklāt, tā kā spēcīga zemestrīce ir notikums, par ko nav atbildīga būvētava un Grieķijas iestādes, tam ir izņēmuma raksturs un tas nav saistīts ar ekonomiku un uzņēmējdarbību, Komisija, iespējams, būtu uzskatījusi, ka var attaisnot dažus mēnešus ilgu kavējumu. Turklāt ieguldījumu plāna īstenošana ir sarežģīts uzdevums, kam var būt vajadzīgi daži papildu mēneši. Līdz ar to, pat ja gads ir ilgs kavējums, ir pamatoti uzskatīt, ka Komisija būtu piekritusi pagarinājumam.
- (96) Attiecībā uz Grieķijas iestāžu piešķirto otro pagarinājumu Grieķija un HSY attaisnoja to ar būvētavas privatizāciju, kuras laikā ieguldījumu plāns tika iesaldēts⁽⁷⁰⁾. Citiem vārdiem, ieguldījumu programmas īstenošanas kavējumu izraisīja apzināts lēmums apturēt īstenošanu. Komisija noteikti nevar atļaut ieguldījumu programmas īstenošanas termiņa pagarinājumu, ja ir pieņemts apzināts lēmums uz vairākiem gada ceturkšņiem apturēt īstenošanu. Kā secināts iepriekš, bija svarīgi ievērot pārstrukturēšanas plāna īstenošanai noteikto grafiku. Komisija sankcionēja atbalstu, lai palīdzētu realizēt precīzu pārstrukturēšanas plānu, ko īsteno precīzā laikā. Papildus Komisija piebilst, ka, ja tiktu dota piekrišana pagarinājumiem pēc 2001. gada 31. decembra, pārstrukturēšanas periods būtu tik ilgs, ka pēc minētā datuma veiktos ieguldījumus Direktīvas 90/684/EEK nozīmē nevarētu uzskatīt par "saistītiem" ar pārstrukturēšanu, kas sākās jau 1996. gadā. Ar 1997. gadā apstiprināto pārstrukturēšanas plānu nepietika, lai atrisinātu būvētavas grūto finanšu situāciju 2001. gadā un pēc tam. Turklāt 2001. un 2002. gadā tika īstenoti jauni ievērojami pārstrukturēšanas pasākumi, kas nebija iekļauti Lēmumā N 401/97 aprakstītajā pārstrukturēšanas plānā (piemēram, darbinieku skaita papildu samazināšana). Ņemot vērā iepriekšējos apsvērumus, Komisija uzskata, ka nebūtu apstiprinājusi ieguldījumu veikšanai atvēlētā laika pagarinājumu pēc 2001. gada 31. decembra.
- (97) Komisija secinājumā uzskata, ka jebkurš atbalsts, kas paredzēts ieguldījumu izdevumiem, kuri radušies pēc 2001. gada 31. decembra, vairs nav Lēmuma N 401/97 darbības jomā.
- (98) Grieķija apgalvo, ka pat tad, ja Komisija konstatētu, ka atbalsts par labu dažiem ieguldījumu izdevumiem neietilpst Lēmuma N 401/97 darbības jomā, šis atbalsts tomēr jāuzskata par saderīgu kā pārstrukturēšanas atbalsts, pamatojoties uz 1999. gada glābšanas un pārstrukturēšanas pamatnostādnēm. Tāpēc Komisijai jāanalizē, vai atbalstu par labu HSY ieguldījumu izdevumiem, kas radušies pēc 2001. gada 31. decembra, var uzskatīt par saderīgu. Komisija norāda, ka nav šaubu par to, ka HSY pēc 2001. gada 31. decembra bija grūtībās nonācis uzņēmums. Piemēram, iepriekšējos gados uzkrātie zaudējumi bija tik lieli, ka tīrais kapitāls bija negatīvs. Tāpēc jebkurš uzņēmumam piešķirtais atbalsts un jo īpaši atbalsts, kas palīdz modernizēt novecojušas iekārtas, būtu jāuzskata par pārstrukturēšanas atbalstu. Tomēr Komisija uzskata, ka uzņēmums neatbilda atbalsta saņemšanas nosacījumiem saskaņā ar 1999. gada glābšanas un pārstrukturēšanas pamatnostādnēm. Piemēram, tika pārkāpts šo pamatnostādņu 48. punktā noteiktais nosacījums "vienreiz un pēdējo-reiz", jo Grieķija jau bija piešķīrusi HSY pārstrukturēšanas atbalstu ar ministra 1997. gada decembra lēmumu. Ar Lēmumu N 401/97 apstiprinātais ieguldījumu atbalsts patiešām bija pārstrukturēšanas atbalsts saskaņā ar Direktīvu 90/684/EEK un saskaņā ar pašu Lēmumu N 401/97. 1999. gada glābšanas un pārstrukturēšanas pamatnostādņu 48. punktā ir paredzēts atbrīvojums no nosacījuma "vienreiz un pēdējo-reiz" "ārkārtējos un neparedzamos apstākļos". Komisija nevar norādīt, kādi ārkārtēji un neparedzami apstākļi varētu attaisnot pārstrukturēšanas atbalsta piešķiršanu par labu ieguldījumu izdevumiem, kas radušies pēc 2001. gada 31. decembra. Zemestrīce 1999. gada septembrī, kā secināts iepriekš, var jo īpaši attaisnot ieguldījumu plāna ieviešanas ierobežotu kavējumu. Taču tā nav izraisījusi ieguldījumu plāna ieviešanas kavējumu pēc 2001. gada 31. decembra. Plāna iesaldēšana privatizācijas procesa laikā neatbilst "ārkārtēju un neparedzamu apstākļu" definīcijai. Grieķija apgalvo, ka nosacījums "vienreiz un pēdējo-reiz" netiktu pārkāpts, jo atbalsts tiktu piešķirts kā esošā pārstrukturēšanas plāna pielāgojuma daļa. Kā jau izvērtis izskaidrots, Komisija uzskata, ka ieguldījumi, kas īstenoti pēc 2001. gada 31. decembra, nav Lēmumā N 401/1997 aprakstītās

ieguldījumu programmas daļa. Turklāt 1999. gada glābšanas un pārstrukturēšanas pamatnostādņu 52. punktā ir norādīts, ka "grozītajam plānam joprojām jāļauj panākt uzņēmuma dzīvotspēju pieņemamā laika posmā". Saskaņā ar sākotnējo plānu būvētavas dzīvotspēja bija jāatjauno līdz 2000. gadam. Tāpēc Komisija uzskata, ka, plānojot dzīvotspējas atjaunošanu 2004. gada jūnijā, bija pieļauts pārāk ilgs kavējums salīdzinājumā ar sākotnējo plānu, un tas vairs nebija pieņemams laika posms. Visbeidzot, Komisija norāda, ka piekrišanu šādam lielum pārstrukturēšanas perioda pagarinājumam varētu pielīdzināt nosacījuma "vienreiz un pēdējoreiz" apiešanai.

- (99) Komisija secinot uzskata, ka var uzskatīt, ka uz atbalstu par labu ieguldījumu izdevumiem, kas radušies līdz 2001. gada 31. decembrim un saistīti ar Lēmumā N 401/1997 aprakstīto ieguldījumu programmu, attiecas Lēmums N 401/97. Uz jebkuru citu atbalstu Lēmuma N 401/97 darbības joma neattiecas. Turklāt jebkurš cits atbalsts par labu citiem ieguldījumu izdevumiem, kas radušies HSY, nav saderīgs ar kopējo tirgu. Tā kā Grieķija ir norādījusi, ka ieguldījumu atbalsts HSY vēl nav izmaksāts, atbalsts no HSY nav jāatgūst.

4.2. Aizdevums 4,67 miljardu GRD (13,72 miljonu euro) apmērā, kas piešķirts 1999. gadā un uz ko attiecas valsts garantija (P2 pasākums)

4.2.1. Pasākuma apraksts

- (100) Grieķija norāda, ka šo aizdevumu 4,67 miljardu GRD (13,72 miljoni euro) apmērā uz astoņiem gadiem piešķir ETVA, lai finansētu ieguldījumu programmu (⁷¹). Valdība ar 1999. gada 8. decembra lēmumu piešķir garantiju un pieprasīja gada garantijas maksu 100 bāzes punktu apmērā. Aizdevuma līgums tika noslēgts 1999. gada 29. decembrī un izmaksāts HSY vairākos maksājumos no minētās dienas līdz 2000. gada 26. oktobrim, veidojot kopsummu 12,76 miljonu euro apmērā (⁷²). Procentu likme bija ATHIBOR (EURIBOR no 2001. gada 1. janvāra), pieskaitot 25 bāzes punktus. Valsts garantijas un aizdevuma termiņš 2002. gada 31. maijā tika pagarināts līdz 2009. gada 30. jūnijam, un procentu likme palielināta par 100 bāzes punktiem. Kapitāla atmaksāšana ar pirmo maksājumu tika sākta 2003. gada decembrī.

4.2.2. Procedūras uzsākšanas pamatojums

- (101) Lēmumā par procedūras uzsākšanu ir norādīts, ka valsts garantija, iespējams, ir valsts atbalsts, kura saderība ir apšaubāma. Turklāt neatkarīgi no tā, vai tā tiktu vai

netiktu atzīta par atbalstu, Lēmumā N 401/97 ir norādīts, ka, lai finansētu ieguldījumu programmu, tiks piesaistīti banku aizdevumi parastos tirgus apstākļos bez valsts garantijām. Tāpēc šķiet, ka ar Lēmumu N 401/97 valsts garantijas bija aizliegtas kā tādas.

4.2.3. Ieinteresēto personu piezīmes

- (102) Par P2, P3 un P4 pasākumu *Elefsis* izteica šādas piezīmes. *Elefsis* atgādina, ka Lēmumā N 401/97 prasīts, lai banku aizdevumi HSY finansēšanai būtu iegūti ar parastiem tirgus nosacījumiem bez valsts garantijām. Var pierādīt, ka visi trīs aizdevumi tika piešķirti pretrunā nesaistītu pušu darījumu nosacījumiem. Pirmkārt, šie aizdevumi tika piešķirti 1999. gada beigās un pēc tam laikā, kad HSY finansiālā situācija bija katastrofāla un palielināja risku, ka tiks anulēta uzņēmuma darbības licence. Otrkārt, aizdevumi tika piešķirti laikā, kad bija skaidrs, ka HSY nav izdevies īstenot pārstrukturēšanu/ieguldījumu plānu un tas nav ievērojis Lēmuma N 401/97 noteikumus. Treškārt, ņemot vērā HSY katastrofālo finansiālo situāciju un nesaistītu pušu darījumos pieejama nodrošinājuma trūkumu, tas nebūtu varējis piesaistīt šos aizdevumus privātajā sektorā.

4.2.4. Grieķijas piezīmes

- (103) Grieķijas iestādes (kā arī HSY) apgalvo, ka valsts garantija nav valsts atbalsts un tika piedāvāta parastos tirgus apstākļos. Savu analīzi tās pamato ar šādiem argumentiem:

— būvētava varēja vienoties par līdzīgu aizdevumu ar jebkuru citu banku, piedāvājot cita veida nodrošinājumu, kas nebūtu valsts garantija. Jo īpaši uzņēmums kā nodrošinājumu varētu piedāvāt prasījumus saistībā ar lieliem līgumiem vai dot ķīlā aktīvus,

— gada garantijas maksa 1 % apmērā ir tirgus likme. Turklāt tā nav selektīva, jo Grieķijas valsts attiecīgajā laikposmā piešķir vairākas garantijas, un dažos gadījumos valsts pieprasītā maksa bija daudz mazāka,

— pat ja Komisija uzskatītu, ka garantijas maksa bija mazāka par tirgus likmi, valsts tomēr rīkojās kā tirgus ekonomikas ieguldītājs, jo tā bija HSY akcionārs (ar ETVA starpniecību) un būtu guvusi labumu no rentabilitātes atjaunošanās pēc ieguldījumu plāna īstenošanas,

— tas, ka aizdevuma mērķis bija finansēt Komisijas apstiprinātu ieguldījumu plānu, būtu bijis pietiekams pamatojums aizdevējam bankai un galvotājam sagaidīt, ka HSY spētu atmaksāt aizdevumu,

— aizdevums tiek regulāri atmaksāts, un tiek maksāta garantijas maksa.

4.2.5. Novērtējums

4.2.5.1. Līguma 296. pants

(104) Pirms novērtēt saderību saskaņā ar Līguma 87. pantu, ir jāapsver, vai nav jāpiemēro Līguma 296. pants. Komisija norāda, ka, pamatojoties uz lēmumu par atbalsta piešķiršanu, HSY bija pienākums ieguldījumu programmas finansēšanai izmantot garantēto aizdevumu, kā arī divus citus aizdevumus, uz kuriem attiecās lēmums par procedūras uzsākšanu (t. i., P3 un P4 pasākums) ⁽⁷³⁾. Kā secināts P1 pasākuma novērtējumā, uz ieguldījumu programmu neattiecas Līguma 296. panta darbības joma. Tāpēc Komisija uzskata, ka šiem trim aizdevumiem, kuri paredzēti ieguldījumu programmas finansēšanai, ir piemērojami noteikumi par valsts atbalstu, un uz tiem neattiecas Līguma 296. pants.

4.2.5.2. Atbalsta esība

(105) Vispirms jāpārbauda, vai valsts garantija atbilst nosacījumiem, lai tā tiktu atzīta par valsts atbalstu Līguma 87. panta 1. punkta nozīmē.

(106) Lai novērtētu, vai dažādajās garantijās, ko izmeklē ar šo lēmumu, ir ietverts atbalsts, Komisija izmantos Komisijas paziņojumu par EK līguma 87. un 88. panta piemērošanu valsts atbalstam garantiju veidā ⁽⁷⁴⁾ (turpmāk "paziņojums par garantijām"), kas tika publicēts 2000. gada martā. Tomēr, kā norādīts tā 1.4. iedaļā, tas neaptver izmaiņas politikā, bet sīkāk izskaidro metodi, kādu Komisija līdz tam brīdim izmantoja, lai novērtētu garantijas. Līdz ar to paziņojumā par garantijām noteiktos principus var izmantot arī, lai novērtētu pirms 2000. gada marta piešķirtās garantijas. Saskaņā ar šo secinājumu lēmumā par procedūras uzsākšanu Komisija lietoja paziņojumu par garantijām, lai novērtētu P2 pasākumu. Grieķija neapstrīdēja paziņojuma piemērošanu. Tieši pretēji, arī Grieķija to piemēroja, lai novērtētu P2 pasākumu ⁽⁷⁵⁾.

(107) Pirmkārt, lai uz pasākumu attiektos 87. panta 1. punkts, pasākumā ir jābūt iesaistītiem valsts līdzekļiem. Tas tā ir attiecībā uz P2 pasākumu, jo, piešķirot šo garantiju, valsts pakļauj riskam valsts līdzekļus.

(108) Otrkārt, ir jānosaka, vai pasākums ir selektīvs. Grieķija apgalvo, ka valsts ir piešķirusi vairākas garantijas citiem uzņēmumiem un arī tiem pieprasījusi prēmiju 1% apmērā. Grieķija iesniedza šo uzņēmumu sarakstu. Komisija uzskata, ka šis fakts nepierāda, ka pasākums bija vispārīgs pasākums. Lai pasākums būtu vispārīgs pasākums, tam jābūt pieejamam visiem uzņēmējiem, kas darbojas kādā dalībvalstī. Tam jābūt pilnīgi un vienlīdz pieejamam visiem uzņēmumiem, ar vienādiem pieejas noteikumiem, un tā darbības jomu nedrīkst *de facto* samazināt, izmantojot, piemēram, valsts diskrecionāru varu attiecībā uz tā piešķiršanu vai citus faktorus, kas ierobežo tā faktiskos ietekmi. Tāpēc šo pasākumu nevar uzskatīt par vispārīgu. Jo īpaši tas vien, ka daži uzņēmumi ir saņēmuši valsts garantiju, nenozīmē, ka to varētu saņemt visi uzņēmumi. Grieķija nav pierādījusi, ka valsts garantija ir pieejama visiem uzņēmējiem ar vienādiem pieejas noteikumiem. Turklāt visi uzņēmumi, kas ir Grieķijas iesniegtajā sarakstā, ir valsts uzņēmumi vai uzņēmumi, kas veic darbības militārajā jomā. Tāpēc šķiet, ka privāti uzņēmumi nevarētu saņemt šādu garantiju savu parasto darbību finansēšanai. Patiesībā Grieķija nenorāda juridisko pamatu, uz kā bāzes finanšu ministrs 1999. gada 8. decembrī nolēma piešķirt garantiju. Iespējams, ka tas ir Likums 2322/1995, kas ir selektīvs pasākums, kas tiks izskaidrots E12b pasākuma novērtējumā.

(109) Treškārt, ir jāpierāda priekšrocības esība. Saskaņā ar paziņojuma par garantijām 2.2.2. punktu, tā kā garantija tika piešķirta nevis pēc, bet pirms aizdevuma piešķiršanas, netiek izdarīts pieņēmums par atbalstu aizdevējam. Tāpēc ir jāpārbauda atbalsts aizņēmējam, kā definēts paziņojuma par garantijām 2.1.1. punktā. Grieķija apgalvo, ka priekšrocības nav, jo HSY varētu iegūt līdzīgu aizdevumu, piedāvājot bankai citu nodrošinājumu, kas nav valsts garantija. Komisija uzskata, ka tai nav jāizmeklē, vai HSY, piedāvājot citu nodrošinājumu, varētu vai nevarētu saņemt šo aizdevumu. Komisijai ir jānovērtē, vai valsts īstenotais faktiskais darījums, proti, garantijas piešķiršana aizdevumam, neiegūstot nekādu nodrošinājumu, būtu pieņemams tirgus ekonomikas ieguldītājam. Ar ieķīlātiem aktīviem vai prasījumu nodošanu

nodrošināta aizdevuma garantija ir citāds darījums. Kā norādīts paziņojuma par garantiju 2.1.1. iedaļā, viena no iespējamajām valsts garantijas priekšrocībām ir iespēja aizņēmējam "piedāvāt mazāku nodrošinājumu". Turklāt, pat ja būtu jānovērtē iespēja iegūt finansējumu, piedāvājot lielāku nodrošinātību, Komisija jau šā lēmuma 3.1. iedaļā ir secinājusi, ka pēc 1999. gada 30. jūnija HSY nebūtu saņēmis aizdevumus vai garantijas no privātbankām, pat ja tas piedāvātu bankai nodrošinājumu. Komisija secina, ka, tā kā valsts garantija tika piešķirta 1999. gada decembrī, tā deva HSY priekšrocību, sniedzot HSY finansējumu, ko šis uzņēmums nevarētu saņemt tirgū.

- (110) Grieķija apgalvo arī, ka garantijas maksa 1 % apmērā bija tirgus cena un tādējādi nedod priekšrocību. Komisija norāda, ka Grieķija neiesniedza nekādus tirgus datus, kas pierādītu, ka bankas būtu gatavas piešķirt garantiju par šādu cenu. Grieķija iesniedza tikai garantiju sarakstu, ko valsts piešķirusi tajā pašā laikposmā par to pašu cenu. Komisija nesaprot, kā ar šo valsts garantiju sarakstu var pierādīt, ka no HSY prasītā garantijas maksa ir atbilstīga tirgum un nav atbalsts. Jo īpaši nevar uzskatīt, ka šis saraksts ir "valsts garantiju shēma [, kas] nav valsts atbalsts saskaņā ar 87. panta 1. punktu", jo, kā pierāda garantija par labu HSY, tā neatbilst daudziem paziņojuma par garantijām 4.3. iedaļā noteiktajiem nosacījumiem. Turklāt, pat ja garantijas maksa 1 % apmērā būtu atbilstīga tirgū citiem (dzīvotspējīgiem) uzņēmumiem, tas automātiski nenozīmētu, ka tā būtu atbilstīga tādām grūtībās nonākušam uzņēmumam kā HSY.
- (111) Apgalvojumu, ka garantijas maksa, kas mazāka par tirgus cenu, būtu pieņemama privātam ieguldītājam līdzīgos apstākļos, jo Grieķija bija HSY akcionārs, Komisija jau ir noraidījusi šā lēmuma 3.1. iedaļā.
- (112) Lēmuma 3.1. iedaļā ir arī redzams, ka no 1999. gada 30. jūnija bija pieejama pietiekama informācija, lai secinātu, ka HSY nav izdevies pietiekamā mērā noslēgt līgumus par kuģu būvi, lai atjaunotu dzīvotspēju, un ka 1999. un 2000. gadā tas cietis lielus zaudējumus. Tāpēc, kaut gan tas, ka ar aizdevumu finansēja ieguldījumu plānu, ko 1997. gadā apstiprināja Komisija, būtu pārliecinājies iespējamo aizdevēju 1997. un 1998. gadā, tas nebūtu pārliecinājis banku 1999. gada decembrī, jo bija skaidrs, ka uzņēmējdarbības plāns ir bijis nesekmīgs. Tāpēc attiecīgais Grieķijas apgalvojums ir jānoraida.
- (113) Visbeidzot, Komisija nesaskata, kā Grieķijas minētais fakts, ka aizdevums tiek atmaksāts saskaņā ar līguma noteikumiem, varētu pierādīt, ka privāta banka būtu piešķirusi attiecīgo aizdevumu. Patiešām, noteicoša šeit

ir uzņēmuma situācija un pieejamā informācija garantijas piešķiršanas brīdī⁽⁷⁶⁾. Papildus Komisija norāda, ka saskaņā ar informāciju, kas bija pieejama garantijas piešķiršanas brīdī un uz ko pamatojoties bija sagaidāms, ka būvētava nākamajos gados cietīs lielus zaudējumus, būvētava patiešām turpmākajos gados cieta lielus zaudējumus, un tās tīrais kapitāls kļuva negatīvs. Turklāt HSY turpināja savu darbību (un tāpēc spēj atmaksāt aizdevumu) tikai nepārtrauktā valsts atbalsta dēļ.

- (114) No iepriekš minētā Komisija secina, ka pasākums dod priekšrocību HSY.
- (115) Šī selektīvā priekšrocība kropļo konkurenci, jo tā nodrošina finansējumu laikā, kad HSY nebūtu varējis to iegūt tirgū un bija nonācis grūtībās. Tāpēc pasākums palīdzēja HSY nebankrotēt un finansēt uzņēmuma darbību. Tā kā daži HSY konkurenti atrodas citās dalībvalstīs⁽⁷⁷⁾, šis konkurences kropļojums ietekmē tirdzniecību starp dalībvalstīm⁽⁷⁸⁾.
- (116) Tā kā garantija atbilst visiem Līguma 87. panta 1. punkta nosacījumiem, tā ir valsts atbalsts. Tā kā pretēji EK līguma 88. panta 3. punktā noteiktajai prasībai to piešķir bez iepriekšēja paziņojuma, tā ir nelikumīgs atbalsts.
- (117) Tā kā Komisija ir tikko pierādījusi, ka HSY piešķirtā selektīvā priekšrocība kropļo konkurenci un tirdzniecību, Komisija, novērtējot pārējos pasākumus, neatkārtos konkurences un tirdzniecības kropļojumu analīzi.

4.2.5.3. Atbalsta saderība

- (118) Attiecībā uz atbalsta saderību saskaņā ar Līguma 87. panta 2. un 3. punktu Komisija norāda, ka nav piemērojams neviens no 87. panta 2. punkta un 3. punkta b) un d) apakšpunkta noteikumiem. Attiecībā uz saderību saskaņā ar 87. panta 3. punkta a), c) un e) apakšpunktu atbalstu kuģu būvei no 1999. gada 1. janvāra regulē Padomes 1998. gada 29. jūnija Regula (EK) Nr. 1540/98, ar kuru nosaka jaunus noteikumus par atbalstu

kuģu būvei ⁽⁷⁹⁾ (turpmāk "Regula (EK) Nr. 1540/98"). Tā kā garantētais aizdevums ar mērķi finansēt ieguldījumu plānu, kas bija pārstrukturēšanas plāna daļa, un tā kā HSY turklāt bija grūtībās, valsts garantija jāvērtē, pamatojoties uz Regulas (EK) Nr. 1540/98 5. pantu. Ir skaidrs, ka pasākums neatbilst minētajā pantā minētajiem nosacījumiem. Regulas 5. pantā jo īpaši ir norādīts, ka pārstrukturēšanas atbalstu "var izņēmuša kārtā uzskatīt par saderīgu ar kopējo tirgu, ja tas atbilst Kopienas pamatnostādņiem par valsts atbalstu grūtībās nonākušu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai". Piešķiršanas brīdī bija piemērojamas 1999. gada glābšanas un pārstrukturēšanas pamatnostādnes, kuras *Oficiālajā Vēstnesī* bija publicētas 1999. gada 9. oktobrī ⁽⁸⁰⁾ un kuras stājās spēkā tajā pašā dienā. Vairāki šo pamatnostādņu 3.2.2. iedaļā paredzētie nosacījumi atbalsta atļaušanai nav izpildīti. Piemēram, attiecībā uz b) nosacījumu "Dzīvotspējas atjaunošana" Komisija piebilst, ka ar valsts garantiju tika finansēts ieguldījumu plāns, kas bija tāda pārstrukturēšanas plāna daļa, ar ko 1999. gada decembrī bija pilnībā nepietiekami, lai atjaunotu HSY ilgtermiņa dzīvotspēju. Attiecībā uz d) nosacījumu "Līdz minimumam ierobežots atbalsts" Komisija jau Lēmumā N 401/97 bija noteikusi, ka valsts atbalsts drīkst būt ne vairāk kā 50 % no ieguldījumu izmaksām, un ka atlikušie 50 % būtu jāfinansē, piesaistot akcionāru līdzekļus un banku aizdevumus tirgus apstākļos. Līdz ar to ieguldījumu plānam nevarēja piešķirt papildu atbalstu, pretējā gadījumā tiktu pārkāpta 50 % apmērā noteiktā atbalsta maksimālā intensitāte. Ar valsts garantiju tika pārkāpts arī 1999. gada glābšanas un pārstrukturēšanas pamatnostādņu 3.2.3. iedaļā noteiktais nosacījums "vienreiz un pēdējoreiz", jo ar Lēmumu N 401/1997 Komisija bija atļāvusi piešķirt ieguldījumu atbalstu, kas saskaņā ar Direktīvu 90/684/EEK bija viens no pārstrukturēšanas atbalsta veidiem. Šo atbalstu piešķīra HSY ar ministra 1997. gada decembra lēmumu (taču, kā aprakstīts šā lēmuma 84. apsvērumā, Grieķija norāda, ka tas vēl nav izmaksāts HSY).

(119) Pamatojoties uz iepriekš minēto, Komisija uzskata, ka valsts garantija ir nelikumīgs un nesaderīgs atbalsts, kas ir jāatgūst. Ja šā lēmuma pieņemšanas brīdī atbalsts joprojām nebūs izmaksāts, valsts garantija ir nekavējoties jāizbeidz. Tomēr ar to nepietiek, lai atjaunotu situāciju, kāda būtu attīstījusies bez atbalsta, jo HSY vairākus gadus ir guvis labumu no aizdevuma, ko tas nebūtu saņēmis bez valsts iejaukšanās. Lai kompensētu šo priekšrocību, Komisija saskaņā ar šā lēmuma 3.1. iedaļā izdarīto secinājumu uzskata, ka par tiem gadiem, kad spēkā bija garantija, ir jāatgūst starpība starp garantētā aizdevuma kopējām izmaksām (procentu likme un garantijas prēmija) un Grieķijas atsaucē likmi, kam pieskaitīti 600 bāzes punkti.

(120) Komisija uzskata, ka šādi tiktu atjaunota situācija, kāda būtu bijusi, ja nebūtu piešķirta valsts garantija. Tādējādi

tiktu likvidēts Lēmumā N 401/97 noteiktais valsts garantiju un finansējuma piešķiršanas aizliegums ar likmi, kas zemāka nekā tirgus likme.

4.3. Aizdevums 1,56 miljardu GRD (4,58 miljoni euro) apmērā, kas piešķirts 1999. gadā (P3 pasākums)

4.3.1. Pasākuma apraksts

(121) HSY 1999. gadā saņēma aizdevumu 1,56 miljardu drahtu (4,58 miljoni euro) apmērā no ETVA, kas kā nodrošinājumu saņēma tiesības uz ieguldījumu atbalsta, kas tika atļauts ar Lēmumu N 401/97, pirmo izmaksu. Aizdevums tika noslēgts 1999. gada 28. jūlijā un nākamajā dienā tika pilnībā izmaksāts HSY. Sākotnējais aizdevuma termiņš bija 2001. gada 31. marts. Pēc vairākiem secīgiem termiņa pagarinājumiem tas tika atmaksāts 2004. gada 2. augustā. Procentu likme bija ATHIBOR (no 2001. gada 1. janvāra EURIBOR), kam pieskaitīti 100 bāzes punkti ⁽⁸¹⁾.

4.3.2. Procedūras uzsākšanas pamatojums

(122) Lēmumā par procedūras uzsākšanu Komisija norāda, ka aizdevums, iespējams, ir atbalsts, kura saderība ir apšaubāma. Turklāt, ja izrādītos, ka šis aizdevums būtu nodrošināts ar valsts garantiju, tas būtu Lēmuma N 401/97 pārkāpums, jo tajā ir norādīts, ka, lai finansētu ieguldījumu programmu, banku aizdevumi jāpiesaista parastos tirgus apstākļos bez valsts garantijām.

4.3.3. Ieinteresēto personu piezīmes

(123) Elefsis papildus iepriekš norādītajām piezīmēm par P2 pasākumu apgalvo, ka, tā kā P3 un P4 pasākums ir piešķirts laikā, kad bija skaidrs, ka HSY neizdevās īstenot tā pārstrukturēšanas/ieguldījumu plānu un ka tas nebija ievērojis Lēmuma N 401/97 noteikumus, pastāvēja būtisks risks, ka šiem aizdevumiem dotais nodrošinājums, t. i., apstiprinātā ieguldījumu atbalsta maksājums, bija nelikumīgs, tāpēc nebija spēkā un nebija izpildāms.

4.3.4. Grieķijas piezīmes

(124) Grieķijas iestādes (un HSY) apgalvo, ka šis aizdevums tika piešķirts saskaņā ar tirgus nosacījumiem. Jo īpaši procentu likme ir līdzīga tai, kāda tika prasīta par dažiem aizdevumiem, ko ETVA piešķīra citiem uzņēmumiem tajā pašā laikposmā. HSY varēja aizņemties no jebkuras citas bankas, bet likumsakarīgi deva priekšroku savai akcionārei ETVA. Turklāt nodrošinājums prasījuma nodošanas veidā uz ieguldījumu atbalsta maksājuma pirmo daļu bija jebkurai bankai pieņemama ķīla. Visbeidzot, Grieķija piebilst, ka aizdevums tika pilnībā atmaksāts bankai.

4.3.5. Novērtējums

4.3.5.1. Līguma 296. pants

- (125) Komisija jau P2 pasākuma novērtējumā ir secinājusi, ka uz P3 pasākumu neattiecas Līguma 296. panta darbības joma. Tāpēc tas jāvērtē saskaņā ar noteikumiem par valsts atbalstu.

bija ļoti nelabvēlīga. Tāpēc ir iespējams, ka tirgus ekonomikas ieguldītājs, lai piešķirtu aizdevumu HSY, pieprasītu augstāku procentu likmi nekā par aizdevumiem dzīvotspējīgiem uzņēmumiem. Otrkārt, pat ja pārējiem aizņēmējiem būtu tikpat liels saistību neizpildes risks kā HSY, ar Grieķijas iesniegto sarakstu joprojām nepietiek, lai secinātu, ka šī procentu likme atbilda tirgus cenai. Grieķijas iesniegtajā sarakstā ir ietverti tikai aizdevumi, kurus piešķirusi ETVA, kas bija valstij piederoša banka (turklāt attīstības banka), tāpēc ir iespējams, ka arī citos aizdevumos ir atbalsta elements. Tāpēc tas nepierāda, ka tie būtu pieņemami privātai bankai.

4.3.5.2. Atbalsta esība

- (126) Vispirms Komisija piebilst, ka aizdevumu piešķirā ETVA un to nesedza ar valsts garantiju.

- (127) Attiecībā uz pasākuma selektivitāti Grieķija norāda, ka citi uzņēmumi saņēma aizdevumus no ETVA ar līdzīgām procentu likmēm. Tomēr, kā jau skaidrots P2 pasākuma novērtējumā, pasākums ir vispārīgs pasākums tikai tad, ja tas atbilst stingriem nosacījumiem, kas šajā gadījumā noteikti nav izpildīti. Piemēram, pasākums nav pieejams visiem uzņēmumiem ar vienādiem pieejas noteikumiem, jo procentu likmes dažādiem aizņēmējiem ir dažādas, un aizdevuma piešķiršana vai nepiešķiršana un tā nosacījumi ir atkarīgi no ETVA lēmuma. Tāpēc pasākums ir selektīvs.

- (128) Attiecībā uz priekšrocības esību Komisija piebilst, ka šis aizdevums tika piešķirts pēc 1999. gada 30. jūnija laikā, kad uzņēmumam, kā skaidrots šā lēmuma 3.1. iedaļā, vairs nebija piekļuves aizdevumu tirgum. Tas, ka ETVA prasīja līdzīgu procentu likmi par dažiem šajā laikposmā citiem uzņēmumiem izsniegtiem aizdevumiem, nepierāda, ka šī procentu likme būtu pieņemama privātai bankai līdzīgos apstākļos. Pirmkārt, konkrēta aizdevuma procentu likme privātā bankā ir atkarīga no aizņēmēja kredīspējas. Grieķija nav pierādījusi, ka citiem sarakstā iekļautajiem aizņēmējiem bija HSY līdzīgs saistību neizpildes risks. Komisija atgādina, ka HSY situācija tajā laikā

- (129) Grieķijas iestādes arī apgalvo, ka nodrošinājums prasījuma nodošanas veidā uz ieguldījumu atbalsta maksājuma pirmo daļu bija ķīla, kuras dēļ aizdevums būtu pieņemams jebkurai privātai bankai. Komisija piebilst, ka saskaņā ar valdības lēmumu, ar ko tika apstiprināts ieguldījumu atbalsts, atbalsta maksājuma pirmā daļa tiks izmaksāta, kad kompetentā kontroles iestāde konstatēs, ka ieguldījumu izdevumu summa ir 2,73 miljardi drahtu. Turklāt maksājums bija jāveic līdz 1999. gada 31. decembrim. Kā noskaidrojās Grieķijas iestāžu 1999. gada decembrī veiktajās pārbaudēs (skatīt Grieķijas piezīmes par P1 pasākumu), summa 2,73 miljardu drahtu apmērā 1999. gada 30. jūnijā bija tikko sasniegta. Tāpēc, tā kā aizdevums tika piešķirts 1999. gada jūlijā un tā kā tajā laikā jau, iespējams, varēja lēst, ka summa 2,73 miljardu drahtu apmērā ir sasniegta vai drīz tiks sasniegta, sākotnēji varētu uzskatīt, ka iespēja saņemt pirmo atbalsta daļu ir samērā liela. Tomēr joprojām ir iespējamās dažādas problēmas, kas neļautu izmaksāt atbalstu. Pirmkārt, ja HSY bankrotētu, nebūtu droši, vai Grieķijas iestādes piekristu maksāt ieguldījumu atbalstu uzņēmumam, kas ir beidzis darbību⁽⁸²⁾. Šādā gadījumā bankai būtu jāsaņem dārga un ilgstoša tiesvedība, lai atgūtu naudu. Otrkārt, nav droši, ka kompetentās kontroles iestādes būtu piekritušas apstiprināt radušos ieguldījumu izdevumus, un sliekšņa vērtība netiktu sasniegta pienācīgā laikā. Treškārt, var rasties citas administratīvas problēmas. Tieši tā arī notika⁽⁸³⁾, un Grieķijas iestādes neizmaksāja pirmo maksājuma daļu vairākus gadus. Kā norādīts šā lēmuma 1. nodaļā "Procedūra", kad Komisija vēlāk uzzināja par ieguldījumu plāna īstenošanas kavējumu, tā lūdza apturēt HSY vēl nesamaksātā atbalsta izmaksu. Komisija secina, ka bija iespējams, bet ne droši zināms, ka valsts izmaksās ieguldījumu atbalsta pirmo daļu. Ņemot vērā HSY grūto situāciju, privāta banka būtu pieprasījusi nodrošinājumu, ko varētu izpildīt ātri un droši, un nebūtu apmierināta ar nodrošinājumu, kura vērtība zināmos apstākļos varētu būt nulle. Tādējādi Komisija secina, ka privāta banka nebūtu piekritusi piešķirt šo aizdevumu. Kā norādīts iepriekš, to apstiprina HSY nesekmīgie mēģinājumi piesaistīt līdzekļus no tirgus ekonomikas ieguldītājiem.

(130) Grieķija arī apgalvo, ka tā kā ETVA bija HSY akcionāre, tā rīkojās savās interesēs, izsniedzot HSY šo aizdevumu. Komisija šo apgalvojumu jau ir noraidījusi šā lēmuma 3.1.3. iedaļā.

(131) Visbeidzot, attiecībā uz to, ka aizdevums ir atmaksāts, Komisija jau P2 pasākuma novērtējumā ir izskaidrojusi, kāpēc šis fakts nepierāda, ka privāta banka būtu piekritusi attiecīgajā brīdī sniegt HSY šo finansējumu.

(132) No iepriekš minētajiem apsvērumiem Komisija secina, ka aizdevums dod HSY priekšrocību, jo tas nebūtu varējis saņemt šo aizdevumu tirgū.

(133) Komisija secina, ka P3 pasākums ir atbalsts Līguma 87. panta 1. punkta nozīmē. Tā kā pretrunā Līguma 88. panta 3. punktā noteiktajai prasībai tas tika piešķirts bez iepriekšēja paziņojuma, tas ir nelikumīgs atbalsts.

4.3.5.3. Atbalsta saderība

(134) Tāpat kā P2 pasākuma saderība, arī šā pasākuma saderība ir jāvērtē saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1540/98. Tā kā šā aizdevuma mērķis tāpat kā P2 pasākuma mērķis ir finansēt ieguldījumu plānu, kas bija pārstrukturēšanas plāna daļa, un tā kā tas tika piešķirts grūtībās nonākušam uzņēmumam, arī šis aizdevums jāuzskata par pārstrukturēšanas atbalstu, uz ko attiecas Regulas (EK) Nr. 1540/98 5. pants. Ir skaidrs, ka pasākums neatbilst šajā pantā paredzētajiem nosacījumiem. Regulas 5. pantā jo īpaši ir norādīts, ka pārstrukturēšanas atbalstu "var izņemt kārtā uzskatīt par saderīgu ar kopējo tirgu, ja tas atbilst Kopienas pamatnostādņēm par valsts atbalstu grūtībās nonākušu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai". Piešķiršanas brīdī bija piemērojamas pamatnostādnes, kuras Oficiālajā Vēstnesī tika publicētas 1994. gada 23. decembrī⁽⁸⁴⁾ un kuras stājās spēkā tajā pašā dienā (turpmāk "1994. gada glābšanas un pārstrukturēšanas pamatnostādnes"). Nav izpildīti vairāki šo pamatnostādņu 3.2.2. iedaļā ietvertie atbalsta atļaušanas nosacījumi. Piemēram, attiecībā uz i) nosacījumu "Dzīvotspējas atjaunošana" Komisija norāda, ka ar valsts garantiju tika finansēts ieguldījumu plāns, kas bija daļa no pārstrukturēšanas plāna, ar ko 1999. gada jūlijā jau vairs nepietika, lai atjaunotu HSY dzīvotspēju ilgtermiņā. Attiecībā uz iii) nosacījumu "Atbalsts, kas ir proporcionāls pārstrukturēšanas izmaksām un ieguvumiem" Komisija Lēmumā N 401/97 jau ir nolēmusi, ka maksimālais valsts atbalsta apmērs drīkst būt 50 % no ieguldījumu izmaksām, bet atlikušie 50 % ir jāfinansē, piesaistot akcionāru līdzekļus un banku aizdevumus tirgus apstākļos. Līdz ar to iegul-

dījumu plānam nedrīkst piešķirt papildu atbalstu, jo tiktu pārkāpta iepriekšminētā procentuālā attiecība 50 % apmērā un Komisija nevarētu uzskatīt, ka atbalsts ir proporcionāls "pārstrukturēšanas izmaksām un ieguvumiem".

(135) Pamatojoties uz iepriekš minēto, Komisija uzskata, ka aizdevums ir nelikumīgs un nesaderīgs atbalsts, kas ir jāatgūst. Tā kā pēc 1999. gada 30. jūnija HSY nebūtu varējis saņemt aizdevumus tirgū, ir jāatmaksā viss aizdevums. Tomēr ar to nepietiek, lai atjaunotu situāciju, kāda būtu attīstījies bez atbalsta, jo HSY vairākus gadus ir guvis labumu no aizdevuma, ko nebūtu saņēmis bez valsts iejaukšanās. Lai kompensētu šo priekšrocību, Komisija saskaņā ar šā lēmuma 3.1. iedaļā izdarīto secinājumu uzskata, ka par katru gadu no aizdevuma izmaksas HSY līdz aizdevuma atmaksai ir jāatgūst starpība⁽⁸⁵⁾ starp aizdevuma procentu likmi un Grieķijas atsaucē likmi, kurai pieskaitīti 600 bāzes punkti.

(136) Komisija norāda, ka 2002. gada martā valsts pārdeva ETVA akciju kontrolpaketi *Piraeus Bank*. Tāpēc ETVA pēdējos divus aizdevuma, kas tika atmaksāts 2004. gadā, atmaksāšanas gadus vairs nepiederēja valstij. Tādā gadījumā var uzdot jautājumu (par šo aizdevumu un par citiem aizdevumiem un garantijām, ko ETVA piešķīra pirms 2002. gada marta un kuru termiņš bija pēc 2002. gada marta), vai atbalsta daļa, kas saistīta ar laikposmu pēc 2002. gada marta, ir jāatmaksā ETVA, nevis valstij. Lai atbildētu uz šo jautājumu, Komisija atgādina, ka, valstij piešķirot aizdevumu ar procentu likmi, kas ir zemāka par tirgus likmi, atbalsts tiek piešķirts aizdevuma slēgšanas brīdī, pat ja priekšrocība materializējas tikai katrā procentu maksājuma dienā, kad aizņēmējs maksā mazāku procentu likmi⁽⁸⁶⁾. Tādā pašā veidā tāda aizdevuma tirgus vērtība, kura procentu likme pienācīgi neatspoguļo aizņēmēja grūtības, nekavējoties samazinās⁽⁸⁷⁾ pēc aizdevuma līguma parakstīšanas (t. i., nevis pēc datumiem nākotnē, kad aizņēmēji maksā procentus saskaņā ar likmi, kas ir zemāka par tirgus procentu likmi). Savukārt bankas vērtība ir atkarīga no tās aktīvu vērtības un galvenokārt no tās aizdevumu portfeļa konkrētā brīdī. Tāpēc aizdevumu piešķiršana ar nosacījumiem, kas neatbilst tirgus nosacījumiem, samazināja ETVA vērtību un tādējādi samazināja cenu, kādu valsts vēlāk saņēma, pārdodot ETVA akcijas. Tāpēc aizdevumu piešķiršana ar nosacījumiem, kas neatbilst tirgus nosacījumiem, samazināja ETVA vērtību un tādējādi samazināja cenu, kādu valsts saņēma, pārdodot ETVA akcijas⁽⁸⁸⁾. Tas parāda, ka šo atbalsta pasākumu izmaksas sedza valsts - arī pēc 2002. gada marta.

4.4. Aizdevums 13,75 miljonu euro apmērā, kas piešķirts 2002. gadā (P4 pasākums)

4.4.1. Pasākuma apraksts

- (137) *ETVA* un *HSY* aizdevuma līgums tika noslēgts 2002. gada 31. maijā. Aizdevuma summa bija 13,75 miljoni euro, tā darbības ilgums – divi gadi, bet procentu likme – *EURIBOR*, kam pieskaitīti 125 bāzes punkti. Aizdevums tiks izmantots kā ieguldījumu atbalsta otrā un trešā maksājuma avansa maksājums. Aizdevumu nodrošināja, nododot tiesības uz ieguldījumu atbalsta otro un trešo maksājumu ⁽⁸⁹⁾.

4.4.2. Procedūras uzsākšanas pamatojums

- (138) Lēmumā par procedūras uzsākšanu Komisija norāda, ka aizdevums varētu būt atbalsts, kura saderība ir apšaubāma. Turklāt, ja izrādītos, ka šis aizdevums ir piešķirts ar valsts garantiju, šķiet, ka tas pārkāpj Lēmumu N 401/1997, kurā norādīts, ka, lai finansētu ieguldījumu programmu, banku aizdevumi ir jāpiesaista parastos tirgus apstākļos bez valsts garantijām.

4.4.3. Ieinteresēto personu piezīmes

- (139) *Elefsis* piezīmes par šo pasākumu ir līdzīgas piezīmēm par P3 pasākumu.

4.4.4. Grieķijas piezīmes

- (140) Grieķijas iestādes apgalvo, ka šis aizdevums ir piešķirts saskaņā ar tirgus nosacījumiem. Konkrēti, procentu likme ir līdzīga tai, kāda tika prasīta dažiem *ETVA* piešķirtiem aizdevumiem tajā pašā laikposmā. *HSY* varēja aizņemties no jebkuras citas bankas, bet likumsakarīgi deva priekšroku savai akcionārei *ETVA*. Turklāt nodrošinājums prasījuma nodošanas veidā uz ieguldījumu atbalsta maksājuma otro un trešo daļu bija jebkurai bankai pieņemama ķīla. Visbeidzot, aizdevums nemaz netika izmaksāts *HSY*, tāpēc tas nevar būt *HSY* paredzēts atbalsts. Turklāt tas, ka *ETVA* ir atteikusies izmaksāt aizdevumu, kad noskaidrojās, ka ieguldījumu atbalsta samaksa ir "iesaldēta" procesuālu iemeslu dēļ un ka atbalsta maksājums bija nedrošs, norāda, ka *ETVA* rīkojās, kā būtu rīkojusies jebkura cita banka.

4.4.5. Novērtējums

4.4.5.1. Līguma 296. pants

- (141) Komisija jau P2 pasākuma novērtējumā ir secinājusi, ka uz P4 pasākumu neattiecas Līguma 296. panta darbības

joma. Tāpēc tas jāvērtē saskaņā ar noteikumiem par valsts atbalstu.

4.4.5.2. Atbalsta esība

- (142) Vispirms Komisija piebilst, ka aizdevumu piešķirā *ETVA* un to nesedza ar valsts garantiju.
- (143) Komisija norāda, ka *HSY* nav saņēmis naudu saskaņā ar aizdevuma līgumu, jo *ETVA* atteicās izmaksāt aizdevumu *HSY*. Tāpēc *HSY* nav ieguvis nekādas priekšrocības, un Komisija uzreiz var secināt, ka pasākums nav atbalsts.
- (144) Divi turpmāk minētie elementi attiecībā uz P4 pasākumu, pat ja tie nav svarīgi novērtējumā, var radīt šaubas par citu pasākumu novērtējuma spēkā esību. Tāpēc Komisija tos analizēs.
- (145) Pirmkārt, Grieķija apgalvo, ka tas, ka *ETVA*, tā kā pastāvēja risks, ka netiks izmaksāts ieguldījumu atbalsts, nolēma neizmaksāt *HSY* aizdevumu, liecina, ka *ETVA* rīkojās kā parasts privāts aizdevējs un nepiedāvāja *HSY* labvēlīgu attieksmi. Komisija norāda, ka Grieķijas apgalvojumā nav ņemts vērā tas, ka *ETVA* aizdevuma izmaksas atteikuma brīdī jau bija *Piraeus Bank* kontrolē un to vairs nekontrolēja valsts. Tāpēc atteikumu izmaksāt aizdevumu nevar izmantot kā piemēru *ETVA* rīcībai, ja to kontrolētu valsts. Šāda rīcība – tieši pretēji – apstiprina, ka privāta banka nebūtu aizdevusi *HSY*.
- (146) Otrkārt, Komisija norāda, ka P4 pasākumā ir paredzēta tāda paša veida ķīla kā P3 pasākumā. P4 pasākums tika parakstīts, kad *ETVA* jau bija nonākusi *Piraeus Bank* kontrolē. Tomēr tas neliecina, ka P3 pasākums faktiski bija pieņemams privātai bankai. Šīs divas situācijas patiešām nav salīdzināmas vairāku iemeslu dēļ. Komisija, piemēram, norāda, ka brīdī, kad 2002. gada 31. maijā tika parakstīts aizdevuma līgums, jau bija zināms, ka ieguldījumu atbalsta izmaksa ir "iesaldēta" administratīvu iemeslu dēļ, un pavisam noteikti tas bija zināms *ETVA*, kas līdz tam brīdim bija *HSY* akcionāre ⁽⁹⁰⁾. Tāpēc, kad *ETVA* 2002. gada 31. maijā parakstīja līgumu, tā jau varēja atteikties izmaksāt aizdevumu ⁽⁹¹⁾. Tā zināja, ka tai ir iespēja atteikties izmaksāt aizdevumu. Šī situācija atšķiras no *ETVA* situācijas, parakstot aizdevuma līgumu 1999. gada jūlijā. Vēl viena atšķirība salīdzinājumā ar P3 pasākumu ir tāda, ka, 2002. gada 31. maijā parakstot aizdevuma līgumu, divi starptautiski uzņēmumi bija pabeiguši *HSY* iegādi un bija gatavi tajā ieguldīt. Iegāde palielināja uzņēmuma izredzes turpināt darbību. Šādu iegādi nevarēja paredzēt 1999. gada jūlijā.

4.5. 1997. gadā atļautā 54 miljardu drahmū (160 miljoni euro) atbalsta (E7 pasākums) nepareiza izmantošana

4.5.1. Pasākuma apraksts

- (147) Komisija 1997. gada 15. jūlijā līdztekus Lēmumam N 401/97, ar ko tika apstiprināts ieguldījumu atbalsts, pieņēma Lēmumu C 10/94. Ar šo lēmumu tika slēgta 88. panta 2. punktam atbilstīga procedūra, saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1013/97 apstiprinot 54 miljardu drahmū (160 miljoni euro) lielu parādu norakstīšanu, kas atbilda būvētavas parādiem saistībā ar darbību civilajā jomā. Vienlaikus veiktā to parādu norakstīšana, kas saistīti ar būvētavas darbību militārajā jomā, nav vērtēta saskaņā ar noteikumiem par valsts atbalstu.

4.5.2. Procedūras uzsākšanas pamatojums

- (148) Komisija lēmumā par pagarināšanu pauž bažas par to, ka ir pārkāpti divi Lēmuma C 10/94 nosacījumi. Pirmkārt, parādu norakstīšanas nosacījums bija pārstrukturēšanas plāna ieviešana, kurā viens no diviem pilāriem bija ieguldījumu plāns. Kā Komisija skaidroja lēmumā par procedūras uzsākšanu (skatīt P1 pasākuma aprakstu), Komisijai ir bažas par to, vai šis ieguldījumu plāns ir īstenots pareizi. Otrkārt, Lēmums C 10/94 aizliedz pārstrukturēšanas vajadzībām piešķirt papildu darbības atbalstu. Komisija norāda, ka lēmumā par pagarināšanu iekļautie dažādie pasākumi, šķiet, ir papildu pārstrukturēšanas atbalsts. Tāpēc šķiet, ka šis nosacījums ir pārkāpts.

4.5.3. Ieinteresēto personu piezīmes

- (149) *Elefsis* apgalvo, ka lēmumā par procedūras uzsākšanu minētais divu nosacījumu pārkāpums ir labs pamatojums, lai varētu secināt, ka atbalsts ir nepareizi izmantots. Turklāt *Elefsis* apgalvo, ka privatizāciju 1995. gadā nekādi nevar uzskatīt par īstu privatizāciju. Darbinieki kā akcionāri jo īpaši neuzņemas nekādu finansiālu risku, jo viņi maksāja tikai nelielu daļu no tā, kas viņiem būtu bijis jāmaksā, un viņu patiesībā samaksātās summas valsts pilnībā atmaksāja 2001. un 2002. gadā veiktajā privatizācijā. Tas, ka nav notikusi īsta privatizācija, kas bija parādu dzēšanas nosacījums, Komisijai būtu jāuzskata par vēl vienu Lēmuma C 10/94 pārkāpumu.

4.5.4. Grieķijas piezīmes

- (150) Grieķija un HSY piezīmēs par lēmumu par pagarināšanu ⁽⁹²⁾ apgalvo, ka aizliegums piešķirt papildu pārstruk-

turēšanas atbalstu tikai padara nelikumīgu jaunu atbalstu. Šā aizlieguma pārkāpuma rezultātā ar Lēmumu C 10/94 atļautais atbalsts netiek atzīts par nesaderīgu. Turklāt Grieķija uzsver, ka lēmums aizliedz pārstrukturēšanas vajadzībām piešķirt papildu "darbības atbalstu" (kā definēts Padomes Direktīvas 90/684/EEK 5. pantā). Tāpēc tā apstrīd apgalvojumu, ka pēc 1997. gada tai nebija atļauts piešķirt HSY pārstrukturēšanas atbalstu.

- (151) Attiecībā uz ieguldījumu plānu Grieķija un HSY apgalvo, ka Lēmumā C 10/94 nebija nosacījuma par ieguldījumu plāna īstenošanu. Turklāt tajā nevarēja būt šāda nosacījuma, jo tāda nav Direktīvā 90/684/EEK un Regulā (EK) Nr. 1013/97, kas bija lēmuma juridiskais pamats. Vienīgais nosacījums bija HSY daļēja privatizācija un ieguldījumu plāna iesniegšana (t. i., nevis tā īstenošana).

4.5.5. Novērtējums

4.5.5.1. Līguma 296. pants

- (152) Šim pasākumam nepiemēro Līguma 296. pantu, jo pasākums attiecas uz tādu parādu norakstīšanu, kas ir saistīti tikai ar būvētavas darbībām civilajā jomā. Turklāt Lēmuma C 10/94 pamatā bija valsts atbalsta noteikumi, nevis Līguma 296. pants.

4.5.5.2. Ieguldījumu plāna īstenošana

- (153) Komisija uzskata, ka ieguldījumu plāna īstenošana bija Lēmumā C 10/94 noteikts nosacījums. Tā priekšpēdējā punktā patiešām ir norādīts: "Ieguldījumu plāns vēl nav sāktis [...]". Pēc tā izpildes pašlaik notiekošā pārstrukturēšana būtu jāpabeidz un būvētavas dzīvotspējai būtu jāatjaunojas". Komisija lēmuma priekšpēdējā punktā atgādina par aizliegumu piešķirt papildu pārstrukturēšanas atbalstu. Visbeidzot, pēdējā punktā ir norādīts: "Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija ir nolēmusi izbeigt procedūru saskaņā ar 93. panta 2. punktu, atļaujot piešķirt atbalstu saskaņā ar šajā vēstulē aprakstītajiem nosacījumiem. Ja Komisija uzskatīs, ka nav ievērots kāds no šiem nosacījumiem, tā var pieprasīt apturēt un/vai atgūt atbalstu". Tas, ka Komisija lietoja vārdu "nosacījumu" daudzskaitlī, norāda, ka lēmumā papildus nosacījumam, ar ko tika aizliegts papildu pārstrukturēšanas atbalsts, bija vismaz vēl viens nosacījums. Pamatojoties uz lēmuma struktūru un saturu, var secināt, ka ieguldījumu plāna īstenošana bija nosacījums. Komisija jau ir izvērti-

novērtējusi ieguldījumu atbalsta īstenošanu, analizējot P1 pasākumu. Komisija secina, ka HSY nav īstenojis ieguldījumu plānu pieņemamā laikposmā. Līdz 2001. gada 31. decembrim – kad ieguldījumu plāna izpildes termiņš bija vienreiz pagarināts – HSY bija izpildījis tikai 63 % no plāna. Tāpēc Komisija secina, ka šis nosacījums nav ievērots.

- (154) Grieķija apgalvo, ka ieguldījumu plāna īstenošana nav noteikta kā nosacījums Regulā (EK) Nr. 1013/97, kas ir Lēmuma C 10/94 juridiskais pamats. Komisija atgādina, ka atļauja piešķirt atbalstu tika dota ar Lēmumu C 10/94. Tāpēc ir jāievēro minētajā lēmumā noteiktie nosacījumi. Ja Grieķija uzskatīja, ka Lēmumā C 10/94 noteiktie nosacījumi neatbilst Regulas (EK) Nr. 1013/97 nosacījumiem, tai vajadzēja apstrīdēt Lēmumu C 10/94. Taču Grieķija to neapstrīdēja Līguma 230. pantā noteiktajā termiņā. Papildus Komisija atgādina, ka Regula (EK) Nr. 1013/97 ir tikai Padomes Direktīvas 90/684/EEK grozījums un tās mērķis ir palielināt atbalsta summu, ko var piešķirt trim būvētavu grupām. Attiecībā uz HSY Regulā (EK) Nr. 1013/97 norādīts, ka “šai būvētavai piemēro visus pārējos Direktīvas 90/684/EEK noteikumus.” Komisija atgādina, ka Direktīva 90/684/EEK atļauj piešķirt atbalstu Grieķijas būvētavām, ja to “piešķir būvētavu finanšu pārstrukturēšanai saistībā ar sistemātisku un specifisku pārstrukturēšanas programmu, kas saistīta ar būvētavu pārdošanu.” Tas norāda, ka Padomei nepietika tikai ar pārstrukturēšanas plāna iesniegšanu un ka tas bija arī jāīsteno. Patiešām, kā var piešķirt atbalstu “saistībā ar sistemātisku un specifisku pārstrukturēšanas programmu”, ja šī programma netiek īstenota?

- (155) Tā kā šis nosacījums nav ievērots, atbalsts ir nepareizi izmantots un saskaņā ar Lēmuma C 10/94 pēdējo rindkopu ir jāatgūst.

4.5.5.3. “Papildu darbības atbalsta pārstrukturēšanas vajadzībām” aizliegums

- (156) Lēmuma C 10/94 priekšpēdējā punktā ir norādīts, ka “Komisija norāda, ka Padome ir pieņēmusi Regulu (EK) Nr. 1013/97 ar nosacījumu, ka būvētavām, uz kurām attiecas regula, netiks piešķirts papildu darbības atbalsts

pārstrukturēšanas vajadzībām. Attiecīgi būvētavai nedrīkst piešķirt šādu pārstrukturēšanas atbalstu nākotnē.” Šajā procedūrā iesaistītajām personām ir atšķirīgi viedokļi par šā nosacījuma interpretēšanu. Pēc Grieķijas un HSY domām tas nozīmē, ka jebkurš darbības atbalsts pārstrukturēšanas nolūkā, ko piešķirtu pēc lēmuma pieņemšanas, automātiski būtu nesaderīgs un būtu jāatgūst. Pēc *Elefsis* domām šis nosacījums nozīmē, ka jebkāda darbības atbalsta piešķiršana pārstrukturēšanas nolūkā pēc lēmuma pieņemšanas būtu ar Lēmumu C 10/94 atļautā atbalsta nepareiza izmantošana, kā rezultātā būtu jāatgūst ar Lēmumu C 10/94 atļautais atbalsts, kā arī jāatgūst papildu darbības atbalsts pārstrukturēšanas nolūkā.

- (157) Komisija norāda, ka papildu darbības atbalsta pārstrukturēšanas vajadzībām aizlieguma mērķis ir nepieļaut atbalsta uzkrāšanos tādā apmērā, kas pārsniedz lēmumā noteikto līmeni. Komisija uzskata, ka šis mērķis tiks sasniegts, ja tiks atgūts jebkurš papildu darbības atbalsts, kas piešķirts pēc Lēmuma C 10/94 pieņemšanas. Patiešām, atgūstot papildu atbalstu, tiek atjaunota sākotnējā situācija un novērsta atbalsta uzkrāšanās tādā apmērā, kas pārsniedz Lēmumā C 10/94 noteikto līmeni. Tāpēc Komisija secina, ka, piešķirot papildu darbības atbalstu pārstrukturēšanas nolūkā pēc Lēmuma C 10/94 pieņemšanas, nerodas pienākums atgūt atbalstu, kas apstiprināts ar Lēmumu C 10/94, ja tiek faktiski atgūts papildu atbalsts.

- (158) Komisija norāda, ka, lai noteiktu, vai ir jāatgūst ar Lēmumu C 10/94 atļautais atbalsts, nav jānosaka, kuri pēc Lēmuma C 10/94 pieņemšanas nelikumīgi īstenotie atbalsta pasākumi ir “darbības atbalsts pārstrukturēšanas nolūkā”. Patiešām, Komisija šajā lēmumā secinās, ka ir jāatgūst visi pēc Lēmuma C 10/94 pieņemšanas nelikumīgi īstenotie atbalsta pasākumi. Līdz ar to būs jāatgūst jebkurš pasākums, ko var klasificēt kā papildu darbības atbalstu pārstrukturēšanas nolūkā. Atgūšana atjaunos sākotnējo situāciju, tāpēc ir novērsta pārstrukturēšanas atbalsta uzkrāšanās iespēja. Tāpēc būs sasniegts Lēmumā C 10/1994 noteiktā nosacījuma mērķis.

4.5.5.4. Pirkšanas cenas nemaksāšana

(159) Izmeklēšanas procedūrā veicot padziļinātu lietas analīzi, Komisija atklāja vēl vienu Lēmuma C 10/94 pārkāpumu: visu laiku, kad darbinieki kā 49 % HSY akciju turētāji piedalījās HSY pārvaldīšanā, tie tā arī nebija samaksājuši piršanas cenu, kas tiem bija jāsamaksā saskaņā ar 1995. gada septembra daļējās privatizācijas līgumu.

(160) Lai izprastu šo Lēmuma C 10/94 pārkāpumu, vispirms ir jāanalizē šā lēmuma teksts un to tiesību aktu teksts, uz kuriem ir pamatots šis lēmums.

(161) Direktīvas 90/684/EEK preambulā ir norādīts: "tā kā Grieķijas kuģu būves nozarei ir vajadzīga finanšu īstermiņa pārstrukturēšana, lai ļautu tās publiskajiem īpašniekiem atjaunot tās konkurētspēju, pārdodot to jauniem īpašniekiem". Uz šā pamata direktīvas 10. pantā ir norādīts: "2. 1991. gadā darbības atbalstu kuģu būvei, kuģu pārbūvei un kuģu remontam, kas nav saistīts ar jauniem līgumiem, var uzskatīt par saderīgu ar kopējo tirgu, ja to piešķir būvētavu finanšu pārstrukturēšanai saistībā ar sistematisku un specifisku pārstrukturēšanas programmu, kas saistīta ar būvētavu pārdošanu. 3. Neskarot 2. punktā minēto pienākumu pārdot būvētavas, Grieķijas valdībai ir atļauts paturēt vienas būvētavas 51 % akciju kontrolpaketi, ja to attaisno aizsardzības intereses." Komisija norāda, ka direktīvā ir lietoti vārdi "pārdodot [...] jauniem īpašniekiem", nevis "atdodot" jauniem īpašniekiem. Tādējādi jaunajiem īpašniekiem par būvētavas iegūšanu īpašumā bija jāmaksā. Īpašumtiesības nevar piešķirt bez atlīdzības. Šā nosacījuma nolūku izskaidro teikums "atjaunot tās konkurētspēju, pārdodot to jauniem īpašniekiem". Būvētavas, esot valsts īpašumā, nav veikušas pasākumus, kas vajadzīgi, lai atjaunotu to konkurētspēju. Līdz ar to tām pastāvīgi bija vajadzīgs valsts atbalsts. Lai atrisinātu šo situāciju, kas bija nepieņemama, pamatojoties uz Līguma 87. pantu, Padome atļāva pēdējoreiz piešķirt atbalstu (t. i., atbalstu varēja piešķirt 1991. gadā), taču pieprasīja pārdot būvētavas jauniem īpašniekiem. Tāpēc loģika ir tāda, ka jaunie īpašnieki veiks pasākumus, kas vajadzīgi, lai atjaunotu konkurētspēju, tādēļ būvētavām vairs nebūs vajadzīgs darbības atbalsts pārstrukturēšanas vajadzībām⁽⁹³⁾.

(162) Kā norādīts šā lēmuma 2. iedaļā "Iepriekšējie Komisijas un Padomes lēmumi", Komisija 1995. gada jūlijā lietā C 10/1994 pieņēma negatīvu lēmumu, jo HSY nebija pārdota, kā tas prasīts Direktīvā 90/684/EEK. Grieķija

lūdza apturēt minētā lēmuma piemērošanu, apgalvojot, ka būvētava tuvākajā laikā tiks pārdota. Pati Grieķija pēc tam apgalvoja, ka 1995. gada septembra līgums ir būvētavas pārdošanas darījums. Uz šā pamata Komisija atsauca negatīvo lēmumu.

(163) Regulas (EK) Nr. 1013/97 preambulā ir norādīts: "tā kā, neskatoties uz Grieķijas valdības centieniem privatizēt visas valsts būvētavas līdz 1993. gada martam, *Hellenic Shipyards* tikai 1995. gada septembrī tika pārdota tā darbinieku kooperatīvam, valstij paturot 51 % akciju kontrolpaketi aizsardzības interesēs; tā kā *Hellenic Shipyards* finansiālās dzīvotspējas un pārstrukturēšanas nolūkā ir jāsniedz atbalsts, kas ļaus uzņēmumam norakstīt pirms aizkavētās privatizācijas uzkrātos parādus". Regulas (EK) Nr. 1013/97 1. panta 3. punktā ir norādīts: "Atbalstu drahmās *Hellenic Shipyards* parādu dzēšanas veidā līdz 54,525 miljardu drahmju apmērā, kas atbilst parādiem saistībā ar būvētavas darbību civilajā jomā, kas pastāvēja 1991. gada 31. decembrī, ar uzkrātajiem procentiem un kavējuma naudām par laiku līdz 1996. gada 31. janvārim var uzskatīt par saderīgu ar kopējo tirgu. Šai būvētavai piemēro visus pārējos Direktīvas 90/684/EEK noteikumus." Tāpēc tika pieņemta Regula (EK) Nr. 1013/97, jo, lai HSY kļūtu dzīvotspējīga, tai bija vajadzīgs lielāks atbalsts, nekā atļauts Direktīvas 90/684/EEK 10. pantā. Precīzāk, minētā regula atļāva dzēst procentus un kavējuma naudas saistībā ar parādiem, kas pastāvēja 1991. gada 31. decembrī un bija uzkrājušies kopš minētā brīža. Regula (EK) Nr. 1013/97 bija piemērojama līdz 1998. gada 31. decembrim. Komisija norāda, ka Padome attiecībā uz HSY atkal lietoja vārdus "pārdota" un "privatizācija". Padome atļāva piešķirt atbalstu, jo uzskatīja, ka 1995. gada septembrī bija noslēgts likumīgs pārdošanas līgums atbilstīgi Direktīvā 90/684/EEK noteiktajam nosacījumam. Citiem vārdiem, būvētavas pārdošana nebija jāizvirza kā nosacījums, jo jau bija noslēgts likumīgs pārdošanas līgums.

(164) Lēmuma C 10/94 sākumā ir atgādināts, ka Direktīvas 90/684/EEK 10. pantā pieprasīts pārdot būvētavu. Pēc tam Lēmumā C 10/94 ir norādīts, ka šis nosacījums ir izpildīts, jo "1995. gada 18. septembrī 49 % būvētavas akciju tika pārdoti būvētavas darbinieku kooperatīvam." Taču, tā kā atbalsta summa ir lielāka, nekā atļauts Direktīvā 90/684/EEK, "Komisija nevarēja piešķirt apstiprinājumu, pamatojoties uz 7. direktīvas noteikumiem", kura tāpēc tika grozīta ar Regulu (EK) Nr. 1013/97, lai palielinātu atbalsta summu, ko var piešķirt HSY. Tā kā bija izpildīti minētajā regulā un Direktīvā 90/684/EEK noteiktie nosacījumi, ar Lēmumu C 10/94 tika dota

atļauja piešķirt atbalstu. Komisija norāda, ka arī Lēmumā C 10/94 bija lietots vārds "pārdots" un uzskatīja, ka ETVA un darbinieku līgums par 49 % HSY akciju pārdošanu bija likumīgs pārdošanas darījums. Komisija uzsver, ka tā saņēma pārdošanas līguma kopiju pirms Lēmuma C 10/94 pieņemšanas un tāpēc tai bija zināms tā saturs. Komisija secina, ka, pieņemot Lēmumu C 10/94, tai nebija iemesla pieprasīt pārdot HSY (t. i., izvirzīt to kā nepārprotamu nosacījumu, kas jāievēro nākotnē), jo 1995. gada septembrī jau bija parakstīts likumīgs pārdošanas līgums.

- (165) Komisija tomēr atgādina, ka 1995. gada septembra līgumā bija neparasti noteikumi par pirkšanas cenas samaksu: pirkšanas cena 8,1 miljarda drahmu (24 miljoni euro) apmērā darbiniekiem nebija jāmaksā tūlīt, bet 13 gada maksājumos pēc divu gadu ilga labvēlības perioda, tādējādi no 1998. gada līdz 2010. gadam. Taču īpašumtiesības uz akcijām tika nekavējoties nodotas darbiniekiem. Līdz brīdim, kad darbinieki samaksātu pirkšanas cenu, akcijas bija iekļātas ETVA. Lai finansētu gada maksājumus, kuri pienācās ETVA, HSY bija paredzējusi ieturēt darbinieku mēnešalgas un pabalstu daļu. Nāmajos mēnešos pēc 1995. gada septembra ETVA, HSY, darbinieku apvienība un katrs HSY darbinieks atsevišķi noslēdza līgumu (1995. gada septembra līgumu noslēdza ETVA un darbinieku apvienība). Ar šo līgumu katrs darbinieks piekrita iegādāties noteiktu skaitu akciju saskaņā ar 1995. gada septembra līguma nosacījumiem. Arī šajos līgumos ir atkārtots, ka HSY ieturēs daļu mēnešalgas un Lieldienu un Ziemassvētku piemaksu, lai finansētu gada maksājumus. Tagad Komisija ir konstatējusi, ka darbinieki nav veikuši nevienu gada maksājumu.
- (166) Tas nozīmē, ka tie nebija samaksājuši nevienu maksājuma daļu, kamēr piedalījās būvētavas vadībā kā 49 % akciju īpašnieki. Pirmie trīs 1995. gada septembra līgumā definētie maksājumi – kuri bija jāsamaksā 1998., 1999. un 2000. gadā – netika veikti. HSY privatizācijas ietvaros 2001. gadā darbinieki un ETVA noslēdza līgumu, ar kuru darbinieki atteicās no prasījuma par 49 % ieņēmumu no HSY akciju pārdošanas HDW/Ferrostaal. Par to ETVA atteicās no prasījuma pret darbiniekiem par 49 % HSY akciju pirkšanas cenas samaksu, kura darbiniekiem bija jāmaksā saskaņā ar 1995. gada septembra līgumu. Tas nozīmē, ka darbinieki kā īpašnieki neuzņēmās finansiālu risku par pārstrukturēšanas sekmīgu realizēšanu vai neizdošanu.
- (167) Komisija norādīja Grieķijai un HSY, ka tas, ka darbinieki nav samaksājuši pirkšanas cenu, iespējams, ir Lēmuma C 10/1994 pārkāpums, jo izriet, ka daļējā privatizācija, kuras mērķis bija atjaunot būvētavas konkurētspēju, nekad nav notikusi.
- (168) Grieķija un HSY apstrīd šos secinājumus. Lai kļiedētu Komisijas šaubas, tās cita starpā izvirza šādus argumentus.
- (169) Grieķijas pirmais arguments ir apgalvojums, ka privatizācija bija "reāla" un "īsta". Jo īpaši Grieķijas valdība uzsver: "Darbinieki ieguva akcionāru statusu saskaņā ar Grieķijas tiesību aktu noteikumiem. Tie tika reģistrēti uzņēmumu akcionāru reģistrā un ieguva visas attiecīgās akcionāru tiesības, tostarp tiesības piedalīties un balsot pilnsapulcēs, tādējādi kontrolējot un ietekmējot būvētavas ikdienas pārvaldi. Turklāt, iegūstot akcijas, pastāvēja risks, ka tās varētu zaudēt vērtību." "Darbinieki izmantoja savas pirm-pirkuma tiesības, kas paredzētas attiecīgajos tiesību aktos, un piedalījās akciju kapitāla palielināšanā proporcionāli savai daļībai akciju kapitālā; tādējādi būvētavā tika ieguldīts privāts kapitāls." ⁽⁹⁴⁾
- (170) Grieķijas otrais arguments ir apgalvojums, ka pirkšanas cenas samaksa nebija Lēmumā C 10/94 noteikts nosacījums, un pat ja tā būtu bijis, Komisija uzskatīja, ka tas jau ir izpildīts. Jo īpaši Grieķija atgādina, ka "Komisija 1995. gada 31. oktobra lēmumā minēja, ka procedūrā, ko tā ir uzsākusi, tā turpinās pārbaudīt Grieķijas valdības visas darbības attiecībā uz to, kā tiek piemērots līgums par 49 % akciju nodošanu darbinieku apvienībai, kā arī šā līguma saturu, pirms pieņems galīgo lēmumu par parādu norakstīšanas atļaušanu. Izpildot attiecīgās darbības, tā 1997. gadā pieņēma pozitīvu galīgo lēmumu, ar kuru apstiprināja norakstīšanu, nenosakot nosacījumu par privatizāciju. Citiem vārdiem, Komisija jau 1997. gadā, pirms atļāva parādu norakstīšanu, bija pārbaudījusi līguma saturu un secinājusi, ka tas attiecas uz privatizāciju." ⁽⁹⁵⁾

(171) Grieķijas trešais arguments ir apgalvojums, ka *ETVA* ir pareizi piemērojusi pārdošanas līgumu. Patiešām, darbiniekiem, tā kā tiem jau bija jāpiedalās trijos kapitāla palielinājumos, kuru mērķis bija finansēt ieguldījumu plānu⁽⁹⁶⁾, "bija grūti pildīt savu apņemšanos samaksāt akciju cenu. Lai atgūtu summu, ko bija parādā katrs no 2 000 darbiniekiem, *ETVA* neņēma izpildrakstus, jo nebija reālu izredžu, ka šādai rīcībai būs sekmīgs rezultāts [...]. Tā vietā, lai uzsāktu sarežģītu, ilgu, dārgu un galu galā veltīgu tiesvedību ar mērķi apmierināt savus prasījumus [...], *ETVA* realizēja ķīlu uz nesamaksātajām akcijām un atguva savu prasījumu no darbiniekiem piederošo akciju pārdošanas ieņēmumiem tādā ziņā, ka no minētajiem ieņēmumiem tika segts attiecīgais parāds."⁽⁹⁷⁾ Citiem vārdiem, Grieķija apgalvo, ka, tā kā *HSY* privatizācijā 2001. un 2002. gadā *ETVA* no *HDW/Ferrostaal* saņēma nevis tikai 51 %, bet 100 % no pārdošanas cenas, "var uzskatīt, ka cena tika saņemta. Ir redzams, ka pārdodot darbinieku akcijas iegūtā cena apmierināja *ETVA* prasību saņemt šo cenu [...]. [...] nerodas nekādi jautājumi par pirkuma cenas nesamaksāšanu."⁽⁹⁸⁾ Turklāt nevar apstrīdēt, ka būvētavas pārdošana *HDW/Ferrostaal* ir īsta privatizācija.

tika secināts, ka, tā kā *HSY* akcijas ir pārdotas darbiniekiem ar 1995. gada septembra līgumu, Direktīvas 90/684/EEK 10. pantā noteiktais nosacījums par būvētavas pārdošanu ir izpildīts. Kā norādīts iepriekš, šā nosacījuma mērķis bija nodot īpašumtiesības tādiem īpašniekiem, kuri nolūkā pēc iespējas palielināt savu ieguldījuma vērtību veiku pasākumus, kas vajadzīgi, lai atjaunotu būvētavas konkurētspēju. Šādos apstākļos Komisija pieņēma, ka 1995. gada septembra līgums ir likumīgs, jo tajā darbiniekiem bija līgumsaistības samaksāt 24 miljonus euro par 49 % *HSY* akciju. No šīs maksājāmās cenas izrietēja, ka, piedaloties būvētavas vadībā, darbinieki centīsies saglabāt un palielināt savu ieguldījuma vērtību⁽⁹⁹⁾. Šobrīd šķiet, ka *ETVA*, ko kontrolēja valsts, nemaz nav nopietni centusies iegūt pirkuma cenas maksājumu daļas, kuras saskaņā ar 1995. gada septembra līgumu darbiniekiem bija jāmaksā 1998., 1999. un 2000. gadā. *ETVA* bija vairāki veidi, kā saņemt pirkuma cenu. *ETVA* kontrolēja *HSY*, kam bija juridiskas tiesības piedzīt šīs summas no darbinieku algām un pabalstiem⁽¹⁰⁰⁾. Turklāt *HSY* un darbinieku apvienībai bija līgumsaistības pret *ETVA* saskaņā ar līgumiem, kas bija individuāli noslēgti ar katru darbinieku pēc 1995. gada septembra. Tādējādi *ETVA* varēja iesūdzēt tiesā *HSY* un darbinieku apvienību, un tai nevajadzēja iesūdzēt katru darbinieku atsevišķi, kā apgalvoja Grieķijas iestādes. Tāpēc Komisija secina, ka Grieķijas iestādes apzināti nepieprasīja darbiniekiem samaksāt gada maksājumus. Šādi rīkojoties, Grieķija parādīja, ka nebija nodomājusi saņemt no darbiniekiem pirkuma cenu. Tas krasi mainīja situāciju, kādā atradās darbinieki. Darbiniekiem nebija jāmaksā pirkuma cena, tādējādi tiem nebija jāpakļauj riskam pašiem sava nauda. Tas nozīmē, ka, piedaloties būvētavas pārvaldībā, viņi pievērsa mazāku uzmanību akciju vērtības saglabāšanai un palielināšanai un finansiālās dzīvotspējas atjaunošanai (un lielāku uzmanību savas darbavietas un darba apstākļu saglabāšanai). Turklāt, tā kā darbinieki nemaksāja pirkuma cenu, vidējā termiņā vai ilgtermiņā varēja sagaidīt, ka *ETVA* realizēs ķīlu uz akcijām un tādējādi darbiniekiem vairs nepiederēs būvētavas akcijas. Šādā situācijā Komisija nesaskata, kā darbinieki varētu būt ieinteresēti saglabāt un palielināt *HSY* akciju vērtību un veikt pasākumus, kas vajadzīgi, lai atjaunotu tās konkurētspēju. Tāpēc Komisija uzskata, ka tas, ka valsts nepieprasīja darbiniekiem samaksāt pirkuma cenu saskaņā ar 1995. gada septembra līgumu, krasi mainīja situāciju, kādā darbinieki piedalījās būvētavas vadībā. Līdz ar to, tā kā *ETVA* nepieprasīja darbiniekiem samaksāt pirkuma cenu, īpašumtiesību maiņa, kas notika 1995. gada septembrī, nebija īsta "pārdošana", kuras mērķis bija atjaunot būvētavas konkurētspēju, kā noteikts Direktīvā 90/684/EEK. Jāsecina, ka, nepieprasot darbiniekiem samaksāt pirkuma cenu, Grieķija ir nepareizi izmantojusi Lēmumu C 10/94. Komisija patiešām pieņēma šo lēmumu, pamatojoties uz pieņēmumu, ka valstij piederošā banka *ETVA* pildīs 1995. gada septembra līgumu un jo īpaši ka *ETVA* piedzīs pirkuma cenas maksājumus no *HSY* darbiniekiem saskaņā ar līgumā noteiktajiem precīzajiem noteikumiem, tādējādi nodrošinot, ka šie jaunie īpašnieki ir finansiāli ieinteresēti atbalstīt pasākumus, kas vajadzīgi, lai atjaunotu konkurētspēju un dzīvotspēju. Komisija nevarēja paredzēt, ka Grieķija pēc 1995. gada septembra līguma uzdošanas par *HSY* pārdošanas darījumu apzināti atteikties pieprasīt pircējam samaksāt pārdošanas cenu, neskatoties uz vairākiem līguma un tiesību aktu noteikumiem, kas ļāva piedzīt šo maksu. Komisija uzskata, ka

(172) Komisija ir izdarījusi šādus secinājumus. Kā norādīts iepriekš, Lēmumā C 10/94 un Regulā (EK) Nr. 1013/97

šāda rīcība ir pielīdzināma nepareizas informācijas sniegšanai Komisijai un atbalsta nepareizai izmantošanai. Tāpēc ar Lēmumu C 10/94 atļautais atbalsts ir jāatgūst no HSY.

- (173) Komisija ir izdarījusi secinājumu, ka Grieķijas un HSY izvirzītie argumenti, kas rezumēti iepriekš, ir jānoraida.

- (174) Attiecībā uz pirmo argumentu (t. i., ka privatizācija bija īsta un reāla, jo darbinieki ieguva akciju īpašumtiesības un atbilstošo kontroli pār HSY) Komisija norāda, ka īpašumtiesību nodošana bija vajadzīgs, bet ne pietiekams nosacījums. Patiešām, Lēmums C 10/94 un Regula (EK) Nr. 1013/97 pamatojas uz to, ka akcijas ir "pārdotas" darbiniekiem 1995. gada septembrī. Citiem vārdiem, to pamatā ir hipotēze, ka darbinieki maksā pirkuma cenu saskaņā ar 1995. gada septembra līgumā noteiktajiem nosacījumiem. To pamatā nav tas, ka akcijas ir "nodotas" vai "atdotas" darbiniekiem. Kā izskaidrots iepriekš, ir loģiski, ka Komisija un Padome uzskata, ka pirkuma cenas samaksa ir svarīga, jo tā piespiestu darbiniekus pievērst uzmanību akciju vērtībai un attiecīgi vadīt būvētavu. Kā norādīts iepriekš, tā kā darbiniekiem nebija jāmaksā šī cena, to situācija atšķīrās no tirgus ekonomikas īpašnieka situācijas. Attiecībā uz Grieķijas apgalvojumu, ka "iegūstot akcijas, pastāvēja risks, ka tās varētu zaudēt vērtību", Komisija piebilst, ka, kaut gan netiek apstrīdēts, ka darbinieki formāli kļuva par akciju īpašniekiem, tie mazāk uztraucās par akciju vērtības maiņu, jo tiem nebija jāmaksā augsta cena, lai tās iegūtu (t. i., algas un pabalstu samazināšana 12 gadu garumā). Turklāt, tā kā darbinieki nemaksāja pirkuma cenu, viņiem bija jāparedz, ka ETVA realizēs ķīlu uz akcijām, kā rezultātā

darbinieki vairs nebūs šo akciju īpašnieki. Visbeidzot, attiecībā uz Grieķijas apgalvojumiem, ka "darbinieki [...] piedalījās akciju kapitāla palielināšanā proporcionāli savai dalībai akciju kapitālā; tādējādi būvētavā tika ieguldīts privāts kapitāls", Komisija neapstrīd, ka darbinieki piedalījās kapitāla palielināšanā (tas tiks aprakstīts E10 pasākuma aprakstā un izvērtējumā). Tomēr Komisija atgādina, ka saskaņā ar 1995. gada septembra līgumu dalība kapitāla palielināšanā nedeva darbiniekiem tiesības uz jaunām HSY akcijām. Tāpēc Komisija nesaskata, kā šī dalība vien varētu mudināt darbiniekus vadīt būvētavu tā, lai saglabātu vai palielinātu akciju vērtību, jo šī dalība viņiem nesniedza jaunas akcijas⁽¹⁰¹⁾. Komisija arī nesaskata, kā šī dalība var būt HSY "pārdošana", jo darbinieki par saviem ieguldījumiem nesauņēma papildu akcijas. Papildus Komisija atgādina, ka darbinieku ieguldītā kopsumma trīs kapitāla palielināšanas reizēs bija daudz mazāka par summu, ko viņi būtu ieguldījuši, ja būtu piedalījušies šajos kapitāla palielinājumos un maksājuši pirkuma cenu saskaņā ar 1995. gada septembra līguma noteikumiem. Jāatgādina, ka Lēmuma C 10/94 un Regulas (EK) Nr. 1013/97 pamatā bija hipotēze, ka 1995. gada septembra līgums tiks pildīts, t. i., ka darbinieki maksās pirkuma cenu un piedalīsies kapitāla palielināšanā. Tā kā naudas summa, kas darbiniekiem bija jāiegulda, bija daudz mazāka, nekā Komisija pamatoti sagaidīja, pieņemot Lēmumu C 10/94 (un nekā Padome sagaidīja, pieņemot Padomes Regulu (EK) Nr. 1013/97), Komisija uzskata, ka tā bija nepietiekama, lai mudinātu tos pievērst pietiekamu uzmanību akciju vērtībai un HSY konkurētspējas atjaunošanai.

- (175) Attiecībā uz otro Grieķijas izvirzīto argumentu (t. i., ka pirkuma cenas samaksa nebija Lēmumā C 10/94 noteikts nosacījums, un, pat ja tā būtu, Komisija pēc 1995. gada septembra līguma pārbaudīšanas uzskatīja, ka tas jau ir izpildīts) Komisija iepriekš ir atgādinājusi, ka būvētavas pārdošana bija Direktīvā 90/684/EEK noteikts nosacījums, un izskaidrojusi šā nosacījuma iemeslu. Komisija jau ir arī izskaidrojusi, kāpēc 1995. gada jūlijā tika pieņemts negatīvs lēmums, jo būvētava nebija pārdota. Tāpēc Grieķijai bija skaidrs, ka Komisijai nepietiks tikai ar īpašumtiesību nodošanu darbiniekiem un ka tā beidzot piekrita 1995. gada septembra līgumam tikai tāpēc, ka tas bija īsts pārdošanas darījums, t. i., darbiniekiem bija jāmaksā nozīmīga pirkuma cena un tāpēc viņi būtu patiešām finansiāli interesēti konkurētspējas atjaunošanā. Komisija atgādina arī, ka Direktīvā 90/684/EEK tika izdarīti grozījumi ar Regulu (EK) Nr. 1013/97 vienīgi attiecībā uz pārstrukturēšanai paredzēta darbības atbalsta summu, ko var piešķirt HSY. Tā kā 1995. gada septembra līgums Regulas (EK) Nr. 1013/97 un Lēmuma

C 10/94 pieņemšanas brīdī jau bija iesniegts Komisijai un Padomei, šajos tiesību aktos nebija jāatkārto būvētavas pārdošanas nosacījums. Tie tikai atgādina, ka HSY akcijas ir "pārdotas". Uz šā pamata Lēmumā C 10/94 tiek secināts, ka "Direktīvas [...] 10. pantā noteiktie nosacījumi bija izpildīti". Citiem vārdiem, Komisijas veiktajā novērtējumā Lēmumā C 10/94 (un Padomes veiktajā novērtējumā Padomes Regulā (EK) Nr. 1013/97) ir ņemta vērā 1995. gada septembra līguma esība, kuru Grieķija uzdeva kā pārdošanas darījumu un galvenokārt kurš uzliek darbiniekiem līgumsaistības maksāt ETVA 24 miljonus euro par 49 % HSY akciju iegādi, un precīzi nosaka, kā šī pirkuma cena tiktu piedzīta no darbiniekiem un samaksāta ETVA. Tā kā pušu pienākumi un tiesības bija precīzi noteiktas līgumā, tā kā pati Grieķija apgalvoja, ka līgums ir HSY pārdošanas darījums, un tā kā Grieķijas valdība pati bija pieņēmusi likumu, kas uzliek darbiniekiem pienākumu maksāt pirkuma cenu ETVA (skatīt 100. zemsvītras piezīmi), Komisijai nebija iemesla apšaubīt, ka valsts pareizi pildīs līgumu. Jo īpaši Komisija nevarēja paredzēt, ka pati valsts apzināti atteiksies piedzīt pirkuma cenu no pircēja. Komisijai bija tiesības uzskatīt, ka HSY ir pārdota, un tai nebija jāatkārto, ka HSY būtu jāpārdod.

10/94 pārkāpums, jo šajā lēmumā bija likumīgi pieņemts, ka minētais līgums tiks atbilstīgi pildīts. Papildus Komisija piebilst, ka pat ja Grieķijas apgalvojums, ka ETVA nevarēja piedzīt pirkuma cenu no darbiniekiem, ir patiess, ar Lēmumu C 10/94 atļautais atbalsts būtu jāatgūst. Patiesām, ja šis apgalvojums ir patiess, tas nozīmē, ka Grieķija paziņoja Komisijai par pārdošanas līgumu, kuru no paša sākuma nevarēja izpildīt (t. i., valsts nevarēja no pircēja piedzīt pirkuma cenu)⁽¹⁰³⁾. Tādā gadījumā Komisijai jāuzskata, ka Lēmuma C 10/94 pamatā ir Grieķijas sniegta maldinoša informācija, un tāpēc jāanulē attiecīgais lēmums.

(176) Attiecībā uz trešo Grieķijas argumentu, kas izvirzīts, lai kļiedētu Komisijas bažas (t. i., vai 1995. gada septembra līgums ir pareizi izpildīts), Komisija norāda, ka 1995. gada septembra līgumā bija skaidri norādīts, kā tiks samaksāta pirkuma cena. Gada maksājumi bija jāveic no 1998. gada, un tos finansētu, ieturot daļu no Ziemassvētku un Lieldienu piemaksām, kā arī daļu no mēnešalgas. Tā kā darbinieki bija piekrituši algu un piemaksu samazinājumam nākotnē, ETVA nebija jāpievieno pirkuma cena no katra atsevišķā darbinieka: HSY varēja tieši ieturēt daļu darbinieku mēnešalgas. Šajos apstākļos Komisija nesaskata, kā gada maksājumu neveikšanu var attaisnot ar to, ka "darbiniekiem bija grūti pildīt savu apņemšanos samaksāt akciju cenu". ETVA bija vienkārši jānodrošina, lai HSY ieturētu attiecīgās summas no piemaksām un algām. ETVA kā akciju kontrolpaketes turētāja kontrolēja HSY. Turklāt HSY bija jāietur šīs summas saskaņā ar ETVA, HSY, darbinieku apvienības un katra darbinieka atsevišķi noslēgto līgumu noteikumiem. Tāpēc ETVA varēja tieši iesūdzēt tiesā HSY, ja tā nerīkojās saskaņā ar līguma noteikumiem⁽¹⁰²⁾. Tāpēc Komisija secina, ka ETVA, ko kontrolēja valsts, nemēģināja panākt pirkuma cenas samaksu, kas tai bija jādara saskaņā ar 1995. gada septembra pārdošanas līguma noteikumiem. Kā skaidrots iepriekš, tas ir Lēmuma C

(177) Saistībā ar trešo Grieķijas izvirzīto argumentu Komisija noraida arī apgalvojumu, ka ķīlas uz neapmaksātajām akcijām realizācija un šo akciju pārdošana 2001. un 2002. gada privatizācijā ir pielīdzināma saskaņā ar 1995. gada septembra līgumu maksājamās summas saņemšanai no darbiniekiem. Pirmkārt, tā kā ETVA nepieprasīja darbiniekiem samaksāt pirkuma cenu, viņi negaidīja, ka viņiem būs reāli jāiegulda attiecīgā naudas summa un tādejādi neriskēja zaudēt naudu, ja samazinātos akciju vērtība. Kā skaidrots iepriekš, šis apgalvojums ir pretrunā Lēmumam C 10/94, kurā bija pieņemts, ka HSY ir "pārdota", t. i., ka privāts ieguldītājs ir riskējis ar precīzu un lielu savas naudas summu, iegādājoties HSY akcijas, un tādejādi tam būs stimulds vadīt būvētavu ar mērķi maksimāli palielināt sava turējuma vērtību. Otrkārt, ETVA saņemtā un līdz ar to valsts saņemtā naudas summa ir pilnībā atšķirīga. Realizējot ķīlu uz akcijām, ETVA uzņēmas 100 % ar HSY vērtību saistītā riska (līdz ar to atceļot daļējo privatizāciju). Turklāt, pārdodot 100 % HSY akciju HDW/Ferrostaal, ETVA saņēma tikai 6,1 miljonu euro. Tas nozīmē, ka ETVA, pārdodot 49 % akciju, saņēma tikai 3 miljonus euro. Tas ir daudz mazāk, nekā ETVA vajadzēja saņemt no darbiniekiem saskaņā ar 1995. gada septembra līguma noteikumiem, proti, 24 miljonus euro, kas bija jāmaksā ikgadējos maksājumos no 1998. gada decembra līdz 2010. gada decembrim.

(178) Visbeidzot, Komisija neapstrīd apgalvojumu, ka brīdī, kad HDW/Ferrostaal iegādājās 100 % HSY, notika īsta privatizācija. Tomēr tā atgādina, ka Direktīvas 90/684/EEK 10. pantā tika atļauts piešķirt atbalstu tikai saistībā ar būvētavas pārdošanu. Līdzīgi ar Regulu (EK) Nr. 1013/97 un Lēmumu C 10/94 tika atļauts piešķirt atbalstu, jo

būvētava tikko bija "pārdota". Tāpēc atbalsts bija jāpiešķir būvētavas pārdošanas kontekstā. To nevarēja piešķirt par pārdošanu, kas notika pēc vairākiem gadiem. Tāpēc tas, ka HSY faktiski tika privatizēta, pārdodot to HDW/Ferrostaal, nemaina secinājumu, ka ir nepareizi izmantots Lēmums C 10/94. Jāatgādina arī, ka brīdī, kad būvētava tika pārdota HDW/Ferrostaal, gan Direktīvas 90/684/EEK, gan Regulas (EK) Nr. 1013/97 darbības laiks jau vairākus gadus bija beidzies. Tāpēc HSY nevarētu saņemt ar Lēmumu C 10/94 apstiprināto atbalstu 2001. un 2002. gada privatizācijas ietvaros.

- (179) Komisija secina, ka neviens no Grieķijas izvirzītajiem argumentiem neatspēko iepriekš izteikto secinājumu, ka, nepieprasot darbiniekiem samaksāt pirkuma cenu, valsts kontrolētā ETVA ir nepareizi izmantojusi Lēmumu C 10/94. Tāpēc tas ir otrs Lēmuma C 10/94 pārkāpums – līdzās ieguldījumu plāna neīstenošanai – un otrs pamatojums atgūt ar minēto lēmumu atļauto atbalstu.

4.5.5.5. Komisijas procedūras izvēles pamatojums

- (180) Lēmumā par pagarināšanu Komisija pauda bažas, ka darbinieki nav samaksājuši pirkuma cenu par 49 % HSY akciju iegādi. Tomēr šīs bažas tika paustas, novērtējot E10 pasākumu (10. pasākums lēmumā par pagarināšanu). Šīs bažas netika paustas, vērtējot E7 pasākumu (7. pasākums lēmumā par pagarināšanu). Līdz ar to lēmumā par pagarināšanu nav norādīts, ka pirkuma cenas nesamaksāšana būtu Lēmuma C 10/94 nepareiza izmantošana. Tāpēc var uzdot jautājumu, vai saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 659/1999 6. pantu Komisijai, lai paustu bažas par šo jautājumu, bija jāpieņem jauns lēmums, ar ko otrreiz pagarina formālo izmeklēšanas procedūru. Grieķija apgalvo, ka tas bija jādara⁽¹⁰⁴⁾.

- (181) Komisija neuzskata, ka tai šajā konkrētajā gadījumā bija pienākums otrreiz pagarināt izmeklēšanas procedūru. Pirmkārt, kā norādīts, bažas par precīzo faktu (t. i., vai darbinieki ir samaksājuši pirkuma cenu) tika paustas lēmumā par pagarināšanu, tādējādi ļaujot iesaistītajām personām izteikt piezīmes par tām. Otrkārt, attiecībā uz juridisko vērtējumu, ka tas, iespējams, ir E7 pasākuma

pārkāpums, Komisija nonāca pie šā secinājuma visu formālās izmeklēšanas procedūrā iesaistīto faktu un tiesību aktu padziļinātas analīzes rezultātā. Šādā apjomīgā un sarežģītā lietā, kurā iesaistīti līdz pat desmit gadus seni pasākumi, izmeklēšanas procedūra gandrīz automātiski ļaus Komisijai precizēt analīzi, jo tajā var iegūt labāku izpratni par faktiem un juridiskajiem jautājumiem. Treškārt, Grieķija ilgu laiku ir sniegusi neskaidru informāciju par to, vai darbinieki ir samaksājuši pirkuma cenu. Vēl atbildē uz lēmumu par pagarinājumu Grieķija un HSY apgalvoja, ka darbinieki sāka maksāt pirkuma cenu 1998. gadā, kā bija plānots 1995. gada septembra līgumā⁽¹⁰⁵⁾. Tomēr izmeklēšanas procedūrā Komisija ieguva pierādījumus, ka tā nav. Tāpēc tā pieprasīja Grieķijai un HSY iesniegt neapgāžamus savu apgalvojumu pierādījumus⁽¹⁰⁶⁾. Visbeidzot, HSY un Grieķija atzina, ka darbinieki nav maksājuši ikgadējos maksājumus saskaņā ar 1995. gada septembra līgumu. Komisija, galu galā noskaidrojusi lietas faktus, attiecīgajā brīdī varēja novērtēt, vai ir pārkāpti iepriekšēji lēmumi.

- (182) Komisija arī uzsver, ka, lai ļautu Grieķijai un HSY reāli piedalīties procedūrā un lai pārliecinātos, ka tiek ievērotas tiesības uz aizstāvību, tā piedāvāja Grieķijai un HSY (t. i., vienīgajām iesaistītajām personām, kuras bija iesniegušas piezīmes par E10 pasākumu, izņemot Elefsis, kas savās piezīmēs jau bija norādījis, ka uzskata, ka, tā kā nav samaksāta pirkuma cena, Komisijai jāpieprasa atgūt ar Lēmumu C 10/94 apstiprinātais atbalsts) iespēju izteikt piezīmes par tās novērtējumā pausto argumentu, ka nemaksāšanu varētu uzskatīt par Lēmuma C 10/94 pārkāpumu⁽¹⁰⁷⁾. Gan Grieķija, gan HSY iesniedza izvērtas piezīmes⁽¹⁰⁸⁾.

4.6. 2002. gadā atļautā slēgšanas atbalsta 29,5 miljonu euro apmērā (E8 pasākums) nepareiza izmantošana

4.6.1. Pasākuma apraksts

- (183) Ar Lēmumu N 513/01 2002. gada 5. jūnijā tika atļauts piešķirt atbalstu 29,5 miljonu euro apmērā, lai mudinātu daļu HSY darbinieku brīvprātīgi aiziet no darba būvētavā. Komisija konstatēja, ka 29,5 miljonu euro lielais atbalsts bija saderīgs slēgšanas atbalsts Regulas (EK) Nr. 1540/98 4. panta nozīmē, un piekrita būvētavas kuģu remonta jaudas ierobežošanai, samazinot to līdz 420 000 tiešajām cilvēkstundām gadā, ieskaitot apakšuzņēmējus, kā pamatotam jaudas samazinājumam.

4.6.2. *Procedūras uzsākšanas pamatojums*

- (184) Lēmumā par pagarināšanu Komisija pauda šaubas par to, vai ir ievērots šis ierobežojums. Pienākums divreiz gadā iesniegt ziņojumus netika pildīts. Turklāt, kad Grieķijas iestādēm pieprasīja sniegt attiecīgo informāciju, tās iesniedza neskaidrus datus.

4.6.3. *Ieinteresēto personu piezīmes*

- (185) Saskaņā ar *Elefsis* sniegto informāciju *HSY* apgrozījums un gadā izremontēto kuģu skaits būvētavā ir tik liels, ka tas nav savienojams ar 420 000 stundu lielo ierobežojumu.

4.6.4. *Grieķijas piezīmes*

- (186) Saskaņā ar Grieķijas un *HSY* sniegto informāciju būvētava intensīvi izmanto apakšuzņēmējus; tie jāiedala divās

kategorijās. Pirmkārt, “*HSY* nolīgtie apakšuzņēmēji”. Tos izvēlas un tiem maksā *HSY*. Otrkārt, “trešo personu darbuzņēmēji”. Tos izvēlas kuģa īpašnieks. Kuģa īpašnieks tos izvēlas un cenu ar tiem apspriež tieši. Trešo personu darbuzņēmēji maksā *HSY* par būvētavas iekārtu izmantošanu. Saskaņā ar Grieķijas sniegto informāciju tikai pirmajai kategorijai ir jāievēro Lēmumā N 513/01 noteiktais ierobežojums. Tomēr *HSY* nezina, cik stundas strādā “*HSY* nolīgtie apakšuzņēmēji”, jo tiem maksā fiksētu cenu. Tāpēc Grieķija piedāvā metodi, kā aptuveni aprēķināt nostrādātās stundas: pirmkārt, samazina viņiem maksātās līguma cenas summu par 15 % (kas atbilst peļņas normai) un pēc tam par 20 % ⁽¹⁰⁹⁾ (kas atbilst netieši produktīvajām cilvēkstundām). Iegūto summu tad izdala ar “no *HSY* oficiālās uzskaites iegūto cilvēkstundas izmaksu likmi gadā” ⁽¹¹⁰⁾. Izmantojot šo metodi, Grieķija katra gada aprēķinos no 2002. līdz 2006. gadam iegūst kopējo stundu skaitu, kas mazāks par 420 000. Tādējādi Grieķija secina, ka ierobežojums ir izpildīts. Metode ir apkopota tabulā.

	1.1.2002. –31.12.2002.	1.1.2003. –30.9.2003.	1.10.2003. –30.9.2004.	1.10.2004. –30.9.2005.	1.10.2005. –31.8.2006.
A. <i>HSY</i> darbinieku nostrādātās tieši produktīvās cilvēkstundas	51 995	42 155	[...] (*)	[...]	[...]
B. <i>HSY</i> noligtajiem apakšuzņēmējiem samaksātā summa (euro)	3 798 728	16 471 322	[...]	[...]	[...] (līdz 30.6.2006.)
C. = B pēc peļņas normas (15 %) un netiešā darba (20 %) atskaitīšanas	2 469 173	10 179 134	[...]	[...]	[...]
D. <i>HSY</i> tiešo darbinieku stundas cena (euro)	25,97	27,49	[...]	[...]	[...]
E. <i>HSY</i> nolīgto apakšuzņēmēju nostrādāto tieši produktīvo cilvēkstundu aplēse (= C un D dalījums)	95 077	370 284	[...]	[...]	[...]
F. Tieši produktīvās cilvēkstundas, uz ko attiecas Lēmums N 513/01 (= A + E)	147 073	412 440	[...]	[...]	[...]

(*) Informācija, kam piemēro dienesta noslēpuma principu.

4.6.5. *Novērtējums*4.6.5.1. *Līguma 296. pants*

- (187) Attiecībā uz 296. panta iespējamo piemērošanu šim pasākumam Komisija atgādina, ka darbība militārajā un

civilajā jomā tika nošķirta jau Lēmumā N 513/01, kurā tika apsvērts, ka tā valsts atbalsta daļa, uz kuru attiecas noteikumi par valsts atbalstu, ir 25 %. Tādējādi 29,5 miljonu euro lielais atbalsts bija saistīts vienīgi ar *HSY* darbībām civilajā jomā, un to var novērtēt saskaņā ar noteikumiem par valsts atbalstu.

4.6.5.2. Atbalsta nepareiza izmantošana

- (188) Komisija ir izdarījusi secinājumu, ka ar katru no turpmāk minētajiem elementiem atsevišķi pietiek, lai secinātu, ka atļaujošajā lēmumā noteiktais ierobežojums nav ievērots un ka atbalsts tāpēc ir nepareizi izmantots.
- (189) Pirmkārt, tā kā uz HSY attiecas cilvēkstundu skaita ierobežojums, tai bija jāievieš šo stundu precīzas aprēķināšanas mehānisms. Neieviešot apakšuzņēmēju nostrādāto cilvēkstundu skaita precīzas aprēķināšanas mehānismu un tādējādi neļaujot precīzi aprēķināt būvētavas patērēto cilvēkstundu skaitu, HSY ir pārkāpusi Lēmumu N 513/01. To jo īpaši apstiprina tas, ka tieši Grieķija ierosināja izmantot rādītāju "cilvēkstundu skaits", lai pierādītu, ka HSY samazina ražošanas jaudu.
- (190) Otrkārt, Komisija apstrīd Grieķijas apgalvojumu, ka uz "trešo personu darbuzņēmējiem" neattiecas stundu skaita ierobežojums. Grieķija apgalvo, ka tai nav citu līgumattiecību ar tām kā tikai iekārtu īre. Pirmkārt, Komisija uzskata, ka, piekrītot šādai argumentācijai, var iegūt vienkāršu veidu, kā izvairīties no ierobežojuma: HSY varētu neparakstīt līgumus ar apakšuzņēmējiem, bet lūgt tos parakstīt kuģu īpašniekiem, lai nebūtu līguma starp HSY un apakšuzņēmējiem. Otrkārt, ierobežojuma mērķis ir samazināt būvētavā notiekošo darbību apmēru. Tāpēc ir loģiski, ka, ja Lēmumā N 513/01 ir norādīts, ka "apakšuzņēmēju darbs" ir iekļauts ierobežojumā, tas attiecas gan uz HSY apakšuzņēmējiem, gan uz kuģu īpašnieku apakšuzņēmējiem, kuri strādā būvētavā. Treškārt, pēc Komisijas uzdotiem precīzi formulētiem jautājumiem⁽¹¹⁾ Grieķija atzina, ka HSY šādi pārvalda samaksu dažiem šiem "trešo personu darbuzņēmējiem": pēdējie vienojas ar kuģa īpašnieku par veicamajiem darbiem un to cenu, bet kuģa īpašnieks maksā HSY, kas savukārt pārskaita naudu darbuzņēmējiem. Šādos gadījumos HSY un darbuzņēmējiem ir līgumattiecības, un kuģu īpašnieku samaksātās summas tiek uzskaitītas HSY ienākumu deklarācijā kā ieņēmumi (t. i., tās tiek iekļautas HSY pārdošanas apjomā/apgrozījumā). Tāpēc nav apšaubāms, ka ierobežojums attiecas vismaz uz šiem līgumiem ar "trešo personu darbuzņēmējiem". Šo "trešo personu darbuzņēmēju" patērēto cilvēkstundu skaitu Grieķija nav ne aprēķinājusi, ne darījusi zināmu Komisijai. Tas ir vēl viens Lēmuma N 513/01 pārkāpums. Turklāt Komisija norāda, ka HSY remonta darbību apgrozījums kopš 2002. gada ir strauji palielinājies. Taču šī tendence nepavisam nav atspoguļota Grieķijas paziņotajā kopējā cilvēkstundu skaitā. Tāpēc ir iespējams, ka trešo personu darbuzņēmēju patērētais cilvēkstundu skaits, ko apmaksā HSY, ir ievērojami palielinājies. Tā kā saskaņā ar Grieķijas sniegtajiem datiem HSY stundu skaits 2003. gadā bija tikai nedaudz mazāks par 420 000 stundu ierobežojumu, Komisija secina, ka, ja HSY patērēto cilvēkstundu kopējā skaitā iekļautu trešo personu darbuzņēmēju, kam maksā HSY, patērētās cilvēkstundas, ir pamatoti pieņemt, ka nākamajos gados šis ierobežojums ir pārkāpts.
- (191) Treškārt, pat ja piekristu (taču nepiekrīt), ka uz "trešo personu darbuzņēmējiem" neattiecas Lēmumā N 513/01 noteiktais stundu skaita ierobežojums un ka "HSY nolīgto apakšuzņēmēju" patērētās cilvēkstundas var aptuveni noteikt, izdalot tiem samaksātās summas ar vienas darba stundas izmaksām, ierobežojums nav ievērots. Patiešām, "no HSY oficiālās uzskaites iegūtā cilvēkstundas izmaksu likme gadā", ko izmanto Grieķija, ir nepieņemams apakšuzņēmēja nodarbināta darbinieka stundas izmaksu aptuvenis aprēķins. Patiešām, datu rindas augstais nepastāvīgums (piemēram, tā sniedzas no EUR 27 līdz EUR [...] nākamajā gadā) pierāda, ka no HSY oficiālās uzskaites iegūtā cilvēkstundas izmaksu likme nenorāda, cik maksā strādnieka darba stunda⁽¹²⁾. Patiešām, stundas bruto alga nozarē nekad neattīstās šādi; ar laiku tā pastāvīgi palielinās, taču nekad gada laikā nedivkāršojas. Turklāt būvētavas izmanto apakšuzņēmējus tieši tāpēc, ka tas izmaksā lētāk, nekā pašiem algot papildu darbspēku. Līdz ar to no HSY oficiālās uzskaites iegūtās cilvēkstundas gada izmaksu likme par augstu novērtē apakšuzņēmēju nodarbināto strādnieku cilvēkstundas izmaksas. Šo faktu ir apstiprinājis Komisijas nolīgtais konsultants. Ņemot vērā pamatotākas stundas izmaksu aplēses, ievērojami palielinās apakšuzņēmēju patērētais cilvēkstundu skaits⁽¹³⁾ – līdz tādām apmēram, ka 2003. un 2005. gadā ir pārkāpts 420 000 stundu skaita ierobežojums.
- (192) Ceturtkārt, Grieķijas piedāvātajā metodē 2003. gadā ir tikai deviņi mēneši, t. i., līdz 2003. gada septembrim. Grieķija apgalvo, ka no tā brīža pārskata gads sākas oktobrī. Nav pieņemami gada griestus piemērot tikai deviņos mēnešos izpildītājam darbībām. Komisija lūdza Grieķijai iesniegt informāciju par darbībām 2003. gada pēdējos trīs mēnešos, bet Grieķija nav iesniegusi pieprasītos datus⁽¹⁴⁾. Nosakot 2003. kalendārā gada pēdējo trīs mēnešu darbību apmēru aptuveni kā vienu ceturtdaļu no 2004. saimnieciskā gada, ir skaidrs, ka tiek pārkāpts cilvēkstundu skaita ierobežojums.

- (193) Tā kā ir vairāki atsevišķi pamatojumi, no kuriem var secināt par nepareizu izmantošanu, Komisija secina, ka atbalsts ir jāatgūst.

4.7. Grieķijas valsts vai ETVA 1996.-1997. gadā veiktais kapitāla ieguldījums 8,72 miljardu drahtu (25,6 miljoni euro) apmērā (E9 pasākums)

4.7.1. Pasākuma apraksts

- (194) ETVA 1996.-1997. gadā veica HSY kapitāla ieguldījumu 8,72 miljardu drahtu (25,6 miljoni euro) apmērā.

4.7.2. Procedūras uzsākšanas pamatojums

- (195) Lēmumā par pagarināšanu tiek paustas šaubas par to, vai šis kapitāla ieguldījums atbilst tirgus ekonomikas ieguldītāja rīcībai. Pirmkārt, Komisija norāda, ka Grieķijas iesniegumi bija pretrunīgi, vispirms norādot, ka šo summu ir piešķirusi valsts, lai kompensētu darbinieku skaita samazināšanas par 1 000 darbiniekiem izmaksas, pēc tam nonākot pretrunā šim skaidrojumam, apgalvojot, ka šo kapitāla ieguldījumu ir veikusi ETVA. Otrkārt, Komisija norāda, ka darbinieki, kuriem piederēja 49 % akciju, nepiedalījās šajā kapitāla palielināšanā. Turklāt ir pārsteidzoši, ka šā ETVA kapitāla ieguldījuma rezultātā nepaliekās ETVA piederošā HSY akciju daļa.

- (196) Komisija norādīja arī, ka, ja šis pasākums tiks atzīts par atbalstu, ir šaubas, vai to varēs uzskatīt par saderīgu atbalstu.

4.7.3. Ieinteresēto personu piezīmes

- (197) Elefsis norāda, ka 1996. gadā 49 % HSY akciju piederēja darbiniekiem. Ja ETVA veica kapitāla ieguldījumu bez proporcionālas darbinieku līdzdalības, tai piederēja akciju pakete bija jāpalielina, pārsniedzot 51 %, ko aizliedza likums un kas faktiski nenotika. Tas liecina, ka ETVA par šo kapitāla ieguldījumu nesāņēma jaunas akcijas. Šāds scenārijs būtu bijis nepieņemams privātam ieguldītājam.

4.7.4. Grieķijas piezīmes

- (198) Grieķija apstiprina, ka ETVA 1996.-1997. gadā veica kapitāla ieguldījumu 8,72 miljardu drahtu (25,6 miljoni euro) apmērā un saņēma līdzvērtīgu summu no valsts.

Grieķija apgalvo, ka valsts rīkojās kā tirgus ekonomikas ieguldītājs, jo darbinieku skaita samazināšana, kas tika finansēta ar kapitāla ieguldījumu, ievērojami palielināja būvētavas efektivitāti un nākotnes rentabilitāti. HSY skaidro, ka ieguldīto summu rezultātā netika emitētas jaunas akcijas un formāli tā nebija kapitāla ieguldīšana. Tas izskaidro, kāpēc valsts akciju pakete netika palielināta, pārsniedzot 51 %. Ja Komisija tomēr uzskatītu, ka šis pasākums ir atbalsts, Grieķija uzskata, ka tas ir saderīgs slēgšanas atbalsts saskaņā ar Direktīvas 90/684/EEK 7. pantu.

4.7.5. Novērtējums

4.7.5.1. Līguma 296. pants

- (199) Ar šo pasākumu finansēja visu būvētavas darbību kopumā, un tas nebija piešķirts, lai atbalstītu tikai darbību civilajā jomā. Tā kā saskaņā ar secinājumu šā lēmuma 3.3. iedaļā 75 % būvētavas darbību ir militārajā jomā un Grieķija atsaucas uz Līguma 296. pantu, tikai 25 % pasākuma (2,18 miljardus drahtu (6,4 miljoni euro)) var vērtēt saskaņā ar noteikumiem par valsts atbalstu.

4.7.5.2. Atbalsta esība

- (200) Komisija norāda, ka valsts ar ETVA starpniecību piešķir HSY naudu, nesāņēmot jaunas akcijas, kaut gan tai piederēja tikai 51 % HSY. Tirgus ekonomikas ieguldītājs nepiešķirtu citiem akcionāriem šādu dāvinājumu. Tas būtu pieprasījis sev jaunas akcijas vai citiem akcionāriem veikt proporcionālu kapitāla ieguldījumu. Līdz ar to privāts ieguldītājs līdzīgos apstākļos nebūtu veicis šo kapitāla ieguldījumu.

- (201) Tā kā valsts nodrošināja HSY līdzekļus, ko tā nebūtu saņēmusi tirgū, šis pasākums deva HSY selektīvu priekšrocību. Tāpēc šis pasākums ir atbalsts Līguma 87. panta 1. punkta nozīmē. Tā kā pretēji Līguma 88. panta 3. punktā noteiktajai prasībai atbalsts tika piešķirts bez iepriekšēja paziņojuma, tas ir nelikumīgs atbalsts.

4.7.5.3. Saderība ar kopējo tirgu

- (202) Attiecībā uz šā atbalsta saderību Komisija norāda, ka nav apstrīdams, ka HSY darbinieku skaits tika samazināts no 3 022 darbiniekiem 1995. gadā līdz 1 977 darbiniekiem 1997. gadā. Par šo darbinieku skaita samazināšanu tika ziņots arī divos 1997. gada 15. jūlijā pieņemtos lēmumos (Lēmums C 10/94 un N 401/97), jo tā bija viens no pārstrukturēšanas plāna pilāriem. Ar Lēmumu N 401/97 tiek atļauts piešķirt ieguldījumu atbalstu, ko saskaņā ar Direktīvu 90/684/EEK var uzskatīt par saderīgu tikai tad, ja tas ir "saistīts ar pārstrukturēšanas plānu,

kā rezultātā samazinās kopējā kuģu remontēšanas jauda” un “kurā nav paredzēts palielināt kuģu būvēšanas jaudu”. Lēmumā N 401/97 ir apsvērts, ka ir veikta “būvētavas kuģu remontēšanas jaudas samazināšana, kas ir līdzvērtīga darbinieku skaita samazinājumam un ko nevarēs kompensēt ar paredzamo ražīguma palielināšanos un tirdzniecības kuģu dokošanas jaudas samazināšanos.” Lēmumā arī norādīts, ka ir nedaudz samazinājusies kuģu būvēšanas jauda. Tā kā Komisija pati Lēmumā N 401/97 atzina, ka, samazinot darbinieku skaitu, kā arī īstenojot citus Grieķijas piedāvātos pasākumus, samazināsies kuģu būvēšanas un kuģu remontēšanas jauda, Komisija uzskata, ka ir veikta jaudas samazināšana, kā pieprasīts Direktīvas 90/684/EEK 7. pantā. Attiecībā uz atbalsta summu un intensitāti Komisija norāda, ka atbalsta summa bija 25,6 miljoni euro darbinieku skaita samazināšanai par 1 000 darbiniekiem. Tikai sešus gadus vēlāk - 2002. gadā - Komisija atzina par saderīgu četras reizes lielāku summu mazāka apmēra darbinieku skaita samazināšanai. Tāpēc Komisija uzskata, ka atbalsta summa un intensitāte ir pamatota. Komisija secinot uzskata, ka

Direktīvas 90/684/EEK 7. pantā noteiktie nosacījumi ir izpildīti, un tāpēc atzīst, ka atbalsts ir saderīgs ar kopējo tirgu.

4.8. Kapitāla palielināšana 1998.-2000. gadā, lai finansētu ieguldījumu plānu (E10 pasākums)

4.8.1. Pasākuma apraksts

- (203) Kā plānots Lēmumā N 401/97, lai finansētu daļu HSY ieguldījumu plāna, 1998., 1999. un 2000. gadā notika trīs kapitāla palielināšanas, kas atbilda kopējai summai 2,98 miljardu drahtu (8,7 miljoni euro) apmērā. Tās finansēja ETVA un HSY darbinieki proporcionāli savai HSY akciju kapitāla daļai.

(miljonos GRD (miljonos EUR))

	Kopā	ETVA ieguldījums (51 %)	Darbinieku ieguldījums (49 %)
1998. gada 20. maijs	1 569 (4,6)	800 (2,3)	769 (2,3)
1999. gada 24. jūnijs	630 (1,8)	321 (0,9)	309 (0,9)
2000. gada 22. maijs	780 (2,3)	397 (1,2)	382 (1,1)

- (204) Grieķijas valsts 2001. gadā samaksāja darbiniekiem summu, kas vienāda ar viņu ieguldījumu trīs kapitāla palielināšanas reizēs (skatīt šā lēmuma 33. apsvērumu, kur aprakstīts Likums 2941/2001).

septembra daļējās privatizācijas līgumu. Otrkārt, nav izslēgts, ka valsts ir slepeni apņēmusies atbildzināt darbiniekiem jebkuru summu, ko tie varētu būt ieguldījuši HSY kapitālā. Šāda apņemšanās nozīmētu, ka darbinieki neuzņemas nekādu risku.

4.8.2. Procedūras uzsākšanas pamatojums

- (205) Lēmumā par pagarināšanu Komisija pauda bažas par to, vai ETVA dalība kapitāla palielināšanā ir nesaderīgs atbalsts. Pat ja 1997. gada 15. jūlijā pieņemtajā Lēmumā N 401/97 ir uzskatīts, ka ETVA turpmāka dalība kapitāla palielināšanā, īstenojot pārstrukturēšanas plānu, principā nav uzskatāma par atbalstu, šo dalību tās īstenošanas brīdī 1998., 1999. un 2000. gadā tomēr var uzskatīt par atbalstu. Jo īpaši šajā laikā pasliktinājās HSY situācija. Lēmumā par pagarināšanu turklāt ir norādīts, ka tas, ka darbinieki piedalījās kapitāla palielināšanā proporcionāli savai HSY kapitāla daļai, neizslēdz atbalsta esību: pirmkārt, nav skaidri zināms, vai darbinieki samaksāja ETVA cenu par 49 % HSY kapitāla daļu saskaņā ar 1995. gada

4.8.3. Ieinteresēto personu piezīmes

- (206) Elefsis piekrit lēmumā par procedūras uzsākšanu paustajām bažām, atgādina precedenta tiesības *Alitalia* lietā⁽¹¹⁵⁾ attiecībā uz darbinieku dalību sava uzņēmuma kapitāla palielināšanā un secina, ka ETVA dalība kapitāla palielināšanā ir nesaderīgs atbalsts.

4.8.4. Grieķijas piezīmes

- (207) Grieķija atgādina, ka ETVA un darbinieku dalība kapitāla palielināšanā bija līgumiski nokārtota 1995. gada septembra daļējās privatizācijas līgumā. Lēmumā N 401/97 bija norādīts arī, ka kapitāla palielināšana notiks, piedaloties ETVA un HSY darbiniekiem attiecīgi 51 % un

49 % apmērā, neuzskatot, ka ETVA dalība būtu atbalsts. Visbeidzot, Grieķija un HSY apstrīd gan hipotēzi, ka darbinieki nav samaksājuši ETVA pirkuma cenu, gan slepenas vienošanās esību, kas solītu darbiniekiem, ka valsts viņiem atmaksās jebkuru summu, kas samaksāta, lai finansētu ieguldījumu plānu. HSY apgalvo, ka, ja Komisija uzskatītu, ka pasākums ir atbalsts, tas būtu saderīgs pārstrukturēšanas atbalsts.

4.8.5. Novērtējums

4.8.5.1. Līguma 296. pants

- (208) Attiecībā uz Līguma 296. panta iespējamo piemērošanu Komisija norāda, ka kapitāla palielināšanas mērķis bija ieguldījumu plāna finansēšana. Kā jau secināts P1, P2, P3 un P4 pasākuma novērtējumā, šo ieguldījumu plānu un valsts finansējumu tā atbalstīšanai var vērtēt saskaņā ar noteikumiem par valsts atbalstu.

4.8.5.2. Atbalsta esība

- (209) Komisija ir izdarījusi šādus secinājumus. Pamatojoties uz 1995. gada septembra daļējās privatizācijas līgumu, ETVA bija līgumiskas saistības piedalīties gaidāmajā HSY kapitāla palielināšanā 51 % apmērā, bet atlikušie 49 % bija jāiegulda darbiniekiem. Kapitāla palielināšana bija vajadzīga, lai daļēji finansētu ieguldījumu plānu. Lēmumā N 401/97 par ieguldījumu atbalstu Komisija netieši uzskatīja, ka šī ETVA dalība gaidāmajā HSY kapitāla palielināšanā nebūs valsts atbalsts. Tas bija saskaņā ar tajā pašā dienā pieņemto Lēmumu C 10/94, kurā Komisija uzskatīja, ka 49 % HSY akciju pārdošana darbiniekiem bija likumīga daļēja privatizācija, un ka var sagaidīt dzīvotspējas atjaunošanos.

- (210) Attiecībā uz ETVA dalību kapitāla palielināšanā 1998. gada 20. maijā Komisija uzskata, ka nav pietiekama pamatojuma, lai novirzītos no netiešā vērtējuma Lēmumā N 401/97 par to, ka šī darbība nav atbalsts. Jo īpaši apstākļi 1998. gada maijā nebija pietiekami atšķirīgi no lēmuma pieņemšanas brīdī prognozētajiem. Turklāt Komisija neatrada pierādījumus, ka valsts būtu (slepeni) apņēmusies atmaksāt darbiniekiem jebkuru summu, ko viņi varētu samaksāt kapitāla palielināšanai.

- (211) Pretēji minētajam kapitāla palielināšanas brīdī 1999. gada 24. jūnijā un 2000. gada 22. maijā vairs nebija spēkā daži fundamentāli elementi, kas bija 1997. gada 15. jūlija vērtējuma pamatā par atbalsta neesamību.

— Pirmkārt, kā izskaidrots iepriekš, abi 1997. gada 15. jūlijā pieņemtie lēmumi bija pamatoti ar to, ka Grieķija pildīs 1995. gada septembra daļējās privatizācijas līgumu, un jo īpaši, ka darbinieki maksās ETVA pirkuma cenu, kā noteikts līgumā, tādējādi uzņemoties finansiālu risku, kas dotu viņiem stimulu atbalstīt konkurētspējas atjaunošanai vajadzīgos pasākumus. Kaut gan pirmā pirkuma cenas maksājuma daļa darbiniekiem bija jāmaksā ETVA līdz 1998. gada 31. decembrim, maksājums netika veikts. Valsts nepieprasīja veikt maksājumu. Kā norādīts E7 pasākuma vērtējumā, tas nozīmēja, ka pretēji tam, ko Komisija sagaidīja 1997. gada jūlijā, kad tika pieņemti divi minētie lēmumi, darbinieku situācija nebija tādu ieguldītāju situācija, kam nākamajos 12 gados kopā jāsamaksā 8,17 miljardi drahmū (24 miljoni euro). Šī nemaksāšana nozīmēja arī to, ka darbinieki nepildīja savas saistības saskaņā ar 1995. gada septembra daļējās privatizācijas līgumu. ETVA vairs nebija līgumisku saistību saskaņā ar daļējās privatizācijas līgumu⁽¹¹⁶⁾, jo darbinieki bija to laužuši. Jāsecina, ka pretēji tam, ko varēja likumīgi sagaidīt Lēmuma N 401/97 pieņemšanas brīdī, pamatojoties uz spēkā esošajiem līgumiem, īsta daļēja privatizācija nebija notikusi, un līgums ETVA vairs nebija saistošs. Komisija uzskata, ka šīs ir būtiskas atšķirības salīdzinājumā ar to, ko Komisija sagaidīja Lēmuma N 401/1997 pieņemšanas brīdī, pamatojoties uz 1995. gada septembra līgumu. Tāpēc ar šo argumentu pietiek, lai pārskatītu tajā brīdī pieņemto vērtējumu par atbalsta neesamību.

— Otrkārt, kā jau izvērtēti analizēts šā lēmuma 3.1. iedaļā, Lēmuma N 401/97 pieņemšanas brīdī plānotie komerciālie un finansiālie panākumi neistenojās. Uzņēmumam neizdevās 1997. un 1998. gadā noslēgt lielus un ienesīgus līgumus. Tāpēc no 1998. gada beigām kļuva arvien vairāk un vairāk skaidrs, ka būvētava nākamajos gados cietīs zaudējumus. Komisija noteica, ka no 1999. gada 30. jūnija vairs nevarēja pamatoti sagaidīt dzīvotspējas atjaunošanos. Ir skaidrs, ka 1999. gada jūnija sākumā lielākā daļa nelabvēlīgo jaunumu jau bija zināmi un dzīvotspējas atjaunošana, pamatojoties uz spēkā esošo pārstrukturēšanas plānu, bija ļoti hipotētiska.

(212) Pamatojoties uz iepriekšminēto, Komisija uzskata, ka tirgus ekonomikas ieguldītājs tādā pašā situācijā kā ETVA vairs nebūtu ieguldījis HSY⁽¹¹⁷⁾.

(213) Tā kā šāda kapitāla ieguldīšana dod HSY selektīvu priekšrocību, Komisija secina, ka ETVA dalība otrajā un trešajā kapitāla palielināšanā ir valsts atbalsts par labu HSY. Attiecībā uz atbilstību Līguma 88. panta 3. punktam Komisija norāda, ka tā nekad nav pieņēmusi nevienu lēmumu, kurā tieši novērtētu un atļautu ETVA dalību HSY kapitāla palielināšanā. Tāpēc Komisija uzskata, ka atbalsts ir piešķirts, pārkāpjot Līguma 88. panta 3. punktu.

(214) Komisija norāda, ka, pat ja uzskatītu, ka šis pasākums ir atļauts ar Lēmumu N 401/97 (Lēmumā N 401/97 ir aprakstīts, ka ETVA piedalīsies HSY kapitāla palielināšanā, un, nepaužot bažas par atbilstību noteikumiem par valsts atbalstu, uzskatīts, ka šī dalība nebūs atbalsts), netiktu mainīts gaidāmais secinājums par to, ka atbalsts ir jāatgūst. Patiešām, šādā gadījumā ir jāuzskata, ka valstij piederošā banka ETVA ir pārkāpusi minēto lēmumu, nepiedzenot no darbiniekiem pirkuma cenu saskaņā ar 1995. gada septembra līgumu. Patiešām, secinājums par to, ka ETVA dalība gaidāmajā kapitāla palielināšanā nebija atbalsts, bija pamatots ar to, ka tika sagaidīts, ka darbinieki maksās pirkuma cenu saskaņā ar 1995. gada septembra līgumu. Tāpēc jāsecina, ka ir pārkāpta Lēmuma N 401/97. daļa, ar ko atļauj ETVA dalību, un tāpēc ETVA dalība ir jāatgūst no HSY.

4.8.5.3. Saderība ar kopējo tirgu

(215) Grieķija apgalvo, ka šo pasākumu var uzskatīt par saderīgu pārstrukturēšanas atbalstu. Komisija atgādina, ka kapitāla palielināšanas mērķis bija finansēt ieguldījumu plānu. P2 un P3 pasākuma novērtējumā Komisija jau ir izskaidrojusi, kāpēc papildu pārstrukturēšanas atbalstu par labu ieguldījumu plānam nevar uzskatīt par saderīgu ar kopējo tirgu.

(216) Tā kā divi kapitāla palielinājumi ir nesaderīgs atbalsts, tie ir jāatgūst no HSY.

4.9. Valsts pretgarantijas saistībā ar HSY līgumiem ar OSE un ISAP (E12b pasākums)

4.9.1. Pasākuma apraksts

(217) Līgumu sakarā, ko HSY noslēdza ar Grieķijas Dzelzceļa organizāciju (OSE) un Athens-Piraeus Electric Railways (ISAP) par ritošā sastāva piegādi, ETVA piešķīra avansa maksājumu un labas izpildes garantijas (turpmāk "pirmās iemaksas garantijas" vai "avansa maksājuma garantijas"). ETVA sniedza avansa maksājumu garantijas saistībā ar līgumu ar ISAP 1998. gada februārī un 1999. gada janvārī, bet garantijas saistībā ar līgumu ar OSE – 1999. gada augustā. Pretī ETVA saņēma atbilstošas pretgarantijas no valsts. Garantiju summa saistībā ar līgumiem ar OSE un ISAP bija attiecīgi 29,4 miljoni euro un 9,4 miljoni euro.

4.9.2. Procedūras uzsākšanas pamatojums

(218) Lēmumā par pagarināšanu Komisija puda bažas par to, vai privāta banka būtu piešķirusi šīs pretgarantijas ar tādiem pašiem nosacījumiem. Ņemot vērā HSY grūtības, var pat apšaubīt, vai banka vispār tādas būtu piešķirusi.

4.9.3. Ieinteresēto personu piezīmes

(219) Elefsis piekrīt Komisijas paustajām bažām. Valsts jo īpaši nerīkojās kā tirgus ekonomikas ieguldītājs, jo tā uzņēmās daudzkrāšu risku, kļūstot ne tikai par HSY akciju kontrolpaketes īpašnieci, bet arī vienīgo kreditoru un galvotāju, kas uzņēmās gandrīz visu ar tās darbību saistīto risku.

4.9.4. Grieķijas piezīmes

(220) Grieķija un HSY apgalvo, ka lai gan valsts pretgarantijas formāli tika sniegtas 1999. gada decembrī, tās bija jau apsoltas ETVA, kad tā sniedza avansa maksājumu garantijas saistībā ar līgumu ar ISAP 1998. gada februārī un 1999. gada janvārī un garantijas saistībā ar līgumu ar OSE 1999. gada augustā. Grieķija apgalvo, ka šīs pretgarantijas nebija selektīvi pasākumi. Tās patiešām tika piešķirtas saskaņā ar Likumu 2322/1995⁽¹¹⁸⁾, un, pamatojoties uz šo likumu, valsts garantijas saņēma vairāki uzņēmumi. Turklāt Grieķija apgalvo, ka gada maksa 0,05 % apmērā bija pietiekama atlīdzība par risku. ETVA rīcība bija pieņemama privātai bankai, jo tā saņēma pretgarantiju no valsts un pieprasīja prēmiju

0,4 % apmērā⁽¹¹⁹⁾. HSY ir iesniegusi konsultanta ziņojumu – pirmo *Deloitte* ziņojumu –, kas atbalsta šo apgalvojumu. Šajā ziņojumā tiek apgalvots arī, ka bez valsts pretgarantijas HSY tomēr būtu varējusi saņemt no privātas bankas līdzīgu garantiju tai, kādu piešķīra ETVA, kā nodrošinājumu piedāvājot iekļāt dažus aktīvus. Visbeidzot, Grieķija apgalvo, ka valsts pretgarantijas saņēmējs ir OSE un ISAP, nevis HSY.

(223) Tā kā Grieķija apgalvo, ka OSE un ISAP bija saņēmēji, ir jānoskaidro, kurš ir faktiskais šā pasākuma saņēmējs. Komisija norāda, ka līgumos par ritošā sastāva materiālu piegādi pārdevējam parasti ir jāsniedz bankas garantijas pircējam par pircēja veiktajiem avansa maksājumiem. Pircējs patiešām vēlas būt drošs par to, ka šīs summas varēs atgūt, ja pārdevējs nepiegādās materiālus, piemēram, bankrota gadījumā. Tāpēc šīs garantijas no bankas ir jāiegūst un to izmaksas ir jāuzņemas pārdevējam. Citiem vārdiem, tās ir izmaksas, kas parasti jāsedz ritošā sastāva materiālu pārdevējam. Šajā gadījumā valsts pretgarantija ļāva HSY iegūt garantiju no ETVA par tikai 0,4 % ceturksnī. Kā pierādīts turpmāk, privāta banka bez valsts pretgarantijas par garantijām, kas piešķirtas pirms 1999. gada 30. jūnija, būtu pieprasījusi vismaz 480 bāzes punktus gadā. Pēc minētā datuma neviena privāta banka nesniegtu šādas garantijas. Tāpēc ir skaidrs, ka laikā līdz 1999. gada 30. jūnijam valsts pretgarantijas ļāva HSY saņemt garantijas par zemāku cenu. Laikā pēc 1999. gada 30. jūnija valsts pretgarantijas ļāva HSY saņemt garantijas, kuras HSY vispār nebūtu varējusi saņemt tirgū. Jāsecina, ka atbalsta saņēmējs ir HSY.

4.9.5. Novērtējums

4.9.5.1. Līguma 296. pants

(221) Šis pasākums nav Līguma 296. panta darbības jomā, jo tas tieši atbalsta darbību civilajā jomā.

4.9.5.2. Atbalsta esība

(222) Vispirms ir jānoskaidro, kurš no abiem pasākumu veidiem (ETVA piešķirtās pirmās iemaksas garantijas un pretgarantijas, ko valsts piešķīra ETVA) varētu būt atbalsta pasākums. Tā kā Grieķija apgalvo, ka valsts pretgarantijas jau bija stingri apsoltas ETVA, kad tā piešķīra avansa maksājumu garantijas, ir jāsecina, ka ETVA garantiju piešķiršanas brīdī bija pilnībā aizsargāta ar valsts pretgarantijām. Tāpēc, tā kā ETVA nebija pakļauta riskam (pateicoties valsts pretgarantijām), vienlaikus saņemot maksu 0,4 % apmērā ceturksnī, šis pasākums būtu pieņemams tirgus ekonomikas ieguldītājam līdzīgos apstākļos. Pretēji tam valsts piešķīra pretgarantijas, kuras nebija nodrošinātas ar ķīlu un par kurām tā saņēma garantijas prēmiju tikai 0,05 % apmērā. Šis otrs pasākums noteikti nebūtu pieņemams tirgus ekonomikas ieguldītājam. Tāpēc šis ir otrs pasākums, kas ir valsts atbalsts. Tomēr Komisija norāda, ka tā kā valstij piederēja 100 % ETVA akciju un par visiem minētās bankas īstenotajiem pasākumiem ir atbildīga valsts, šo divu pasākumu nošķiršana (t. i., garantija un pretgarantija) ir savā ziņā mākslīga.

(224) Attiecībā uz Grieķijas apgalvojumu, ka pasākums nav selektīvs, Komisija atgādina, ka, lai pasākums būtu vispārīgs, tam jābūt pilnīgi un vienlīdz pieejamam visiem uzņēmumiem ar vienādiem pieejas noteikumiem, un tā darbības jomu nedrīkst *de facto* samazināt, izmantojot, piemēram, valsts diskrecionāru varu attiecībā uz to piešķiršanu vai citus faktoros, kas ierobežo to faktisko iedarbību. Komisija uzskata, ka Likums 2322/1995 ir tālu no šīs definīcijas. Pirmkārt, likuma 1. pantā ir noteikts, ka garantiju piešķir ekonomikas ministrs ar trīs citu ministru piekrišanu. Tāpēc garantijas piešķiršana ir atkarīga no iestāžu diskrecionāras varas. Otrkārt, valsts garantiju privātam uzņēmumam var piešķirt tikai tad, ja tas atrodas nomaļā teritorijā ar mērķi uzlabot teritorijas ekonomisko attīstību, nevis konkrēto uzņēmumu (1.bb pants), vai ja tas ir cietis zaudējumus dabas stihijā (1.cc pants). Pretēji tam uzņēmumiem, kuri ir 100 % valsts īpašumā vai kuru akciju kontrolpakete pieder valstij, var piešķirt valsts atbalstu vispārīgu iemeslu dēļ, piemēram, lai segtu dažas to saistības (1.B pants). Tāpēc ir skaidrs, ka valstij piederošajiem uzņēmumiem valsts garantijas ir daudz pieejamākas nekā privātiem uzņēmumiem. Šo secinājumu apstiprina pirmajā *Deloitte* ziņojumā iekļautā

garantēto aizdevumu saraksta analīze⁽¹²⁰⁾. Treškārt, garantijas nav vienlīdz pieejamas. Likuma 1. panta 4. punktā patiešām ir norādīts, ka, piešķirot garantiju, valsts var pieprasīt nodrošinājumu (t. i., uzņēmuma pamatlīdzekļu ķīlu). Lēmumu pieprasīt nodrošinājumu pieņem ekonomikas ministrs pēc saviem ieskatiem. Šajā gadījumā valsts, piešķirot E12b pasākumu, nepieprasīja nodrošinājumu. Attiecībā uz nevienlīdzīgo pieejamību Komisija norāda, ka garantijas maksa visiem aizdevumiem nav vienāda. Piemēram, šajā gadījumā garantijas prēmija bija tikai 0,05 %. E14 pasākuma gadījumā, kas arī piešķirts ar Likumu 2322/1995, prēmija bija 1 %. Pirmajā *Deloitte* ziņojumā iesniegtajā garantēto aizdevumu sarakstā dažu aizdevumu prēmija arī bija 0,1 % un 0,5 %. Komisija secinājumā noraida Grieķijas apgalvojumu, ka Likums 2322/1995 ir vispārīgs pasākums.

- (225) Attiecībā uz pirmajā *Deloitte* ziņojumā ietverto apgalvojumu, ka *HSY* varēja saņemt šīs pirmās iemaksas garantijas no privātas bankas, kā nodrošinājumu dodot bankai ķīlā noteiktus aktīvus nevis valsts pretgarantiju, Komisija uzskata, ka šis apgalvojums pasākuma analīzē nav svarīgs. Komisijai patiešām ir jānovērtē, vai to pasākumu nosacījumi, kurus faktiski piešķīra valsts, ietvēra atbalstu būvētavai. Komisijai nav jāpārbauda, vai būvētava būtu varējusi saņemt to pašu garantiju tirgū, piedāvājot lielāku nodrošinājumu. Kā norādīts paziņojuma par garantijām 2.1.1. iedaļā, viena no valsts garantijas iespējamām priekšrocībām ir iespēja aizņēmējam "piedāvāt mazāku nodrošinājumu". Šajā gadījumā neviena no valsts pretgarantijām nebija nodrošināta ar ķīlu uz būvētavas aktīviem. Tāpēc pretgarantija, kas nodrošināta ar aktīvu, ir atšķirīgs darījums, kas nav jānovērtē. Papildus Komisija piebilst, ka pat ja pirmajā *Deloitte* ziņojumā izteiktais apgalvojums būtu jāvērtē, *HSY* nevarētu pārliecināt privātu banku dot šādas pirmās iemaksas garantijas, piedāvājot nodrošinājumu. Patiešām, būvētavas aktīvi jau bija apgrūtināti, un tiem bija zema likvidācijas vērtība (skatīt 43. zemsvītras piezīmes otro un trešo punktu). Tāpēc pat nodrošinājums dažu *HSY* aktīvu ķīlas veidā nebūtu pietiekams, lai pārliecinātu tirgus ekonomikas ieguldītāju izsniegt aizdevumu *HSY*.
- (226) Komisija iepriekš šajā lēmumā ir noteikusi procentu likmi, kādu privāta banka pieprasītu par aizdevuma piešķiršanu *HSY*. Tika secināts, ka laikā līdz 1999. gada 30. jūnijam procentu likmei, kas tiek prasīta dzīvotspējīgiem uzņēmumiem, būtu jāpieskaita riska prēmija vismaz 400 bāzes punktu apmērā, jo *HSY* bija īpaši pakļauta riskam. Lai tādu pašu metodi piemērotu pirmās iemaksas garantijām, ir jānosaka, kādu prēmiju tirgus ekonomikas ieguldītājs pieprasītu par avansa maksājumu garantijas piešķiršanu dzīvotspējīgam uzņēmumam. Neviena šajā procedūrā iesaistītā puse nav norādījusi ticamu šādas garantijas tirgus cenu. Vairākās valsts garantiju shēmās, kas paredzētas kuģu būves nozarei un kuras Komisija apstiprinājusi kā pasākumus bez atbalsta⁽¹²¹⁾, gada garantijas prēmija aizņēmējam ar viszemāko kredītrisku bija noteikta 0,8 % jeb 80 bāzes punktu apmērā. Tā kā nav citu ticamu rādītāju, Komisija izmantos šo likmi kā aptuvenu minimālo gada garantijas prēmiju, ko attiecīgajā laikā maksā dzīvotspējīgi Grieķijas kuģu būves uzņēmumi. Pat ja līgumi ar *OSE* un *ISAP* neattiecas uz kuģu būvi, bet ritošā sastāva izgatavošanu, Komisija izmantos 0,8 % kā etalonu, jo ritošā sastāva izgatavošana joprojām bija mazsvarīga *HSY* darbība, bet galvenās *HSY* darbības, ar kurām bija saistīta *HSY* riska lielākā daļa, attiecās uz kuģu būvi un remontu. Līdz ar to attiecībā uz *HSY* līdz 1999. gada 30. jūnijam piešķirtajām avansa maksājumu garantijām atbalsta esība un summa tiks novērtēta, salīdzinot *HSY* faktiski samaksāto gada prēmiju (ieskaitot pretgarantijas maksu valstij) ar 480 bāzes punktu lielu prēmiju (t. i., 80 bāzes punkti, kam pieskaitīti 400 bāzes punkti). Attiecībā uz laiku pēc 1999. gada 30. jūnija Komisija iepriekš šajā lēmumā ir secinājusi, ka būvētavai vairs nebija piekļuves finanšu tirgum un ka jebkurā aizdevumā atgūstamais atbalsta elements ir vienāds ar starpību starp *HSY* faktiski samaksāto procentu likmi un atsaucē likmi, kam pieskaitīti 600 bāzes punkti. Tāpēc pirmās iemaksas garantiju gadījumā atgūstamais atbalsts tiks aprēķināts, salīdzinot faktisko *HSY* samaksāto prēmiju (ieskaitot pretgarantijas maksu valstij) ar 680 bāzes punktu lielu prēmiju (t. i., 80 bāzes punkti, kam pieskaitīti 600 bāzes punkti).
- (227) Komisija piebilst, ka Grieķija apgalvo, ka pretgarantijas jau bija apsoltas *ETVA*, kad tā piešķīra avansa maksājumu garantijas. Attiecīgi ar *ISAP* avansa maksājumiem saistītās pretgarantijas tika piešķirtas pirms 1999. gada jūnija beigām. Šo garantiju kopējās izmaksas gadā (*ETVA* saņemtā garantijas maksa, kam pieskaitīta valstij maksātā pretgarantijas maksa) bija daudz mazākas nekā

480 bāzes punkti. Tāpēc tajās ir ietverts valsts atbalsts, kas ir vienāds ar starpību starp pēdējo prēmiju un HSY kopējām izmaksām par garantijām (prēmija, kas tika maksāta ETVA⁽¹²²⁾ un prēmija, kas tika maksāta valstij). Tā kā pretrunā Līguma 88. panta 3. punktā noteiktajai prasībai tas tika piešķirts bez iepriekšēja paziņojuma, tas ir nelikumīgs atbalsts.

- (228) Pretgarantijas saistībā ar OSE avansa maksājumiem tika piešķirtas pēc 1999. gada jūnija – laikā, kad neviena banka vairs nebūtu sniegusi nekādas garantijas. Tāpēc šīs pretgarantijas kopumā ir atbalsts. Tā kā pretrunā Līguma 88. panta 3. punktā noteiktajai prasībai atbalsts tika piešķirts bez iepriekšēja paziņojuma, tas ir nelikumīgs atbalsts. Ja šie atbalsta pasākumi tiks atzīti par nesaderīgu atbalstu un ja tie joprojām nav realizēti, tie ir nekavējoties jāizbeidz. Tomēr ar šīm darbībām nepietiks, lai atjaunotu sākotnējo situāciju, jo HSY vairākus gadus būtu guvusi labumu no garantijas, ko tā nevarētu saņemt tirgū. Par laiku līdz garantijas darbības beigām būtu jāatgūst arī atbalsts, kas vienāds ar starpību starp 680 bāzes punktiem un HSY faktiski samaksātajām prēmijām.

4.9.5.3. Saderība ar kopējo tirgu

- (229) Komisija norāda, ka minētais atbalsts ir darbības atbalsts, jo ar to tiek samazinātas izmaksas, kuras HSY parasti būtu radušās komerciālos līgumos. Tā kā darbības atbalstu ritošā sastāva izgatavošanas nozarē nav atļauts piešķirt, atbalstu nevar uzskatīt par saderīgu ar kopējo tirgu, tāpēc tas ir jāatgūst.

4.10. Saistību un OSE un ISAP pienākošos soda naudas maksājumu atlikšana/atmaksas grafika pārskatīšana (E12c pasākums)

4.10.1. Pasākuma apraksts

- (230) HSY neizpildīja savas saistības, kas izrietēja no līgumiem par ritošo sastāvu, kuri bija noslēgti ar OSE un ISAP. HSY jo īpaši neizdevās izgatavot ritošo sastāvu saskaņā ar norunāto grafiku. Līdz ar to 2002. un 2003. gadā daži līgumi tika pārskatīti un tika panākta vienošanās par jaunu piegādes grafiku. Turklāt šķiet, ka tika atcelta vai

atlikta sākotnējos līgumos noteikto soda naudas noteikumu un kavējuma naudas piemērošana.

4.10.2. Procedūras uzsākšanas pamatojums

- (231) Lēmumā par pagarināšanu Komisija pauž bažas par to, ka sarunās, kas notika 2002. un 2003. gadā, uzņēmumu OSE un ISAP, kuri ir valstij piederoši uzņēmumi, rīcība būtu pieņemama privātam uzņēmumam līdzīgos apstākļos. Iespējams, tie ir piemērojuši un/vai pārskatījuši līgumus par labu HSY, tādējādi piešķirot tai valsts atbalstu.

4.10.3. Ieinteresēto personu piezīmes

- (232) Elefsis apgalvo, ka OSE un ISAP nav pieprasījuši pilnībā samaksāt soda naudas un kavējuma naudas par kavējumiem un nav izmantojuši HSY vārdā dotās garantijas par līgumsaistību labu izpildi.

4.10.4. Grieķijas piezīmes

- (233) Grieķijas iestādes apgalvo, ka HSY samaksāja visas soda naudas un kavējuma naudas saskaņā ar līgumsaistībām un jebkura pārskatīšana notika saskaņā ar pieņemto tirdzniecības praksi. OSE un ISAP neatcēla soda naudas un kavējuma naudas.

- (234) Attiecībā uz līgumiem starp OSE un HSY 1997. gada beigās tika noslēgti šādi seši programmas līgumi (turpmāk "PL"): PL 33 SD 33, PL 33 SD 33a, PL 35 SD 35, PL 37 SD 37a, PL 39 SD 39 un PL 41 SD 41a. Programmas līgumi stājās spēkā 1999. gada augustā un septembrī, OSE veicot avansa maksājumus, kā noteikts 1997. gada līgumos. OSE pēc pirmajiem materiālu piegādes kavējumiem 2000. gadā un turpmāk pieprasīja laikus pildīt nolīgumus. Konsorciji, kuros ietilpa HSY, piedāvāja grozīt minētos sešus līgumus, paredzot šādus noteikumus:

— konsorciju noteiktās soda naudas un kavējuma naudas pēc OSE izvēles maksā naudā vai natūrā,

— cenu eskalācijas formulas attīstības pamatā ir ilgtermiņa līgumos noteiktie piegādes grafiki, nevis jaunie piegādes termiņi, ko piedāvājuši konsorciji, lai šie piegādes termiņi būtu pieņemami,

— OSE lietošanai bez atlīdzības tiek piegādāts līdzvērtīgs ritošais sastāvs, lai, no vienas puses, jaunie piedāvātie piegādes termiņi būtu pieņemami, un, no otras puses, pārtrauktu palielināties soda naudu un kavējuma naudu summas. Uz PL 39 (elektriskās lokomotīves) nosacījums par līdzvērtīga ritošā sastāva nodrošināšanu nebija spēkā, jo OSE vēl nebija pabeidzis Patras-Atēnu-Saloniku dzelzceļa līnijas elektrifikāciju un uz PL 35 šis noteikums neattiecās, jo konsorcijs vēlējās, lai soda naudas un kavējuma naudas summas turpinātu uzkrāties saskaņā ar līgumu,

— ja līdzvērtīgais ritošais sastāvs netiktu piegādāts vai ja (līgumā paredzētā materiāla) piegāde tiktu nokavēta, soda naudas un kavējuma naudas turpinātu uzkrāties, atsākot no brīža, kad tās apturētas 2002. gada 31. decembrī.

(235) OSE valde 07.01.2003. apstiprināja piedāvātos grozījumus. Trīs PL (33a, 35 un 39) tika grozīti 2003. gada pirmajos četros mēnešos, un atbilstošie līgumi par grozījumiem tika parakstīti attiecīgi 2003. gada 28. februārī, 2003. gada 17. aprīlī un 2003. gada 28. februārī⁽¹²³⁾.

(236) Nonācis dilemmas priekšā – izvēlēties PL denonsēšanu vai grozīšanu - un ņemot vērā prasības attiecībā uz 2004. gada Olimpiskajām spēlēm, OSE nolēma, ka tā uzņēmējdarbības intereses vislabāk tiktu apmierinātas, pieņemot, nevis denonsējot konsorcijs priekšlikumu par nolīgumu grozījumu. Denonsēšana atņemtu OSE iespēju papildus iegūt jaunu ritošo sastāvu, ņemot vērā to, ka būtu bijuši vajadzīgi vismaz trīs vai četri gadi, lai iegūtu no jauna rīkoto ritošā sastāva iepirkuma procedūru rezultātus. Grozītie līgumi bija likumīgi un saskaņā ar sākotnējiem līgumiem.

(237) Iepriekšminētā informācija, pēc Grieķijas domām, pierāda, ka konsorcijs un tādejādi arī HSY nesaņēma labvēlīgāku attieksmi nekā citi OSE piegādātāji, un ka katrā gadījumā tika pieprasīta un iekasēta soda nauda un procentu maksājumi⁽¹²⁴⁾. Līgumā nebija paredzētas kavējuma naudas par soda naudas summām, taču OSE pieprasīja procentus un attiecīgi izsniedza konsorcijiem rēķinu.

(238) Tas pats attiecas uz ISAP summām, kas ir reāli HSY veikti maksājumi, nevis nosacījumi. Turklāt tiek uzsvērts, ka netika pārskatīts vai grozīts programmas līgums

1/97⁽¹²⁵⁾. Šis līgums paredzēja 40 motorvagonu, kuri katrs sastāv no trim ritekļiem, projektēšanu, konstruēšanu, piegādi un nodošanu ekspluatācijā. Motorvagonu piegādes termiņš tika nokavēts, tāpēc tika piemērotas un ieturētas programmas līgumā paredzētās soda naudas un procenti⁽¹²⁶⁾.

4.10.5. Novērtējums

4.10.5.1. Līguma 296. pants

(239) Šis pasākums nav Līguma 296. panta darbības jomā, jo tas attiecas vienīgi uz darbībām civilajā jomā.

4.10.5.2. Atbalsta esība

(240) Komisija norāda, ka Grieķijas iestādes ir sniegušas sīku informāciju par attiecīgajiem līgumiem, kā pieprasīts lēmumā par pagarināšanu. Pamatojoties uz šo informāciju, Komisijas paustās bažas ir mazinātas. HSY patiešām ir samaksājusi soda naudu un attiecīgās procentu summas saskaņā ar līgumsaistībām, un Komisija neatrada pierādījumus, ka līgumu pārskatīšana nebūtu notikusi saskaņā ar pieņemto tirdzniecības praksi. Kā atzina pats Elefsis, līgumu izpildes kavējumi ir izmaksājuši HSY desmitiem miljonu euro tieši tāpēc, ka OSE un ISAP pieprasīja maksāt soda naudas un kavējuma naudas vai piegādāt līdzvērtīgu ritošo sastāvu. Attiecībā uz Elefsis apgalvojumu, ka OSE un ISAP, ja tie būtu bijuši privāti uzņēmumi, būtu noraidījuši visus konsorcijs piedāvātos grozījumus, pieprasījuši samaksāt visas soda naudas un kavējuma naudas un pieprasījuši drīzu samaksu naudā, nevis ļāvuši maksāt pa daļām ilgākā laikposmā, var teikt, ka šāda iespēja šķiet maz ticama. Patiešām, ja OSE un ISAP būtu izvēlējušies šādu neelastīgu pieeju pirms HSY pārdošanas noslēgšanas, šāda rīcība, iespējams, būtu atturējusi jauno īpašnieku no būvētavas iegādes. Ja būvētava netiktu pārdota, kā tiks skaidrots E18c pasākuma analizē, tā visdrīzāk bankrotētu. Pat pēc tam, kad būvētavu iegādājās HDW/Ferrostaal, tās situācija neuzlabojās. Līdz ar to, ja OSE un ISAP būtu izvēlējušies pilnībā neelastīgu pieeju, pastāvēja reāls risks, ka HSY varētu bankrotēt. Tas nozīmē, ka tiku izbeigta spēkā esošo līgumu izpilde. Tas nozīmē, ka OSE un ISAP būtu jāriko jauns aicinājums piedalīties piedāvājumu konkursā, tiesības slēgt līgumu būtu jāpiesūta jaunam piegādātājam un piegāde aizkavētos par vairākiem gadiem. Šādos apstākļos Komisija uzskata, ka tirgus ekonomikas pircējs var piekrist daļējam līgumu pārskatīšanai, kurā paredz spēkā esošā līguma izpildi pieņemamā laikā, lai pircējs beigu beigās saņemtu pasūtītos ritošā sastāva materiālus ar nelielu kavējumu. Šajā ziņā Komisija norāda, ka iespēja, ka līgums tiks izpildīts pieņemamā laikā, pēc HSY privatizācijas palielinājās, jo jaunajam privātajam īpašniekam bija pieredze sarežģītu projektu vadībā, un tas bija privāts uzņēmums, kas bija ieinteresēts gūt peļņu un tādejādi samazināt kavējuma laiku, lai mazinātu negatīvās finansiālās sekas.

(241) Komisija secinot uzskata, ka nav pārliecinošu pierādījumu, ka OSE un ISAP rīcība nebūtu bijusi pieņemama privātam uzņēmumam līdzīgos apstākļos. Tāpēc Komisija secina, ka ar OSE un ISAP noslēgto līgumu īstenošanas veidā un nelielajos līgumu grozījumos, kam piekrita OSE 2002. un 2003. gadā, nav atbalsta elementu.

4.11. ETVA aizdevums līguma ar *Strintzis* finansēšanai (E13a pasākums)

4.11.1. Pasākuma apraksts

(242) ETVA 1999. gada 29. oktobrī piešķīra HSY 16,9 miljardus drahmū (49,7 miljoni euro) lielu aizdevumu, lai finansētu divu prāmju būvi, kurus bija pasūtījis uzņēmums *Strintzis*. Procentu likme bija LIBOR⁽¹²⁷⁾, kam pieskaitīti 100 bāzes punkti. Attiecībā uz abiem būvējamajiem kuģiem 2001. gada jūnijā tika izveidota preferenciāla hipotēka. Aizdevums tika pilnībā atmaksāts aizdevējai bankai 2004. gada 8. oktobrī.

4.11.2. Procedūras uzsākšanas pamatojums

(243) Lēmumā par pagarināšanu tika paustas bažas par to, vai kuģu hipotēkas un apdrošināšanas prēmiju nodošana ir pietiekams nodrošinājums. Turklāt šķita, ka aizdevums tika nekavējoties izmaksāts HSY, kaut gan tas bija jāizmaksā paralēli būvēšanas izmaksām. Turklāt šķita, ka procentu likme ir nepietiekama, ņemot vērā būvētavas grūtības. Visbeidzot, šis aizdevums kopā ar nākamo pasākumu (E13b pasākums) norāda, ka ievērojamu daļu divu *Strintzis* pasūtīto kuģu finansējuma uzņēmās ETVA.

4.11.3. Ieinteresēto personu piezīmes

(244) *Elefsis* apgalvo, ka neviena privāta banka nebūtu piešķirusi šo aizdevumu. Pirmkārt, ETVA, slēdzot aizdevuma līgumu, nebija nodrošinājuma, jo kuģu hipotēka tika izveidota daudz vēlāk. Turklāt *Elefsis* piekrīt, ka nepabeigtu korpusu tirgus vērtība ir zema.

4.11.4. Grieķijas piezīmes

(245) Grieķija un HSY uzsver, ka aizdevuma nosacījumi attiecīgajā brīdī bija parasti. *Deloitte* ziņojumā ir apstiprināts, ka gan konkrētā banka (ETVA), gan Grieķijas bankas kopumā piešķīra uzņēmumiem aizdevumus ar līdzīgu

procentu likmi. HSY sniedz sīku informāciju par nodrošinājumiem, kādi tika doti ETVA aizdevuma līguma slēgšanas brīdī (tiesību pēctecība uz abu kuģu cenu, apdrošināšanas atlīdzībām un visiem prasījumiem pret trešām personām, kas izriet no frakta vai vispārīgi no kuģu ekspluatācijas) un vēlāk (kuģu hipotēka), un secina, ka tie bija pietiekami. Grieķija sniedz arī grafiku, saskaņā ar kuru ETVA izmaksāja aizdevumu HSY un kurā redzams, ka tas tika izmaksāts vienlaikus ar būvēšanas izmaksu rašanos.

4.11.5. Novērtējums

4.11.5.1. Līguma 296. pants

(246) Šis pasākums nav Līguma 296. panta darbības jomā, jo tas tieši atbalsta darbību civilajā jomā.

4.11.5.2. Atbalsta esība

(247) Komisija ir izdarījusi šādus secinājumus. Aizdevuma līgums tika noslēgts pēc 1999. gada jūnija – laikā, kad neviena banka nebūtu turpinājusi aizdot HSY. Grieķija apgalvo, ka aizdevumam noteiktais nodrošinājums samazināja risku tiktāl, ka aizdevuma piešķiršana būtu pieņemama privātam ieguldītājam. Šim apgalvojumam nevar piekrist. Tiesību pēctecība uz kuģa cenu būtu pārliecinošs nodrošinājums vienīgi tad, ja būvētava būtu pabeigusi kuģa būvi, bet tas vēl nebija skaidri zināms. Ja būvētava kuģa būves laikā bankrotētu, šim nodrošinājumam nebūtu vērtības, jo pirkuma cenu nevar pieprasīt no *Strintzis*, jo tas nav saņēmis pasūtītos kuģus⁽¹²⁸⁾. Tas nozīmē, ka nodrošinājums būtu bezvērtīgs tieši tādā scenārijā, kad tas būtu vajadzīgs. Ķīla uz abiem būvējamajiem kuģiem tika nostiprināta par labu ETVA tikai 2001. gada jūnijā – ievērojamu laiku pēc aizdevuma izmaksas HSY. Turklāt Komisija norāda, ka nepabeigtu kuģu vērtība ir salīdzinoši zema un tos ir grūti pārdot. Šis gadījums to pierāda. HSY patiešām neizdevās pabeigt abu kuģu būvi, tāpēc līgums ar *Strintzis* 2002. gada jūlijā tika atcelts. HSY bija vajadzīgi vismaz divi gadi, lai pārdotu nepabeigtos korpusus, un HSY saņēma tikai 14 miljonus euro, kas atbilst tikai vienai trešdaļai no summas, kuru tā aizņēmās no ETVA, lai finansētu būvi.

(248) Grieķijas, HSY un *Deloitte* apgalvojums, ka HSY piešķirtā aizdevuma procentu likme bija līdzīga daudzu citu aizdevumu procentu likmei, kurus tajā pašā periodā piešķīra ETVA un Grieķijas bankas, nepierāda, ka HSY piešķirtais aizdevums nav atbalsts. Grieķija, HSY un *Deloitte* nav ne analizējušas, ne pierādījušas, ka citu ar HSY salīdzināto

aizņēmēju finansiālā situācija bija līdzīga HSY finansiālajai situācijai, t. i., ka to finansiālā situācija bija tikpat slikta kā HSY situācija. Tāpēc tās nav pierādījušas, ka privātas bankas būtu gatavas aizdot grūtībās nonākušiem uzņēmumiem ar procentu likmi, kas līdzīga minētā aizdevuma procentu likmei. Ir bezjēdzīgi salīdzināt citiem uzņēmumiem piešķirto aizdevumu procentu likmes, nepārbaudot, vai risks, ko uzņemas aizdevējas bankas, ir līdzīgs. Tāpēc Komisija secina, ka neviens tirgus ekonomikas ieguldītājs līdzīgos apstākļos nebūtu piešķīris HSY šo aizdevumu, tāpēc šis aizdevums ir atbalsts. Tā kā pretēji Līguma 88. panta 3. punktā noteiktajai prasībai to piešķīra bez iepriekšēja paziņojuma, tas ir nelikumīgs atbalsts.

4.11.5.3. Saderība ar kopējo tirgu

(249) Komisija norāda, ka atbalsts ir darbības atbalsts, jo ar to tiek samazinātas izmaksas, kuras HSY parasti būtu radušās komerciālos līgumos. Kā secināts iepriekš aizdevums patiesībā HSY ļāva uzņemties šo komerciālo līgumu, ko tā nevarētu finansēt, piesaistot līdzekļus tirgū. Komisija norāda, ka, pamatojoties uz Regulas (EK) Nr. 1540/98 3. pantu, ar līgumiem saistītu darbības atbalstu ir atļauts piešķirt kuģu būves līgumiem, kas parakstīti līdz 2000. gada 31. decembrim. Tomēr HSY nebija tiesību saņemt atbalstu par līgumu ar *Srintzis*, jo HSY vispār nepabeidza kuģus, tie vispār netika piegādāti, un līgums ar *Srintzis* tika atcelts⁽¹²⁹⁾. Turklāt korpusi jaunam pircējam tika pārdoti tikai 2004. gadā, t. i., vairākus gadus pēc 2000. gada 31. decembra.

(250) Tā kā atbalsts ir nelikumīgs un nesaderīgs, tas ir jāatgūst. Tā kā aizdevums ir atmaksāts, daļa no HSY iegūtās priekšrocības jau ir anulēta. Taču, pateicoties šim ETVA aizdevumam, vairākus gadus HSY rīcībā bija aizdevuma summa, kas citādi nevarēja būt HSY rīcībā minētajā laikposmā. Arī šī priekšrocība ir jāatgūst. Tāpēc Komisija uzskata, ka atgūstamais atbalsts ir vienāds ar starpību starp procentu likmi, kas tika maksāta ETVA, un Grieķijas atsaucē likmi⁽¹³⁰⁾, kurai pieskaitīti 600 bāzes punkti, par laikposmu no aizdevuma izmaksas HSY līdz dienai, kad aizdevums tika nodrošināts ar korpusu hipotēku. Turpmākajam laikposmam līdz aizdevuma atmaksai atgūstamais atbalsts ir vienāds ar starpību starp procentu likmi, kas tika maksāta ETVA, un Grieķijas atsaucē likmi, kam pieskaitīti 400 bāzes punkti. Riska prēmijas samazināšana par vienu trešdaļu atspoguļo to, ka korpusu hipotēka būtu daļēji samazinājusi aizdevēja zaudējumus HSY saistību neizpildes gadījumā un tādējādi samazinājusi

ETVA aizdevuma risku. Jo īpaši, kā tikko norādīts, HSY izdevās pārdot korpusus par cenu, kas līdzvērtīga aptuveni vienai trešdaļai ETVA aizdotās naudas.

4.12. ETVA garantija saistībā ar līgumu ar *Srintzis* (E13b pasākums)

4.12.1. Pasākuma apraksts

(251) HSY 1999. gadā izmantoja divas ETVA garantijas, lai nodrošinātu *Srintzis* avansa maksājumus 6,6 miljonu euro apmērā. Garantijas tika atceltas 2002. gada jūlijā, kad tika atcelts līgums ar *Srintzis* par kuģu būvi.

4.12.2. Procedūras uzsākšanas pamatojums

(252) Lēmumā par pagarināšanu tiek uzskatīts, ka abas garantijas, kuru noteikumi lēmuma pieņemšanas brīdī nebija zināmi, varētu būt atbalsts.

4.12.3. Ieinteresēto personu piezīmes

(253) *Elefsis* uzsver to, ka valsts/ETVA vienlaikus bija uzņēmies HSY galvotāja, kreditora, akcionāra un lielākā klienta lomu. Šādi rīkojoties, valsts sevi nostādīja nopietna finansiāla riska situācijā. Uzņemoties šīs vairākās lomas, valsts faktiski sniedza finansējumu bez nodrošinājuma, jo uzņēmuma saistību neizpildes un/vai maksātnespējas gadījumā valstij nebūtu kompensācijas mehānisma, un tā neizbēgami ciestu zaudējumus, jo būvētavas aktīvu vērtība tiktu uzskatīta par nepietiekamu, lai segtu visas saistības.

4.12.4. Grieķijas piezīmes

(254) Grieķija norāda, ka pirmā garantija tika piešķirta 1999. gada 4. martā, bet otrā – 1999. gada 17. jūnijā. Saskaņā ar HSY iesniegto pirmo *Deloitte* ziņojumu tās bija izsniegtas par attiecīgi 3,26 miljoniem euro un 3,38 miljoniem euro. Grieķija atgādina, ka ETVA pēc līguma ar *Srintzis* atcelšanas 2002. gadā garantijās neko neizmaksāja. Tas pierāda, ka HSY nebija aizņēmējs ar augstu saistību neizpildes risku. Grieķija un HSY turklāt norāda, ka ETVA par šo garantiju par 6,6 miljoniem euro kā nodrošinājumu saņēma tiesības uz HSY ienākumiem no 39. līguma ar OSE, kur HSY līgumcena bija 8,5 miljoni euro. Konsultants apstiprina, ka HSY varēja saņemt abas garantijas no privātas bankas.

4.12.5. *Novērtējums*4.12.5.1. *Līguma 296. pants*

- (255) Šis pasākums nav Līguma 296. panta darbības jomā, jo tas tieši atbalsta darbību civilajā jomā.

4.12.5.2. *Atbalsta esība*

- (256) Komisija norāda, ka abas garantijas tika piešķirtas līdz 1999. gada 30. jūnijam. Kā izskaidrots iepriekš, Komisija uzskata, ka HSY tajā laikā vēl bija piekļuve finanšu tirgum, taču par tādu cenu, kas atspoguļoja HSY ļoti nestabilo ekonomisko situāciju.

- (257) Grieķija un HSY apgalvo, ka tiesības uz ienākumiem no 39. līguma ar OSE bija pietiekams nodrošinājums, kurš būtu pieņemams privātam ieguldītājam, lai piešķirtu garantiju. Komisija norāda, ka ja HSY bankrotētu, banka ar šo nodrošinājumu nevarētu atgūt naudu. Patiešām, ja HSY bankrotētu, ritošā sastāva izgatavošana tiktu apturēta, netiktu veikta piegāde OSE, un no OSE nevarētu pieprasīt samaksu saskaņā ar minēto līgumu⁽¹³¹⁾. Tāpēc Komisija neizprot, kā šis nodrošinājums varētu ievērojami samazināt aizdevuma risku HSY.

- (258) HSY ne Komisijai, ne savam konsultantam nevarēja norādīt (skatīt pirmā Deloitte ziņojuma 4.-9. lappusi), vai HSY bija līgumsaistības maksāt ETVA garantijas prēmiju un kāds bija šis prēmijas apmērs. Kā izskaidrots E12b pasākuma novērtējumā, HSY par šādu garantiju būtu jāmaksā gada prēmija vismaz 480 bāzes punktu apmērā. Zinot pārējo garantiju prēmiju apmēru, kādas HSY maksāja ETVA, ir ļoti maz iespējams, ka HSY faktiski maksātā garantijas prēmija bija 480 bāzes punktu apmērā. Tāpēc Komisija secina, ka ETVA piešķirtā garantija ir valsts atbalsts, kas vienāds ar starpību starp garantijas prēmiju gadā, kāda tika faktiski maksāta ETVA, un garantijas prēmiju 480 bāzes punktu apmērā. Tā kā pretēji Līguma 88. panta 3. punktā noteiktajai prasībai to piešķir bez iepriekšēja paziņojuma, tas ir nelikumīgs atbalsts.

4.12.5.3. *Saderība ar kopējo tirgu*

- (259) Kā norādīts E13a pasākuma novērtējumā, Komisija uzskata, ka šāda veida atbalsts ir darbības atbalsts, ko nevar atzīt par saderīgu, pamatojoties uz Regulu (EK) Nr. 1540/98. Tāpēc tas ir nelikumīgs un nesaderīgs, un ir jāatgūst.

4.13. **Valsts garantija 10 miljardu drahmū (29,3 miljoni euro) aizdevuma nodrošināšanai (E14 pasākums)**4.13.1. *Pasākuma apraksts*

- (260) Pēc 1999. gada septembra zemestrīces ETVA 2000. gada 13. janvārī piešķir HSY 10 miljardu drahmū (29,3 miljoni euro) lielu aizdevumu, ko nodrošināja ar valsts garantiju, kas bija piešķirta ar finanšu ministra 1999. gada 8. decembra lēmumu. ETVA prasītā procentu likme bija EURIBOR, kam pieskaitīti 125 bāzes punkti⁽¹³²⁾, bet valsts prasīja garantijas prēmiju 100 bāzes punktu apmērā.

4.13.2. *Procedūras uzsākšanas pamatojums*

- (261) Ņemot vērā HSY finansiālo situāciju tajā laikā, ir apšaubāms, ka garantijas noteikumi būtu pieņemami tirgus ekonomikas ieguldītājam. Attiecībā uz saderību, pamatojoties uz 87. panta 2. punkta b) apakšpunktu, Grieķija nav pierādījusi, ka pasākuma apmērs atbilda HSY ciestajiem zaudējumiem.

4.13.3. *Ieinteresēto personu piezīmes*

- (262) Elefsis uzskata, ka neviena banka nebūtu tajā laikā aizdevusi HSY naudu, ņemot vērā tās finansiālo situāciju. Garantija ir jāuzskata par saderīgu atbalstu tikai tad, ja tā aprobežojas ar summām, kas vajadzīgas, lai novērstu konkrētas dabas stihijas postījumus.

4.13.4. *Grieķijas piezīmes*

- (263) Grieķija un HSY apstrīd to, ka pasākums ir selektīvs, jo garantija tika piešķirta saskaņā ar Likuma 2322/1995 noteikumiem, kuri paredz nosacījumus garantijas piešķiršanai Grieķijas valsts vārdā jebkuram pieteikuma iesniedzējam uzņēmumam. Turklāt tās apgalvo, ka 1 % garantijas prēmija būtu pieņemama privātam ieguldītājam. Turklāt HSY būtu varējusi aizņemties tirgū bez valsts garantijas, izmantojot citus nodrošinājuma veidus, piemēram, prasījumu cesiju attiecībā uz lielajiem līgumiem un aktīvu ķīlu. Pat ja pasākums būtu atbalsts, tas ir daļēji saderīgs, pamatojoties uz 87. panta 2. punkta b) apakšpunktu, ciktāl minētais kapitāls būtu piešķirts kā kompensācija par HSY ciestajiem zaudējumiem zemestrīces dēļ, un uz to daļēji attiecas Līguma 296. pants, ciktāl tas ir tieši saistīts ar HSY darbībām militārajā jomā.

4.13.5. Novērtējums

4.13.5.1. Līguma 296. pants

- (264) Attiecībā uz 296. panta piemērojamību lēmuma tekstā, ar kuru ETVA nolēma piešķirt garantēto aizdevumu, redzams, ka ETVA cita starpā pievērsa uzmanību tam, lai HSY turpinātu darbību militārajā jomā. Taču nav neviena līguma noteikuma, kas piespiestu HSY izmantot garantēto aizdevumu, lai finansētu darbību militārajā jomā. Citiem vārdiem, ETVA vēlējas, lai HSY turpinātu pastāvēt ar mērķi nodrošināt tās darbību turpināšanu militārajā jomā, bet nepiešķir garantēto aizdevumu kādas konkrētas darbības finansēšanai. HSY varēja brīvi izvēlēties, kā izmantot naudu. Kā jau izskaidrots, šādu pasākumu gadījumā, kuri tiek piešķirti būvētavai kopumā, Komisija uzskata, ka 25 % garantētā aizdevuma tika izmantoti darbībām civilajā jomā, bet 75 % – darbībām militārajā jomā. Tāpēc tikai 25 % valsts garantijas (t. i., sākotnējā summa 2,5 miljardu drahtu (7,34 miljoni euro) apmērā) ir jāvērtē saskaņā ar noteikumiem par valsts atbalstu un var tikt atgūta, ja tiktu atzīta par nesaderīgu atbalstu. Valsts atbalsta garantija 75 % apmērā ir Līguma 296. panta darbības jomā, un uz to neattiecas noteikumi par valsts atbalstu.

4.13.5.2. Atbalsta esība

- (265) Attiecībā uz pasākuma selektivitāti Komisija jau E12b pasākuma novērtējumā ir pierādījusi, ka Likums 2322/1995 nav vispārīgs pasākums.

- (266) Attiecībā uz priekšrocības esību Komisija atgādina, ka garantētais aizdevums tika piešķirts 2000. gada janvārī – laikā, kad, kā iepriekš secināts, neviens tirgus ekonomikas ieguldītājs nebūtu piešķīris HSY aizdevumu vai garantiju. Bez valsts garantijas neviena banka nebūtu izsniegusi aizdevumu HSY. Tāpēc garantija neapšaubāmi deva priekšrocību HSY.

- (267) Jāsecina, ka tā valsts garantijas daļa, uz kuru neattiecas Līguma 296. pants, ir atbalsts. Tā kā pretēji Līguma 88. panta 3. punktā noteiktajai prasībai atbalstu piešķir bez iepriekšēja paziņojuma, tas ir nelikumīgs atbalsts.

4.13.5.3. Saderība ar kopējo tirgu

- (268) Attiecībā uz šā atbalsta saderību, pamatojoties uz Līguma 87. panta 2. punkta b) apakšpunktu, neviena puse neapstrīd, ka 1999. gada septembra zemestrīce bija "dabas stihija". Kaut gan aizdevuma līgums netika parakstīts līdz 2000. gada 13. janvārim, HSY pieprasīja ETVA šo finansējumu jau pirmajās nedēļās pēc zemestrīces. Saskaņā ar Grieķijas iestāžu sniegto informāciju būvētavai nodarītie zaudējumi bija, pirmkārt, ar fiziskās infrastruktūras remontu saistītās izmaksas un, otrkārt, izmaksas, kas radušās par līgumu izpildes kavējumiem. Tomēr Grieķija nav iesniegusi nekādas aplēses par otrā veida zaudējumiem. Ja Grieķija vēlējas atļūdzināt HSY otrā veida izmaksas, tai bija vismaz jāvērtē noteikt to skaitliskais apmērs, un šis aprēķins bija jāveic, izmantojot pārbaudāmu metodi. Tā kā tas netika izdarīts un tā kā atbalstu, pamatojoties uz 87. panta 2. punkta b) apakšpunktu, var atzīt par saderīgu tikai tad, ja tas stingri aprobežojas ar kompensāciju par ciestajiem zaudējumiem, Komisija uzskata, ka šīs hipotētiskās izmaksas nav ticams pamats atbalsta saderībai⁽¹³³⁾. Attiecībā uz pirmā veida izmaksām (fizisko postījumu novēršana) Komisija norāda, ka nebija izveidots mehānisms, lai nodrošinātu valsts garantijas apjoma samazināšanu pēc tam, kad tiktu noteikts precīzs ciesto zaudējumu apjoms un apdrošināšanas sabiedrības būtu izmaksājušas HSY atļūdzību. Grieķija 2004. gada 20. oktobra vēstulē⁽¹³⁴⁾ lēsa, ka nodarīti fiziski postījumi par summu apmēram 3 miljardi drahtu (8,8 miljoni euro). Tāpēc Komisija uzskata, ka summa, kas pārsniedz šos skaitļus, proti, 20,5 miljoni euro, nebija saistīta ar zemestrīces nodarītajiem zaudējumiem. Pretēji var pieņemt, ka 8,8 miljoni euro atbilst nodarītajiem zaudējumiem, taču tikai līdz 2002. gada pirmajam ceturksnim, kad apdrošināšanas sabiedrības samaksāja kompensāciju 3,52 miljonu euro apmērā⁽¹³⁵⁾. No minētās dienas valsts garantija bija jāsamazina par līdzvērtīgu summu. Tāpēc no minētās dienas tikai atlikumu (8,8 miljoni euro – 3,5 miljoni euro = 5,3 miljoni euro) varēja uzskatīt par atbilstošu tīrajiem nodarītajiem zaudējumiem (t. i., nodarītie zaudējumi, no kuriem atskaitīta kompensācija, ko apdrošināšanas sabiedrības samaksāja HSY).

- (269) Kā norādīts iepriekš, tā kā tiek uzskatīts, ka 75 % garantētā aizdevuma finansē darbību militārajā jomā, tikai uz 25 % garantijas attiecas valsts atbalsta kontrole, un tikai šī daļa tika atzīta par valsts atbalstu. Tomēr ir pamatoti arī pieņemt, ka tikai 25 % no HSY ciestajiem zaudējumiem bija saistīti ar tās darbībām civilajā jomā, jo zemestrīce nodarīja postījumus HSY iekārtām, nešķirojot militārās iekārtas, civilās iekārtas un iekārtas, ko izmanto abu veidu darbībām. Citiem vārdiem, nav iemesla uzskatīt, ka 100 % HSY ciesto zaudējumu jāfinansē no 25 % valsts garantijas daļas, kas ir valsts atbalsts. Līdz ar to tikai 25 % zaudējumu var ņemt vērā, vērtējot, vai valsts atbalsts atbilst nodarītajiem zaudējumiem. Jāsecina, ka no

valsts atbalsta par saderīgu saskaņā ar 87. panta 2. punkta b) apakšpunktu var atzīt summu, kas līdzvērtīga 25 % no valsts atbalsta daļas, kas ir atbilstoša ciestajiem zaudējumiem (kā definēts iepriekšējā punktā). Citiem vārdiem, no tās valsts garantijas daļas, kas atzīta par atbalstu, 750 miljoni drahtu (2,20 miljoni euro) –, t. i., 25 % no 3 miljardiem drahtu (8,8 miljoniem euro) – ir saderīgi līdz apdrošinātāju kompensācijas samaksai 2002. gada pirmajā ceturksnī. Pēc minētās dienas saderīgi ir tikai 1,32 miljoni euro, t. i., 25 % no 3 miljardiem drahtu (8,8 miljoniem euro) mīnus 3,52 miljoni euro. Atlikušais atbalsts nav saderīgs ar kopējo tirgu.

- (270) Ja valsts garantija joprojām ir spēkā, tad tā šīs garantijas daļa, kas ir nesaderīgs atbalsts (t. i., 25 % no joprojām spēkā esošās garantijas mīnus 1,32 miljoni euro, kas ir saderīgi), ir nekavējoties jāanulē. Ar nesaderīgās garantijas atcelšanu nepietiek, lai atjaunotu sākotnējo situāciju. Patiešām, pateicoties nesaderīgajai valsts garantijai, HSY rīcībā vairākus gadus bija aizdevums, ko tā citādi nebūtu saņēmusi. Lai atgūtu šo papildu nesaderīgo atbalstu, Komisija uzskata, ka no garantētā aizdevuma piešķiršanas brīža līdz nesaderīgās valsts garantijas darbības beigām ir jāatgūst atbalsts, kas vienāds ar starpību starp kopējām garantētā aizdevuma izmaksām (procentu likme plus garantijas prēmija, ko maksāja HSY) un Grieķijas atsaucē likmi, kurai pieskaitīti 600 bāzes punkti. Šī summa jāaprēķina attiecībā uz to valsts garantijas daļu, kas ir nesaderīgs atbalsts.

4.14. Aizdevumi, ko 1997. un 1998. gadā piešķir ETVA (E16 pasākums)

4.14.1. Pasākuma apraksts

- (271) Šajā pasākumā ietilpst trīs aizdevumi, ko ETVA 1997. un 1998. gadā piešķir HSY.
- (272) Pirmkārt, 1997. gada 25. jūlijā ETVA piešķir kredītlīniju 1,99 miljardu drahtu (5,9 miljoni euro) apmērā, kuras beigu termiņš bija 1997. gada 31. oktobris. Tās procentu likme bija ATHIBOR, kam pieskaitīti 200 bāzes punkti, un tā tika piešķirta, lai apmierinātu HSY vajadzību pēc apgrozāmā kapitāla. Tā tika nodrošināta ar Grieķijas Jūras kara flotes debitoru parādiem.
- (273) Otrkārt, 1997. gada 15. oktobrī ETVA piešķir kredītlīniju 10 miljonu ASV dolāru apmērā; arī tā tika piešķirta, lai apmierinātu HSY vajadzību pēc apgrozāmā kapitāla⁽¹³⁶⁾. Aizdevuma procentu likme bija LIBOR plus 130 bāzes punkti, un tā tika nodrošināta ar debitoru parādiem par līgumu ar Grieķijas Jūras kara floti. ETVA 1999. gada 19. maijā papildus saņēma aizdevuma nodro-

šinājumu – tai tika nodotas jebkura prasījuma tiesības attiecībā uz programmas līgumu 1/97, ko HSY bija noslēgusi ar ISAP par 125 vilcienu vagonu būvi un piegādi. Aizdevums tika atmaksāts 2000. gada janvārī.

- (274) Treškārt, 1998. gada 27. janvārī ETVA piešķir kredītlīniju 5 miljonu ASV dolāru apmērā; arī šā aizdevuma procentu likme bija LIBOR plus 130 bāzes punkti. Arī šā aizdevuma nolūks bija apmierināt HSY vajadzību pēc apgrozāmā kapitāla. Par šo trešo kredītlīniju netika sniegts nekāds nodrošinājums.

4.14.2. Procedūras uzsākšanas pamatojums

- (275) Lēmumā par pagarināšanu ir norādīts, ka šie aizdevumi, šķiet, ir uzskatāmi par atbalstu, kura saderība ir apšaubāma. Turklāt tas, ka pirmie divi aizdevumi tika nodrošināti ar Grieķijas Jūras kara flotes maksājāmām summām, automātiski nenozīmē, ka uz šiem aizdevumiem attiecas Līguma 296. pants.

4.14.3. Ieinteresēto personu piezīmes

- (276) Elefsis uzskata, ka, ņemot vērā būvētavas finansiālo situāciju attiecīgajā brīdī, neviena privāta banka nebūtu piešķirusi HSY šos aizdevumus.

4.14.4. Grieķijas piezīmes

- (277) Grieķija un HSY apgalvo, ka ETVA, saņemot prasījumus pret Grieķijas Jūras kara flotes debitoru parādiem, ieguva pietiekamu nodrošinājumu. Grieķija norāda, ka šie trīs aizdevumi tika pilnība atmaksāti aizdevējai bankai un apgalvo, ka jebkurš nelikumīgs valsts atbalsts, *quod non*, atmaksājot aizdevumu, ir atgūts. Visbeidzot, Grieķijas iestādes apgalvo, ka, ņemot vērā aizdevējai bankai sniegto nodrošinājumu veidu un to, ka HSY galvenokārt darbojās aizsardzības nozarē, Komisija nedrīkst analizēt šos pasākumus, pamatojoties uz EK līguma 88. pantu, bet tai ir jāizmanto Līguma 298. pantā noteiktā procedūra.

4.14.5. Novērtējums

4.14.5.1. Līguma 296. pants

- (278) Attiecībā uz Līguma 296. un 298. panta piemērošanu Komisija norāda, ka divas 1997. gadā piešķirtās kredītlīnijas tika nodrošinātas ar militāra rakstura līguma

debitoru parādiem. Tomēr šis fakts vien nepierāda, ka kredītlīnijas tika piešķirtas, lai finansētu šo militārā rakstura līgumu izpildi. Grieķija nav sniegusi pierādījumus, ka pastāvēja līgumsaistības, kas ierobežoja šo līdzekļu izmantošanu, atļaujot finansēt tikai militārā rakstura līgumus. Pretēji, Grieķija norāda, ka šie divi aizdevumi tika piešķirti, lai apmierinātu HSY vajadzību pēc apgrozāmā kapitāla. Pirmajā Deloitte ziņojumā ir apstiprināts, ka tie tika piešķirti apgrozāmā kapitāla vajadzībām, un nav norādīts, ka tie tika piešķirti konkrētas darbības finansēšanai. To apstiprina fakts, ka par 10 miljonu ASV dolāru lielo kredītlīniju piešķirtais papildu nodrošinājums bija saistīts ar civila rakstura līgumu (t. i., līgumu ar ISAP). Tāpēc Komisija uzskata, ka ar šiem trim aizdevumiem ir finansēta būvētava kopumā, nevis tikai tās darbības militārajā jomā. Kā norādīts 3.3. iedaļā, Komisija tāpēc uzskata, ka ar 25 % no aizdevumiem ir finansētas HSY darbības civilajā jomā, uz kurām neattiecas Līguma 296. pants un kuras tāpēc var novērtēt saskaņā ar noteikumiem par valsts atbalstu.

likmes dolāriem nav. Tomēr, tā kā atsauces likme stabilām valūtām tika noteikta, pieskaitot starpbanku likmei 75 bāzes punktu lielu prēmiju⁽¹³⁸⁾, un tā kā diviem aizdevumiem dolāros bija mainīga procentu likme, kas indeksēta LIBOR, Komisija uzskata, ka saskaņā ar iepriekš aprakstīto pieeju var aprēķināt atbalsta summu, pamatojoties uz ASV LIBOR plus 475 bāzes punkti (t. i., ASV LIBOR plus 75 bāzes punkti, lai iegūtu atsauces likmi, plus riska prēmija 400 bāzes punktu apmērā, lai atspoguļotu īpašo HSY aizdošanas risku). Pamatojoties uz iepriekš minēto, šķiet, ka par šiem trim aizdevumiem pieprasītā prēmija ir mazāka nekā likme, ko būtu pieprasījis tirgus ekonomikas ieguldītājs.

4.14.5.2. Atbalsta esība

(279) Attiecībā uz sniegto nodrošinājumu – tiesību pēctecību uz līguma ar Grieķijas Jūras kara floti un ar ISAP debitoru parādiem – Komisija uzskata, ka tas negarantēja pārliecinošu aizsardzību pret zaudējumiem HSY bankrota gadījumā. Patiešām, ja HSY pārtrauktu darbību, spēkā esošo līgumu ar Jūras kara floti un ar ISAP izpilde tiktu pārtraukta. Tā kā Jūras kara flotei un ISAP netiktu piegādāts ražojums, tiem nebūtu jāmaksā pirkuma cena⁽¹³⁷⁾. Attiecībā uz debitoru parādu esību par Jūras kara flotei un ISAP jau piegādātajiem ražojumiem Grieķija nav pierādījusi, pirmkārt, ka šādi prasījumi pastāvēja, otrkārt, ka tie bija piedzenami, un, treškārt, ka to summa – pastāvīgi visu aizdevuma termiņu – bija pietiekami liela, lai mazinātu zaudējumu risku HSY bankrota gadījumā.

4.14.5.3. Saderība ar kopējo tirgu

(282) Šie trīs aizdevumi tika piešķirti, lai apmierinātu HSY vajadzības pēc apgrozāmā kapitāla. Tāpēc tie ir darbības atbalsts, t. i., atbalsts, kas piešķirts, lai finansētu būvētavas darbību kopumā, nevis atsevišķu projektu. Tie tika piešķirti laikā, kad atbalstu kuģu būves nozarē vēl regulēja Direktīva 90/684/EEK. Minētās direktīvas 4. un 5. pantā ir paredzēts, ka darbības atbalstu var piešķirt kuģu būves un kuģu pārbūves darbībām, kas abas definētas direktīvas 1. pantā. Tomēr aizdevuma spēkā esības laikā, proti, 1997. un 1998. gadā, HSY šādas darbības neveica. Direktīva 90/684/EEK aizliedz piešķirt atbalstu kuģu remontam, kas bija galvenais HSY darbības virziens civilajā jomā 1997. un 1998. gadā. Tāpēc atbalstu nevar uzskatīt par saderīgu ar kopējo tirgu, un, tā kā tas ir piešķirts nelikumīgi, tas ir jāatgūst.

(280) Kā secināts 3.1. iedaļā, 1997. un 1998. gadā privāto banku pieprasītā procentu likme būtu atsauces likmes apmērā, kam pieskaitīti 400 bāzes punkti, proti, ATHIBOR, kam pieskaitīti 700 bāzes punkti. Atsauces

(283) Kā uzsver Grieķija, aizdevumi ir atmaksāti. Tāpēc, kā definēts iepriekš, ir jāatgūst atbalsts par laikposmu no aizdevumu izmaksas brīža HSY līdz to atmaksas brīdim.

4.15. Darbību militārajā un civilajā jomā šķērssubsidēšana līdz 2001. gadam (E17 pasākums)

4.15.1. Pasākuma apraksts

- (284) Lēmumā par pagarināšanu ir norādīts, ka, iespējams, ir veikta militāro un civilo darbību šķērssubsidēšana. Jo īpaši tajā tiek aprakstīti divi gadījumi, kad militāra rakstura līgumu sakarā HSY saņēma lielus avansa maksājumus, kas pārsniedza tās īstermiņa vajadzības, pildot attiecīgo līgumu, tādā apmērā, ka HSY varēja šo naudu izmantot citu darbību finansēšanai. Pirmkārt, HSY 2001. gada vadības ziņojumā ir minēts, ka "avansa maksājums par darbībām militārajā jomā tika saņemti līdz 81,3 miljoniem euro, bet tie lielākoties tika izlietoti citām uzņēmuma darbībām un darbības izmaksu segšanai". Otrkārt, savā iesniegumā tiesvedības ietvaros Grieķijas tiesā konsorcijs HDW/Ferrosstaal norāda, ka vismaz daļa HSY piešķirto līdzekļu (pēc Elefsis aplēsēm, vairāk nekā 40 miljoni euro) lielgaballaivu būvei (līgums parakstīts 1999. gada 21. decembrī) tika izlietoti citiem nolūkiem.

4.15.2. Procedūras uzsākšanas pamatojums

- (285) Lēmumā par pagarināšanu tiek apgalvots, ka, ja dokumentos ir skaidri norādīts uz militāra rakstura līgumos saņemto līdzekļu lietošanu "citām darbībām", Komisijai ir tiesības apšaubīt, ka uz šiem līdzekļiem attiecas 296. pants, un ka tie nav valsts atbalsts 87. panta 1. punkta nozīmē. Lēmumā par pagarināšanu ir arī ieteikts ieviest atsevišķu uzskaiti darbībām militārajā un civilajā jomā, lai neļautu finansēt darbības civilajā jomā par valsts atbalsta līdzekļiem, kas paredzēti darbībām militārajā jomā.

4.15.3. Ieinteresēto personu piezīmes

- (286) Elefsis apgalvo, ka šķērssubsidēšanu ir grūti konstatēt, jo HSY darbībām civilajā un militārajā jomā nav nošķirtas uzskaites. Tomēr, analizējot būvētavas 2001. gadā veiktās darbības, izrādās, ka militārajā jomā veikto darbību apmērs bija neliels. Tāpēc ir skaidrs, ka "pārējās darbības", kuras saskaņā ar vadības ziņojumu tika finansētas, ir galvenokārt darbības civilajā jomā.
- (287) TKMS/GNSH, kas iesniedza piezīmes tikai par šo un nākamo pasākumu (E18c pasākums), uzskata, ka Līguma 296. panta 1. punkta a) apakšpunktā ir atzīts, ka var attaisnot dažus ierobežojumus attiecībā uz informācijas

izpaušanu. Līdz ar to Komisija nedrīkst Grieķijai pieprasīt izpaust informāciju, kas ir saistīta, piemēram, ar precīzām summām, kas iztērētas dažādos militāra rakstura projektos. Otrkārt, TKMS/GNSH apgalvo, ka nav juridiska pamata pieprasīt nošķirt uzskaiti darbībām militārajā un civilajā jomā.

4.15.4. Grieķijas piezīmes

- (288) Grieķija apgalvo, ka ciktāl sūdzībā minētās summas bija saistītas ar būvētavas darbībām aizsardzības jomā, Komisijas uzsāktā procedūra, pamatojoties uz Līguma 88. panta 2. punktu, ir kļūdaina un *ultra vires*. Ja Komisija uzskata, ka pasākumi kropļoja konkurenci, tai bija jāievēro Līguma 298. pantā aprakstītā procedūra. HSY piebilst, ka HSY nav juridisku saistību veikt atsevišķu uzskaiti. Komisijas pieprasījumam nav juridiska pamata.

4.15.5. Novērtējums

4.15.5.1. Līguma 296. pants

- (289) Lai noteiktu, vai ir piemērojams Līguma 296. un 298. pants, ir jākonstatē fakti. Saskaņā ar lēmumā par procedūras uzsākšanu citētajiem dokumentiem vismaz vairākus ceturkšņus šie avansa maksājumi netika izmantoti attiecīgā militārā rakstura līguma izpildes nolūkos. Ne Grieķija, ne HSY nav noliegusi lēmumā par procedūras uzsākšanu citēto informāciju. Turklāt HSY uzskaitē apstiprina, ka 2000. un 2001. gadā HSY no Jūras kara flotes saņēma avansa maksājumus, kas ievērojami pārsniedza tos līdzekļus, kas bija vajadzīgi īstermiņā, lai finansētu atbilstošo militārā rakstura līgumu izpildi. Piemēram, bilancē 2000. gada 31. decembrī⁽¹³⁹⁾ redzams, ka HSY saņemtie avansa maksājumi par lielgaballaivu būves līgumu un zemūdeņu būves līgumu bija attiecīgi 49,1 miljons euro un 33,1 miljons euro. Tajā pašā dienā krājumu, nepabeigto pasūtījumu, avansa maksājumu par krājumiem un tirdzniecības debitoru parādu summa (grāmatvedībā šos posteņus sauc par "apgrozāmiem līdzekļiem") saistībā ar līgumiem ar Jūras kara floti bija 14,8 miljoni euro. Citiem vārdiem, avansa maksājumi par 67,4 miljoniem euro pārsniedza apgrozāmo līdzekļu vērtību, kuru finansēšanai tie bija paredzēti. Tā kā lēmumā par procedūras uzsākšanu/pagarināšanu norādītās summas nav apstrīdētas un tā kā cits avots liecina, ka tās ir īstenībai pietiekami tuvs aptuvens aprēķins, Komisija secina, ka vismaz vienu gadu šie avansa maksājumi netika izmantoti attiecīgo militārā rakstura līgumu izpildei.

(290) Attiecībā uz EK līguma 296. un 298. panta piemērojamību Komisija noraida Grieķijas argumentu, ka uz visiem sakarā ar militārā rakstura līgumu samaksājumiem avansa maksājumiem automātiski attiektos 296. pants. Jo īpaši šajā gadījumā HSY vadība pati atzina, ka daži avansa maksājumi ievērojami pārsniedza summas, kas īstermiņā bija vajadzīgas līgumu izpildei, un tāpēc tika īslaicīgi izmantotas citos nolūkos. Pasākums ir 296. panta darbības jomā tikai tad, ja Grieķija uzskata to par "vajadzīgu, lai aizsargātu savas būtiskās drošības intereses, kas saistītas ar ieroču, munīcijas un militārā aprīkojuma ražošanu vai tirdzniecību". Komisija norāda, ka Grieķija nav paskaidrojusi, kāpēc tā avansa maksājumu daļa, kas pārsniedza summu, kas bija vajadzīga, lai pildītu attiecīgos militārā rakstura līgumus, būtu devusi ieguldījumu, "lai aizsargātu savas būtiskās drošības intereses". Komisija pati ir neizpratnē par to, kāpēc tam tā būtu jābūt, jo būvētavai nevajadzēja šos līdzekļus, lai ražotu attiecīgo militāro aprīkojumu, un tā neizmantoja tos šādā nolūkā. Šādā gadījumā, kur fakti norāda, ka 296. pants nav piemērojams, Grieķijai bija jāpaskaidro, kāpēc tā tomēr uzskata, ka šie papildu avansa maksājumi ir devuši labumu tās drošībai. Tā kā Grieķija to neizdarīja, Komisija secina, ka uz šiem avansa maksājumiem tajā laikposmā, kad tie nebija vajadzīgi attiecīgo militārā rakstura līgumu pildīšanai, neattiecas EK līguma 296. panta darbības joma.

(291) Tā kā avansa maksājumi sākotnēji tika izmantoti visu būvētavas darbību finansēšanai, Komisija uzskata, ka 75 % no šiem avansa maksājumiem tika izmantoti darbībām militārajā jomā un 25 % tika izmantoti darbībām civilajā jomā. Citiem vārdiem, vismaz vienu gadu uz 25 % no 81,3 miljona euro un uz 25 % no 40 miljoniem euro attiecas noteikumi par valsts atbalstu.

4.15.5.2. Atbalsta esība

(292) Šie pārmērīgie avansa maksājumi ir valsts piešķirti bezprocentu aizdevumi. Tāpēc tie piešķir HSY selektīvu priekšrocību. Var argumentēt, ka, ja valsts iegādātos ražojumus tādā veidā, kāds būtu pieņemams privātam uzņēmumam, pirkuma līgums – tostarp tā noteikumi, piemēram, avansa maksājumi – nevarētu piešķirt ražo-

tājam selektīvu priekšrocību. Tomēr militāra rakstura līgumos, kuri tika noslēgti ar HSY, valsts nemaz nerīkojās privātam uzņēmumam, kas vēlas iegādāties preces, pieņemamā veidā. Jo īpaši privāts uzņēmums būtu mēģinājis maksāt pēc iespējas mazāku cenu, izskatot visus iespējamus piegādātājus pasaulē. Pretēji tam, Grieķija vienmēr ir aprobežojusi savu izvēli ar piegādātājiem, kuri darbojas Grieķijā (vai ar konsorcijiem, kuru dalībnieks darbojas Grieķijā), lai atbalstītu Grieķijas nodarbinātību un saglabātu Grieķijas spēju ražot militāro aprīkojumu⁽¹⁴⁰⁾. Tāpēc privāts uzņēmums nebūtu slēdzis šos pirkuma līgumus. Turklāt privāts uzņēmums nebūtu piekritis veikt avansa maksājumus, kuru summa pārsniedz to summu, kas vajadzīga, lai pildītu tā pasūtījumus, bet būtu centies pēc iespējas ierobežot avansa maksājumus.

(293) Šajos apstākļos Komisija uzskata šos trīs pārmērīgos avansa maksājumus par bezprocentu aizdevumu. Iepriekšminētie dokumenti liecina, ka vismaz vienu gadu šie līdzekļi ir izmantoti citām darbībām, nevis attiecīgo līgumu izpildei⁽¹⁴¹⁾. Tāpēc Komisija uzskata, ka tie ir līdzvērtīgi viena gada bezprocentu aizdevumam. Saskaņā ar HSY kredītspējas analīzi, kas izklāstīta šā lēmuma 3.1. iedaļā, šajos trīs pēc 1999. gada 30. jūnija piešķirtajos aizdevumos ietvertā atbalsta summa ir vienāda ar Grieķijas atsaucē likmi, kam pieskaitīti 600 bāzes punkti. Tā kā pretēji Līguma 88. panta 3. punktā noteiktajai prasībai to piešķir bez iepriekšēja paziņojuma, tas ir nelikumīgs atbalsts.

4.15.5.3. Saderība ar kopējo tirgu

(294) Komisija nav konstatējusi pamatu šā atbalsta atzīšanai par saderīgu. Tā kā ar šo atbalstu tiek finansēta būvētavas darbība kopumā, šķiet, ka tas ir darbības atbalsts, bet, kā jau izskaidrots iepriekšējo pasākumu novērtējumā, šai būvētavai 1999., 2000. un 2001. gadā nebija tiesību saņemt darbības atbalstu.

(295) Tā kā atbalsts ir nelikumīgs un nesaderīgs, tas ir jāatgūst.

(296) Uzskaites nodalīšanas jautājumu Komisija apskatīs šā lēmuma beigās.

4.16. Kompensācijas klauzula par labu HDW/Ferrostaal, ja no HSY tiek atgūts atbalsts (E18c pasākums)

4.16.1. Pasākuma apraksts

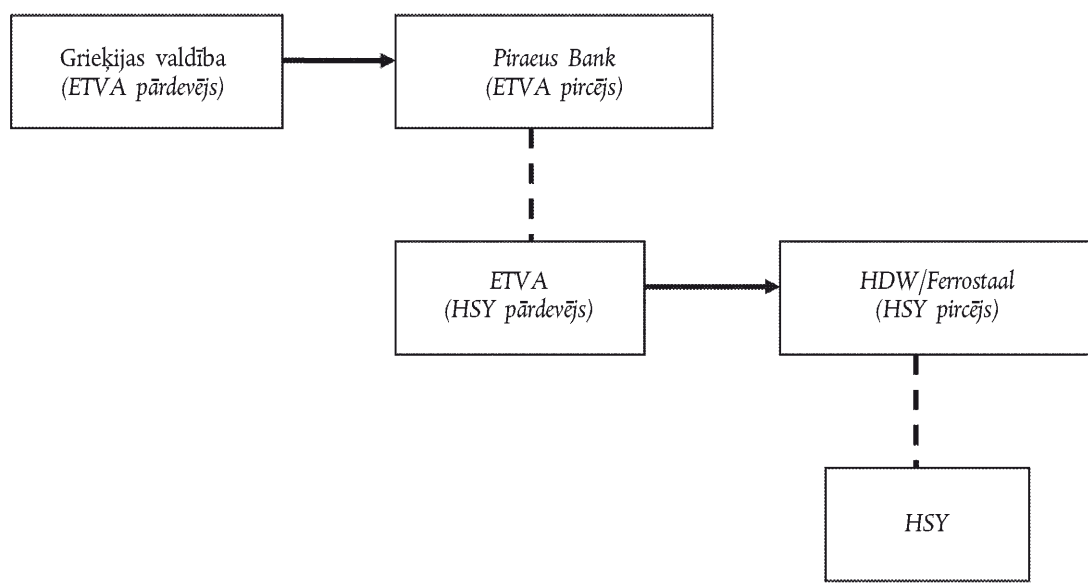
(297) Lēmumā par pagarināšanu ir norādīts, ka Grieķijas valsts apsolija kompensāciju HSY pircējam (t. i., HDW/Ferrostaal), ja no HSY būtu jāatgūts pirms privatizācijas vai tās laikā piešķirts nesaderīgs atbalsts. No juridiskā viedokļa šī garantija tika piešķirta divpakāpju mehānismā:

— no vienas puses, ETVA piešķīra garantiju HSY pircējam (t. i., HDW/Ferrostaal). Saskaņā ar šo kompensācijas garantiju ETVA atlīdzinātu HDW/Ferrostaal jebkuru atbalstu, kas tiktu atgūts no HSY. Lēmumā par pagarināšanu tiek uzsvērts, ka līgumā par HSY akciju pārdošanu (turpmāk "HSY APL"), ko ETVA un HDW/Ferrostaal noslēdza 2001. gada 11. oktobrī, ETVA, ko tajā brīdī joprojām kontrolēja valsts, jau apsolija sniegt šo garantiju HDW/Ferrostaal.

Tāpēc šķiet, ka par ETVA piešķirto garantiju ir atbildīga valsts,

— no otras puses, valsts piešķīra pircējam garantiju 57,7 % ETVA (t. i., Piraeus Bank) akciju apmērā. Saskaņā ar šo kompensācijas garantiju valstij būtu jāmaksā Piraeus Bank 100 % no jebkuras summas, ko ETVA maksātu HSY pircējam, ja tiktu izmantota kompensācijas garantija, ko ETVA piešķīra HSY pircējam.

(298) Turpmāk grafikā ir attēlota šīs divpakāpju garantijas struktūra, kāda tā aprakstīta lēmumā par pagarināšanu (nepārtrauktās līnijas norāda atlīdzības plūsmas abos garantijas posmos, bet pārtrauktā līnija norāda īpašumtiesības pēc HSY pārdošanas un pēc 57,7 % ETVA akciju pārdošanas).

4.16.2. Procedūras uzsākšanas pamatojums

(299) Lēmumā par pagarināšanu ir norādīts, ka privāts pārdevējs nebūtu piešķīris šādu garantiju, jo nav ierobežots ne tās darbības laiks, ne summa. Turklāt tirgus ekonomikas akcionārs drīzāk ļautu HSY bankrotēt un nodotu to likvidācijai, nevis pārdotu to šādos apstākļos. Patiesām, valsts saņemtā pārdošanas cena bija tikai 6 miljoni euro, bet paredzamie atlīdzības maksājumi, kas būtu jāveic valstij saskaņā ar garantiju, bija daudz lielāki.

(300) Lai gan šīs divpakāpju garantijas juridiskais saņēmējs ir HDW/Ferrostaal, lēmumā par pagarināšanu ir norādīts, ka

visa mehānisma reālais saņēmējs ir HSY. Ja nebūtu šāda noteikuma par valsts kompensāciju, neviens ieguldītājs nebūtu gatavs iegādāties HSY. Grieķijas valsts atklāti atzina šo faktu. Tāpēc ir iespējams, ka bez šādas garantijas HSY netiktu pārdota, nevarētu atrisināt savas finanšālās grūtības un bankrotētu.

(301) Lēmumā par pagarināšanu ir arī norādīts, ka šāda garantija pati par sevi šķiet nesaderīga, jo tā negatīvi ietekmē jebkura atgūšanas lēmuma lietderīgo iedarbību ("effet utile").

4.16.3. *Ieinteresēto personu piezīmes*

- (302) *Elefsis* saskaņā ar Komisijas sākotnējo novērtējumu apgalvo, ka neviens privāts pārdevējs nebūtu piešķīris šādu neierobežotu garantiju. *Elefsis* apstrīd Komisijas apgalvojumu, ka neviens ieguldītājs nebūtu gatavs iegādāties būvētavu bez šāda noteikuma, jo *Elefsis*, kas piedalījās atklātā konkursa procedūrā un vēlējās iegādāties *HSY*, neieklāja šo nosacījumu *HSY* iegādes piedāvājumā un bija gatavs iegādāties *HSY* bez šādas garantijas. Saskaņā ar *Elefsis* sniegto informāciju garantija tika piešķirta tikai un vienīgi *HDW/Ferrostaal*. Tādēļ garantijas saņēmēji ir minētais uzņēmums un *HSY*.
- (303) *Piraeus Bank*, kas izteica piezīmes tikai par šo pasākumu, jo tas ir vienīgais, kurā tā ir tieši iesaistīta, iesniedza vairākus dokumentus, pierādot, ka *ETVA* piekrita piešķirt *HDW/Ferrostaal* kompensācijas klauzulu jau *HSY APL* slēgšanas brīdī 2001. gada oktobrī – laikā, kad *ETVA* joprojām kontrolēja valsts. *Piraeus Bank* iesniedza līgumus, dokumentus un rakstus presē, kur parādīts, ka *HSY* privatizācijas procesu vadīja valsts. Grieķijas valdības un *Piraeus Bank* 2002. gada 20. marta līgumā paredzēts, ka lai gan *Piraeus Bank* kļūs par *ETVA* akciju kontrolpaketes īpašnieci, *HSY* privatizācijas procesu joprojām vadīs valsts. Visbeidzot, *Piraeus Bank* pierāda, ka iespējamajiem pircējiem 2001. gada jūlijā nosūtītajā aicinājumā piedalīties piedāvājumu konkursā jau bija skaidri noteikts, ka, ja no *HSY* tiek pieprasīts atgūt līdzekļus ES noteikumu iespējamu pārkāpumu dēļ attiecībā uz valsts atbalstu, augstākās cenas solītājs nebūs atbildīgs par šādi atgūtamās naudas summas samaksu.
- (304) *TKMS/GNSH* norāda, ka sarunās ar *ETVA* par *HSY* iegādi kļuva skaidrs, ka *HSY* bija saņēmusi finansiālu atbalstu no Grieķijas valsts. Tomēr iespējamajiem pircējiem nebija zināms ne šo pasākumu apmērs, ne precīzi apstākļi, kādos tie veikti. Solīšanas procesā pircēji saņēma ļoti maz informācijas par dažādajiem pasākumiem, uz kuriem tagad attiecas šī procedūra. Citiem vārdiem, pircēji nevarēja noteikt valsts atbalsta ietekmes uz *HSY* iespējamo skaitlisko apmēru. Lai izvairītos no pagātnē vai tagadnē piešķirta atbalsta radītā riska, *HDW/Ferrostaal* uzstāja, ka no Komisijas ir jāiegūst apstiprinājums vai garantijas vēstule/negatīvs atzinums par pagātnē īstenotajiem atbalsta pasākumiem. Ja tas nebūtu iespējams, pircējs piedāvātu pārdevējam pieņemamu garantijas veidu. Pēc sazināšanās ar Komisiju kļuva skaidrs, ka tā nesniegs šādu garantijas vēstuli/negatīvu atzinumu. Apvienošanās lēmumā, ar ko tiek apstiprināts, ka *HDW/Ferrostaal* iegādājas *HSY*, Komisija pati atzīst, ka subsīdiju apjoms nebija zināms. Šajos apstākļos 2002. gada 31. maijā *HSY APL* pielikumā tika panākta vienošanās par kompensācijas klauzulu, ar ko *ETVA* kā *HSY* pārdevējs garantēja kompensēt jebkurus finansiālos zaudējumus, ko pircējs ciestu, ja no *HSY* tiktu atgūts atbalsts. *TKMS/GNSH* secina, ka neviens ieguldītājs nebūtu piekritis pirkt *HSY* bez šādas garantijas. Šis apgalvojums tika apstiprināts arī otrajā *Deloitte* ziņojumā, ko *TKMS/GNSH* iesniedza 2007. gada jūnijā.
- (305) *TKMS/GNSH* uzskata, ka par pasākumu nav atbildīga valsts, jo to noteica *ETVA* laikā, kad to vairs nekontrolēja valsts. Patiešām, pamatojoties uz 2001. gada oktobrī noslēgto *HSY APL*, *ETVA* nebija līgumsaistību atlīdzināt *GNSH*. *ETVA* nolēma piešķirt šo garantiju ne agrāk kā 2002. gada maijā. *TKMS/GNSH* apgalvo arī, ka *ETVA* un valsts rīkojās kā privāts pārdevējs. Iespēja, ka garantija būtu jāizmaksā, bija salīdzinoši neliela. Pretēji, ja būvētava tiktu likvidēta, zaudējumi no *HSY* piešķirtajiem aizdevumiem un garantijām būtu daudz lielāki (šo apgalvojumu attaisnojošais aprēķins bija dots otrajā *Deloitte* ziņojumā, ko iesniedza *TKMS/GNSH*). Turklāt *TKMS/GNSH* uzskata, ka garantijā, ko valsts piešķīra *Piraeus Bank* 2002. gada 20. martā, paredzēts, ka valsts atlīdzinās *Piraeus Bank* tikai 57,7 % no jebkuras summas, ko *ETVA* maksās *HSY* pircējam (t. i., *HDW/Ferrostaal*). Pretēji tam, garantijā, ko *ETVA* piešķīra *HDW/Ferrostaal* 2002. gada 31. maijā, ir paredzēts, ka *ETVA* maksās *HDW/Ferrostaal* atlīdzību, kas atbilst 100 % no jebkura no *HSY* atgūtā atbalsta. *TKMS/GNSH* secina, ka *ETVA* 2002. gada 31. maijā piešķirtā garantija ir plašāka nekā garantija, ko 2002. gada 20. martā saņēma *Piraeus Bank*. Tāpēc tās nevar veidot vienotu garantijas mehānismu, un tas, ka *ETVA* piešķīra plašāku garantiju, pierāda, ka tā rīkojās kā jebkurš privāts pārdevējs.
- (306) *TKMS/GNSH* neizprot, kāpēc šāds kompensējošs noteikums būtu jāatzīst par mēģinājumu apiet atbalsta atgūšanu. Patiešām, ja no *HSY* tiktu atgūts atbalsts, valsts nekompensētu *HSY*, bet *HSY* pircējam (t. i., *TKMS/GNSH*, kas ir *HDW/Ferrostaal* pārņēmējs).
- (307) *TKMS/GNSH* ⁽¹⁴²⁾ uzskata arī, ka valsts piešķirtā garantija *Piraeus Bank* varētu būt atbalsts *Piraeus Bank* un *ETVA*.

4.16.4. *Grieķijas piezīmes*

(308) Saskaņā ar Grieķijas un HSY sniegto informāciju kompensācijas klauzula nav atbalsts. Pirmkārt, par to nav atbildīga valsts, jo to piešķir *ETVA Bank* laikā, kad to vairs nekontrolēja valsts. Otrkārt, Grieķija un HSY apgalvo, ka Grieķijas valsts kā *ETVA* galvenais akcionārs, pārdodot savu HSY kapitāla daļu, rīkojās kā tirgus ieguldītājs. Garantija, ko pircējam piešķir HSY pārdevēji, ir parasts standarta nosacījums komerciālos līgumos. Patiešām, Grieķija atgādina, ka garantiju par saistībām atmaksāt nelikumīgo valsts atbalstu tā nesniedza HSY, bet HSY pircējam. Šāda kompensācija apgrūtinā pārdevēju neatkarīgi no tā, vai tā ir vai nav iekļauta komerciālā līgumā kā klauzula. Komisijas apgalvojums, ka Grieķijas valsts zināja vai ka tai vajadzēja zināt par iespējami nelikumīgo un nesaderīgo turpmāko valsts atbalsta pasākumu ievērojamo skaitu un summām, kuras būtu jāatgūst, un tādējādi rada kompensācijas klauzulu, ir nepamatots. Laikposmā, kurā tika noteikta kompensācijas klauzula, netika pieņemts neviens Komisijas lēmums, kurā būtu konstatēts, ka HSY ir saņēmusi nelikumīgu valsts atbalstu. Turklāt HSY slēgšana un likvidācija valstij būtu izmaksājusi vēl vairāk, ņemot vērā sociālās izmaksas.

(309) Turklāt HSY nesaskata, kā tā varēja gūt finansiālu labumu no garantijas, par ko vienojās *ETVA Bank* un *HDW/Ferrostaal*, vai no garantijas, par ko vienojās Grieķijas valsts un *Piraeus Bank*. Pat ja *HDW/Ferrostaal* saņemtu kompensāciju, konsorcijam nav pienākuma ieguldīt šo summu HSY. Tādējādi Komisija arī nepierāda, kāpēc kompensācijas klauzula neutralizētu lēmumu par atgūšanu. Saskaņā ar Tiesas praksi, atmaksājot atbalstu, saņēmējs zaudē priekšrocību, un var tikt atjaunota pirms atbalsta piešķiršanas pastāvējusī situācija.

(310) Visbeidzot, ja Komisija uzskatītu, ka kompensācijas klauzula ir valsts atbalsts, Grieķija apgalvo, ka būtu piemērojams EK līguma 296. līdz 298. pants. Šajā kontekstā HSY norāda, ka, ņemot vērā to, ka Grieķijas Jūras kara flote vienmēr ir bijusi būvētavas svarīgākais klients, privatizācijas process un noteikumi, tostarp Likuma 2941/2001 stāšanās spēkā, jāizskata, ņemot vērā valsti-klientu, kas valsts aizsardzības apsvērumu dēļ ir ieinteresēts būvētavas darbības un dzīvotspējas saglabāšanā. Šajā gadījumā Grieķijas valsts ir īstenojusi pasākumus, kurus īstenotu jebkurš privāts uzņēmums, kura intereses ir saistītas ar

cita uzņēmuma dzīvotspēju. Turklāt šis vērtējums ir vēl svarīgāks, ņemot vērā apstākli, ka valstij ir pienākums uzņemties uzņēmuma darbības izbeigšanas un likvidācijas slogu un zaudējumus, kas izmaksātu vēl vairāk un tādējādi būtu nerentabli.

4.16.5. *Novērtējums*4.16.5.1. *Līguma 296. pants*

(311) Komisija uzskata, ka pasākums nav Līguma 296. panta darbības jomā. Patiešām, kompensēšanas mehānisms tiktu piemērots, ja no HSY tiktu atgūts valsts atbalsts. Saskaņā ar Grieķijas apgalvojumiem, kuriem Komisija ir konsekventi piekritusi⁽¹⁴³⁾, HSY darbības militārajā jomā ir svarīgas Grieķijas drošībai, un uz tām attiecas 296. pants; tāpēc tām nepiemēro noteikumus par valsts atbalstu. Tā kā viss valsts atbalsts HSY darbībām militārajā jomā ir atbrīvots no noteikumiem par valsts atbalstu, atgūt var tikai to valsts atbalstu, kas piešķirts HSY darbībām civilajā jomā. Līdz ar to šī garantija ir tieši saistīta tikai ar HSY darbībām civilajā jomā.

(312) Dažas iesaistītās personas apgalvo, ka bez šīs garantijas neviens ieguldītājs nebūtu pircis HSY, un būvētava, iespējams, bankrotētu. Tāpēc, pat ja tas ir saistīts tikai ar HSY darbībām civilajā jomā, šis pasākums tomēr bija vajadzīgs, lai nodrošinātu HSY darbības turpināšanu militārajā jomā, un tādēļ uz to attiecas 296. pants. Komisija nevar piekrist šim argumentam. Pamatojoties uz 296. pantu, Grieķija varēja piešķirt finansiālu atbalstu, kas bija vajadzīgs, lai turpinātu darbības militārajā jomā. Tādējādi Grieķija būtu izvairījusies no darbību pārtraukšanas militārajā jomā. Grieķija varēja arī piešķirt finansiālu atbalstu, kas vajadzīgs, lai darbības militārajā jomā kļūtu pievilcīgas iespējamam ieguldītājam tādā ziņā, ka tas pārņemtu darbības militārajā jomā, tādējādi nodrošinot to turpināšanu. Ieguldītājam, kurš pārņemtu darbības militārajā jomā, šāda garantija nebūtu vajadzīga, jo, kā jau skaidrots, par HSY darbībām militārajā jomā atbalstu nevarēja atgūt. Līdz ar to šis pasākums bija vajadzīgs tikai, lai atrastu pircēju visai HSY, t. i., tostarp tās darbībām civilajā jomā. Tādējādi šā pasākuma ietekme izpaudās, dodot iespēju atrast pircēju HSY darbībām civilajā jomā, līdz ar to nodrošinot šo darbību turpināšanu. Darbību turpināšana militārajā jomā nebija jānodrošina. Tāpēc uz pasākumu neattiecas Līguma 296. panta darbības joma.

4.16.5.2. Atbalsta esība

(313) Tā kā dažas iesaistītās personas apstrīd argumentu, ka abas garantijas (t. i., garantija, ko valsts piešķir *Piraeus Bank*, un garantija, ko ETVA piešķir *HDW/Ferrostaal*) būtu vienots garantiju mehānisms un ka *HSY* būtu šo abu garantiju saņēmējs, Komisija vispirms atsevišķi novērtēs garantiju, ko ETVA piešķir *HDW/Ferrostaal*, un pierādīs, ka tā ir valsts atbalsts Līguma 87. panta 1. punkta nozīmē.

(314) Lai pasākumu varētu atzīt par valsts atbalstu Līguma 87. panta 1. punkta nozīmē, par to ir jābūt atbildīgai valstij. Dažas iesaistītās personas apstrīd to, ka par garantiju, ko ETVA piešķir *HDW/Ferrostaal*, būtu atbildīga valsts. Tās apgalvo, ka lēmumu piešķirt šo garantiju neatkarīgi un brīvi pieņēma ETVA. Tās jo īpaši apgalvo, ka garantija tika piešķirta 2002. gada 31. maijā ar *HSY APL* pielikumu – dienā, kad ETVA vairs nekontrolēja valsts, bet gan *Piraeus Bank*. Komisija noraida šo apgalvojumu un uzskata, ka ir plaši pierādījumi, ka par pasākumu ir atbildīga valsts:

— pirmkārt, *HSY* privatizācijas procesā šī garantija bija redzama potenciālajiem solītājiem iesniegtajos dokumentos⁽¹⁴⁴⁾. Citiem vārdiem, jau privatizācijas procesā bija paredzēts solījums, ka *HSY* pircējam tiks kompensēts jebkurš no *HSY* atgūtais valsts atbalsts. Turklāt 2001. gada 14. septembrī ETVA skaidri un nepārprotami apņēmas sniegt šo garantiju *HDW/Ferrostaal*, ja Eiropas Savienība sankcionēs iepriekšējo un tagadējo valsts atbalstu, kas piešķirts *HSY*⁽¹⁴⁵⁾. 2001. gada 11. oktobrī parakstītā *HSY APL* 1.2.3. pantā ir skaidra atsauce uz 2001. gada 14. septembrī parakstīto dokumentu. Turpmākajos mēnešos turpinājās garantijas precīza formulējuma apspriešana⁽¹⁴⁶⁾. Tā kā Komisija neizsniedza garantijas vēstuli/negatīvu atzinumu par *HSY* iepriekšējo un tagadējo atbalstu, ETVA 2002. gada 31. maijā bija jāizsniedz garantija par labu *HDW/Ferrostaal*, kā puses bija vienojušās 2001. gada 14. septembrī un *HSY APL* 1.2.3. pantā. Viss iepriekšminētais parāda, ka, lai gan pielikums, kurā bija ietverta garantija, kas piešķirta *HDW/Ferrostaal*, tika parakstīts 2002. gada 31. maijā, ETVA bija apņēmusies piešķirt šo garantiju (ja ES nesankcionētu iepriekšējo un tagadējo atbalstu)

jau laikā, kad ETVA vēl kontrolēja valsts. Citiem vārdiem, 2002. gada 31. maija pielikums ir līguma izpilde, kuru ETVA noslēdza, vēl esot valsts kontrolē. Kā parādīts šā lēmuma 3.2. iedaļā, var uzskatīt, ka laikā, kad ETVA kontrolēja valsts, par visām darbībām, ko tā veica attiecībā uz *HSY*, bija atbildīga valsts⁽¹⁴⁷⁾. Visus šos elementus Grieķija apstiprināja 2005. gada 23. maija vēstulē⁽¹⁴⁸⁾,

— otrkārt, pat ja tiktu ņemts vērā, ka, pamatojoties uz iepriekšminētajiem dokumentiem, ko ETVA noslēdza, kad to kontrolēja valsts (t. i., līdz 2002. gada marta beigām), ETVA nebija līgumsaistību piešķirt šo garantiju *HDW/Ferrostaal*, par pasākumu joprojām būtu atbildīga valsts. Patiešām, Komisija norāda, ka Grieķija turpināja vadīt *HSY* pārdošanu pat pēc ETVA pārdošanas *Piraeus Bank*. 2002. gada 20. marta līguma starp valsti un *Piraeus Bank* 8.2.2. pants paredz, ka ETVA nebūs atbildīga par *HSY* pārdošanu, ko turpinās vadīt valsts. Piemēram, 8.2.2. b) pants paredz, ka valsts “uzņemas kontroli, pārziņu un atbildību par darbībām un sarunām ar *Hellenic Shipyards* trešo pircēju”. Saskaņā ar 2002. gada 20. marta līguma 8.2.2. pantu *Piraeus Bank* 2002. gada 28. maija vēstulē lūdza valsts piekrišanu saistībā ar garantiju, ko ETVA plānoja piešķirt *HDW/Ferrostaal*. Valsts deva savu atļauju 2002. gada 31. maija vēstulē. Visi šie apstākļi liecina, ka par garantijas piešķiršanu ir atbildīga valsts,

— treškārt, pat ja iepriekšējie divi argumenti tiktu noraidīti, par garantiju tomēr būtu atbildīga valsts. Komisija norāda, ka valsts nolēma privatizēt *HSY*⁽¹⁴⁹⁾. Kad *Piraeus Bank* pārņēma kontroli pār ETVA, tai saskaņā ar likumu bija pienākums privatizēt *HSY*. Kā atzina pats uzņēmums *TKMS/GNSH*, *HDW/Ferrostaal* nebūtu iegādājušies *HSY*, ja nebūtu saņēmuši šādu garantiju. Tā kā valsts nolēma, ka *HSY* ir jāpārdod, un tā kā, lai pārdotu *HSY*, garantiju nevarēja nepiešķirt, var secināt, ka valsts nostādīja ETVA situācijā, kurā tā bija spiesta izsniegt garantiju. Tāpēc, pat ja tiktu secināts, ka ETVA 2002. gada maijā nolēma piešķirt garantiju bez tiešas valsts iesaistīšanās, par pasākumu tomēr būtu atbildīga valsts,

- ceturtkārt, pat ja visi iepriekšējie argumenti tiktu noraidīti, būtu jāsecina, ka ETVA 2002. gada 31. maijā piekrita piešķirt garantiju tikai tāpēc, ka tās akciju kontrolpaketes turētājs (t. i., *Piraeus Bank*) bija saņēmis garantiju no valsts, kas to aizsargāja pret jebkuriem finansiāliem zaudējumiem, kas izrietētu no šīs garantijas. Patiešām, kā tiks pierādīts, tirgus ekonomikas ieguldītājs nebūtu piešķīris šādu garantiju, ja nesaņemtu pretgarantiju no valsts. Garantiju varēja piešķirt tikai tāpēc, ka valsts bija aizsargājusi saimniecisko vienību (t. i., grupu), kura piešķīra garantiju, pret negatīvām sekām (piešķirot pretgarantiju). Šādā gadījumā, kad uzņēmums vienkārši pārskaita atbalstu otram uzņēmumam, par pasākuma noteikšanu ir atbildīga valsts.
- (315) Lai pasākumu uzskatītu par valsts atbalstu Līguma 87. panta 1. punkta nozīmē, tas ir jāfinansē par valsts līdzekļiem. Paziņojumā par garantijām ir norādīts, ka "atbalstu uzskata par piešķirtu garantijas izsniegšanas brīdī, nevis garantijas izmantošanas brīdī vai tad, kad tiek veikti maksājumi saskaņā ar garantijas noteikumiem. Tas, vai garantija nozīmē valsts atbalstu, [...] jāvērtē garantijas izsniegšanas laikā". Kā norādīts iepriekš, Komisija uzskata, ka ETVA ar līgumu apņēmas piešķirt šo garantiju HDW/Ferrostaal laikā, kad valstij vēl piederēja liels skaits ETVA akciju. Tā kā paziņojumā par garantijām ir norādīts, ka atbalsta esība ir jāanalizē garantijas piešķiršanas brīdī, nevis vēlāk garantijas izmantošanas brīdī, var secināt, ka, apņemoties piešķirt garantiju, valsts pakļāva riskam valsts līdzekļus, tāpēc garantijā ir iesaistīti valsts līdzekļi. Tas, ka ETVA drīz pēc tam tika pārdota *Piraeus Bank*, neietekmē šo secinājumu. Patiešām, ja valsts ir pareizi informējusi solītājus par ETVA līgumsaistībām (tostarp šo ETVA apņemšanos sniegt garantiju HDW/Ferrostaal, ja Komisija neizdos atbalsta vēstuli), solītājiem bija jāņem vērā šī ETVA apņemšanās. Tāpēc tie pazemināja cenu, kādu bija gatavi maksāt par ETVA iegādi. Tas nozīmē, ka valsts pārdeva ETVA par zemāku cenu, tādējādi zaudējot līdzekļus. Kā norādīts iepriekš, pat ja tiktu secināts, ka laikā, kad ETVA vēl piederēja valstij, ETVA līgumā neapņēmas izsniegt šo garantiju, Komisija uzskata, ka, nolemjot privatizēt HSY 2001. gada janvārī (laikā, kad ETVA joprojām bija valsts īpašums), valsts nostādīja ETVA situācijā, kurā tā bija spiesta izsniegt šādu garantiju, jo, lai atrastu HSY pircēju, bez tās nevarēja iztikt. Tas nozīmē, ka brīdī, kad solītāji izteica piedāvājumus iegādāties ETVA, tie noteikti bija ņēmuši vērā to, ka ETVA bija jāsniedz šī garantija. Attiecīgi tie piedāvāja par ETVA zemāku pirkuma cenu, tādējādi jāsecina, ka ir zaudēti valsts līdzekļi.
- (316) Pat ja tiktu secināts, ka brīdī, kad valsts pārdeva ETVA, tai nebija saistību (ne līgumisku, ne faktiski) izsniegt šo garantiju, tomēr joprojām var pierādīt, ka ETVA piešķirtajā garantijā ir iesaistīti valsts līdzekļi. Patiešām, valsts sniedza ETVA pircējam (t. i., *Piraeus Bank*) garantiju, ar ko valsts apsolīja 100 % apmērā atlīdzināt *Piraeus Bank* jebkuru summu, kas ETVA būtu jāmaksā saskaņā ar garantiju, ko ETVA izsniegs par labu HDW/Ferrostaal. Šī pretgarantija tika piešķirta secīgos līgumos. Valsts un *Piraeus Bank* 2001. gada 18. decembra līgumā par 57,7 % ETVA pārdošanu valsts apņēmas maksāt *Piraeus Bank* 57,7 % no jebkuras summas, kas ETVA būtu jāmaksā HSY pircējam. Šo pašu pušu 2002. gada 20. marta līgumā, ar ko tika grozīts 2001. gada 18. decembra līgums, valsts apņēmas maksāt *Piraeus Bank* 100 % no jebkuras summas, kas ETVA būtu jāmaksā HSY pircējam⁽¹⁵⁰⁾. Vēstulē, kas 2002. gada 31. maijā tika nosūtīta *Piraeus Bank*, valsts tai apstiprināja, ka atlīdzinās 100 % no jebkuras summas, kas ETVA būtu jāmaksā HSY pircējam⁽¹⁵¹⁾. Citiem vārdiem, kad ETVA parakstīja 2002. gada 31. maija HSY APL pielikumu, *Piraeus Bank* bija saņēmusi no valsts garantiju, kas paredzēja, ka tai tiks atlīdzināti 100 % no jebkuras summas, kas ETVA būtu jāmaksā garantijas dēļ, ko plānots piešķirt HDW/Ferrostaal⁽¹⁵²⁾. Tas liecina, ka jebkura summa, ko samaksājusi ETVA, galu galā būtu finansēta no valsts budžeta, un ka garantijā ir iesaistīti valsts līdzekļi.
- (317) Lai pierādītu valsts atbalsta esību Līguma 87. panta 1. punkta nozīmē, ir jāpierāda, ka valsts nerīkojās tā, kā līdzīgos apstākļos būtu rīkojies tirgus ekonomikas ieguldītājs. Šajā sakarā Grieķija, HSY un TKMS/GNSH apgalvo, ka līdzīgos apstākļos tirgus ekonomikas ieguldītājs būtu piekritis izsniegt šo garantiju par labu HDW/Ferrostaal. Tās argumentē, ka tirgus ekonomikas ieguldītāja pārbaude ir jāpiemēro ETVA līmenī, kura bija juridiskā persona, kas pārdeva HSY, un Grieķijas valdības līmenī, kura bija ETVA pārdevēja.
- (318) Komisija atgādina, ka, kā norādīts 3.2. iedaļā, kad ETVA iegādājās HSY un tūlīt pēc tam ieguldīja kapitālu, lai turpinātu būvētavas darbību, tā nerīkojās kā tirgus ekonomikas ieguldītājs, bet kā valsts iestāde, kas piešķir atbalstu, lai uzņēmums, kas atzīts par svarīgu Grieķijas

ekonomikai, turpinātu darbību. Tāpēc neviens tirgus ekonomikas ieguldītājs nebūtu nonācis situācijā, kādā nonāca ETVA. Neviens tirgus ekonomikas ieguldītājs nebūtu nonācis situācijā, kurā tam būtu jāpārdod minētās HSY akcijas. Tāpēc Komisija uzskata, ka šajā gadījumā nevar izmantot tirgus ekonomikas ieguldītāja pārbaudi, lai attaisnotu to, ka valsts pakļauj riskam valsts papildu līdzekļus (piešķirot garantiju).

(319) Tomēr, pat ja uzskatītu, ka ir vērts piemērot tirgus ekonomikas ieguldītāja pārbaudi, Komisija uzskata, ka, ja valsts būtu privāts uzņēmums parastos tirgus apstākļos, tā nebūtu piekritusi piešķirt garantiju. Lai to pierādītu, pietiek atsevišķi ar katru no trim turpmāk izklāstītajiem argumentiem.

(320) Pirmkārt Komisija norāda, ka ETVA (un valsts ar ETVA starpniecību), kaut gan tai piederēja tikai 51 % HSY akciju (pārējie 49 % piederēja darbiniekiem⁽¹⁵³⁾), apsolīja maksāt HSY pircējam (t. i., HDW/Ferrostaal) 100 % no jebkura atbalsta, kas tiktu atgūts no HSY. Tirgus ekonomikas ieguldītājs nebūtu piekritis piešķirt kompensāciju, kas atbilst pārdotā uzņēmuma 100 % ciesto zaudējumu. Konkrētos apstākļos tirgus ekonomikas ieguldītājs varētu piekrist uzņemt atbildību par dažām pārdotā uzņēmuma turpmākajām saistībām, taču tikai proporcionāli tam piederošo akciju daudzumam, kas šajā gadījumā bija 51 %. Tirgus ekonomikas ieguldītājs būtu pieprasījis pārējiem akcionāriem uzņemt atbildību par atlikušajiem 49 % attiecīgo saistību. Piekrītot uzņemt 100 % pārdotā uzņēmuma saistību, kuras, iespējams, būtu ļoti lielas (jāatgādina, ka līgumā nav noteikti kompensācijas maksājumu griesti), ETVA veica dāvinājumu citiem HSY akcionāriem (t. i., darbiniekiem). Tirgus ekonomikas ieguldītājs nebūtu piekritis veikt šādu dāvinājumu, uzņemties tādu pārdotā uzņēmuma, iespējams, ļoti lielu saistību daļu, kas ievērojami pārsniedz tā kapitāla daļu. Tāpēc pietiek ar to, ka kompensāciju garantija, ko ETVA piešķīra HDW/Ferrostaal, ir 100 % (nevis 51 %) no atbalsta, ko varētu atgūt no HSY, lai varētu secināt, ka neviens tirgus ekonomikas ieguldītājs nebūtu sniedzis šādu garantiju.

(321) Otrkārt, Grieķija, HSY un TKMS/GNSH apgalvo, ka tīrā peļņa (t. i., ieņēmumi mīnus izmaksas), pārdodot HSY, bija lielāka, nekā likvidējot HSY, pat ņemot vērā paredzamos maksājumus saskaņā ar garantiju. TKMS/GNSH pamato šo apgalvojumu ar otro Deloitte ziņojumu. Šajā

ziņojumā ir salīdzinātas tīrās izmaksas abos scenārijos. Šī analīze tiek veikta ETVA līmenī un pēc tam valsts līmenī. Komisija uzskata, ka piemērot pārbaudi ETVA līmenī nozīmē nepareizi izmantot pārbaudi. Patiešām, kā apspriests 3.2. iedaļā, par privatizāciju nolēma un to finansiāli atbalstīja valdība – skatīt, piemēram, Likumā 2941/2001 iekļauto valsts atbalstu⁽¹⁵⁴⁾ –, un ETVA nekad nebija tādas patstāvīgas saimnieciskas vienības situācijā, kura varētu brīvi plānot HSY pārdošanu tā, lai pēc iespējas palielinātu ieņēmumus un samazinātu zaudējumus. Tāpēc ir sīki jāizvērtē valsts iejaukšanās kopumā, nevis viens tās rīcības elements.

(322) Ja pārbaudi tomēr piemērotu ETVA līmenī, ir jāsalīdzina ETVA tīrā peļņa (t. i., ieņēmumi mīnus izmaksas) HSY likvidācijas un HSY pārdošanas gadījumā. HSY likvidācijas gadījumā ir jānosaka, kādas izmaksas radīsies ETVA. TKMS/GNSH apgalvo, ka zaudējumi būtu vismaz tikpat lieli, cik aizdevumi un garantijas, ko ETVA piešķīrusi HSY un par kurām nav valsts pretgarantijas. Tomēr Komisija norāda, ka neviens no šiem aizdevumiem un garantijām nav izmaksas, kādas parasti rodas, likvidējot uzņēmumu⁽¹⁵⁵⁾. Patiešām, ETVA ir piešķīrusi visus šos aizdevumus un garantijas kā valsts iestāde, jo tie bija vai nu valsts atbalsts darbībām civilajā jomā, vai arī šie pasākumi bija paredzēti Grieķijas drošības aizsardzībai saskaņā ar Līguma 296. pantu⁽¹⁵⁶⁾. Tāpēc šos aizdevumus un garantijas nevar ņemt vērā, piemērojot tirgus ekonomikas pārdevēja pārbaudi. Līdz ar to izrādās, ka ETVA kā tirgus ekonomikas uzņēmējam HSY likvidācijas gadījumā nebūtu jāsedz nozīmīgas izmaksas. Ja HSY tiktu pārdota, ETVA saņemtu pārdošanas cenu – 6 miljonus euro. Attiecībā uz izmaksām HSY pārdošanas gadījumā ETVA bija jāizsniedz šeit analizētā garantija, kuras apjoms bija neierobežots, tāpēc bija iespējams, ka būtu jāmaksā desmitiem vai pat simtiem miljonu euro. Salīdzinot abus scenārijus, izrādās, ka tirgus ekonomikas ieguldītājs būtu devis priekšroku būvētavas likvidācijai⁽¹⁵⁷⁾. Tāpēc ETVA nerīkojās kā tirgus ekonomikas ieguldītājs. Ja HSY pārdošanas un HSY likvidācijas salīdzinājumu veic valsts līmenī, rezultātā iegūst tieši tādus pašus secinājumus. HSY likvidācijas gadījumā valstij kā uzņēmējam/īpašniekam nebija lielu izmaksu, jo visus aizdevumus un garantijas, kuras valsts (tieši vai ar ETVA starpniecību) piešķīra HSY, valsts ir piešķīrusi kā publiska iestāde, jo tie bija vai nu valsts atbalsts darbībām civilajā jomā, vai arī pasākumi, lai aizsargātu Grieķijas drošību saskaņā ar Līguma 296. pantu. HSY pārdošanas gadījumā valsts saņemtu tikai dažus miljonus euro, turpretī piešķirtās garantijas dēļ pastāvēja risks maksāt desmitiem vai simtiem miljonu euro. Jāsecina, ka valsts nerīkojās privātam uzņēmumam līdzīgos apstākļos pieņemamā veidā.

- (323) Grieķija, HSY un TKMS/GNSH apgalvo, ka risks, ka HSY būtu jāatmaksā valsts atbalsts, bija ļoti ierobežots, jo tajā brīdī Komisija neveica izmeklēšanu. Tāpēc tās apgalvo, ka risks, ka ETVA un valstij būs jāmaksā atlīdzība saskaņā ar garantiju, bija neliels. Komisija nevar piekrist šim apgalvojumam. Tas ir pielīdzināms apgalvojumam, ka, tā kā Grieķijai iepriekšējos gados bija izdevies noslēpt faktu, ka HSY ir piešķirts nelikumīgs un nesaderīgs valsts atbalsts un ka ir nepareizi izmantots Komisijas iepriekš apstiprināts atbalsts, bija atļauts piešķirt šo garantiju. Papildus Komisija norāda, ka HDW/Ferrostaal uzstāja, lai tai piešķirtu šo garantiju, un nebija gatavs parakstīt HSY pārdošanas noslēguma dokumentus, kamēr nebija saņēmis šo garantiju. Tas, kādu nozīmi HDW/Ferrostaal piešķir šai garantijai, pierāda, ka šis privātais ieguldītājs uzskatīja, ka ir liela iespējamība, ka HSY būs jāatlīdzina valsts atbalsts. Tas, ka Grieķija kopš privatizācijas procesa sākuma bija apņēmusies piešķirt šādu garantiju augstākās cenas solītājam, pierāda arī, ka Grieķija domāja, ka privāts ieguldītājs uzskatītu, ka šāda garantija ir ļoti svarīga (*sine qua non* nosacījums saskaņā ar Grieķijas 2005. gada 23. maija vēstuli, kas citēta šā lēmuma 148. zemsvītras piezīmē, un saskaņā ar otro Deloitte ziņojumu); tas būtu iespējams tikai tad, ja privāts ieguldītājs uzskatītu, ka atgūšanas iespējamība nav ļoti ierobežota.
- (324) Komisija norāda arī, ka šajā kontekstā, kad bija grūti aplēst atbalsta summu, kāda varētu tikt atgūta no HSY, HSY pārdevējs tirgus ekonomikas apstākļos būtu vismaz pārdošanas līgumā paredzējis griestus, kas ierobežotu potenciālo maksājuma summu pircējam. Pārdevējs tirgus ekonomikā nebūtu piekritis riskēt ar iespēju maksāt simtiem miljonu euro, pat ja būtu atzīts, ka iespēja, ka būs jāveic tik liels maksājums, ir ļoti neliela. Tāpēc tas, ka garantijā nebija paredzēti griesti, ir vēl viens pierādījums tam, ka ETVA un valsts nerīkojās tirgus ekonomikas uzņēmumam pieņemamā veidā.
- (325) Treškārt, vērtējot, vai valsts ir vai nav rīkojusies kā tirgus ekonomikas ieguldītājs, ir jāņem vērā visa valsts iejaukšanās. Šajā gadījumā valsts ir piešķirusi vairākas lielas atbalsta summas, lai veicinātu HSY privatizāciju (t. i., Likumā 2941/2001 iekļauto valsts atbalstu⁽¹⁵⁸⁾). Jāatzīmē, ka tā atmaksāja HSY darbiniekiem 4,3 miljonu euro lielo summu, ko viņi bija ieguldījuši trijās HSY kapitāla palielināšanas reizēs. Šis pasākums, kura mērķis bija nodrošināt, lai darbinieki neliktu šķēršļus HSY pārdošanai, un kurš nebūtu pieņemams tirgus ekonomikas ieguldītājam, jo cita starpā šādas rīcības pamatā nebija nekādu līgumsaistību, turklāt darbinieki joprojām bija ETVA parādā 24 miljonus euro akciju pirkuma cenas veidā. Visbeidzot, valsts lūdza solītājiem maksāt daļu HSY pirkuma cenas kapitāla palielinājuma veidā⁽¹⁵⁹⁾. Visi šie elementi parāda, ka, pārdodot HSY, valsts nerīkojās ar mērķi pēc iespējas palielināt ieņēmumus un samazināt izdevumus, bet ar mērķi veicināt HSY pārdošanu un būvētavas darbības turpināšanu. Tāpēc, pārdodot HSY, Grieķijas valsts nerīkojās kā tirgus ekonomikas ieguldītājs.
- (326) Pamatojoties uz katru no trim iepriekšējiem apsvērumiem, Komisija secina, ka tirgus ekonomikas ieguldītājs nebūtu piešķīris garantiju.
- (327) Attiecībā uz priekšrocības esību un saņēmēja noskaidrošanu Komisija uzskata, ka neviens ieguldītājs nebūtu iegādājies visu HSY (t. i., arī darbības civilajā jomā) bez attiecīgās garantijas. Otrais Deloitte ziņojums apstiprina šo secinājumu: "Pamatojoties uz mūsu pieredzi un iepriekš sniegto analīzi, mēs sliecamies uzskatīt, ka neviens racionāls ieguldītājs nebūtu bijis gatavs iegādāties HS, paralēli uzņemoties papildu risku saistībā ar valsts atbalstu (ko EK tajā brīdī nebija ne apstiprinājusi, ne izteikusi skaitliski) uzņēmumam, kas a) vairākus gadus bija valstij piederoša uzņēmuma (ETVA Bank) īpašumā un pārvaldībā, un kam b) vienlaikus bija ievērojami negatīvs pašu kapitāla stāvoklis, kā arī citas darbības problēmas (t. i., zems ražīgums, lielas ekspluatācijas izmaksas, pārāk liels darbinieku skaits utt.)." Šo secinājumu apstiprina arī tas, ka Grieķija, paredzot, ka šāda garantija būs vajadzīga, lai piesaistītu privātos ieguldītājus, konkursa dokumentos apsolīja, ka augstākās cenas solītājs saņems šādu garantiju⁽¹⁶⁰⁾. Šis secinājums, ka šāda garantija bija vajadzīga, lai atrastu HSY pircēju, ir loģisks, jo ieguldītājs, kurš veiktu HSY padziļinātu pārbaudi, atklātu, ka HSY ir guvusi labumu no vairākiem pasākumiem, kas varētu būt atbalsts, ko Komisija pēc tam varētu pieprasīt atgūt⁽¹⁶¹⁾. Pretēji šim secinājumam Elefsis apgalvo, ka šī garantija nebija vajadzīga, un jo īpaši apgalvo, ka tas būtu bijis gatavs iegādāties HSY bez šādas garantijas, ko ataino fakts, ka piedāvājumā iegādāties HSY tas neizvirzīja šo garantiju kā HSY iegādes nosacījumu. Komisija uzskata, ka Elefsis apgalvojumam trūkst ticamības. Vispirms Komisija atgādina, ka, pat ja ir taisnība, ka Elefsis nepieprasīja šādu garantiju savā piedāvājumā, tas nepierāda, ka, ja Elefsis būtu izraudzīts kā konkursa uzvarētājs, tas vēlāk sarunās ar pārdevēju nebūtu pieprasījis šo garantiju⁽¹⁶²⁾. Ir ļoti iespējams, ka Elefsis tā rīkotos. Patiesām, tiklīdz HSY tika pārdota HDW/Ferrostaal, Elefsis sāka iesniegt Komisijai sūdzības, apgalvojot, ka HSY ir guvusi labumu no vairākiem lieliem atbalsta pasākumiem, kuri Komisijai jāatgūst. Ieguldītājs, kurš būtu pārliecināts, ka uzņēmums

ir saņēmis desmitiem miljonu euro nesaderīga atbalsta, pats neuzņemtos risku iegādāties šo uzņēmumu, ja vien nesāņemtu garantiju. Tāpēc Komisija noraida *Elefsis* apgalvojumu un uzskata, ka bez šīs garantijas neviens tirgus ekonomikas ieguldītājs nebūtu *HSY* iegādājies pilnībā, t. i., *HSY*, iekļaujot darbības civilajā jomā. Kā norādīts iepriekš, ja *HSY* netiktu pārdota, Grieķija varēja turpināt atbalstīt tās darbības militārajā jomā, pamatojoties uz Līguma 296. pantu. Pretēji tam, saskaņā ar Līguma 87. pantu Grieķijai nebūtu atļauts sniegt finansiālu atbalstu darbībām civilajā jomā. Komisija norāda, ka *HSY* finansiālā situācija no 1998. gada līdz 2002. gadam ievērojami pasliktinājās. Kaut gan *HSY* neveic atsevišķu uzskaiti darbībām civilajā jomā, ir pamatoti pieņemt, ka šīs darbības minētajos gados nesa lielus zaudējumus. Līdzās kuģu remonta darbībām trīs galvenie šajos gados izpildītie līgumi, kam nebija militāra rakstura, bija līgumi ar *ISAP*, *OSE* un *Strintzis*. Kā jau skaidrots šajā lēmumā (skatīt E12c pasākuma aprakstu un novērtējumu), līgumi ar *ISAP* un *OSE* tika izpildīti ar ievērojamu kavējumu, kā dēļ *HSY* bija jāmaksā lielas soda naudas un bez atlīdzības jāizgatavo ritošais sastāvs, kas arī radīja *HSY* lielas izmaksas. Tāpēc ir skaidrs, ka šie līgumi nesa lielus zaudējumus. Kā jau izskaidrots šajā lēmumā, ar *Strintzis* 1999. gada sākumā noslēgtais līgums bija ļoti neizdevīgs *HSY*. 2002. gadā līgums tika atcelts, *HSY* bija jāmaksā *Strintzis* līgumsods, un 2004. gadā kuģu korpusi tika pārdoti par cenu, kas atbilda tikai nelielai daļai no desmitiem miljonu euro lielajām izmaksām, kas *HSY* bija radušās, būvējot šos korpusus. Tāpēc arī šis līgums nesa lielus zaudējumus. Visbeidzot, pēdējā darbība civilajā jomā bija kuģu remonts. Šajā jomā peļņa ir maza, jo starp būvētavām pastāv liela konkurence. Tāpēc Komisija šaubās, vai šī darbība ir bijusi ienesīga, un tā jebkurā gadījumā noteikti nevarēja kompensēt lielos zaudējumus, kas izrietēja no līgumiem ar *ISAP*, *OSE* un *Strintzis*. Tāpēc ir pamatoti pieņemt, ka darbības civilajā jomā līdz 2002. gadam nesa lielus zaudējumus. Kā pierādīts šajā lēmumā, šīs darbības ir pastāvīgi saņēmušas atbalstu, kas tagad ir daļēji jāatgūst. Pirmām kārtām nespēja pareizi izpildīt līgumus ar *ISAP*, *OSE* un *Strintzis* pierāda, ka, ja būvētavu neiegādātos kāds liels uzņēmums un ja tā nevarētu izmantot tā tehniskās un projektu vadības prasmes, darbības civilajā jomā turpinātu nest zaudējumus. Otrais *Deloitte* ziņojums apstiprina, ka *HSY* bija "darbības problēmas (t. i., zems ražīgums, lielas ekspluatācijas izmaksas, pārāk liels darbinieku skaits utt.)". Līdz ar to, ja darbība civilajā jomā netiktu pārdota, tā bija strauji jāpārtrauc (ja vien Grieķija neturpinātu šīm darbībām sniegt nelikumīgu un nesaderīgu atbalstu). Kopumā Komisija šajā punktā ir pierādījusi, ka neviens ieguldītājs bez garantijas neiegādātos *HSY* darbību civilajā jomā, un, ja šīs darbības netiktu nopirktas, tās strauji tiktu pārtrauktas. Komisija secina, ka garantijas saņēmējs ir *HSY* un ka tā saņemtā priekšrocība ir iespēja turpināt darbības civilajā jomā.

(328) *Elefsis* nepiekrīt iepriekšējam secinājumam attiecībā uz saņēmēja noteikšanu. *Elefsis* apgalvo, ka *ETVA* piešķirtās

garantijas saņēmējs līdztekus *HSY* ir arī *HDW/Ferrostaal*. Komisija nepiekrīt šim vērtējumam. Kā jau pierādīts, solītājiem iesniegtajā konkursa dokumentā jau bija norādīts, ka tie saņems kompensāciju, ja no *HSY* tiks atgūts valsts atbalsts. Tas nozīmē, ka brīdī, kad *HDW/Ferrostaal* izteica piedāvājumu iegādāties *HSY*, tas pieņēma, ka, ja no *HSY* tiks atgūts atbalsts, tas saņems atbilstošu atlīdzību no *ETVA* ⁽¹⁶³⁾. Citiem vārdiem, *HDW/Ferrostaal* piedāvātājā pirkuma cenā jau bija ņemta vērā atlīdzības garantija. Tāpēc garantija nav devusi labumu *HDW/Ferrostaal*.

(329) Komisija secina, ka garantija, ko *ETVA* piešķirusi *HDW/Ferrostaal*, ir valsts atbalsts Līguma 87. panta 1. punkta nozīmē un ka šā atbalsta saņēmējs ir *HSY*. Tā kā pretēji Līguma 88. panta 3. punktā noteiktajai prasībai atbalstu piešķir bez iepriekšēja paziņojuma, tas ir nelikumīgs atbalsts.

(330) Arī garantija, ko Grieķijas valsts piešķir *Piraeus Bank*, ir atbalsts. Tas ir selektīvs pasākums, ko finansē par valsts līdzekļiem. Tirgus ekonomikas ieguldītājs, kurš pārdotu *ETVA*, nebūtu piešķīris šādu garantiju. Patiešām, vienīgais attaisnojums piešķirt šo garantiju bija garantija, ko *ETVA* piešķir *HDW/Ferrostaal*. Ja pēdējā garantija nebūtu piešķirta, *Piraeus Bank* nebūtu vajadzības saņemt garantiju. Tā kā, kā jau izskaidrots, neviens tirgus ekonomikas ieguldītājs nebūtu piešķīris garantiju, ko piešķir *ETVA*, un kas ir valsts atbalsts, neviens tirgus ekonomikas ieguldītājs nebūtu piešķīris garantiju *Piraeus Bank* (jo pēdējā garantija nebūtu bijusi vajadzīga, t. i., tai nebūtu nozīmes). Attiecībā uz tās garantijas saņēmēja noskaidrošanu, ko valsts piešķir *Piraeus Bank*, Komisija atgādina,

ka šī procedūra attiecas uz iespējamu valsts atbalstu HSY. Lēmumā par pagarināšanu nav minēts neviens cits iespējamais saņēmējs. Tāpēc šajā procedūrā var pārbaudīt tikai atbalstu, kas sniegts HSY. Ja garantija, ko valsts piešķirusi *Piraeus Bank*, būtu atbalsts HSY, tā nebūtu uzskatāma par papildu valsts atbalstu tam atbalstam, kas ietverts garantijā, ko ETVA piešķir *HDW/Ferrostaal*. Tieši pateicoties pēdējai garantijai, privāts ieguldītājs piekrita iegādāties HSY, tādējādi izglābjot HSY darbības civilajā jomā. Citiem vārdiem, garantija, ko valsts piešķir *Piraeus Bank*, nedod HSY papildu priekšrocību, tāpēc tā nevar būt papildu atbalsts HSY: visa priekšrocība, ko iegūst HSY, izriet no garantijas, ko ETVA ir piešķirusi *HDW/Ferrostaal*. Tāpēc šajā procedūrā, kas attiecas uz iespējamo valsts atbalstu HSY, Komisijai nav jāpauž galīgais viedoklis par tās garantijas saņēmēja identitāti, ko Grieķijas valsts piešķir *Piraeus Bank*, un Komisijai nav papildus jāpārbauda minētā garantija. Pietiek pārbaudīt iepriekš apskatīto garantiju – garantiju, ko ETVA piešķir *HDW/Ferrostaal* – un to atcelt, ja tā ir nesaderīgs atbalsts, kas sniegts HSY.

4.16.5.3. Saderība ar kopējo tirgu

- (331) Attiecībā uz garantiju, ko ETVA piešķir *HDW/Ferrostaal*, Komisija nesaskata, kā šo atbalstu var atzīt par saderīgu, pamatojoties uz Līguma 87. panta 2. un 3. punktu. Attiecībā uz Līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunktu Komisija norāda, ka HSY bija nonākusi grūtībās. Komisija jau ir norādījusi, ka no 1999. gada 1. janvāra atbalstu kuģu būvei regulēja Padomes Regula (EK) Nr. 1540/98. Tās 5. pantā ir norādīts, ka pārstrukturēšanas atbalsts “var izņēmuma kārtā tikt uzskatīts par saderīgu ar kopējo tirgu, ja tas atbilst Kopienas pamatnostādņēm par valsts atbalstu grūtībās nonākušu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai”. Garantijas piešķiršanas brīdī spēkā bija 1999. gada glābšanas un pārstrukturēšanas pamatnostādnes. Garantija nepārprotami neatbilst visiem pamatnostādņu 3.2.2. iedaļā izvirzītajiem atbalsta atļaušanas nosacījumiem. Piemēram, saskaņā ar nosacījumu b) “Dzīvotspējas atjaunošana” atbalsta piešķiršanai jābūt “ar nosacījumu, ka tiks īstenots Komisijas vīzēts pārstrukturēšanas plāns attiecībā uz visiem individuālā atbalsta pasākumiem”. Komisija norāda, ka garantija netika piešķirta ar nosacījumu, ka tiks īstenots pārstrukturēšanas plāns. Turklāt Komisija nav vīzējusi šo plānu, jo tas netika iesniegts Komisijai. Pamatnostādņēs ir norādīts arī, ka “sīki izstrādāts plāns jāiesniedz Komisijai”. Šāda iepriekšēja apspriešanās ar Komisiju bija jo īpaši vajadzīga šajā gadījumā, jo Komisija 1997. gadā jau bija apstiprinājusi pārstrukturēšanas plānu, ar kuru neizdevās atjaunot HSY dzīvotspēju. Piešķirot garantiju, ir pārkāpts arī nosacījums “vienreiz un pēdējoreiz”, kas noteikts 1999. gada glābšanas un pārstrukturēšanas pamatnostādņu 3.2.3. iedaļā. Patiešām, ar Lēmumu N 401/97 Komisija bija atļāvusi piešķirt ieguldījumu atbalstu saskaņā ar Padomes Direktīvu 90/684/EEK, kas bija sava veida pārstrukturēšanas atbalsts⁽¹⁶⁴⁾. Kā norādīts

P1 pasākuma analizē, valsts piešķir šo atbalstu 1997. gada decembrī (taču neizmaksāja to). Kā pierādīts šajā lēmumā, uzņēmums pirms privatizācijas, ko veica 2001. un 2002. gadā, vairākkārt saņēma nepaziņotu un nesaderīgu atbalstu. Ar Lēmumu C 10/94 atļautais pārstrukturēšanas atbalsts tika piešķirts būvētavai, taču netika ievēroti ar tā apstiprināšanu saistītie nosacījumi.

- (332) Tā kā garantija, ko ETVA piešķir *HDW/Ferrostaal*, ir nesaderīgs atbalsts par labu HSY, Komisija uzskata, ka tas ir nekavējoties jāzbeidz.

4.16.5.4. Garantijas aizliegums per se

- (333) Kā norādīts lēmumā par pagarināšanu, garantija, kas piešķirta *HDW/Ferrostaal*, nav saderīga ar kopējo tirgu vel viena iemesla dēļ. Komisija uzskata, ka tā ir nesaderīga per se, jo tā likvidē atbalsta atgūšanas no HSY lietderīgo ietekmi (“*effct utile*”), tādējādi neļaujot piemērot noteikumus par valsts atbalstu.
- (334) TKMS/GNSH un HSY apstrīd šo nostāju. Tie jo īpaši atgādina, ka HSY nav nekāda atlīdzības maksājuma saņēmējs. Patiešām, ar ETVA izsniegto garantiju tiek nodrošināts *HDW/Ferrostaal*, nevis HSY. Tāpēc, ja Komisija pieprasītu atmaksāt atbalstu, HSY tas būtu jāatmaksā, un tiktu atjaunota sākotnējā situācija. TKMS/GNSH neizprot, kāpēc ar to, ka tiek kompensēts TKMS/GNSH (kā *HDW/Ferrostaal* pārņēmējs), šis secinājums būtu atspēkots. Patiešām, TKMS/GNSH nav nekādu saistību saņemto atlīdzību atkārtoti ieguldīt HSY.
- (335) Komisija norāda, ka *HDW/Ferrostaal* iegādājās 100 % HSY akciju, kuras tagad ir TKMS/GNSH turējumā. Tas nozīmē, ka pat ja HSY un tās akcionārs ir divas dažādas juridiskas personas, tās veido vienu saimniecisko vienību. Pateicoties garantijai, šai saimnieciskajai vienībai tiktu kompensēti 100 % jebkura atbalsta, kas tai būtu jāatmaksā valstij. Tāpēc Komisija uzskata, ka šādi tiek likvidēta jebkura lēmuma par atgūšanu lietderīgā iedarbība (“*effct utile*”).

- (336) Attiecībā uz tāda juridiska noteikuma neesamību, kas piespiestu TKMS/GNSH atkārtoti ieguldīt jebkuru saņemto kompensāciju HSY, Komisija neizprot, kā tas varētu atspēkot iepriekš izteikto secinājumu. Turklāt Komisija norāda, ka lai gan nav pienākuma šādi rīkoties, tas nav arī aizliegts. Tāpēc TKMS/GNSH varētu saņemto kompensāciju ieguldīt HSY. Turklāt var pamatoti pieņemt, ka tā kā TKMS ir sekmīga privātu uzņēmumu grupa, tās finanšu līdzekļi ir optimāli sadalīti dažādajām grupas juridiskajām personām. Tāpēc ir pamatoti pieņemt, ka ja vienai grupā ietilpstošai juridiskai personai ir jāmaksā soda nauda, bet otra juridiska persona saņem atlīdzību par šo soda naudu, grupas vadība nolems pārskaitīti minēto summu pirmajai personai, tādējādi atjaunojot līdzekļu optimālu sadali dažādajām grupas juridiskajām personām. Citiem vārdiem, pat ja TKMS/GNSH nav pienākuma atkārtoti ieguldīt līdzekļus HSY, ir pieļaujama iespēja, ka vadība nolems to darīt.
- (337) Komisija secina, ka garantija, ko ETVA piešķir HDW/Ferrostaal, ir *per se* nesaderīga ar noteikumiem par valsts atbalstu.

5. SECINĀJUMS

- (338) Komisija ir konstatējusi, ka no formālajā izmeklēšanas procedūrā apskatītajiem 16 pasākumiem daži nav valsts atbalsts 87. panta 1. punkta nozīmē, daži ir saderīgs atbalsts, vairāki ir nesaderīgs atbalsts un vairāki atbalsta pasākumi, ko pagātnē apstiprinājusi Komisija, ir nepareizi izmantoti. Tāda nesaderīga atbalsta gadījumos, kas piešķirts, pārkāpjot Līguma 88. panta 3. punkta noteikumus, un nepareizi izmantota atbalsta gadījumos Komisija secina, ka atbalsts ir jāatgūst.
- (339) Komisija uzskata, ka pastāv problēma, kas varētu kavēt šā atbalsta efektīvu atgūšanu, un ka ir jāievieš papildu nosacījumi, lai tā nenotiktu. Šī problēma tiks izskaidrota nākamajā iedaļā.

5.1. Vajadzība nodrošināt, lai tā atbalsta atmaksu, kas bijis piešķirts HSY darbībām civilajā jomā, daļēji nefinansētu no darbībām militārajā jomā

- (340) Kā izskaidrots 3.3. iedaļā un piemērots attiecīgajiem pasākumiem, Komisija ir pieņēmusi, ka ja būvētavai ir ticis piešķirts valsts atbalsts, kas nav paredzēts precīzas darbības finansēšanai, var uzskatīt, ka 75 % no atbalsta

saņēma darbības militārajā jomā, bet 25 % – darbības civilajā jomā. Šis secinājums izriet no tā, ka HSY neveic atsevišķu uzskaiti un tāpēc līdzekļu izlietojumam nevar izsekot.

- (341) Tomēr, ja Komisija pieņem, ka 75 % no jebkuras ienākošās valsts naudas finansē būvētavas darbības militārajā jomā, ir jāsecina arī, ka 75 % no jebkuras no būvētavas izejošās naudas plūsmas segs HSY darbības militārajā jomā. Citiem vārdiem, 75 procentus no katra euro, kas tiktu atgūts no HSY, sedz HSY darbības militārajā jomā. Pieprasot HSY atlīdzināt atbalstu, kas piešķirts darbībām civilajā jomā, sākotnējā situācija attiecībā uz būvētavas darbībām civilajā jomā tiks atjaunota tikai tad, ja Grieķija iesniegs Komisijai pārliecinošus pierādījumus par to, ka šī atmaksa ir finansēta tikai būvētavas darbībām civilajā jomā.
- (342) Citiem vārdiem, tā kā lielākā daļa HSY darbību ir militārajā jomā un HSY neveic atsevišķu uzskaiti darbībām civilajā jomā, nepārprotami pastāv risks, ka darbībām civilajā jomā piešķirtā atbalsta atmaksa tiktu finansēta galvenokārt no līdzekļiem, no kuriem citādi tiktu finansētas darbības militārajā jomā. Tādu līdzekļu atgūšanu, kas būtu jāsedz no būvētavas darbībām civilajā jomā, galvenokārt segtu no darbībām militārajā jomā. Tā kā valsts bija atkārtoti piešķirusi lielu finansiālu atbalstu un finansējumu HSY darbībām militārajā jomā⁽¹⁶⁵⁾, tādu līdzekļu, no kuriem citādi tiktu finansētas darbības militārajā jomā, izmantošana par labu HSY darbībām civilajā jomā ir pielīdzināma valsts atbalsta pārskaitīšanai būvētavas darbībām civilajā jomā. Citiem vārdiem, daļa finansiālā atbalsta, ko valsts piešķirtu darbībām militārajā jomā, patiesībā atbalstītu HSY darbības civilajā jomā (un tādējādi tās nebūtu Līguma 296. panta piemērošanas jomā. Patiesām, šos līdzekļus nevarētu atzīt par vajadzīgiem militārās ražošanas finansēšanai, jo tie netiktu lietoti šim nolūkam). Tāpēc netiktu atjaunota sākotnējā situācija civilajā jomā, turklāt HSY darbībām civilajā jomā automātiski būtu papildus piešķirts nesaderīgs atbalsts.

- (343) Līdz ar to, lai atjaunotu situāciju, kāda būtu attīstījusies bez valsts atbalsta, un lai novērstu iespēju piešķirt papildu atbalstu darbībām civilajā jomā, Grieķijai būs jānodrošina, ka atbalsts tiek atgūts tikai no būvētavas darbībām civilajā jomā⁽¹⁶⁶⁾,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Uz atbalstu ieguldījumu izdevumu segšanai, kuri radās uzņēmumam HSY līdz 2001. gada 31. decembrim un kuri ir saistīti ar ieguldījumu programmu, kas aprakstīta Komisijas 1997. gada 15. jūlija lēmumā par lietu N 401/97 (šā lēmuma preambulā šis pasākums tika nosaukts par P1 pasākumu), attiecas Komisijas 1997. gada 15. jūlija lēmuma darbības joma.

Uz jebkuru atbalstu pārējo ieguldījumu izdevumu segšanai, kas radušies HSY – un jo īpaši ieguldījumu izdevumiem, kas radušies pēc 2001. gada 31. decembra – neattiecas 1997. gada 15. jūlija lēmuma darbības joma, un šis atbalsts nav saderīgs ar kopējo tirgu.

2. pants

Garantija, ko Grieķija piešķir ETVA ar 1999. gada 8. decembra lēmumu un kas attiecas uz 4,67 miljardu drahtu (13,72 miljoni euro) aizdevumu, ko ETVA piešķir HSY (šā lēmuma preambulā šis pasākums tika nosaukts par P2 pasākumu), ir atbalsts, kas īstenots, pārkāpjot Līguma 88. panta 3. punktu, un nav saderīgs ar kopējo tirgu.

Ja garantija šā lēmuma pieņemšanas dienā joprojām ir spēkā, valsts garantijas darbība ir nekavējoties jāizbeidz. Turklāt ir jāatgūst atbalsts par periodu no dienas, kad HSY izmaksāts garantētais aizdevums, līdz garantijas termiņa beigām.

Atgūstamais atbalsts ir vienāds ar starpību starp Grieķijas atsaucē likmi, kam pieskaitīti 600 bāzes punkti, un garantētā aizdevuma kopējām izmaksām (HSY maksātā procentu likme plus garantijas prēmija).

3. pants

Aizdevums 1,56 miljardu drahtu (4,58 miljoni euro) apmērā, ko ETVA 1999. gada jūlijā piešķir HSY un kas tika atmaksāts 2004. gadā (šā lēmuma preambulā šis pasākums tika nosaukts par P3 pasākumu), ir atbalsts, kas īstenots, pārkāpjot EK līguma 88. panta 3. punktu, un kas nav saderīgs ar kopējo tirgu.

Atgūstamais atbalsts par periodu no aizdevuma izmaksas HSY līdz tā atmaksai ir vienāds ar starpību starp Grieķijas atsaucē likmi, kam pieskaitīti 600 bāzes punkti, un aizdevuma procentu likmi.

4. pants

aizdevums uz diviem gadiem 13,75 miljonu euro apmērā, par ko ETVA un HSY noslēdza līgumu 2002. gada 31. maijā un kas netika izmaksāts HSY (šā lēmuma preambulā šis pasākums tika nosaukts par P4 pasākumu), nav atbalsts.

5. pants

Atbalsts 54 miljardu drahtu (160 miljoni euro) apmērā, kas tika atļauts ar Komisijas 1997. gada 15. jūlija lēmumu par valsts atbalsta lietu C 10/94 (šā lēmuma preambulā šis pasākums tika nosaukts par E7 pasākumu), ir nepareizi izmantots un ir jāatgūst.

6. pants

Atbalsts 29,5 miljonu euro apmērā, kas tika atļauts ar Komisijas 2002. gada 5. jūnija lēmumu par lietu N 513/01 (šā lēmuma preambulā šis pasākums tika nosaukts par E8 pasākumu), ir nepareizi izmantots un ir jāatgūst.

7. pants

Uz 75 % ETVA 1996. un 1997. gadā veiktā 8,72 miljardu drahtu (25,6 miljoni euro) kapitāla ieguldījumu HSY (šā lēmuma preambulā šis pasākums tika nosaukts par E9 pasākumu) attiecas Līguma 296. pants. Atlikušie 25 % ir atbalsts, kas īstenots, pārkāpjot Līguma 88. panta 3. punktu, un kas nav saderīgs ar kopējo tirgu.

8. pants

ETVA 1998. gada 20. maijā veiktā 800 miljonu drahtu (2,3 miljoni euro) kapitāla ieguldījums HSY (šī kapitāla palielināšana, kā arī divas turpmākās kapitāla palielināšanas reizes šā lēmuma preambulā tika nosauktas par E10 pasākumu) nav atbalsts.

Kapitāla ieguldījumi 321 miljonu drahtu (0,9 miljoni euro) un 397 miljonu drahtu (1,2 miljoni euro) apmērā, ko ETVA veica HSY attiecīgi 1999. gada 24. jūnijā un 2000. gada 22. maijā, ir atbalsts, kas īstenots, pārkāpjot Līguma 88. panta 3. punktu, un kas nav saderīgs ar kopējo tirgu. Šis atbalsts ir jāatgūst.

9. pants

Pretgarantijas, ko valsts piešķir ETVA, lai garantētu garantijas, kuras ETVA piešķir saistībā ar līgumiem, ko HSY noslēdza ar Grieķijas Dzelzeļa organizāciju (OSE) un Athens-Piraeus Electric Railways (ISAP) (šā lēmuma preambulā šie pasākumi tika nosaukti par E12b pasākumu), ir atbalsts, kas īstenots, pārkāpjot EK līguma 88. panta 3. punktu, un kas nav saderīgs ar kopējo tirgu.

Pretgarantiju gadījumā, kuras piešķirtas saistībā ar līgumiem ar ISAP, atbalsts ir vienāds ar starpību starp 480 bāzes punktu (t. i., 4,8 %) gada maksu un HSY faktiski maksātajām prēmijām (t. i., garantijas prēmija, kas tika maksāta ETVA, plus garantijas prēmija, kas tika maksāta valstij). Šis atbalsts ir jāatgūst par periodu līdz valsts pretgarantiju termiņa beigām.

Pretgarantiju gadījumā, kuras piešķirtas saistībā ar līgumiem ar OSE, ja tās vēl ir spēkā, to darbība ir nekavējoties jāizbeidz. Turklāt ir jāatgūst atbalsts par periodu, kamēr pretgarantijas bija spēkā. Atgūstamais atbalsts ir vienāds ar starpību starp 680 bāzes punktu (t. i., 6,8 %) gada maksu un HSY faktiski maksātajām prēmijām (t. i., garantijas prēmija, kas tika maksāta ETVA, plus garantijas prēmija, kas tika maksāta valstij).

10. pants

Līgumu izpilde, kas bija spēkā starp HSY, no vienas puses, un OSE un ISAP, no otras puses, kā arī līgumu grozījumi, kam OSE piekrita 2002. un 2003. gadā (šā lēmuma preambulā šie pasākumi tika nosaukti par E12c pasākumu), nav atbalsts.

11. pants

Aizdevums 16,9 miljardu drahmū (49,7 miljoni euro) apmērā, ko ETVA piešķīra HSY 1999. gada 29. oktobrī un kas tika atmaksāts 2004. gadā (šā lēmuma preambulā šis pasākums tika nosaukts par E13a pasākumu), ir atbalsts, kas īstenots, pārkāpjot Līguma 88. panta 3. punktu, un kas nav saderīgs ar kopējo tirgu.

Atbalsts, kas jāatgūst par periodu līdz 2001. gada jūnijam, ir vienāds ar starpību starp Grieķijas atsaucē likmi, kam pieskaitīti 600 bāzes punkti, un procentu likmi, kuru HSY faktiski maksāja ETVA.

Par turpmāko laikposmu līdz aizdevuma atmaksai atgūstamais atbalsts ir vienāds ar starpību starp Grieķijas atsaucē likmi, kam pieskaitīti 400 bāzes punkti, un procentu likmi, ko HSY faktiski maksāja ETVA.

12. pants

Garantijas 3,26 miljonu euro un 3,38 miljonu euro apmērā, ko ETVA piešķīra attiecīgi 1999. gada 4. martā un 1999. gada 17. jūnijā un kuras tika atceltas 2002. gadā (šā lēmuma preambulā šie pasākumi tika nosaukti par E13b pasākumu), ir atbalsts, kas īstenots, pārkāpjot Līguma 88. panta 3. punktu, un kas nav saderīgs ar kopējo tirgu.

Atgūstamais atbalsts par periodu līdz garantiju atcelšanai ir vienāds ar starpību starp 480 bāzes punktu (t. i., 4,8 %) gada garantijas prēmiju un HSY faktiski maksāto garantijas prēmiju.

13. pants

Uz 75 % no valsts garantijas, ko ETVA piešķīra HSY 1999. gada 8. decembrī, lai garantētu aizdevumu 10 miljardu drahmū (29,3 miljoni euro) apmērā (šā lēmuma preambulā šis pasākums tika nosaukts par E14 pasākumu), attiecas Līguma 296. panta darbības joma.

Uz atlikušajiem 25 % no valsts garantijas neattiecas Līguma 296. panta darbības joma, un tas ir atbalsts, kas īstenots, pārkāpjot Līguma 88. panta 3. punktu. 750 miljoni drahmū (2,20 miljoni euro) no šā atbalsta bija saderīgi ar kopējo tirgu

līdz 2002. gada 31. martam. Pēc minētās dienas tikai 1,32 miljoni euro bija saderīgi ar kopējo tirgu. Pārējais atbalsts nav saderīgs.

Ja valsts garantija joprojām ir spēkā, tad šīs garantijas daļas, kas ir nesaderīgs atbalsts (t. i., 25 % no garantijas, kas joprojām ir spēkā, no kuras atņemti 1,32 miljoni euro, kas ir saderīgi), darbība ir nekavējoties jāizbeidz.

Turklāt par periodu no garantētā aizdevuma izmaksas HSY līdz nesaderīgās valsts garantijas darbības izbeigšanai ir jāatgūst atbalsts, kas vienāds ar starpību starp Grieķijas atsaucē likmi, kam pieskaitīti 600 bāzes punkti, un garantētā aizdevuma kopējām izmaksām (HSY samaksātā procentu likme plus garantijas prēmija).

Šo atbalstu aprēķina attiecībā uz to valsts garantijas daļu, kas ir nesaderīgs atbalsts.

14. pants

Uz 75 % aizdevumu 1,99 miljardu drahmū (5,9 miljoni euro), 10 miljonu ASV dolāru un 5 miljonu ASV dolāru apmērā, ko ETVA piešķīra HSY attiecīgi 1997. gada 25. jūlijā, 1997. gada 15. oktobrī un 1998. gada 27. janvārī (šā lēmuma preambulā šie pasākumi tika nosaukti par E16 pasākumu), attiecas Līguma 296. panta darbības joma.

Atlikušie 25 % aizdevumu ir atbalsts.

Pirmajā aizdevumā, kas bija drahmās, iekļautais atbalsts ir vienāds ar starpību starp Grieķijas atsaucē likmi, kam pieskaitīti 400 bāzes punkti, un HSY maksāto procentu likmi. Otrajā un trešajā aizdevumā, kas bija ASV dolāros, iekļautais atbalsts ir vienāds ar starpību starp ASV LIBOR, kam pieskaitīti 475 bāzes punkti, un HSY maksāto procentu likmi.

Šajos trīs gadījumos atbalsts ir īstenots, pārkāpjot Līguma 88. panta 3. punktu, un nav saderīgs ar kopējo tirgu.

Tāpēc šis atbalsts ir jāatgūst.

15. pants

25 % no 81,3 miljoniem euro un 40 miljoniem euro, kas atbilst aptuveni Grieķijas Jūras kara flotes 2000. un 2001. gadā veiktajiem avansa maksājumiem, kas pārsniedza HSY izmaksas, tajā laikā pildot atbilstošos līgumus (šā lēmuma preambulā šie pasākumi tika nosaukti par E17 pasākumu), ir vienu gadu ilgš atbalsts.

Šis atbalsts ir īstenots, pārkāpjot Līguma 88. panta 3. punktu, un nav saderīgs ar kopējo tirgu. Atgūstamais atbalsts ir vienāds ar Grieķijas atsaucē likmi, kam pieskaitīti 600 bāzes punkti, kas ir jāaprēķina par vienu gadu.

16. pants

Kompensāciju garantija, ko ETVA piešķir *HDW/Ferrostaal* un kas paredzēja, ka ETVA atlīdzinās *HDW/Ferrostaal* jebkuru no HSY atgūto valsts atbalstu (šis pasākums bija tā pasākuma daļa, kas šā lēmuma preambulā nosaukts par E18c pasākumu), ir atbalsts, kas īstenots, pārkāpjot Līguma 88. panta 3. punktu, un kas nav saderīgs ar kopējo tirgu. Turklāt garantija *per se* nav saderīga ar kopējo tirgu. Tāpēc garantijas darbība ir nekadējoties jāizbeidz.

17. pants

Tā kā atgūstamais atbalsts, kā definēts 2., 3., 5., 6., 8., 9. un 11.–15. pantā, ir devis labumu tikai HSY darbībām civilajā jomā, tas ir jāatgūst no HSY darbībām civilajā jomā. Šajā ziņā Grieķijai ir jāsniedz sīki pierādījumi, iekļaujot tā neatkarīgā uzņēmuma apstiprinājumu, kas veic tā uzskaites revīziju, ka atlīdzinājumu finansē tikai no HSY daļas civilajā jomā.

18. pants

1. Grieķija atgūst no HSY atgūstamo atbalstu, kā definēts 2., 3., 5., 6., 8., 9. un 11.–15. pantā.
2. Atgūstamās summas ietver procentus par laiku no dienas, kurā tās tika nodotas HSY rīcībā, līdz to faktiskās atgūšanas brīdim.
3. Procentus aprēķina pēc salikto procentu formulas saskaņā ar Komisijas Regulas (EK) Nr. 794/2004 ⁽¹⁶⁷⁾ V nodaļu.
4. Atbalsta atgūšana ir tūlītēja un spēkā esoša.
5. Grieķija nodrošina, lai šis lēmums tiktu īstenots četrus mēnešu laikā no tā paziņošanas brīža.

19. pants

1. Divu mēnešu laikā pēc šā lēmuma paziņošanas Grieķija iesniedz Komisijai šādu informāciju:

- a) summa (pamatsumma un procenti), kas atgūstama no saņēmēja;
- b) sīks jau veikto un plānoto pasākumu apraksts, kas paredzēti šā lēmuma izpildes nodrošināšanai;
- c) dokumenti, kas uzskatāmi parāda, ka saņēmējam ir izdots rīkojums atmaksāt atbalstu.

2. Grieķija informē Komisiju par to, kā tiek veikti valsts pasākumi šā lēmuma īstenošanai, līdz atbalsts tiks atgūts pilnībā. Pēc Komisijas pieprasījuma tā nekavējoties iesniedz informāciju par pasākumiem, kas jau ir veikti un plānoti, lai nodrošinātu šā lēmuma izpildi. Tā sniedz arī sīku informāciju par atbalsta summām un procentiem, kas jau ir atgūti no saņēmēja.

20. pants

Šis lēmums ir adresēts Grieķijas Republikai.

Briselē, 2008. gada 2. jūlijā

Komisijas vārdā –
Komisijas locekle
Neelie KROES

- (1) Par procedūras sākšanu tika paziņots OV C 202, 10.8.2004., 3. lpp. Par procedūras pagarināšanu tika paziņots OV C 236, 30.9.2006., 40. lpp.
- (2) OV C 47, 12.2.1998., 3. lpp. Lēmumu nosūtīja Grieķijai 1997. gada 1. augustā (vēstule SG(97)D 6556).
- (3) OV L 83, 27.3.1999., 1. lpp.
- (4) OV C 202, 10.8.2004., 3. lpp.
- (5) Skatīt 1. zemspītras piezīmi.
- (6) Skatīt 1. zemspītras piezīmi.
- (7) Skatīt 1. zemspītras piezīmi.
- (8) Jāatgādina, ka visi jebkuras ieinteresētās personas iesniegtie dokumenti ir jānosūta Grieķijai piezīmju izteikšanai. Grieķijai ir viens mēnesis laika, lai atbildētu. Tā kā daži iesniegtie dokumenti ir samērā apjomīgi, Grieķija var pieprasīt pagarināt atbildes termiņu. Ja kāds apgalvojums nav pārliecinoši pamatots, Komisija var pieprasīt papildu dokumentus, lai pamatotu šos apgalvojumus. Komisijai, iespējams, būs jāuzdod Grieķijai precīzi jautājumi par kādas ieinteresētās personas iesniegtajā dokumentā ierosinātajiem jaunajiem jautājumiem.
- (9) Šī vēstule ir 65 lappuses gara, bet tās pielikumi ir 290 lappuses gari; 24. aprīļa vēstule ir 35 lappuses gara, bet tās pielikumos ir 900 lappuses, savukārt 2. jūnija vēstule ir 63 lappuses gara un tās pielikumi – 1 750 lappuses gari.
- (10) Šajā iedaļā sniegtā informācija lielākoties ir ņemta no 2001. gada marta dokumenta "Hellenic Shipyards S.A. – Confidential Information Memorandum – Alpha Finance/Commercial Bank of Greece/KPMG/Elias SP. Paraskevas", kas tika izsūtīts ieinteresētajiem pircējiem. Šā ziņojuma kopiju iesniedza TKMS/GNSH 2007. gada 21. jūnija vēstulē.
- (11) OV L 380, 31.12.1990., 27. lpp. Īpašie noteikumi, kas attiecas uz Grieķiju, ir 10. pantā.
- (12) OV C 88, 30.3.1993., 6. lpp.
- (13) OV C 138, 20.5.1994., 2. lpp.
- (14) PV(95) 1258, 26.7.1995., SEC(95) 1322/2, 24.7.1995.
- (15) OV C 68, 6.3.1996., 4. lpp.
- (16) OV C 80, 13.3.1997., 8. lpp.
- (17) OV L 148, 6.6.1997., 1. lpp.
- (18) OV C 306, 8.10.1997., 5. lpp.
- (19) Komisija atļāva šo apvienošanos ar 2002. gada 25. aprīļa lēmumu par apvienošanos M.2772 (OV C 143, 15.6.2002., 7. lpp.).
- (20) Komisija atļāva šo apvienošanos ar 2004. gada 10. decembra lēmumu par apvienošanos M.3596 (OV C 103, 29.4.2006., 30. lpp.).
- (21) Komisija atļāva šo apvienošanos ar 2005. gada 10. novembra lēmumu par apvienošanos M.3932 (OV C 287, 18.11.2005., 5. lpp.).
- (22) OV C 186, 6.8.2002., 5. lpp.
- (23) OV L 75, 22.3.2005., 44. lpp.
- (24) Grieķijas iestādes apstiprināja šo novērtējumu 2004. gada 20. oktobra vēstulē.
- (25) 2004. gada 20. oktobra vēstules 2.1. iedaļa.
- (26) Vērtējot uzņēmuma rīcībā esošos resursus, tīrais kapitāls ir daudz svarīgāks par akciju kapitālu. Tīrajā kapitālā tiek ņemta vērā nesadalītā peļņa un zaudējumi iepriekšējos gados, kas attiecīgi palielina un samazina uzņēmuma pašu resursus.
- (27) OV C 273, 9.9.1997., 3. lpp.

- (²⁸) Komisija norāda, ka HSY mēģināja aizņemt līdzekļus tirgū ar zemāku likmi, taču nesekmīgi. Šis fakts ir minēts HSY Valdes 1998. gada 1. decembra un 1999. gada 27. janvāra sanāksmes protokolā, kuru kopijas 2007. gada 21. jūnija vēstulē iesniedza TKMS/GNSH. Par mēģinājumu aizņemt tirgū ziņoja arī prese ("Hellenic Shipyards set first euromarket loan", Reuters News, 1999. gada 19. marts).
- (²⁹) Pateicoties valsts īstenotajai parādu dzēšanai, HSY gandrīz nebija parādu, un procentu izdevumi (t. i., procentu likme, ko uzņēmums maksāja aizdevējam bankām) 1997. un 1998. gadā bija ārkārtīgi nelieli (turpmākajos gados tie krasi palielinājās). Ja 1997. un 1998. gadā procentu izdevumi būtu tuvāki normālajam līmenim, finanšu rezultāti būtu mazāk labvēlīgi, un 1998. gadā uzņēmums, visticamāk, nebūtu guvis peļņu.
- (³⁰) Pārstrukturēšanas plānā bija paredzēts arī pēc 1998. gada krasi palielināt kuģu pārbūves darbības. HSY neizdevās sasniegt šo mērķi.
- (³¹) Tas bija faktiski pirmais ar privātu uzņēmumu noslēgtais kuģu būves līgums gandrīz divdesmit gados.
- (³²) No pirmā gada HSY uzskaitē bija ietverta rezerve paredzamajiem zaudējumiem no šī līguma izpildes. Katrā nākamajā gadā šīs rezerves summa palielinājās. Turklāt šķiet, ka ar šīm rezervēm nepietika, jo TKMS/GNSH ir ierosinājis tiesvedību pret HSY pārdevēju šajā jautājumā. Par tāda līguma slēgšanas iemesliem, kurš, apskatot atsevišķi, nav ienesīgs, Komisija piebilst, ka, slēdzot šo līgumu, vadība, iespējams, paredzēja segt daļu būvētavas pastāvīgo izmaksu (būvētavai tajā brīdī nebija kuģu būves pasūtījumu), tādējādi samazinot būvētavas paredzamos zaudējumus.
- (³³) Par šo līgumu ziņoja prese. Skatīt, piemēram, "Hellenic lands crucial submarine contract", Lloyd's List International, 1999. gada 30. jūlijs.
- (³⁴) Saskaņā ar 5.–12. lappusi Deloitte Financial Advisory Services ziņojumā (turpmāk "pirmais Deloitte ziņojums"), ko HSY iesniedza, pamatojot savas piezīmes par lēmumu par procedūras pagarināšanu, zemūdeņu būve tiktu sākta tikai 2003. gadā.
- (³⁵) Saskaņā ar rakstiem presē HSY vadība brīdināja akcionārus par paredzamajām grūtībām jau 1998. gada oktobrī (skatīt 38. zemsvītras piezīmē citēto rakstu presē). Saskaņā ar HSY Valdes 1998. gada 1. decembra sanāksmes protokolu 1999. gadā tika paredzēti zaudējumi. HSY vadība 1999. gada decembra sākumā publiski atzina, ka būvētavas plānotie zaudējumi 1999. un 2000. gadā ir 10 miljardi GRD (29 miljoni euro) ("Hellenic boss expects profit in 2001", Lloyd's List, 1999. gada 6. decembris). Par šādu lielu zaudējumu iespējamību 1999. gadā prese ziņoja jau 1999. gada novembrī ("Brown & Root team ousted from Hellenic", Lloyd's List, 1999. gada 19. novembris).
- (³⁶) Izņemot gadījumu, ja valsts sniegtu papildu (nesaderīgu) atbalstu, lai atbalstītu būvētavas darbības civilajā jomā, un liela apjoma atbalstu darbībām militārajā jomā.
- (³⁷) Tāpēc būvētava riskēja nesāņemt Grieķijas iestāžu apsolīto ieguldījumu atbalstu, jo tās bija noteikušas, ka programmas izpildes termiņš ir 1999. gada 31. decembris. Lai iegūtu šā termiņa pagarinājumu, saskaņā ar Grieķijas tiesību aktiem ir jābūt vismaz 50 % izdevumu.
- (³⁸) 2001. gada marta dokumentā "Hellenic Shipyards S.A. – Confidential Information Memorandum – Alpha Finance/Commercial Bank of Greece/KPMG/Elias SP. Paraskevas", ko iesniedza ieinteresētajiem pircējiem (šā dokumenta kopiju 2007. gada 21. jūnija vēstulē iesniedza TKMS/GNSH), ir šāds apraksts: "Tomēr 1999. gadā uzņēmuma finanšu rezultāti atkal kļuva negatīvi. Brown & Root uzstāja, ka jāīsteno strukturālas izmaiņas personālā. Akcionāri (ETBAbank un darbinieki) šādām izmaiņām nepiekrita, un Brown & Root līgums tika atsaukts." (15. lappuse.) Raksti presē ir vēl tiešāki: "Tiek uzskatīts, ka vadība jau pagājušā gada oktobrī informēja Hellenic īpašniekus, ka kārtējā gada rezultāti būs slikti, ja vien netiks veikti pasākumi darbaspēka, kam kopā ar valstij piederošu banku kopīpašumā pieder būvētava, racionalizācijai. Tā kā pirmo reizi pēc ilga laika tiek tērēta nauda Hellenic modernizācijai, jaunās iekārtas ir saasinājušas darbaspēka pārpalikuma problēmu, taču akcionāri līdz šim ir noraidījuši priekšlikumus likvidēt vismaz 250 galvenokārt biroja darbavietu. Vienlaikus vadība ir mēģinājusi padarīt elastīgākas būvētavas darba metodes. Taču izskatās, ka nozīmīgākais šo darbību rezultāts ir arodbiedrības vadītāju atsvešināšanās, kuri ir pieprasījuši atcelt Apvienotās Karalistes uzņēmuma Brown & Root nosūtīto astoņu cilvēku vadības grupu, ko vada Groves kungs."

- (³⁹) Komisijas 2004. gada 16. jūnija Lēmuma par pasākumiem, ko Spānija veica *Siderúrgica Añón SA* labā, 68. apsvērumus (OV L 311, 26.11.2005., 22. lpp.); Komisijas 2002. gada 11. decembra Lēmuma par Spānijas valsts piešķirto atbalstu par labu *Sniace SA* 42. apsvērumus (OV L 108, 30.4.2003., 35. lpp.).
- (⁴⁰) Skatīt 34. zemsvītras piezīmi.
- (⁴¹) Ziņojuma 5.–19. lappuse.
- (⁴²) Skatīt 28. zemsvītras piezīmi.
- (⁴³) Šeit Komisija apraksta dažas kļūdas pirmā *Deloitte* ziņojuma 5.0. nodaļā “*Credit Worthiness of Hellenic Shipyards S.A.*”. Pirmkārt, attiecībā uz “ieguldījumu plāna īstenošanu (Stāvoklis un attīstība)” pirmā *Deloitte* ziņojuma 5-4. lappusē bija apgalvots, ka 1999. gada 30. jūnijā “sertificētā summa pārsniedza 50 % no kopējiem ieguldījumiem”. Tomēr patiesībā sertificētā summa 1999. gada 30. jūnijā bija 18 % no kopējās ieguldījumu programmas. Tas liecina, ka ieguldījumu plāna īstenošana noritēja gausi. Tāpēc tabulā ziņojuma 5-2. lappusē plāns “Stāvoklis un attīstība” drīzāk bija “negatīvs” faktors.
- Otrkārt, attiecībā uz kritērijiem “Īpašuma, ko varētu apgrūtināt, pieejamība” (5-5. un 5-6. lappuse) Komisija uzskata, ka šis elements, novērtējot, vai privātbanka piešķirtu aizdevumus un garantijas, ko piešķir *ETVA* un valsts, nav svarīgs. Minētie aizdevumi un garantijas patiešām netika nodrošinātas ar īpašuma ķīlu. Novērtējot, vai valsts piešķirts aizdevums vai garantija ir atbalsts, ir jāvērtē, vai šis darījums būtu pieņemams privātam ieguldītājam. Komisijai nav jāvērtē, vai *HSY*, noslēdzot cita veida līgumu, kas piešķirtu aizdevējam vairāk tiesību, varētu iegūt aizdevumus un garantijas. Pat ja tāda īpašuma esība, ko varētu apgrūtināt, būtu svarīga, Komisija piebilst, ka uzņēmumam piederošais īpašums līdz 1998. gadam jau bija apgrūtināts par 199 miljoniem euro, bet līdz 2003. gadam – par 51 miljonu euro lielu summu. Tāpēc potenciālais aizdevējs varētu iegūt pirmo ķīlu tikai par ierobežotu īpašuma daļu. Turklāt *HSY* materiālajiem aktīviem bija maza likvidācijas vērtība. To apstiprina arī *Deloitte Financial Advisory Services* sava otrā 2007. gada 18. jūnija ziņojuma 8-8. un 8-9. lappusē (turpmāk “otrais *Deloitte* ziņojums”), ko *TKMS/GNSH* iesniedzis, pamatojot savu 2007. gada 21. jūnija vēstuli Komisijai. Komisija secina, ka “Īpašuma, ko varētu apgrūtināt, pieejamība” pasākumu vērtēšanā ir uzskatāma par nesvarīgu, un, pat ja tā būtu svarīga, potenciālais aizdevējs nebūtu šo elementu vērtējis tik pozitīvi, kā pirmajā *Deloitte* ziņojumā norāda *Deloitte*.
- Treškārt, “Nepabeigto būvniecības darbu pieejamība, ko varētu apgrūtināt” (5-7. lappuse) nedod kreditoram drošu aizsardzību *HSY* saistību neizpildes un darbības pārtraukšanas gadījumā. Nepabeigtu pasūtījumu tirgus vērtība salīdzinājumā ar naudas līdzekļiem, ko aizņemas būvniecības vajadzībām, un salīdzinājumā ar līguma vērtību parasti patiešām ir maza. To apstiprina divu prāmju korpusu būvniecība pēc *Srintzis Lines* pasūtījuma, kuri tika pārdoti par zemu cenu un tikai (t. i., ne ātrāk kā) divus gadus pēc kuģu būves līguma atsaukšanas. Arī *HSY* debitoru parādu nodošana kredītojošai bankai nebūtu droša aizsardzība, jo, ja būvētava pārtrauktu darbību, pircējs nesaņemtu pasūtīto ražojumu, tāpēc tam nebūtu jāmaksā par pirkumu. Tas nozīmē, ka nodrošinājumam nebūtu vērtības tieši tad, kad tas būtu vajadzīgs. Tāpēc ar līgumiem saistītu prasījumu cesijas gadījumā kredītojošā banka *HSY* bankrota gadījumā neatgūtu daudz naudas (skatīt, piemēram, šā lēmuma 128. un 131. zemsvītras piezīmi). Līdz ar to potenciālais aizdevējs šo elementu nebūtu vērtējis tik pozitīvi, kā to pirmajā *Deloitte* ziņojumā norāda *Deloitte*.
- Ceturtkārt, attiecībā uz “Kopējiem bankas aizdevumiem uz akcionāru pašu kapitāla daļu un nesamaksātajiem parādiem”, “Parakstītajiem līgumiem ar klientiem (*HS* pasūtījumu grāmata)”, “Ieņēmumu attīstību” un “Rentabilitātes attīstību” Komisija atsaucas uz šajā lēmumā iepriekš izteiktajām piebildēm. Cita starpā Komisija atgādina, ka jau 1998. gada pēdējā ceturksnī varēja paredzēt, ka 1999. gadā *HSY* cietīs zaudējumus. Turpmākajos mēnešos noskaidrojās, ka šie zaudējumi būs lieli un ka arī 2000. gadā ir sagaidāmi lieli zaudējumi – tik lieli, ka *HSY* tīrais kapitāls būtu tuvu nullei. Kopumā Komisija uzskata, ka pirmajā *Deloitte* ziņojumā nav ņemts vērā, ka negatīvie finanšu rezultāti 1999. un 2000. gadā jau bija paredzami pirms attiecīgo gadu sākuma.
- Visbeidzot, piektkārt, kā jau skaidrots, jebkurš potenciālais aizdevējs būtu uzskatījis *HSY* toreizējās vadības nomaīņas apstākļus un iemeslus par negatīvu faktoru. Tāpēc Komisija nevar pieņemt 5-2. lappusē norādīto klasifikāciju “Nenosakāms”.

- (⁴⁴) Šis punkts ir sīkāk apskatīts nākamajā iedaļā (3.2. iedaļa), kur Komisija analizē valsts atbildību par ETVA rīcību. ETVA tajā brīdī pildīja vienīgi attīstības bankas funkcijas. Grieķijas iestādes savā atbildē uz lēmumu par procedūras pagarināšanu 63. zemspītras piezīmē norāda: "ETVA bija vienīgā attīstības banka Grieķijā, tāpēc tās darbību attīstības jomā nekādi nevar salīdzināt ar citu kredītiestāžu darbību."
- (⁴⁵) Skatīt 52. zemspītras piezīmi.
- (⁴⁶) Attiecībā uz laikposmu pēc 1999. gada 30. jūnija Komisijai arī nav zināms, kāda bija HSY akcijas "vērtība", līdz ar to arī – kādu "vērtību" ETVA centās saglabāt. Finanšu situācija bija tik nelabvēlīga, ka nav saprotams, kā akcijām varēja būt nozīmīga vērtība.
- (⁴⁷) EKT, C-482/99 *Francija pret Komisiju* ("Stardust"), ECR, 2002, I-4397,52. punkts.
- (⁴⁸) 2006. gada 5. oktobra vēstules 156. punkts.
- (⁴⁹) 2006. gada 5. oktobra vēstules 156. punkts.
- (⁵⁰) Akciju pirkuma līgums tika parakstīts 2001. gada 18. decembrī un grozīts 2002. gada 20. martā, kad tika pabeigta pārdošana.
- (⁵¹) Ir daudz rakstu presē, kas parāda, ka šajā lēmumā ir iesaistīta valdība. Skatīt, piemēram, "Deadline for Greek shipyard/Government to decide on purchase of Hellenic Shipyards", *Financial Times*, 1985. gada 19. aprīlī; "According to the Greek minister of national economy and shipping, Mr G. Arsenis, the government is under pressure to buy the Hellenic Shipyards because of the structure of Greek industry", *Lloyd's List International*, 1985. gada 29. jūnijā; "Government to buy ailing Greek shipyard", *Financial Times*, 1985. gada 17. jūlijā; "Mr A Drossoyannis, the Greek Minister for National Defence, has announced that all future naval new building orders will be placed with Hellenic Shipyards", *Lloyd's List International*, 1985. gada 26. jūlijā, "Jobless shipyard workers march in Athens", *The Wall Street Journal*, 1985. gada 12. jūlijā.
- (⁵²) Grieķija 1986. gada 25. novembra vēstulē paziņoja Komisijai par ETVA īstenotu 58,3 miljonus ASV dolāru lielu kapitāla ieguldījumu HSY. Lieta tika reģistrēta ar numuru N 230/86. Komisija 1987. gada 20. marta vēstulē (atsauce SG (87) D/3738) informēja Grieķiju, ka ir pieņēmusi lēmumu, ka ETVA īstenotais kapitāla ieguldījums ir valsts atbalsts, kas tomēr ir saderīgs ar kopējo tirgu.
- (⁵³) Likuma 2367/1995 E nodaļa (12.–15. pants).
- (⁵⁴) Piemēram, Likuma 2367/1995 13. pantā bija paredzēts samazināt uzņēmuma darbinieku skaitu par 600 un norādītas kompensācijas par darba attiecību izbeigšanu. Saskaņā ar šā likuma 14. pantu tiks norakstīti arī 99 % toreizējo HSY parādu.
- (⁵⁵) Kā norādīts iepriekš, valsts faktiski sāka sniegt lielapjoma atbalstu HSY tūlīt pēc tās iegādes.
- (⁵⁶) Kā noteikts iepriekš, HSY pēc 1999. gada 30. jūnija nebija pieejas bankām. Tā kā HSY nevarēja aizņemties tirgū un tā kā būvētava bija nonākusi nedrošā finanšu situācijā, ja ETVA būtu atteikusies piešķirt aizdevumu vai pieprasījusi augstākas procentu likmes, tiktu saasinātas HSY grūtības (vai pat izraisīts tās bankrots), kas valstij būtu nepieņemami. Tāpēc ETVA, ņemot vērā valsts ietekmi, nebija citas iespējas kā piešķirt HSY pieprasīto aizdevumu.
- (⁵⁷) Komisijas paziņojums atbilstīgi EK līguma 93. panta 2. punktam citām dalībvalstīm un ieinteresētajām personām par atbalstu, ko Grieķija bija nolēmusi piešķirt *Hellenic Shipyards plc* (OV C 80, 13.3.1997., 8. lpp.).
- (⁵⁸) EKT, C-482/99 *Francija pret Komisiju* ("Stardust"), ECR, 2002, I-4397,56. punkts.
- (⁵⁹) Grieķijas iestāžu 2002. gada 18. septembra vēstule (Komisija reģistrējusi 2002. gada 23. septembrī ar numuru A/36895), nosūtīta lietas CP 101/2002 sakarā.
- (⁶⁰) EKT, C-482/99 *Francija pret Komisiju* ("Stardust"), ECR, 2002, I-4397,56. punkts.

- (⁶¹) Grieķijas iestāžu 2003. gada 20. novembra vēstule, kas nosūtīta lietas CP 101/02 sakarā.
- (⁶²) Turklāt tās tika piešķirtas papildus darbībai, ko ETVA jau izvērsa HSY tādā mērā, ka ETVA kopējā iesaistīšanās HSY darbībā bija nozīmīga. Šis iesaistīšanās nozīmīgumu pierāda arī ETVA 2000. gada pārskats, kur tiek atzīti zaudējumi, ko bankai nesusi iesaistīšanās *Hellenic Shipyards* darbībā (42. un 43. lpp.).
- (⁶³) Grieķijas 2006. gada 15. jūnija vēstule (atgūšanas procedūras numurs ir CR 40/02).
- (⁶⁴) Lēmumā C 10/94 Komisija nevērtē parādu dzēšanu, kas radušies “karakuģu būves” rezultātā, jo tā ir “darbība, uz ko neattiecas EK līgums”. Līdzīgi lēmumā N 513/01 Komisija nevērtē 75 % valsts atbalsta 118 miljonu euro apmērā, jo tas ir saistīts ar karakuģu būvi.
- (⁶⁵) Jāatgādina, ka HSY attiecīgajos gados neveica atsevišķu uzskaiti darbībām militārajā jomā un darbībām civilajā jomā. Tāpēc uzskatīt, ka ar pasākumu finansē kādu konkrētu darbību, var tikai tad, ja lēmumā par piešķiršanu ir precīzi norādīts, kāda darbība tiek finansēta.
- (⁶⁶) OV C 288, 9.10.1999., 2. lpp.
- (⁶⁷) Tajā pašā gadā ar būvētavas darbībām militārajā jomā saistīto parādu dzēšanu Komisija nevērtēja saskaņā ar noteikumiem par valsts atbalstu.
- (⁶⁸) Tas ir skaidri saprotams arī no Lēmuma C 10/94 formulējuma.
- (⁶⁹) Šāda informācija tika sniegta arī ieinteresētajiem pircējiem privatizācijas procesā 2001. gadā, kā var secināt no 2001. gada 19. jūnija “padziļinātas pārbaudes” ziņojuma, ko HDW un *Ferrostaal* vajadzībām sagatavoja *Arthur Andersen*, 23. lpp. (pievienots kā C pielikums TKMS un GNSH 2007. gada 21. jūnijā iesniegtajā ziņojumā).
- (⁷⁰) Komisija atgādina, ka nav pieprasījusi 2001. un 2002. gadā veikto privatizāciju un ka tā nekādā gadījumā nepieprasīja iesaldēt ieguldījumu programmu šā procesa laikā.
- (⁷¹) 2004. gada 20. oktobra vēstules 1.3.b. iedaļa.
- (⁷²) Grieķijas iestādes norādījušas summu euro.
- (⁷³) Šī informācija ir sniegta Grieķijas 2004. gada 20. oktobra vēstules 1.3. iedaļā un 4., 5. un 6. pielikumā.
- (⁷⁴) OV C 71, 11.3.2000., 14. lpp.
- (⁷⁵) Skatīt 14. zemsvītras piezīmi Grieķijas 2004. gada 20. oktobra vēstulē.
- (⁷⁶) Paziņojuma par garantijām 2.1.2. punktā ir norādīts, ka “pat ja saskaņā ar garantiju valsts neveic maksājumus, tas vienlaigā var būt valsts atbalsts saskaņā ar 87. panta 1. punktu. Atbalstu piešķir brīdī, kad sniedz garantiju, nevis brīdī, kad garantiju izmanto vai kad saskaņā ar garantijas noteikumiem veic maksājumus. To, vai garantija ietver valsts atbalstu, un, ja tā ir, kāda varētu būt valsts atbalsta summa, novērtē brīdī, kad piešķir garantiju.”
- (⁷⁷) Piemēram, 2001. gada marta dokumenta “*Hellenic Shipyards S.A. – Confidential Information Memorandum – Alpha Finance/Commercial Bank of Greece/KPMG/Elias SP. Paraskevas*”, kas tika izsūtīts ieinteresētajiem pircējiem, 10. lappusē kā HSY konkurents tiek minēts uzņēmums “*Portugal shipyards*”. Šā ziņojuma kopiju TKMS/GNSH iesniedza 2007. gada 21. jūnija vēstule.
Komisija arī norāda, ka Komisijas lēmumā apvienošanās lietā Nr. COMP/M.2772 – HDW/FERROSTAAL/HELLENIC SHIPYARD pie virsraksta “Ģeogrāfiskā tirgus definīcija” ir norādīts, ka “Puses piekrīt, ka visu veidu tirdzniecības kuģu būves, remonta un pārbūves tirgus ģeogrāfiskā ziņā aptver visu pasauli, jo kuģu transportēšanas izmaksas ir salīdzinoši nelielas, un nav nozīmīgu tirdzniecības ierobežojumu.”
- (⁷⁸) Komisija norāda arī, ka iepriekšējie Komisijas un Padomes lēmumi par HSY sniegto valsts atbalstu bija balstīti uz konkurences kropļojumiem un ietekmi uz tirdzniecību. Šie lēmumi nekad nav tikuši apstrīdēti. Tāpēc, vērtējot tajā pašā laikposmā īstenotus pasākumus, nav jāveic plašas pārbaudes, lai pārbaudītu, vai tiek izpildīti šie divi kritēriji.

- (⁷⁹) OV L 202, 18.7.1998., 1. lpp.
- (⁸⁰) OV C 288, 9.10.1999., 2. lpp.
- (⁸¹) Šo informāciju Grieķija sniedza 2004. gada 20. oktobra vēstules 1.3.a iedaļā un 4. pielikumā.
- (⁸²) Ja būvētava būtu pārtraukusi darbību, kompetentās kontroles iestādes varēja nolemt neveikt plāna īstenošanas pārbaudes, tāpēc netiktu izpildīts pirmās maksājuma daļas izmaksas nosacījums.
- (⁸³) Grieķijas iestādes 2004. gada 20. oktobra vēstules (tulkojums angļu valodā) 1.2.2. iedaļā "Kompetento orgānu pirmā kontrole", skaidro, ka Tautsaimniecības ministrija par vēlu aizpildīja kontroles veidlapu, kavējot Grieķijas valdības apstiprinājuma lēmumā noteikto termiņu (1999. gada 31. decembris). Lai izmaksātu atbalstu pēc minētās dienas, Grieķijas iestādēm bija jāatļauj pagarināt ieguldījumu plāna īstenošanas periodu. Lēmumā, ar kuru tika atļauts pagarinājums, tika pieņemts, ka tiks pagarināts arī lēmējas komitejas darbības laiks, ko sarežģīja izmaiņas tiesību aktos.
- (⁸⁴) OV C 368, 23.12.1994., 12. lpp.
- (⁸⁵) Starpība starp divām procentu likmēm ir jāreizina ar atlikušā (t. i., vēl neatmaksātā) aizņēmuma pamatsummu attiecīgajā gadā.
- (⁸⁶) Līdzīgā veidā paziņojumā par garantijām ir norādīts, ka atbalsts tiek piešķirts garantijas piešķiršanas brīdī, nevis vēlāk (skatīt 76. zemspvītras piezīmi).
- (⁸⁷) Aizdevuma tirgus vērtība patiešām ir atkarīga no nākotnes naudas plūsmu pašreizējās vērtības; tās tiek diskontētas, izmantojot procentu likmi, kas atspoguļo aizdevuma risku. Ja aizdevuma līgumā noteiktā procentu likme ir mazāka par minēto procentu likmi, tirgus vērtība uzreiz kļūst mazāka par aizdevuma nominālo vērtību.
- (⁸⁸) Ja jaunais ETVA īpašnieks nolemtu pēc privatizācijas pagarināt valsts negarantēta aizņēmuma termiņu pēc tā sākotnējā termiņa, laikposmā pēc sākotnējā termiņa nav atbalsta, jo saskaņā ar tikko izskaidroto argumentāciju valsts līdzekļi nav iesaistīti.
- (⁸⁹) Grieķija šo informāciju sniedza 2004. gada 20. oktobra vēstules 1.3. iedaļā un 6. pielikumā.
- (⁹⁰) Skatīt 83. zemspvītras piezīmi.
- (⁹¹) Varētu jautāt, kāpēc ETVA 2002. gada 31. maijā parakstīja aizdevuma līgumu, ja tai nebija nodoma izmaksāt HSY attiecīgo summu. Komisija norāda, ka līguma datums tieši sakrīt ar HSY pārdošanas noslēgšanas parakstīšanas datumu. Tāpēc ir iespējams, ka HSY pircēji izdarīja spiedienu uz ETVA, lai tā piešķirtu papildu finansējumu HSY, draudot, ka nepiekrītīs pārdošanas noslēgšanai. Šajos apstākļos, iespējams, ETVA piekrita noslēgt šo aizdevuma līgumu, bet iekļāva līgumā noteikumus, kas atļauj tai atteikties izmaksāt aizdevumu, kad HSY to pieprasīs. Kā izskaidrots E18c pasākuma novērtējumā, saskaņā ar 2002. gada 20. marta līguma 8.2.2. iedaļu bija paredzēts, ka *Piraeus Bank* palīdzēs valstij pabeigt HSY pārdošanu. Uz šā pamata arī valsts, iespējams, izdarīja spiedienu uz ETVA, lai tā parakstītu šo aizdevuma līgumu, lai veicinātu HSY pārdošanas noslēgšanu.
- (⁹²) HSY 2006. gada 30. oktobra vēstulē iesniedza piezīmes par lēmumu par procedūras pagarināšanu. Šīs vēstules 4. punktā ir norādīts, ka, "ņemot vērā to, ka HSY ir cieši sadarbojies ar Grieķijas valsti, sagatavojot atbildi Eiropas Komisijai, uzņēmums neuzskata, ka tam būtu atkārtoti jāiesniedz informācija, ko jau ir iesniegusi Grieķijas valsts, vai ka tam būtu jāizklāsta tie paši argumenti, kuru saturam tas pilnībā piekrīt, taču, lai atbilde būtu pilnīgāka un lai palīdzētu Komisijai pildīt tās uzdevumu, uzņēmums apkopos jau izvirzītos argumentus un iesniegs jaunus pierādījumus, ko ir ievācis laikā no Grieķijas valsts atbildes sniegšanas brīža līdz šīs atbildes sniegšanai, un izvirzīs jaunus vai papildinošus argumentus". Tāpēc šajā lēmumā HSY un Grieķijas piezīmes par lēmumu par pagarinājumu tiks apvienotas, lai divreiz neatkārtotu argumentus.
- (⁹³) Saskaņā ar Direktīvu 90/684/EEK pārstrukturēšanas atbalstu (III nodaļa) iedala ieguldījumu atbalstā (6. pants), slēgšanas atbalstā (7. pants), izpētes un attīstības atbalstā (8. pants) un darbības atbalstā pārstrukturēšanas nolūkos (9. un 10. pants).
- (⁹⁴) Grieķijas iestāžu 2008. gada 15. februāra vēstules 26. punkts.

- (⁹⁵) Grieķijas iestāžu 2007. gada 19. marta vēstule. Šī argumentācija tika atkārtota 2007. gada 29. jūnija vēstules 62. un 63. punktā.
- (⁹⁶) Šis dalības izvērstāks apraksts ir sniegts E10 pasākuma analizē.
- (⁹⁷) Grieķijas iestāžu 2003. gada 31. marta vēstule, atbildes uz 5. jautājumu izraksts.
- (⁹⁸) Grieķijas iestāžu 2007. gada 29. jūnija vēstule, 49., 50. un 51. punkta izraksts.
- (⁹⁹) Komisija nevarēja ignorēt to, ka darbiniekiem ir tādi mērķi kā nodarbinātības saglabāšana un ka tie tāpēc centīsies aizsargāt šos mērķus, vadot paši savu uzņēmumu, un tā arī to neignorēja. Tomēr pirkuma augstā cena nozīmēja, ka akciju vērtības saglabāšana un palielināšana arī kļūs par darbinieku svarīgu mērķi.
- (¹⁰⁰) Jāatgādina, ka pirkuma cenas samaksa ar ieturējumiem no darbinieku algām un pabalstiem bija noteikta ne tikai 1995. gada septembra līgumā, bet arī Likuma 2367/1995 12. pantā.
- (¹⁰¹) Jāatgādina, ka ETVA varēja realizēt savu ķilu uz akcijām, ja dalībnieki nemaksātu pirkuma cenu, kā paredzēts 1995. gada septembra līgumā.
- (¹⁰²) Jāatgādina, ka pirkuma cenas samaksa ar ieturējumiem no darbinieku algām un pabalstiem bija noteikta ne tikai 1995. gada septembra līgumā, bet arī Likuma 2367/1995 12. pantā.
- (¹⁰³) 1995. gada septembra līgumā bija skaidri norādīts, ka darbiniekiem vienlaikus būs jāmaksā pirkuma cena un maksa par kapitāla palielināšanu. Tāpēc šis divkāršais maksājums nav negaidīts. Tā ir 1995. gada septembra līguma būtiska sastāvdaļa. Pirms Grieķija iesniedza šo līgumu Komisijai kā privatizāciju, Grieķijai bija jāpārbauda, vai līguma pamatnoteikumi ir īstenojami. Ja līguma, kuru Grieķija pati iesniedza Komisijai, pamatnoteikumi izrādījās neizpildāmi, ir jāsecina, ka Lēmuma C 10/94 pamatā bija Grieķijas sniegta maldinoša informācija, un lēmums ir jāatceļ.
- (¹⁰⁴) Grieķijas iestāžu 2007. gada 29. jūnija vēstules 59. un 60. punkts.
- (¹⁰⁵) Grieķijas 2006. gada 5. oktobra vēstules 191. punktā ir norādīts: "No 31.12.1998. līdz HSY akciju pārdošanai HDW/FS konsorcijs (11.10.2001.) daļa darbinieku-akcionāru algu tika ieturēta, kā izskaidrots iepriekš, kā samaksa ETVA par 49 % akciju iegādi." HSY 2006. gada 31. oktobra vēstules 35. un 36. punktā bija izteikts līdzīgs apgalvojums. Pirms lēmuma par pagarināšanu Grieķijas iestādes bija izteikušas līdzīgus apgalvojumus 2005. gada 26. maija vēstules astotajā nodaļā. Turklāt Grieķija vairākās vēstulēs norādīja, ka darbinieki ir 49 % akciju īpašnieki. Tādējādi Grieķija radīja iespaidu, ka 1995. gada septembra līgums ir izpildīts. Tikai pēc procedūras uzsākšanas Komisija atklāja, ka Grieķija nav īstenojusi savu likumu (t. i., Likumu 2367/1995), jo tā bija nodevusi darbiniekiem īpašumtiesības uz 49 % HSY akciju, bet nebija izpildījusi pārējo līgumu, proti, nebija tiem pieprasījusi samaksāt pirkuma cenu. Pretēji tam Grieķijas iestādes 2003. gada 31. marta vēstulē bija netieši norādījušas, ka (daļa) darbinieku nebija samaksājuši (daļu) ikgadējo maksājumu, kā bija plānots.
- (¹⁰⁶) Komisijas 2007. gada 27. aprīļa Grieķijai nosūtītā vēstule (3. jautājums) un 2007. gada 23. augustā HSY nosūtītā vēstule.
- (¹⁰⁷) Komisijas 2007. gada 27. aprīļa Grieķijai nosūtītā vēstule (4. jautājums) un 2007. gada 23. augustā HSY nosūtītā vēstule. Pēdējā vēstule Grieķijai tika nosūtīta 2007. gada 13. novembrī, dodot Grieķijai iespēju sniegt piezīmes otrreiz.
- (¹⁰⁸) Grieķijas 2007. gada 29. jūnija vēstules 2.3.c un 2.4. punkts, HSY 2007. gada 9. oktobra vēstule un Grieķijas 2007. gada 14. decembra un 2008. gada 15. februāra vēstule.
- (¹⁰⁹) Attiecībā uz KEYMAR remontu 2003. gada pirmajos mēnešos Grieķija apgalvo, ka, tā kā remontdarbi bija daudz sarežģītāki nekā citos gadījumos, ir pamatoti pieņemt, ka netiešo darba stundu īpatsvars bija 25 %, nevis 20 %.
- (¹¹⁰) Grieķijas 2006. gada 5. oktobra vēstules 144. punkts.
- (¹¹¹) Komisijas 2004. gada 27. aprīļa vēstule (2.2. jautājums), uz ko Grieķija atbildēja 2007. gada 29. jūnija vēstulē.

(112) Šis rādītājs visdrīzāk norāda, cik maksā HSY darbinieku produktīvā stunda konkrētā gadā. Darbinieka nostrādāto produktīvo stundu skaits ir tikai daļa no nostrādātajām stundām, par ko HSY maksā šim darbiniekam. Šis skaits ir atkarīgs no daudziem faktoriem, galvenokārt no būvētavas struktūras un efektivitātes. Pretēji tam, apakšuzņēmēji konkurē cits ar citu. Tāpēc tiem ir jābūt konkurētspējīgiem un elastīgiem. Tiem ir ierobežotas pastāvīgās izmaksas (t. i., pastāvīgie strādnieki), un to izmaksām ir jābūt zemām. Būvētavas izmanto apakšuzņēmējus tieši tāpēc, ka tas izmaksā lētāk nekā pašiem algot papildu darbaspēku.

(113) Konsultants norāda:

“Apakšuzņēmēju cilvēkstundu skaitu var aprēķināt pēc izmaksām, izmantojot vidējās cilvēkstundas izmaksas, kuras vienā un tajā pašā nozarē un valstī ir salīdzināmas.

Pamatojoties uz Eiropas Dzīves un darba apstākļu uzlabošanas fonda publicēto ziņojumu “Samaksas attīstība 2006. gadā”, minimālā bruto alga mēnesī ir vienāda ar EUR 625,97 Grieķijā un ar EUR 1 254,28 Francijā.

Vidējā cilvēkstundas tirgus cena kuģu remonta jomā Francijā ir no EUR 40 līdz EUR 50, piemērojot koeficientu 2, kas raksturo minimālās algas attiecību Francijā un Grieķijā, paredzamā kuģu remonta cilvēkstundas cena Grieķijā varētu būt no EUR 20 līdz EUR 25.

Veikto pētījumu rezultātā šķiet, ka šī likme 2007. gada sākumā svārstījās no EUR 30 līdz EUR 36. Šī cena ir rēķinā iekļautā cena par katru tiešo cilvēkstundu, un tajā ir iekļautas visas saistītās izmaksas: netiešās izmaksas, vadības izmaksas, vispārīgie izdevumi un pieskaitāmās izmaksas.

Tā kā netika identificēta kuģu remonta nozares vidējo algu sakarība salīdzinājumā ar minimālajām algām abās valstīs, aprēķinos priekšroka tiek dota konservatīvam skaitlim, jo aplēsēs tiks izmantotas cilvēkstundas cenas no EUR 30 līdz EUR 36 stundā.

Grieķijas iesnieguma Komisijai 6. pielikumā minētās apakšuzņēmēju cilvēkstundas likmes ir šādas:

(EUR)

Gads	Tiešās	Iekļaujot peļņu (15 %) un netiešās izmaksas (20 %), ievērojot Grieķijas iesnieguma 6. pielikumā iekļauto metodiku
2002	25,97	40
2003	27,49	42,3
2004	[...]	[...]
2005	[...]	[...]
2006	[...]	[...]

Aprēķinot apakšuzņēmēju nostrādāto cilvēkstundu skaitu, pamatojoties uz cilvēkstundu izmaksām 2006. gadā no EUR 30 līdz EUR 36 un atvasinot no šiem datiem iepriekšējo gadu rādītājus, izmantojot Eurostat publicēto eskalācijas indeksu, iegūst šādus rādītājus:

INDEKSS: Im-Ici-tot	2002	2003 (9 m)	2004	2005	2006
ES-27 indekss	108,9	112,8	116,5	119,7	121,6
Grieķijas indekss	113,5	116,6	127,0	127,7	133,9
Apakšuzņēmēju darba bilance	3 804 891	16 471 323	[...]	[...]	[...]
Konsultanta aplēse					
Cilvēkstundas izmaksas (min. vērtība)	25,4	26,1	28,5	28,6	30
Apakšuzņēmēju tiešās cilvēkstundas (maks. aplēse)	149 598	630 388	[...]	[...]	[...]
Konsultanta aplēse					
Cilvēkstundas izmaksas (maks. vērtība)	30,5	31,4	34,2	34,3	36
Apakšuzņēmēju tiešās cilvēkstundas (min. aplēse)	124 665	525 324	[...]	[...]	[...]
Hellenic Shipyard dati					
Cilvēkstundas izmaksas	25,97	27,49	[...]	[...]	[...]
Cilvēkstundas izmaksas + netiešās izmaksas + peļņa	40,0	44,5	[...]	[...]	[...]
Apakšuzņēmēju tiešās cilvēkstundas	95 232	370 142	[...]	[...]	[...]

- (¹¹⁴) Komisijas 2004. gada 27. aprīļa vēstule (2.2.d jautājums), uz kuru Grieķija atbildēja 2007. gada 29. jūnija vēstulē.
- (¹¹⁵) Lieta T-296/97 "*Alitalia*" pret Komisiju, ECR, 2000, II-3871,82. un 84. punkts.
- (¹¹⁶) Jo īpaši *ETVA*, no vienas puses, nevar neīstenot to 1995. gada septembra līguma daļu, kas attiecas uz pirkuma cenas samaksu (t. i., nepieprasīt samaksāt atbilstošos ikgadējos maksājumus), un, no otras puses, apgalvot, ka, pamatojoties uz to pašu līgumu, tai bija pienākums piedalīties kapitāla palielināšanā. Citiem vārdiem, tā kā *ETVA* un Grieķija izlēma pareizi nepildīt būtiskus līguma noteikumus, tās nevar vienlaikus selektīvi atsaukties uz citiem šā līguma noteikumiem, lai apgalvotu, ka *ETVA* bija līgumiskas saistības veikt dažas darbības (t. i., piedalīties kapitāla palielināšanā).
- (¹¹⁷) *HSY* darbinieki piedalījās kapitāla palielināšanā. Taču viņi nebija tādā pašā situācijā kā *ETVA*. Patiešām, viņi jau bija pārkāpuši 1995. gada septembra līgumu, jo nemaksāja *ETVA* pirkuma cenu. Turklāt viņu situācija atšķīrās no *ETVA* un tirgus ekonomikas ieguldītāja situācijas. Patiešām, viņus uztrauca darbavietu saglabāšana, kas mudināja viņus ieguldīt *HSY*, pat ja paredzamais finansiālais ieguvums būtu nepietiekams, lai pārliecinātu tirgus ekonomikas ieguldītāju veikt ieguldījumu.
- (¹¹⁸) Grieķija iesniedza šā likuma kopiju 2006. gada 5. oktobra vēstules 10. pielikumā.
- (¹¹⁹) No Grieķijas un *HSY* iesniegumiem (tostarp *Deloitte* ziņojuma) nav pilnībā skaidrs, vai prēmijas summa bija 0,4 % gadā, bet to maksāja reizi ceturksnī, vai 0,4 % ceturksnī. Kaut gan šis apstāklis ir svarīgs atgūšanas procedūrā, tas neietekmē secinājumu šajā lēmumā.
- (¹²⁰) Šis saraksts bija iekļauts ziņojuma 3-11. un 3-12. lappusē, 10 miljardu drahmū aizdevuma analīzē, kam bija valsts garantija, kas piešķirta, pamatojoties uz Likumu 2322/1995 (šā lēmuma E14 pasākums).
- (¹²¹) Komisija ir atļāvusi īstenot kuģu būves garantiju shēmas, kurās nav atbalsta, Vācijā (OV C 62, 11.3.2004., 3. lpp.), Nīderlandē (OV C 228, 17.9.2005., 10. lpp.), Francijā (OV C 259, 27.10.2006., 14. lpp.) un Somijā (OV C 152, 6.7.2007., 6. lpp.). Pēdējās divās shēmās ir nepārprotami iekļautas avansa maksājumu garantijas.
- (¹²²) Tā kā *ETVA* brīdī, kad piešķīra pirmās iemaksas garantijas, 100 % apmērā piederēja valstij, garantijas prēmija, ko *HSY* maksāja *ETVA*, jau bija atlīdzība valstij.
- (¹²³) Grozījumi bija šādi:
Programmas līgums 33a – SD 33a (20 HA/A piegāde): soda naudas tika aprēķinātas par laiku līdz 31.12.2002. un reģistrētas grozījumos kā konstatētas summas. Tika panākta vienošanās, ka šīs summas tiks atmaksātas pa daļām 10 maksājumos, no kuriem pirmais maksājums ir jāveic pirmā transportlīdzekļa piegādes brīdī, bet pārējie deviņi – brīdī, kad tiek izpildīta katra no pēdējām deviņām piegādēm. Tika panākta vienošanās, ka soda naudas uzkrāšana tiks pārtraukta no 01.10.2003. ar nosacījumu, ka konsorcijs (*Siemens AG*, *Siemens SA* un *HSY*) piegādās OSE līdzvērtīgu ritošo sastāvu. Konsorcijs izpildīja šo nosacījumu tikai daļēji, tāpēc OSE aprēķināja un pieprasīja soda naudu par visu periodu.
Programmas līgums 39 – SD 39 (24 elektrisko lokomotīvu piegāde): soda naudas tika aprēķinātas par laiku līdz 31.12.2002. un reģistrētas grozījumos kā konstatētas summas. Tika panākta vienošanās, ka šīs summas tiks atmaksātas pa daļām 10 maksājumos, no kuriem pirmais maksājums ir jāveic pirmā transportlīdzekļa piegādes brīdī, bet pārējie deviņi – brīdī, kad tiek izpildīta katra no pēdējām deviņām piegādēm. Tika noteikts laiks pēc piegādes termiņa, kurā nepiemēro soda naudas. Netika paredzēta līdzvērtīga ritošā sastāva piegāde kā PL 39 SD 39 gadījumā, taču tika grozīts piegādes grafiks. OSE pieprasīja soda naudas summas, kas bija noteiktas līdz 31.12.2002., un piedzina tās no konsorcijiem (*Siemens AG*, *Siemens SA* un *HSY*).
Programmas līgums 35 – SD 35 (29 tramvaju vagonu piegāde): periods, kurā nepiemēro soda naudu, netika piešķirts, tāpēc OSE pieprasīja un piedzina soda naudas summas. Par periodu, kurā netika maksāta soda nauda, tika aprēķināta un pieprasīta kavējuma nauda.
- (¹²⁴) Līdz Grieķijas 2006. gada 5. oktobra vēstulei bija ieturēta summa EUR 9 932 511,99 apmērā, un vēl bija jāietur EUR 826 556.
- (¹²⁵) Programmas līguma konsorcijs darbojās *HSY*, *Siemens AG* un *ABB Daimler-Benz Transportation* (no 2001. gada 1. maija *Bombardier Transportation*). Par līguma izpildi 22,06 % no kopējās galīgās cenas pienācās *HSY*, bet 77,94 % – pārējiem uzņēmumiem.

- (¹²⁶) Šajā līgumā bija paredzēta arī vilcienu automatiskās aizsardzības un identifikācijas sistēmas konfigurēšana un uzstādīšana 50 motorvagoniem. Grafiskā paredzētais darba pabeigšanas termiņš bija 2004. gada janvāris. Valde vienprātīgi pieņēma Lēmumu Nr. 578/4/4-9-2002 pagarināt piegādes laiku līdz 2004. gada 19. maijam, ņemot vērā to, ka kavējums nenotika konsorcijs vainas dēļ. Darbs tika pabeigts 2004. gada 4. jūnijā. Saskaņā ar programmas līguma 14. punktu soda naudas par norunātā piegādes laika neievērošanu bija jāaprēķināt 40 dienas pēc līgumā paredzētās piegādes dienas un tikai tad, ja piegādes laika neievērošana būtu notikusi piegādātāja vainas dēļ. Līdz ar to nebija pamata piemērot soda naudas un procentu maksājumus par šo kavējumu.
- (¹²⁷) No Grieķijas un HSY iesnieguma (tostarp pirmā *Deloitte* ziņojuma) nav pilnībā skaidrs, vai aizdevuma nomināls sākotnēji bija drahmas vai euro. Grieķijas atbildē uz lēmumu par procedūras uzsākšanu ir dotas summas tikai euro un norādīts, ka procentu likmes pamatā ir trīs mēnešu *Euribor* likme. Savukārt pirmajā *Deloitte* ziņojumā ir norādīts, ka aizdevuma summa bija 16,92 miljardi drahmū, un procentu likmes pamatā bija *Libor*. Šo jautājumu var noskaidrot atgūšanas procedūrā.
- (¹²⁸) TKMS un GNSH 2007. gada 21. jūnija vēstulē iesniedza otro *Deloitte* ziņojumu. Šā ziņojuma C papildinājums ir "The Due Diligence Report on Hellenic Shipyards S.A. titled "Copy for Presentation Purposes" and its Executive Summary prepared by Arthur Andersen, dated 19 June 2001". Šā padziļinātās pārbaudes ziņojuma 7. lappusē ir analizēti HSY debitoru parādi un norādīts, ka *Strintzis Lines* tirdzniecības parāds "ir piedzenams tikai kuģu piegādes brīdī 2002. gadā". Tas apstiprina, ka, izņemot ierobežotos avansa maksājumus, kuri jebkurā gadījumā jau bija samaksāti un vairs nebija piedzenami, pārējā pirkuma cenas daļa nebija piedzenama pirms kuģu piegādes.
- (¹²⁹) Grieķijas iestādes 2004. gada 21. oktobra un 2004. gada 17. decembra vēstulē lietā CP 71/02 apstiprināja, ka HSY sakarā ar šiem diviem kuģiem pieteicās uz darbības atbalstu 9 % apmērā un kompetentā ministrija pieņēma šo pieteikumu. Tomēr Grieķijas iestādes apstiprināja, ka galu galā atbalsts netika izmaksāts, jo HSY nepabeidza kuģu būvi. Atbalsta piešķiršanas lēmumi galu galā tika atsaukti. Šī tēma ir apskatīta lēmuma par pagarināšanu 13(c) pasākumā.
- (¹³⁰) Skatīt 127. zemsvītras piezīmi.
- (¹³¹) Attiecībā uz iespēju piedzīt ieņēmumus līguma izpildes laikā (t. i., pirms piegādes) Komisija vēlreiz atsaucas uz šā lēmuma 128. zemsvītras piezīmē citēto dokumentu, kurā norādīts, ka 2000. gada 31. decembrī ar līgumiem ar OSE saistītais tirdzniecības parāds bija tikai 0,5 miljoni euro. Turklāt minētajā dokumentā ir norādīts, ka "šie debitoru parādi tiks kompensēti ar attiecīgajiem saņemtajiem avansa maksājumiem". Tas rāda, ka minētajā brīdī no OSE nevarēja piedzīt naudu.
- (¹³²) Sākotnējā starpība ir 25 bāzes punkti, kas no 2000. gada 1. aprīļa tika palielināta līdz 125 bāzes punktiem. Komisija pamatojas uz pirmo *Deloitte* ziņojumu.
- (¹³³) Šajā rakstā presē ir minēts, ka kuģu remonta darbības netika ievērojami ietekmētas: "Contracts – Hellenic declares business as usual after Athens earthquake", *Lloyd's List International*, 1999. gada 14. septembris.
- (¹³⁴) Vēstule, ar kuru Grieķija izteica piezīmes par lēmumu par procedūras uzsākšanu.
- (¹³⁵) Dati no Grieķijas 2007. gada 29. jūnija vēstules.
- (¹³⁶) Šī kredītlinija 1999. gada 19. maijā no ASV dolāriem tika konvertēta euro.
- (¹³⁷) Attiecībā uz iespēju piedzīt naudu pirms ražojumu piegādes Komisija atsaucas uz 128. zemsvītras piezīmē citēto dokumentu, kas ir minēts arī 123. zemsvītras piezīmē. Šis padziļinātās pārbaudes ziņojums attiecas uz laikposmu pēc šobrīd vērtēto aizdevumu atmaksas. Tomēr ir lietderīgi paskaidrot, ka pirms ražojuma piegādes nav piedzenama gandrīz nekāda nauda. Šajā padziļinātās pārbaudes ziņojumā jo īpaši ir redzams, ka 2000. gada 31. decembrī no *Strintzis*, Grieķijas Jūras kara flotes, OSE un ISAP nebija piedzenama gandrīz nekāda nauda.
- (¹³⁸) Skatīt Komisijas paziņojumu par atsaucē likmes un diskonta likmes noteikšanas metodi (OV C 273, 9.9.1997., 3. lpp.).
- (¹³⁹) Šo bilanci var apskatīt TKMS un GNSH iesniegtajos dokumentos, kas aprakstīti šā lēmuma 128. zemsvītras piezīmē.
- (¹⁴⁰) Zemūdeņu gadījumā Grieķijas valsts izvirzīto nosacījumu rezultātā pirmā zemūdene tiks pilnībā uzbūvēta Ķīlē (Vācijā), turpretī divas pārējās tiks samontētas HSY (skatīt šā lēmuma 44. apsvērumu). Visdrīzāk būtu lētāk un efektīvāk visas trīs zemūdenes būvēt Vācijā. Būtu arī racionālāk neiekļaut HSY, kas bija grūtībās nonācis uzņēmums, kam turklāt konsorcijs nebija nekādas pieredzes saistībā ar zemūdenēm.

- (¹⁴¹) Kādā brīdī šie līdzekļi būtu bijuši vajadzīgi, lai segtu izmaksas, kas radušās, pildot attiecīgos militārā rakstura līgumus. Attiecīgajā brīdī šie līdzekļi vairs nebūtu bijuši pieejami citu HSY darbību finansēšanai. Citiem vārdiem, attiecīgajā brīdī tika anulēta daļa valsts piešķirtās priekšrocības. Atlikusī priekšrocība bija tāda, ka iepriekšējos ceturkšņos būvētavas rīcībā bija līdzekļi, ko tā saņēma bez atlīdzības, kaut gan tā nevarētu aizņemties šo naudu no bankām.
- (¹⁴²) 2006. gada 30. oktobra vēstules 30. lappuse.
- (¹⁴³) Piemēram, ar darbībām militārajā jomā saistītā ļoti lielās parādu summas norakstīšana bija minēta Lēmumā C 10/94, taču netika vērtēta saskaņā ar noteikumiem par valsts atbalstu, noslēgšanas izdevumi saistībā ar darbībām militārajā jomā bija minēti Lēmumā N 513/01, taču netika vērtēti saskaņā ar noteikumiem par valsts atbalstu, un tas pats attiecas uz vairākiem lēmumiem par pagarināšanu minētajiem pasākumiem.
- (¹⁴⁴) Piemēram, 2001. gada 2. jūlija uzaicinājumā iesniegt saistošus *Hellenic Shipyards S.A.* akciju iegādes piedāvājumus ir norādīts, ka "tiek noteikts, ka gadījumā, ja tiek uzlikta soda nauda par EK regulu iespējamu pārkāpumu attiecībā uz valsts atbalstu, augstākās cenas solītājs nebūs atbildīgs par šādas soda naudas samaksu. Šim apliecinājumam ir priekšroka pār akciju nodošanu".
- (¹⁴⁵) 2001. gada 14. septembra sanāksmes protokolā, ko parakstīja puses, ir norādīts, ka "tiek panākta vienošanās, ka ES apstiprinājums būs nosacījums, kam ir priekšroka pār līguma noslēgšanu pēc tā parakstīšanas. Ja ES vilcināsies pieņemt šādu lēmumu [...] vai ja tas nebūs apmierinošs, puses vienojas, ka *ETVAbank* uzņemsies pienākumu sniegt *HDW-Ferrostaal* garantiju attiecībā uz neatrisinātiem jautājumiem saistībā ar ES sakarā ar iepriekšējām un tagadējām valsts subsīdijām saistībā ar *HSY*, ja tādas ir".
- (¹⁴⁶) Piemēram, 2001. gada 6. decembra vēstulē, kas adresēta *HDW* un kuras kopija nosūtīta *Ferrostaal*, *Alpha Finance*, kas bija valsts un *ETVA* konsultants, norāda: "Attīstības ministrija un *ETVAbank* mūs ir norīkojusi sniegt jums pielikumā pievienoto *ETVAbank* piedāvāto [...] garantijas vēstules tekstu, kura *ETVAbank* jāizsniedz *HDW/Ferrostaal*, ja netiek izpildīts Līguma 1.2.3. punkts." *HDW* 2002. gada 23. janvāra, 2002. gada 31. janvāra un 2002. gada 8. marta faksa ziņojumos nosūtīja *Alpha Finance* piezīmes par precīzu garantijas formulējumu.
- (¹⁴⁷) *Bank Piraeus* iesniedza vairākus presē publicētus rakstus saistībā ar laikposmu no 2001. gada oktobra līdz 2002. gada maijam, parādot, ka valdība bija tieši iesaistīta *HSY* privatizācijas procesā.

(¹⁴⁸) 2005. gada 23. maija vēstulē norādīts:

“HSY pārdošana tika veikta saskaņā ar denacionalizācijas procedūru (Likums 2001/1990). Deklarācijas procedūrā, kurai sākumā sekoja 11.10.2001. solījuma līguma parakstīšana un pēc tam izpildes līguma parakstīšana (31.05.2002.), bija ietverti visi nodošanas pamatnosacījumi, kā arī iesniegta finanšu konsultanta analīze (2001. gada aprīlis) un piedāvājumu iesniegšana. Visos šajos posmos, kuros visām ieinteresētajām personām (tostarp sūdzības iesniedzējam) bija pieejama informācija, tika noteikts garantijas nosacījums.

Līdz ar to 17.12.2004. vēstulē ir uzsvērts, ka tas ir ne tikai juridiski un finansiāli saistošs nosacījums, bet nosacījums, kas jau sākotnēji ir ietverts sarunās par būvētavas privatizāciju un jo īpaši kā kritisks (*sine qua non*) nosacījums, bez kura izpildes HSY akciju pārdošana nebūtu iespējama. Raksturīgi, kā minēts iepriekš, ir tas, ka šis nosacījums ar dažādām klauzulām, bet vienmēr ar to pašu mērķi, t. i., darījuma pieņemamu veicināšanu atbilstīgi tirgus noteikumiem, no privatizācijas procesa sākuma ir sastopams šādos tekstos:

Konsultanta deklarācija.

Aicinājums iesniegt saistošus piedāvājumus.

Iepirkšanas kopuzņēmuma piedāvājums (jo īpaši neietverot to deklarācijā par atteikšanos no nosacījuma), sarunu dokumentos, un, visbeidzot,

2001. gada 11. oktobra akciju pirkuma līgumā.

Līdz ar to garantijas deklarācija, kas ir iekļauta papildus 31.05.2002. garantiju līgumam, jau sākotnēji bija adresēta pretendentiem-solītājiem un tāpēc nav valsts atbalsts galīgajam pircējam. Tas pats nosacījums būtu spēkā katram solītājam, jo, kā jau minēts, tas bija iekļauts denacionalizācijas procesā. Ir arī acīmredzami, ka, tā kā denacionalizācijas process tika sākts 2001. gada februārī (laikā, kad galvenais pārdevējas bankas ETVA akcionārs bija Grieķijas valsts), valstij kā ETVA pārdevēja *Piraeus Bank* bija arī jāsniedz un tā arī faktiski sniedza garantiju tai piederošo ETVA akciju pircējam (*Piraeus Bank*) par pārdodamo aktīvu, t. i., kuģu būvētavu, jo pārdevējam bija jāsniedz šāda garantija. Šis garantijas, kuras, kā jau ir uzsvērts, ir iekļautas ar pilnīgu pārredzamību un skaidrību visos denacionalizācijas līgumu tekstos un galvenokārt 11.10.2001. solījuma līgumā, ir saistītas ar darījuma raksturu (konkrēta aktīva pārdošana), ir spēkā visiem pretendentiem un nevienam nedod papildu ieguvumu. Pamatojoties uz iepriekšminēto, ir pierādīts šīs garantijas patiesais raksturs (kā nosacījums, kas vajadzīgs, lai darījums notiktu, un saskaņā ar tirgus nosacījumiem bieži sastopams), kā arī tās saistošais raksturs, pamatojoties uz visām procedūrām pirms privatizācijas, bet arī uz pašu 11.10.2001. HSY akciju pirkuma līgumu, kam sekoja 18.10.2001. ETVA akciju pirkuma līgums un 18.3.2002. pirmais akts par grozījumiem līgumā starp ETVA un Grieķijas valsti. Tomēr pamata arguments, kas tiek īpaši uzsvērts, ir tāds, ka garantijas nosacījums ir ietverts visā denacionalizācijas procesā un netiek pirmoreiz atrunāts pēc līguma noslēgšanas. Tāpēc tas nav tāds pēdējā brīža “izgudrojums” (kā to vēlas pierādīt sūdzības iesniedzējs), kura mērķis ir apiet Kopienas noteikumus par valsts atbalsta likumību.

Grieķijas valstij kā ETVA akciju pārdevējai ne tikai 18.10.2001. līguma slēgšanas brīdī, bet arī saskaņā ar likumu vajadzēja nodot *Piraeus Bank* savas ETVA akcijas, kas ir bez jebkādam saistībām. Ņemot vērā to, ka *Piraeus Bank* nebija iesaistīta HSY denacionalizācijas procesā, tai saskaņā ar likumu un darījumu paradumiem bija jābūt nodrošinātai pret jebkurām saistībām, kas rastos no līguma par HSY nodošanu, kurā tā nepiedalījās. Tieši šo nodrošinājumu tai sniedz Grieķijas valsts 18.3.2002. garantija. Šī garantija bija pašizskaidrojoša un likumīga. Grieķijas valsts to piešķir, jo tai bija līgumsaistības pret *Piraeus Bank* kā pret līgumslēdzēju pusi, t. i., kā valsts kase, nevis kā valsts varas pārstāve.”

Komisija atgādina, ka minētās vēstules nosūtīšanas brīdī Grieķija, izsakot piezīmes par *Elefsis* apgalvojumiem, ka garantija būtu atbalsts *HDW/Ferrostaal*, vēlējās parādīt, ka šī garantija nebija priekšrocība, kas selektīvi piešķirta *HDW/Ferrostaal*, bet tika piedāvāta visiem solītājiem (tostarp *Elefsis*), kuri piedalījās HSY privatizācijas procesā. Turpmākajos iesniegumos Komisijai Grieķija, apzinādāmā, ka Komisija varētu uzskatīt šo garantiju par atbalstu HSY, mēģināja radīt šaubas par to, ka par pasākumu būtu atbildīga valsts, apgalvojot, ka garantija tika noslēgta ne ātrāk kā 2002. gada maijā, kas ir pilnīgā pretrunā ar apgalvojumiem 2005. gada 23. maija vēstulē.

(¹⁴⁹) Kā norādīts šā lēmuma 59. apsvērumā, par privatizāciju tika nolemts, pieņemot attiecīgās ministriju privatizācijas komitejas Lēmumu Nr. 14/3-1-2001.

- (¹⁵⁰) Komisija atzīst, ka 2002. gada 20. marta līguma formulējums un struktūra ir mulsinoša. 2002. gada 20. marta līguma 8.2.4. pantā ir paredzēts, ka attiecībā uz atbalstu, kas iekļauts Likuma 2941/2001 3. līdz 6. pantā (šā likuma aprakstu skatīt šā lēmuma 33. punktā), valsts maksātu *Piraeus Bank* 100 % no summas, ko *ETVA* samaksātu *HDW/Ferrostaal*. Tomēr tāda atbalsta atgūšanas gadījumā, kas nebūtu iekļauts Likuma 2941/2001 3.-6. pantā, 2002. gada 20. marta līguma 8.2.4. pantu nepiemēro. Tāpēc būtu jāpiemēro 8.2.1. pants. Minētajā pantā ir paredzēts, ka valsts maksās *Piraeus Bank* tikai 57,7 % no summas, ko *ETVA* samaksātu *HDW/Ferrostaal*. Tomēr Komisija norāda, ka līguma 8.2.2. pantā ir noteikts, ka, neskatoties uz *ETVA* akciju kontrolpaketes pārdošanu *Piraeus Bank*, notiekošo *HSY* pārdošanu turpinās vadīt valsts, nevis *Piraeus Bank/ETVA*. Šajā pantā un jo īpaši tā 8.2.2. d) punktā ir norādīts, ka valsts uzņemas, ka pircējs (t. i., *Piraeus Bank*) necietīs zaudējumus saistībā ar *Hellenic Shipyards* privatizāciju. Kā pierādīts 8.2.4. pantā (un 2001. gada 18. decembra līguma 7.4. pantā), tā kā līguma pamatā bija pieņēmums, ka *Piraeus Bank* un *ETVA* drīz apvienosies, valsts 8.2.2. pantā izteiktā apņemšanās netiktu ievērota, ja tā maksātu *Piraeus Bank* tikai 57,7 % no summas, ko *ETVA* samaksātu *HDW/Ferrostaal*. Citiem vārdiem, lai pildītu apņemšanos, kas izteikta 8.2.2. punktā, proti, nodrošināt, ka *Piraeus Bank* necietīs zaudējumus, pārdodot *HSY*, 8.2.4. pantā noteiktais mehānisms ir jāpiemēro visos atbalsta atgūšanas gadījumos, nevis tikai no Likuma 2941/2001 izrietošā atbalsta atgūšanas gadījumos.
- (¹⁵¹) *Piraeus Bank* 2002. gada 28. maija vēstulē apspriedās ar valdību par garantijas formulējumu, kuru *ETVA* plānoja sniegt *HDW/Ferrostaal*, un lūdza apstiprinājumu, ka, izpildot šo garantiju, tiks piemēroti 2002. gada 20. marta līguma 8.2.4. pantā paredzētie nosacījumi. Valdība 2002. gada 31. maija vēstulē deva piekrišanu *ETVA* izsniegt šo garantiju un apstiprināja, ka tās izpildes gadījumā tiks piemēroti 8.2.4. pantā paredzētie nosacījumi. Tas nozīmē, ka pat tad, ja pretēji iepriekš izteiktajam secinājumam 2002. gada 20. marta līgumā valstij bija pienākums maksāt *Piraeus Bank* tikai 57,7 % no summas, ko *ETVA* maksātu *HDW/Ferrostaal*, šis pienākums ir grozīts ar valdības 2002. gada 31. maija vēstuli, kurā nepārprotami apgalvots, ka tiks piemērots 2002. gada 20. marta līguma 8.2.4. pantā paredzētais mehānisms (t. i., 100 % kompensācija).
- (¹⁵²) Atbildot uz Komisijas precīzo jautājumu, kas nosūtīts 2008. gada 12. februāra vēstulē, Grieķija 2008. gada 3. marta vēstulē apstiprināja, ka tai būtu pienākums maksāt *Piraeus Bank* visu (t. i., 100 %, nevis 57,7 %) summu, ko *ETVA* samaksātu *HDW/Ferrostaal*.
- (¹⁵³) Kā norādīts E7 pasākuma novērtējumā, darbinieki bija šo akciju īpašnieki, bet nebija samaksājuši pirkuma cenu, kas tiem bija jāmaksā *ETVA*.
- (¹⁵⁴) Šā likuma aprakstu skatīt 33. apsvērumā.
- (¹⁵⁵) Lieta C-334/99 *Vācijas Federatīvā Republika pret Komisiju*, 133.–141. punkts.
- (¹⁵⁶) Turklāt Komisija norāda, ka, cik tai zināms, neviens aizdevums vai garantija, uz ko attiecas 296. pants, neatbilst šā lēmuma 3.1. iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem. Tāpēc tie nebūtu pieņemami tirgus ekonomikas ieguldītājam.
- (¹⁵⁷) Ņemot vērā uzņēmēju vēlēšanos izvairīties no riska, *HSY* pārdošanai tiktu dota priekšroka pār *HSY* likvidāciju tikai tad, ja statistiski paredzamie maksājumi garantijas dēļ būtu ievērojami mazāki par 6 miljoniem euro.
- (¹⁵⁸) Šā likuma aprakstu skatīt 33. apsvērumā.
- (¹⁵⁹) Šo apstākli Komisija jau ir analizējusi lēmumā par pagarināšanu, jo īpaši 18.a pasākuma aprakstā un novērtējumā. Komisija arī piebilst, ka otrajā *Deloitte* ziņojumā ir norādīts: “d) klauzula par atbildības sadalīšanu summā, kas paredzēta akciju kapitāla palielināšanai, un esošo akciju iegādes cenā attiecībā 2:1, spriežot pēc mūsu pieredzes līdzīgos darījumos, nav ļoti izplatīta. Taču, ņemot vērā uzņēmuma darbības nozīmīgās problēmas un finanšu stāvokļa pasliktināšanos, uzskatām, ka pārdevēju (un to konsultantu) pieņemtais lēmums paredzēt šādus noteikumus bija gan racionāls, gan pamatots.” (9-2. lappuse). Komisijas interpretācijā šis citāts apstiprina, ka pirkuma cenas sadale bija valsts racionāla un pamatota prasība, ja uzskata, ka tās mērķis bija nodrošināt *HSY* darbību turpināšanu ilgtermiņā (valsts varas pārstāvja mērķis), nevis pēc iespējas palielināt pārdodot gūtos ieņēmumus (tirgus ekonomikas ieguldītāja mērķis).
- (¹⁶⁰) Skatīt 148. zemsvītras piezīmi.
- (¹⁶¹) Komisija neapgalvo, ka padziļinātajā pārbaudē varētu noskaidrot visus pasākumus, kuri jāatgūst saskaņā ar šo lēmumu, bet dažus tajā varētu noskaidrot. *TKMS/GNSH* 2007. gada 21. jūnija vēstulē ir iesniedzis dažus padziļinātās pārbaudes ziņojumus, ko 2001. gadā *HDW/Ferrostaal* vārdā sagatavoja *Arthur Andersen*. Šajos ziņojumos *Arthur Andersen* norāda, ka nav izslēgts, ka *HSY* ir saņēmis valsts atbalstu, kas nākotnē būs jāatgūst.

- (¹⁶²) Jo īpaši, tā kā ETVA un Grieķija bija apsolījušas piešķirt šo garantiju solītājiem iesniegtajā atklātā konkursa dokumentā, tas, ka šī garantija nebija minēta kā nosacījums *Elefsis* iesniegtajos piedāvājuma dokumentos, nenozīmēja, ka tas nevarētu šo garantiju pieprasīt vēlāk sarunu procesā.
- (¹⁶³) Šis arguments ir pamatots otrajā *Deloitte* ziņojumā, kur apgalvots, ka, ja *HDW/Ferrostaal* būtu jāuzņemas risks atlīdzināt valsts atbalstu, ko *HSY* saņēmis iepriekšējos gados, tas nebūtu iegādājies *HSY*.
- (¹⁶⁴) Tas ir skaidrs no septītās Kuģubūves direktīvas un no tās struktūras, kur "Ieguldījumu atbalsts" ir "III nodaļa. Pārstrukturēšanas atbalsts" daļa.
- (¹⁶⁵) Skatīt ļoti lielā apmēra parādu dzēšanu, kas minēta Lēmumā C 10/94, slēgšanas izmaksu segšanu, kas minēta Lēmumā N 513/01, un visus finansiālo atbalsta gadījumus, ko sniedza valsts un uz kuriem attiecas 296. pants, kuri minēti lēmumā par pagarināšanu.
- (¹⁶⁶) Piemēram, attiecībā uz valsts finansiālo atbalstu, ko saņēma *HSY* un kas nebija paredzēts precīzas darbības finansēšanai, Komisija uzskatīja, ka tikai 25 % no valsts atbalsta deva labumu darbībām civilajā jomā. Taču, ja tiek atgūti tikai 25 % valsts atbalsta, no darbībām civilajā jomā faktiski tiek atgūti tikai 6,25 % (t. i., 25 % no 25 %) valsts atbalsta. Šādi netiks atjaunota *HSY* sākotnējā situācija attiecībā uz darbībām civilajā jomā, jo tām ir piešķirti 25 % valsts atbalsta, bet atlīdzinātu tikai 6,25 %.
- (¹⁶⁷) OV L 140, 30.4.2004., 1. lpp.
-